

מיצ"ב תשע"ב

מדדי יעילות וצמיחה בית-ספרית

חלק ב' -
נתוני אקלים וסביבה פדגוגית
תשרי תשע"ג • אוקטובר 2012

ראמ"ה: מדידה בשירות הלמידה

קריית הממשלה, דרך מנחם בגין 125, תל-אביב 67012 • טל' 03-7632888, פקס. 03-7632889

דוא"ל: rama@education.gov.il אתר: <http://rama.education.gov.il>

תוכן עניינים

4	פתח דבר
6	הקדמה
7	ממצאים עיקריים
14	א. אקלים בית ספרי
14	1. שביעות רצון
14	1.1 תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר - דיווחי תלמידים ביסודי, חט"ב וחט"ע
17	1.2 עמדות כלפי בית הספר - היגדים ייחודיים לתלמידים בחט"ע (תשע"ב)
17	1.3 שביעות רצון של המורים מבית הספר - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב
21	2. יחסים בינאישיים בין באי בית הספר
21	2.1 יחסים חיוביים בין מורים לתלמידים
21	2.1.1 יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים - דיווחי תלמידים יסודי, חט"ב וחט"ע
24	2.1.2 נגישות וזמינות המורים וההנהלה - היגדים ייחודיים לתלמידים בחט"ע (תשע"ב)
24	2.1.3 יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים - דיווחי תלמידים ביסודי וחט"ב
27	2.1.4 פגישות ושיחות אישיות עם תלמידים - דיווחי מורים יסודי וחט"ב (תשע"ב)
31	2.2 יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה - דיווחי תלמידים יסודי, חט"ב וחט"ע
35	2.3 יחסים בין בית הספר לבין ההורים
35	2.3.1 יחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים - דיווחי מורים יסודי וחט"ב
40	2.3.2 התערבות יתר של ההורים - דיווחי מורים יסודי וחט"ב
38	2.3.3 יחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים מזווית הראייה של תלמיד חט"ע
44	3. תחושת מוגנות וביטחון
44	3.1 היעדר תחושת מוגנות של התלמידים - דיווח תלמידים יסודי, חט"ב וחט"ע
47	3.2 העדר תחושת מוגנות של התלמידים - היגדים ייחודיים לתלמידים בחט"ע (תשע"ב)
47	3.3 מעורבות באירועי אלימות - דיווחי תלמידים יסודי, חט"ב וחט"ע
50	3.4 אלימות מילולית - דיווחי תלמידים יסודי, חט"ב וחט"ע
52	3.5 היבטים נוספים של אלימות - דיווחי תלמידים יסודי, חט"ב וחט"ע
56	3.6 מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות - דיווחי תלמידים יסודי, חט"ב וחט"ע
59	3.7 המורים ככתובת לפניה במקרה אלימות: דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)
59	3.8 פגיעה של מורים בתלמידים - דיווחי תלמידים יסודי, חט"ב וחט"ע
62	3.9 היעדר תחושת מוגנות של המורים לפי דיווחי המורים (יסודי וחט"ב)
68	4. משמעת והתנהגות
68	4.1 התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה - דיווחי תלמידים יסודי, חט"ב וחט"ע
71	4.2 כללי התנהגות בבית הספר - דיווחי תלמידים יסודי, חט"ב וחט"ע
75	5. תשתיות וסביבה פיזית בבית הספר
75	5.1 הסביבה הפיזית - דיווחי התלמידים ביסודי ובחט"ב
78	5.2 תנאים לשהייה ממושכת בבית הספר - דיווחי מורים יסודי וחט"ב (תשע"ב)
81	ב. סביבה פדגוגית
81	1. היבטים רגשיים-מוטיבציוניים בלמידה
81	1.1 ציפיות המורים מתלמידיהם להתקדמות בלימודים ואמונה ביכולותיהם - דיווחי תלמידים יסודי וחט"ב
84	1.2 תמיכה ועידוד המורים בלימודי התלמידים - דיווחי תלמידים חט"ע
86	1.3 תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים - דיווחי תלמידים יסודי, חט"ב וחט"ע
89	1.4 מוטיבציה (הנעה) ללמידה בקרב התלמידים
89	1.4.1 מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים - דיווחי תלמידים יסודי וחט"ב
93	1.4.2 מוטיבציה כפויה ללמידה מצד התלמידים - דיווחי תלמידים יסודי וחט"ב
96	1.4.3 היעדר מוטיבציה ללמידה בקרב תלמידים - דיווחי תלמידים יסודי וחט"ב
99	1.5 תפיסת חשיבות תעודת הבגרות - דיווחי תלמידים בחט"ע
101	1.6 תפיסת התלמידים את תפקיד בית הספר כמכין לקראת עולם העבודה והאקדמיה: היגדים ייחודיים לתלמידים בחט"ע
101	1.7 מידת ההלימה בין כישורי התלמיד ולימודיו בביה"ס - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)
104	2. ההוראה בכיתות
104	2.1 ההוראה דיפרנציאלית לפי דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב
107	2.2 תגבור לימודי - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב
107	2.2.1 קיום תגבור לימודי - דיווחי מורים יסודי וחט"ב
110	2.2.2 התחומים בהם ניתן תגבור לימודי - דיווחי מורים ביסודי וחט"ב (תשע"ב)
111	2.3 הערכה ומשוב
111	2.3.1 קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים - דיווחי תלמידים יסודי, חט"ב וחט"ע
114	2.3.2 מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים - דיווחי מורים יסודי וחט"ב
117	2.4 שימוש בתקשוב לצורכי למידה - דיווחי תלמידים יסודי וחט"ב
120	2.5 תפיסת ההוראה בעיני תלמידים - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)
122	2.6 תפיסת קצב ההוראה בעיני תלמידים - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)
124	3. חינוך חברתי-ערכי בבתי הספר
124	3.1 מעורבות חברתית של תלמידים - דיווחי תלמידים ביסודי, חט"ב וחט"ע (תשע"ב)
126	3.2 מאמצי בית הספר לעידוד למעורבות חברתית ואזרחית - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)
128	3.4 תפיסת התלמידים את ביה"ס כארגון המתמקד בציונים בלבד - דיווחי התלמידים בחט"ע (תשע"ב)

128	4. למידה מעבר לשעות הלימודים
129	4.1 שיעורי בית
129	4.1.1 תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים - דיווחי מורים יסודי וחט"ב
132	4.1.2 סוגי המטלות שנתנו לתלמידים במסגרת שיעורי הבית - דיווחי מורים יסודי וחט"ב
134	4.1.3 הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים - דיווחי תלמידים יסודי, חט"ב וחט"ע
137	4.1.4 יעילות שיעורי הבית - דיווחי תלמידים יסודי, חט"ב וחט"ע (תשע"ב)
138	4.1.5 משך הכנת שיעורי הבית לפי דיווחי תלמידי יסודי וחט"ב (תשע"ב)
139	4.1.6 הכנת שיעורי הבית: היגדים ייחודיים לתלמידים בחט"ע (תשע"ב)
141	4.2 היקף שיעורים פרטיים
141	4.2.1 היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב - דיווחי תלמידים יסודי וחט"ב
144	4.2.2 היקף השיעורים הפרטיים - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)
145	5. עבודת צוות בבית הספר - דיווחי מורים יסודי וחט"ב
149	נספחים
149	נספח 1: אופן החישוב של המדדים המסכמים
151	נספח 2: נתוני המדדים המסכמים וההיגדים המרכיבים אותם בתשס"ח-תשע"ב - דיווחי תלמידים
151	נספח 2.1: תחושה כללית כלפי בית הספר (תשס"ח-תשע"ב)
154	נספח 2.2: יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים (תשס"ח-תשע"ב)
157	נספח 2.3: יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים (תשס"ח-תשע"ב)
162	נספח 2.4: יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה (תשס"ח-תשע"ב)
165	נספח 2.5: היעדר תחושת מוגנות של התלמידים (תשס"ח-תשע"ב)
169	נספח 2.6: מעורבות באירועי אלימות (תשס"ח-תשע"ב)
173	נספח 2.7: מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות של תלמידים (תשס"ח-תשע"ב)
175	נספח 2.8: פגיעה של מורים בתלמידים (תשס"ח-תשע"ב)
179	נספח 2.9: התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה (תשס"ח-תשע"ב)
183	נספח 2.10: כללי התנהגות בבית הספר - תשס"ח-תשע"ב
183	נספח 2.11: הסביבה הפיזית בבית הספר - תשס"ח-תשע"ב
186	נספח 2.12: תפיסות התלמידים את ציפיות המורים מהם והאמונה ביכולותיהם - תשס"ח-תשע"ב
191	נספח 2.13: תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים (תשס"ח-תשע"ב)
195	נספח 2.14: מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים (תשס"ח-תשע"ב)
198	נספח 2.15: מוטיבציה כפויה ללמידה בקרב התלמידים (תשס"ח-תשע"ב)
200	נספח 2.16: היעדר מוטיבציה ללמידה בקרב התלמידים (תשס"ח-תשע"ב)
204	נספח 2.17: קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים (תשס"ח-תשע"ב)
209	נספח 2.18: שימוש בתקשוב בתהליכי הלמידה - תשס"ח-תשע"ב
214	נספח 2.19: הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים (תשס"ח-תשע"ב)
218	נספח 2.20: היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב (תשס"ח-תשע"ב)
221	נספח 3: נתוני המדדים המסכמים וההיגדים המרכיבים אותם בתשס"ח-תשע"ב - דיווחי מורים
221	נספח 3.1: שביעות רצון של המורים מבית הספר (תשס"ח-תשע"ב)
225	נספח 3.2: יחסים חיוביים בין ההורים לבית הספר (תשס"ח-תשע"ב)
227	נספח 3.3: התערבות יתר של הורים (תשס"ח-תשע"ב)
230	נספח 3.4: היעדר תחושת מוגנות של המורים (תשס"ח-תשע"ב)
231	נספח 3.5: דיווחי המורים על הוראה דיפרנציאלית (תשס"ח-תשע"ב)
233	נספח 3.6: דיווחי המורים על מתן הערכה ומשוב מקדמי ללמידה לתלמידים (תשס"ח-תשע"ב)
235	נספח 3.7: תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים (תשס"ח-תשע"ב)
238	נספח 3.8: עבודת צוות בבית הספר (תשס"ח-תשע"ב)

פתח דבר

הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה) פועלת להטמעת תרבות של "מדידה בשירות הלמידה" - מדידה המיועדת לתמוך בשיפור מתמיד של הלמידה, תוך הלימה ליעדים הלימודיים ולחזון הבית-ספרי. התפיסה המובילה של ראמ"ה היא שמבחינים אינם מטרה כשלעצמה, אלא כלים בשירות הלמידה. כחלק מתפיסה זו, הרוואה בבית הספר את מוקד העשייה החינוכית, עודכנה בשנת תשס"ז מתכונת ההערכה הארצית, והיא משלבת הערכה פנימית (מיצ"ב פנימי) לצד הערכה חיצונית (מיצ"ב חיצוני). פרטים נוספים על מתכונת ההערכה אפשר למצוא באתר ראמ"ה: <http://rama.education.gov.il>

מבחני הישגים במיצ"ב נועדו לבחון באיזו מידה תלמידי בית הספר היסודי וחטיבת הביניים עומדים ברמת הדרישות המצופה על פי תכנית הלימודים בארבעת מקצועות הליבה: **מדע וטכנולוגיה, אנגלית, שפת-אם (עברית/ערבית), ומתמטיקה**, בשתי דרגות כיתה: ה' ו-ח'. בשפת-אם עברית וערבית נערכה בחינה גם בכיתה ב'.

החל משנת תשס"ז חולקו בתי הספר היסודיים וחטיבות הביניים לארבע קבוצות שקולות ומייצגות של בתי ספר, המכונות "אשכולות". כל אשכול בתי ספר נבחר כך שייצג את כלל בתי הספר בארץ. **בשנת תשע"ב** הועברו מבחני המיצ"ב החיצוני בבתי הספר המשתייכים לאשכולות ב' ו-ד'. בתי ספר **באשכול ב'** נבחנו במיצ"ב החיצוני במקצועות **מדע וטכנולוגיה ואנגלית**, ובמיצ"ב הפנימי בשפת-אם (ערבית/עברית) ובמתמטיקה. בתי ספר **באשכול ד'** נבחנו במיצ"ב החיצוני במקצועות **שפת-אם ומתמטיקה**, ובמיצ"ב הפנימי במקצועות **מדע וטכנולוגיה ואנגלית**. בתי ספר באשכולות א' ו-ג' נבחנו בכל ארבעת המקצועות במיצ"ב הפנימי. הבחינות התקיימו בחודשים מרס-מאי 2012.

כדי לאפשר **השוואה רב-שנתית** של ציוני המיצ"ב, הנהיגה ראמ"ה **מערכת כיוול** סטטיסטי של ציוני המבחנים, המתרגם את הציון הגולמי בכל שנה בכל תחום דעת ובכל דרגת כיתה לסולם חדש - **סולם מיצ"ב רב-שנתי**. הסולם החדש נועד לאפשר השוואה תקפה של הישגים במבחני המיצ"ב לאורך השנים, באותו המקצוע ודרגת הכיתה. **שנת הבסיס** להשוואה הרב-שנתית נקבעה להיות **תשס"ח**. סולם המיצ"ב הרב-שנתי נקבע כך שבשנת הבסיס (תשס"ח) הציון **הממוצע** של כל תחום דעת, בכל דרגת כיתה, היה **500**, ו**סטיית התקן** - **100**. הציונים בכל שנה מכוילים ומדווחים על סולם רב-שנתי זה.

סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית במיצ"ב נועדו לספק תמונת מצב בדבר היבטים שונים של האקלים החברתי והתהליכים הפדגוגיים בבתי הספר, בהתבסס על נתונים המתקבלים משאלונים שמולאו ע"י תלמידים ומראיונות שנערכו עם מורים במהלך החודשים ינואר-מרץ 2012 - בבתי ספר המשתייכים לאשכולות ב' ו-ד'.

בשנת תשס"ז עודכנו והורחבו השאלונים כדי שיהיה אפשר להפיק מהם מידע מקיף ורלוונטי על הממדים החשובים בתחום זה. ממדים אלו נקבעו על סמך מספר מקורות: תובנות שעלו בקבוצות מיקוד עם מורים ומנהלים, דיונים עם הגורמים המוסמכים במטה משרד החינוך, היועצות עם חוקרים מהאקדמיה, וסקירה של ספרות עדכנית.

בשנת תש"ע נבנה שאלון אקלים וסביבה פדגוגית שמיועד לתלמידי החטיבה העליונה. שאלון זה הועבר זו השנה השלישית בהעברה ארצית מדגמית, והתוצאות בנוגע אליו בעבור השנים תש"ע-תשע"ב יוצגו בדוח זה. בשנת תשע"ב מדווחים לראשונה היגדים ומדדים חדשים בנושאים המאפיינים את החטיבות העליונות.

דוח מיצ"ב בית-ספרי - בימים אלו מופצים דוחות המיצ"ב למנהלי בתי הספר שתלמידיהם השתתפו במיצ"ב החיצוני לקראת סוף שנת הלימודים תשע"ב. **דוח המיצ"ב הבית-ספרי** מספק למנהל ולצוות המורים מערכת מדדים המסייעים בקביעת יעדים בית-ספריים, בגיבוש תכנית עבודה, לצורכי בקרה וניטור של התהליך הלימודי ולצורכי הקצאת משאבים. הדוח הבית-ספרי מורכב משני חלקים: **מבחני הישגים; שאלוני אקלים וסביבה פדגוגית**. לצד דיווח בדבר ההישגים הלימודיים של תלמידי בית הספר, מוצגים בדוח הבית-ספרי הנתונים של שלוש קבוצות השוואה רלוונטיות: **כלל התלמידים** שהשתתפו בארץ; **כלל התלמידים** שהשתתפו בבתי ספר דוברי **אותה שפת-אם**; ו**כלל התלמידים** שהשתתפו בבתי ספר **מרקע חברתי-כלכלי דומה**. בסוף הדוח הבית-ספרי מוצעים מספר נושאים המכוונים להעמקה בקריאת הנתונים ולדיון בבית הספר. המיצ"ב נועד לשרת בראש ובראשונה את בית הספר, וכדי שבית הספר יוכל לקבל תמונה מקיפה על כל התחומים, רצוי שהמנהל יצרף לנתוני הדוח הבית-ספרי, המתמקד במיצ"ב החיצוני, גם את התובנות **מניתוח ממצאי המיצ"ב הפנימי ומכלי הערכה פנים בית-ספריים** אחרים.

דוח מיצ"ב ארצי - בדוח זה מוצגים נתונים ראשוניים מעיבוד מבחני המיצ"ב (חלק א') ושאלוני האקלים והסביבה הפדגוגית (חלק ב') לשנת תשע"ב. נתוני ההישגים במבחני תשע"ב מוצגים לצד נתונים משנים קודמות, וזאת כדי לעמוד על מגמות שינוי בהישגיהם של תלמידי ישראל לאורך זמן. משום כך, הנתונים מדווחים במונחי סולם המיצ"ב הרב-שנתי האמור. ההישגים במבחני המיצ"ב **לכיתות ה'** בתשע"ב מושווים להישגים במבחנים אלו בשנים **תשס"ז - תשע"א. בכיתות ח', הישגי התלמידים בתשע"ב מושווים להישגים בשנים תשס"ח - תשע"א בלבד**, זאת בשל שיעורי ההשתתפות הנמוכים במיצ"ב בשנת תשס"ז (עקב שביתות ועיצומים מצד ארגון המורים העל-יסודיים).

נוסף על השוואות רב-שנתיות מוצגים בדוח ניתוחי פערים בהישגי תלמידים מקבוצות שונות, לפי חלוקות שונות המאפיינות את החברה בישראל: חלוקה לפי מגזר שפה (בתי ספר דוברי עברית ודוברי ערבית), חלוקה לפי סוג פיקוח בבתי ספר דוברי עברית (פיקוח ממלכתי ופיקוח ממלכתי-דתי), חלוקה לפי מגזרים בבתי ספר דוברי ערבית (מגזר ערבי, מגזר דרוזי ומגזר בדואי בדרום), חלוקה לפי רקע חברתי-כלכלי (גבוה, בינוני ונמוך) וחלוקה לפי מגדר.

הנתונים מסקרי האקלים והסביבה הפדגוגית בשנת תשע"ב מדווחים אף הם ברמה כלל-ארצית ובחלוקה לפי מגזר שפה. הנתונים שהתקבלו משאלוני התלמידים מוצגים בחלוקה לפי שכבות (כיתות ה'ו' וכיתות ז'-ט'), והנתונים שהתקבלו משאלוני המורים מוצגים בחלוקה לפי שלב חינוך (יסודי וחטיבת ביניים). דיווח נתוני האקלים והסביבה הפדגוגית כולל אף הוא השוואה רב-שנתית. כמו כן מוצג דיווח על תוצאות שאלוני האקלים בחטיבה העליונה (כיתות י'-יא').

תודות - מערך המיצ"ב בכללותו, דוחות המיצ"ב הבית-ספריים והדוחות המערכתיים הנלווים אליהם (דוח ארצי, דוחות מחוזיים ורשותיים, דוחות- לפי תחום דעת, ניתוחי פערים ועוד) - כל אלה הם פרי עבודה מקצועית, מאומצת וקפדנית של **צוות ראמ"ה** ועמו שותפים רבים: **ועדות היגוי** בכל תחום דעת (שכללו את המפמ"ר או נציגו, וכן אנשי אקדמיה, נציגים ממטה המשרד ומדריכים ומורים ממגזרים שונים); חברות זכייניות - **מטח** (פיתוח המבחנים), **טלדור** (תפעול המבחנים) **המרכז הארצי לבחינות ולהערכה** (עיבוד הנתונים); **יועצים** ממאגר המומחים של ראמ"ה.

אני מבקשת להודות באופן אישי לכל אחת ואחד מהעושים במלאכה.

לסיכום, אנו מקווים שהתובנות העולות מנתוני המיצ"ב, ומכלי המדידה וההערכה האחרים שראמ"ה אמונה עליהם, יסייעו למערכת החינוך לאפשר לכל ילדה וילד בישראל למצות את מיטב יכולתם ולהביא לידי צמצום פערים בחברה הישראלית.

ב ב ר כ ה ,

מ. בלר

פרופ' מיכל בלר

מנכ"לית ראמ"ה

חלק ב' - נתוני אקלים וסביבה פדגוגית

הקדמה

בחלק זה של הדוח מוצגת תמונת מצב כללית של האקלים והסביבה הפדגוגית בבתי הספר בישראל בשנת הלימודים תשע"ב, כפי שהם נתפסים ומדווחים על ידי תלמידים ומורים.

המידע המובא כאן מתבסס על שאלונים שהועברו במהלך ינואר-מרץ 2012 ל- 217,409 תלמידי כיתות ה' עד ט' (90% השבה) ועל 19,367 ראיונות טלפוניים עם מחנכים ומורים המלמדים את מקצועות המיצ"ב בכיתות א' עד ט' (87% השבה). נוסף על כך הועברו שאלוני אקלים וסביבה פדגוגית למדגם מייצג של 5,083 תלמידי כיתות י'-יא' (83% השבה), ותשובותיהם תוצגנה לאורך הדוח בהשוואה לתשובות של תלמידי כיתות ה'-ו' וכיתות ז'-ט'. בסך הכול השתתפו בסקרים תלמידים ומורים מ- 820 בתי ספר יסודיים ומ- 349 חטיבות ביניים שהשתתפו השנה במבחני המיצ"ב החיצוני, וכן תלמידים מ- 223 חטיבות עליונות. השאלונים והסקרים פותחו על ידי הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה).

שאלוני האקלים והסביבה הפדגוגית עוסקים בשורה של נושאים. בכל אחד מנושאים אלו הוצגו למשיבים מספר היגדים המתארים היבטים שונים של אותו נושא. בדרך כלל התבקשו המשיבים לציין באיזו מידה הם מסכימים עם הנאמר בהיגד, וזאת על סולם בן חמש דרגות הנע מ"מסכים מאוד" (5) ועד "מאוד לא מסכים" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שציינו את שני הערכים הגבוהים ביותר בסולם (4 או 5) כמסכימים עם ההיגד, וחושב שיעורם (באחוזים).

בעבור מרבית הנושאים המדווחים חושב מדד מסכם אחד בכל נושא. המדד מתאר את התמונה העולה מדיווחי התלמידים או המורים באותו נושא, והוא חושב כממוצע של אחוזי המסכימים עם ההיגדים השונים המתארים את הנושא. בהתאמה, ערכי המדד נעים בין 0 ל-100.

להלן מוצגים דיווחי התלמידים והמורים בנוגע לשאלות השונות שהוצגו לפניהם בנושאי האקלים והסביבה הפדגוגית. בעבור כל נושא המפורט במסמך מוצגת תחילה השוואה בין נתוני תשע"ב לנתוני ארבע השנים הקודמות: תשס"ח-תשע"א.¹ הנתונים מוצגים לפי שלב גיל: יסודי (כיתות ה'-ו'), חט"ב (כיתות ז'-ט') וחט"ע (כיתות י'-יא'), בעבור כלל בתי הספר ובחלוקה לפי מגזר שפה. שאלוני האקלים והסביבה הפדגוגית של החט"ע הועברו לראשונה בשנה"ל תש"ע, ולכן ההשוואה כאן היא לשנים תש"ע-תשע"א בלבד.

לאחר מכן מוצגים נתוני ההיגדים הנכללים בנושא הנתון, ולצדם נתוני המדד המסכם שחושב על בסיסם. המדד המסכם מציג תמונה כללית של הנושא. המלצתנו היא לא להסתפק רק בתמונה הכוללת העולה מתוך המדד המסכם את התחום, אלא לבחון גם את הנתונים של ההיגדים הספציפיים המרכיבים אותו.

בנוסף, מדווחים לראשונה היגדים ומדדים חדשים בנושאים המאפיינים את החטיבות העליונות. הדיווח על היגדים ומדדים אלו מתמקד בנתוני תשע"ב ואינו כולל השוואה לשנים קודמות.

בעת קריאת הנתונים חשוב לזכור כי הם מייצגים תפיסות ועמדות **סובייקטיביות** של הנשאלים, וכי חשוב לבחון אותם באופן השוואתי (למשל לעומת שנים קודמות) על מנת לעמוד על מלוא משמעותם. זאת ועוד: ידוע כי לקבוצות משיבים שונות, הנבדלות זו מזו מבחינת רקע תרבותי, שלבי גיל ועוד, יש נטייה לפרש היגדים באופנים מעט שונים ולהשיב באופן שונה על שאלות הסקרים, ועל כן יש לפרש הבדלים כאלה בזהירות הראויה.

¹ החל בשנת הלימודים תשע"א חל שינוי באופן העברת שאלוני האקלים והסביבה הפדגוגית בקרב התלמידים והם מועברים מעתה באופן אנונימי. בבדיקות שנערכו לא נמצא הבדל משמעותי בנתונים בין העברה האנונימית להעברה המזוהה והחסייה. ממציא סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, תשע"ב

ממצאים עיקריים

אקלים בית ספרי

■ שביעות רצון:

○ תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר בקרב תלמידים: באופן כללי, מרבית התלמידים (בין שני שלישים ועד כ- 80%) מדווחים בתשע"ב על תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר. הדבר מאפיין את כל שלבי הגיל ואת שני מגזרי השפה, אם כי שיעורים גבוהים יותר נרשמו בקרב תלמידי ה'ו' בהשוואה לתלמידי ז'ט' ו'ו-יא'. באופן כללי, לאורך השנים ניכרת מגמת עלייה בשיעורי המדווחים על תחושה כללית חיובית.

○ שביעות רצון בקרב המורים²: בתשע"ב, מעל שני שלישים מהמורים בבתי"ס יסודיים ובחט"ב מדווחים על שביעות רצון מעבודתם. שיעורים מעט גבוהים יותר נרשמו בבתי"ס יסודיים בהשוואה לחט"ב, ומעט גבוהים יותר בבתי"ס דוברי עברית בהשוואה לדוברי ערבית. לאורך השנים ניכרת יציבות בנתוני המדד, פרט למגמה של עלייה מתונה בקרב מורים בחט"ב (בעיקר בבתי"ס דוברי עברית).

■ יחסים בין באי בית הספר:

○ יחסים בין מורים לתלמידים: בעוד שמרבית תלמידי ה'ו' (מעל שני שלישים) מדווחים בתשע"ב על יחסי קרבה, אכפתיות, הוגנות וכבוד עם מוריהם, הרי שבכיתות ז'ט' ובכיתות י'א' פחות ממחצית מהתלמידים מדווחים כך³. ככלל, תלמידים בבתי"ס דוברי ערבית מדווחים בשיעורים גבוהים יותר על יחסים חיוביים עם מוריהם. לאורך השנים ניכרת מגמה של שיפור בכל שלבי הגיל ובשני מגזרי השפה.

תלמידי י'א' התבקשו להשיב על כמה שאלות ייחודיות בנושא זה. בעוד שלמעלה ממחציתם מדווחים כי יש להם כתובת בביה"ס לפנות אליה בנושאים לימודיים, הרי שפחות מ- 40% מהתלמידים מדווחים שיש להם כתובת לפנות אליה במישור האישי-רגשי. עם זאת, למעלה משני שלישים מהם מדווחים שהמחנך מגלה עניין ואכפתיות בהם, וכמחציתם תופסים את ההנהלה ככתובת לפניות בעת הצורך (בכל הפרמטרים דלעיל: שיעורים גבוהים בהרבה נרשמו בבתי"ס דוברי ערבית בהשוואה לדוברי עברית).

עוד בנושא זה, כ-80% מהמורים בבתי"ס יסודיים ובחט"ב מדווחים בתשע"ב כי בשבוע האחרון קיימו שיחות אישיות עם תלמידים. אולם בעוד שכ-80% מהמורים בבי"ס יסודיים מדווחים שיש במערכת השעות שלהם שעות ייעודיות לשיחות אישיות, הרי שרק כמחצית מהמורים בחט"ב מדווחים כך.

○ יחסים בין תלמידים לחבריהם: מרבית התלמידים (כשני שלישים) מדווחים על יחסים חיוביים בינם לבין חבריהם לכיתה. ככלל, תלמידי ה'ו' מדווחים בשיעורים מעט גבוהים יותר על יחסים חיוביים, בהשוואה לתלמידי ז'ט' ו'ו-יא', ושיעורי המדווחים בבתי"ס דוברי ערבית גבוהים בהשוואה לבתי"ס דוברי עברית (בשכבות י'א' שיעורי המדווחים בשני המגזרים דומים). לאורך השנים נרשמה מגמת עלייה מתונה ועקבית בשכבות ה'ו' ו-ז'ט', אך לא נרשמה מגמה ברורה בשכבות י'א'.

○ יחסים בין ביה"ס וההורים: שיעורי המורים המדווחים על יחסים חיוביים בין ביה"ס להורים גבוהים יותר בבתי"ס יסודיים (כ-70%) בהשוואה לחט"ב (כמחצית בלבד). בבתי"ס דוברי עברית שיעורים גבוהים יותר של מורים מדווחים על יחסים חיוביים בין ביה"ס וההורים בהשוואה לבתי ספר דוברי ערבית (הפער בולט

² נזכיר כי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית הועברו בקרב מורים המלמדים בבתי"ס יסודיים ובחטיבות הביניים, אך לא בקרב מורים המלמדים בחטיבות העליונות. בנושאים רבים המוצגים בדוח זה נאספו נתונים משלימים מתלמידים בחטיבה העליונה, והם מוצגים בהמשך לדיווחי המורים משלבי החינוך המוקדמים יותר.

³ בקרב תלמידי י'א' נאספו נתונים בדבר יחסי קרבה ואכפתיות אך לא בדבר יחסי הוגנות וכבוד.

במיוחד בבתי"ס יסודיים). לאורך השנים ניכרת יציבות בדיווחי המורים בבתי"ס דוברי עברית. בבתי"ס דוברי ערבית אי אפשר להצביע על מגמה ברורה על פני השנים.

15% מהמורים בבתי"ס יסודיים ובחט"ב מדווחים כי קיימת תופעה של התערבות יתר של הורים בעבודת המורים. שיעורי המדווחים על התופעה דומים בשני מגזרי השפה ובשני שלבי הגיל. לאורך השנים ניכרת מגמת ירידה (קרי: פחות מורים מדווחים על קיומה של התופעה).

בקרב תלמידי י-יא', אשר התבקשו אף הם לדווח על יחסים בין ביה"ס להוריהם, התגלו פערים בין שני מגזרי השפה. 32% מהתלמידים בבתי"ס דוברי עברית מדווחים כי הוריהם מקבלים מידע שוטף על מצבם הלימודי, ורק 15% מהם מדווחים כי הוריהם מקבלים מידע שוטף על מצבם החברתי. בבתי ספר דוברי ערבית, הפער קטן בהרבה: 55% לעומת 51%, בהתאמה.

■ תחושת מוגנות וביטחון:

○ **מעורבות באירועי אלימות והיעדר תחושת מוגנות:** באופן כללי, כ-10% מהתלמידים מדווחים כי בחודש הקודם להעברת השאלונים היו מעורבים באירוע אלים מסוג כלשהו, ושיעורים דומים מדווחים כי אינם חשים מוגנים בבית הספר. כשבוחנים את תוצאות ההיגדים המרכיבים את הממד, כדאי לשים לב לשכיחות הגבוהה, יחסית, של דיווחים על תופעות של אלימות חברתית (שמועות, 'חרמות' וכד') ושל דיווחים על מכות, אגרופים, ובעיטות, לעומת שכיחות נמוכה יחסית של תופעות של אלימות חמורה כגון מכות חזקות וסחיטה באיומים.

ככלל, שיעורי המדווחים על אלימות ועל היעדר תחושת מוגנות בביה"ס גבוהים יותר בקרב תלמידים בבתי"ס דוברי ערבית בהשוואה לתלמידים בבתי"ס דוברי עברית. ככל ששלב הגיל צעיר יותר שיעור המדווחים על מעורבות באלימות גבוה יותר (לא נמצאו הבדלים בולטים בתחושת המוגנות לפי שלבי גיל).

לאורך השנים ניכרת מגמה של ירידה בשיעור התלמידים המדווחים על היעדר תחושת מוגנות (המגמה מאפיינת את תלמידי ה'ו' וה'ט' ולא את תלמידי י-יא'), וגם ירידה מתונה בשיעורי התלמידים משכבות ה'ו' המדווחים על מעורבות באירועי אלימות (בקרב תלמידי ז'-ט' ו-י-יא' לא נרשמה מגמה ברורה של שינוי לאורך השנים).

○ **אלימות מילולית - קללות:** בתשע"ב, כחמישית מהתלמידים מדווחים שבחודש האחרון ספגו קללות שמטרתן לפגוע. שיעורים גבוהים יותר נרשמו בבתי"ס דוברי עברית בהשוואה לדוברי ערבית. שיעורי הדיווחים נמוכים יותר ככל ששלב הגיל בוגר יותר. לאורך השנים ניכרת ירידה בשיעורי המדווחים על אלימות מילולית (קללות) בקרב תלמידי ה'ו' ובקרב תלמידי ז'-ט', ויציבות בקרב תלמידי י-יא'.

○ **אלימות מילולית – על רקע צבע עור/מוצא/דת:** בתשע"ב, מעט יותר מעשירית מהתלמידים מדווחים כי בחודש שקדם להעברת השאלונים חוו קריאות או אמירות פוגעניות על רקע של צבע עור/מוצא/דת. בניתוח הנתונים לאורך שנים עולה כי בתשע"ב (בהשוואה לתשע"א) נרשמה ירידה בשיעורי התלמידים המדווחים על התופעה.

○ **מאמצי בית הספר במניעת אלימות:** כ-80% מתלמידי כיתות ה'ו' מדווחים כי בית הספר עושה מאמצים כדי למנוע אלימות וכדי לטפל בה, לעומת כ-60% בכיתות ז'-ט' וכ-50% בכיתות י-יא'. פערים אלו בולטים במיוחד במגזר דוברי העברית והם פחות ניכרים במגזר דוברי הערבית. לאורך השנים ניכרת בשני מגזרי השפה ובכל שלבי הגיל מגמה של עלייה מתונה והדרגתית בשיעורי התלמידים הסבורים כך (פרט ליציבות בדיווחי תלמידים מכיתות י-יא' בבתי"ס דוברי ערבית).

0 פגיעה מצד מורים: פחות מחמישית מהתלמידים מדווחים כי חוו פגיעה מילולית מצד מורים ומעט יותר מ-5% מהתלמידים מדווחים כי המורים פגעו בהם פיזית. בעוד ששיעורים דומים בשני מגזרי השפה מדווחים על אלימות מילולית, הרי ששיעורי המדווחים על אלימות פיזית גבוהים יותר בבתי"ס דוברי ערבית. לאורך השנים, ניכרת ירידה מתונה בשיעורי המדווחים על פגיעה מילולית ופגיעה פיזית בכיתות ה' ו-א' ולא נרשמה מגמה ברורה של שינוי בכיתות ז'-ט' ו-י'א'.

0 היעדר תחושת מוגנות בקרב המורים: גם מורים בבתי"ס יסודיים ובחט"ב נשאלו באשר לתחושת המוגנות שלהם בבית"ס. כ-10% מהמורים דיווחו שישנם מורים החשים מאוימים מצד הורים וכ-5% דיווחו כי ישנם מורים החשים מאוימים מצד תלמידים. שיעורי המדווחים על התופעה במגזר דובר הערבית גבוהים יותר. לאורך השנים נרשמה מגמה של ירידה בשיעורי המדווחים על התופעה (למעט יציבות בבתי"ס דוברי ערבית בכל הנוגע לתחושת איום מצד תלמידים).

■ משמעת והתנהגות:

0 התנהגות נאותה בכיתות: כ-45% מתלמידי ה' ו-כ-35% מתלמידי ז'-ט' ו-י'א' מדווחים בתשע"ב כי השיעורים המתנהלים בכיתות מתאפיינים בהתנהגות נאותה של תלמידים, כזו המאפשרת אווירה לימודית פרודוקטיבית. שיעורי התלמידים בבתי"ס דוברי ערבית המדווחים על התנהגות נאותה גבוהים מאלו שבבתי"ס דוברי עברית. לאורך השנים אפשר לזהות מגמה של שיפור במדד זה (מאפיינת את כל שלבי הגיל ואת שני מגזרי השפה, פרט לכיתות י'א' במגזר דובר הערבית שם נרשמה יציבות).

0 כללי התנהגות ברורים: כ-80% מתלמידי כיתות ה' ו-כ-80% מתלמידי כיתות ז'-ט' ומעט יותר ממחצית מתלמידי כיתות י'א'. שיעורי הספר לעומת כשני שלישים מתלמידי כיתות ז'-ט' ומעט יותר ממחצית מתלמידי כיתות י'א'. שיעורי התלמידים המדווחים כך דומים בשני מגזרי השפה. לאורך השנים ניכרת מגמת עלייה בשיעורי התלמידים המדווחים, בכל שלבי הגיל ובשני מגזרי השפה.

■ תשתיות וסביבה פיזית בבית הספר:

0 דיווחי תלמידים: בשנת תשע"ב 60% מתלמידי ה' ו-46% מתלמידי ז'-ט' מדווחים כי הסביבה הפיזית בבית ספרם נקייה, מטופחת ומתאימה ללמידה. שיעורי המדווחים כך גבוהים יותר בבתי"ס דוברי ערבית בהשוואה לבתי"ס דוברי עברית. בין השנים תשס"ח - תשע"ב ניכרת מגמת עלייה בשיעורי התלמידים המדווחים על סביבה פיזית הולמת. המגמה בולטת יותר בבתי"ס דוברי ערבית. שיעורים נמוכים למדי מדווחים כי שירותי התלמידים הם תקינים ונקיים: רק 31% מתלמידי ה' ו-22% מתלמידי ז'-ט' סבורים כך.

0 תנאים לשהייה ממושכת בבית"ס לפי דיווחי המורים: מרבית המורים בבתי"ס יסודיים ובחט"ב מדווחים בתשע"ב כי התנאים הפיזיים השונים בבית ספרם מספקים את צרכיהם ומאפשרים שהייה ממושכת בבית הספר. בעיקר, המורים גילו שביעות רצון בעיקר מנגישות לחומרי הוראה למידה, ממיזוג האוויר ומשירותי המורים. רמה נמוכה יותר של שביעות רצון נרשמה מקיומו של מקום מתאים לפגישות אישיות, של מקום מתאים לעבוד ושל מקום מתאים לאכול. ככלל, רמות מעט גבוהות יותר של שביעות רצון נרשמו בבתי"ס דוברי ערבית בהשוואה לבתי"ס דוברי עברית, ורמות גבוהות יותר של שביעות רצון בבתי"ס יסודיים בהשוואה לחט"ב.

■ היבטים רגשיים-מוטיבציוניים בלמידה:

- **ציפיות המורים מתלמידיהם להתקדמות בלימודים ואמונה ביכולותיהם**⁴: למעלה מ-85% מתלמידי ה'ו' ולמעלה מ-75% מתלמידי ז'-ט' מדווחים כי הם חשים שהמורים מציבים בפניהם ציפיות גבוהות להתקדם ולהצליח בלימודיהם ומאמינים ביכולותיהם. שיעורים דומים בבתי"ס דוברי עברית ובבתי"ס דוברי ערבית. לאורך השנים נרשמה מגמה מתונה ועקבית של שיפור בבתי"ס דוברי ערבית; בבתי"ס דוברי עברית הנתונים מעידים על יציבות.
 - **תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים**: למעלה מ-90% מתלמידי כיתות ה'ו' וכיתות ז'-ט' ומעט יותר מ-80% מתלמידי י'-יא' מדווחים בתשע"ב כי הם חשים מסוגלות רבה בלימודיהם. שיעורים מעט גבוהים יותר נרשמו בבתי"ס דוברי עברית מאשר בבתי"ס דוברי ערבית. בין השנים ניכרת מגמת שיפור קלה ועקבית בבתי"ס דוברי ערבית, לעומת יציבות בבתי"ס דוברי עברית⁵.
 - **מוטיבציה ללימודים**: כ-75% מתלמידי ה'ו' וכ-65% מתלמידי ז'-ט' מתאפיינים ברמה גבוהה של **מוטיבציה אוטונומית**, כלומר מוטיבציה ללמידה שמקורה הוא פנימי. שיעורים גבוהים יותר נרשמו בקרב תלמידים מבתי"ס דוברי ערבית בהשוואה לתלמידים מבתי"ס דוברי עברית. בראייה רב שנתית ניכרת יציבות במדד זה.
- מעט יותר משליש מהתלמידים מתאפיינים ב**מוטיבציה כפויה** ללימודים, דהיינו מוטיבציה שמקורותיה הם חיצוניים (רצון לקבל תגמול, חשש מעונש וכיו"ב). הנתונים מעידים על פערים ניכרים מאד בין שני מגזרי השפה - שיעורי המדווחים על מוטיבציה כפויה גבוהים בהרבה בקרב דוברי הערבית. בראייה רב שנתית לא נרשמו שינויים של ממש.
- מעניין לציין דפוסים שונים בשני מגזרי השפה: בעוד שתלמידים בבתי"ס דוברי עברית מתאפיינים, על פי דיווחיהם, ברמה גבוהה של מוטיבציה אוטונומית (פנימית) וברמה נמוכה של מוטיבציה כפויה (חיצונית), הרי שתלמידים בבתי"ס דוברי ערבית מתאפיינים ברמות גבוהות של שני סוגי המוטיבציה גם יחד.
- **היבטים רגשיים-מוטיבציוניים ייחודיים לחטיבות העליונות**: מעל שני שלישים מתלמידי י'-יא' מדווחים כי הם חשים שהמורים מציבים בפניהם ציפיות גבוהות להתקדם ולהצליח בלימודיהם וכן כי הם מאמינים ביכולותיהם - הן בלימודים בכלל והן בזיקה למבחני הבגרות, בפרט; רוב תלמידי י'-יא' (כ-85%) מדווחים כי הם מייחסים חשיבות לתעודת הבגרות ומאמינים ביכולתם להשיג תעודה שתסייע להם בעתיד; מעט פחות ממחצית מהתלמידים סברו כי בית הספר מעניק כלים להשתלב בעולם העבודה וכשני שלישים מדווחים כי ביה"ס מעודד תלמידים ללימודים אקדמיים (בכל הפרמטרים דלעיל - שיעור המדווחים גבוה יותר בבתי"ס דוברי ערבית בהשוואה לדוברי עברית).

■ ההוראה בכיתות:

- **הוראה דיפרנציאלית**: כ-80% מהמורים בבתי"ס יסודיים וכ-60% מהמורים בחט"ב מדווחים כי הם מלמדים בכיתתם באופן דיפרנציאלי. בבתי"ס יסודיים שיעור המדווחים דומה למדי בשני מגזרי השפה,

⁴ בקרב תלמידי י'-יא', ההיגדים העוסקים בציפיות המורים מהתלמידים ובמוטיבציה של התלמידים ללימודים הותאמו למאפיינים הייחודיים של שכבת גיל זו, והם מוצגים בהמשך בנפרד.

⁵ ההשוואה הרב שנתית רלוונטית רק לכיתות ה'ו' ולכיתות ז'-ט'. בכיתות י'-יא' הנתונים לא נאספו מספיק שנים בכדי לדווח על מגמות.

בעוד שבחט"ב השיעור גבוה יותר בבתי"ס דוברי ערבית. לאורך זמן ניכרת יציבות בבתי"ס יסודיים ומגמה של עלייה מתונה בחטיבות הביניים.

o **תגבור לימודי:** 87% מהמורים ביסודי ו-63% מהמורים בחט"ב מדווחים בתשע"ב שבמהלך השבוע האחרון הם העבירו תגבור לימודי לתלמידי כיתתם. בעוד שבבתי"ס היסודיים מורים מבתי"ס דוברי עברית מדווחים בשיעורים גבוהים יותר על קיום תגבור לימודי בהשוואה לדוברי הערבית, הרי שבחטיבות הביניים דווקא דוברי הערבית מדווחים בשיעורים גבוהים יותר על קיום תגבור לימודי. בהשוואה לאורך השנים נרשמה מגמת עלייה בשיעור המורים המדווחים כי הם מעבירים תגבור לימודי. מבין המורים המדווחים בשנת תשע"ב כי קיימו תגבור לימודי, 95% בבתי"ס יסודיים ו-81% בחט"ב מדווחים כי במערכת השעות שלהם יש שעות המיועדות לתגבור לימודי. גם בנושא זה ניכרת עלייה משמעותית לאורך השנים (במיוחד בקרב דוברי הערבית).

o **הערכה ומשוב לתלמידים:** כשלושה רבעים מתלמידי ה'ו' לעומת רק כמחצית מתלמידי ז'ט' ו'י-יא' מדווחים כי הם מקבלים משוב מהמורים המקדם אותם בתהליך הלמידה. שיעורים גבוהים יותר של תלמידים מדווחים כך בבתי"ס דוברי ערבית בהשוואה לבתי"ס דוברי ערבית. לאורך השנים נרשמה מגמה קלה של עלייה בשיעור המדווחים בכיתות ה'ו' ובכיתות ז'ט'. בדיווחי תלמידים בכיתות י-יא' לא חל שינוי. למעלה מ-90% מהמורים בבתי"ס יסודיים ובחט"ב מדווחים כי הם נותנים לתלמידיהם הערכה ומשוב שמקדמים את התלמידים בלימודיהם. שיעורים מעט גבוהים יותר בבתי"ס יסודיים, בהשוואה לחט"ב, ושיעורים מעט גבוהים יותר בבתי"ס דוברי ערבית בהשוואה לבתי"ס דוברי ערבית. על אף השיעורים הגבוהים מאד מלכתחילה (בתשס"ח) של מורים אשר דיווחו כי נותנים הערכה ומשוב מקדמי למידה, עם השנים אפשר לזהות עלייה בשיעור המורים המדווחים כך. העלייה אופיינית לשני שלבי הגיל ולשני מגזרי השפה (אם כי מאפיינת מעט יותר את בתי"ס דוברי הערבית).

o **שימוש בתקשוב לצורכי למידה:** כ-40% מתלמידי יסודי לעומת כרבע מתלמידי חט"ב מדווחים על שימוש בתקשוב לצורכי הוראה ולמידה בבית"ס. ככלל, שיעורי התלמידים המדווחים כך מעט גבוהים יותר בבתי"ס דוברי ערבית בהשוואה לבתי"ס דוברי ערבית (אם כי בתשע"ב הפער הצטמצם מאד). לאורך השנים ניכרת מגמה של עלייה מתונה בשיעור התלמידים המדווחים על שימוש בתקשוב לצורכי למידה, בשני שלבי הגיל ובשני מגזרי השפה.

בהקשר זה חשוב להתייחס לתכנית הלאומית להתאמת מערכת החינוך למאה ה-21 המופעלת בבתי"ס יסודיים החל משנה"ל תשע"א. אמנם הנתונים המוצגים כאן נאספו בקרב כלל בתי הספר, אך לא מן הנמנע כי את המגמות שנרשמו בין תשע"א לתשע"ב אפשר לייחס, ולו חלקית, לתכנית הלאומית (בדיקה מקיפה ומעמיקה יותר של תרומת התכנית הלאומית מתבצעת במסגרת מחקר הערכה נפרד וממצאים יפורסמו בהמשך).

o **תפיסות בקרב תלמידי חט"ע בדבר ההוראה בבית ספרם:** מדד הבוחן את תפיסות התלמידים בדבר איכות ההוראה מצביע כי 42% מתלמידי י-יא' בבתי"ס דוברי ערבית ו-63% בבתי"ס דוברי ערבית מדווחים בתשע"ב כי המורים מלמדים היטב. מבחינת ההיגדים עולה כי מעט יותר ממחצית מהתלמידים מדווחים כי המורים מלמדים באופן ברור ומוכן לעומת מעט יותר משליש מהם המדווחים כי המורים מלמדים באופן מעניין ואשר מעודד חשיבה והעמקה.

עוד נמצא כי 32% מתלמידי י-יא' בבתי ספר דוברי ערבית ו-47% בבתי ספר דוברי ערבית מדווחים כי המורים מעבירים את החומר בקצב מהיר מדי עבור הכיתה.

■ חינוך חברתי ערכי בבית הספר:

○ מעורבות חברתית של תלמידים: התלמידים התבקשו להשיב על סדרה של שאלות אשר עוסקות בהיבטים שונים של החינוך החברתי-ערכי של ביה"ס. 79% מתלמידי ה'ו', 62% מתלמידי ז'ט' ו-49% מתלמידי י'יא' מציינים כי שיעורי החינוך חשובים ומעניינים; 81% מתלמידי ה'ו', 67% מתלמידי ז'ט' ו-62% מתלמידי י'יא' מציינים כי חשוב להם להשתתף בפעילות התנדבותית. בשני ההיגדים נמצאו שיעורים גבוהים יותר בבתי"ס דוברי ערבית בהשוואה לבתי"ס דוברי עברית.

○ מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית: יותר משליש מתלמידי י'יא' מדווחים כי בביה"ס מעודדים אותם לגלות מנהיגות, להיות מעורבים חברתית ולקחת חלק פעיל בחיים האזרחיים, כמחצית ציינו כי בביה"ס מעודדים אותם להתנדב ופחות משליש ציינו כי ביה"ס מעודד אותם להיות חברים בתנועת נוער. תלמידים בבתי"ס דוברי ערבית מדווחים בשיעורים גבוהים יותר כי בביה"ס משקיעים מאמצים לעידוד המעורבות החברתית שלהם בהשוואה לבתי"ס דוברי עברית. שיעורי התלמידים המדווחים כי בביה"ס מעודדים אותם להתנדב ולקחת חלק בחיים האזרחיים דומים בשני מגזרי השפה.

○ תפיסת בית הספר כארגון המתמקד בציונים בלבד: אל מול שורת היגדים שעסקו במגוון היבטים של אקלים בית-ספרי, יחסי מורים תלמידים בתחומים לימודיים ואישיים, חינוך חברתי-ערכי בבית הספר ועוד, הוצגה בפני תלמידי החטיבה העליונה גם שאלה הבוחנת את הצד השני של המטבע: באיזו מידה הם תופסים את בית הספר כארגון המתעניין רק בציוני התלמידים. מהנתונים עולה כי כמעט 50% מהתלמידים בבתי"ס דוברי ערבית, וכ-35% מהתלמידים בבתי"ס דוברי עברית מדווחים כי הם תופסים את ביה"ס כארגון המתעניין רק בציוני התלמידים.

■ למידה מעבר לשעות הלימודים:

○ שיעורי בית: כ-65% מהמורים בבתי"ס יסודיים וכמחצית מהמורים בחט"ב מדווחים כי בבית הספר מתקיימים תכנון ותיאום של שיעורי בית. יותר מורים מדווחים כך בבתי"ס דוברי ערבית מאשר בבתי"ס דוברי עברית. המדד נותר יציב למדי לאורך השנים בשני שלבי החינוך ובשני מגזרי השפה.

כשלושה רבעים מתלמידי ה'ו', כמחצית מתלמידי ז'ט' ופחות מ-40% מתלמידי י'יא' מדווחים כי המורים מקפידים לבדוק את שיעורי הבית. יותר דיווחים כאלה נרשמו בבתי"ס דוברי ערבית בהשוואה לבתי"ס דוברי עברית. לאורך השנים אפשר לזהות בקרב תלמידי ה'ו' במגזר דוברי הערבית עלייה קלה בדיווחים, כאשר בשאר שלבי הגיל בשני המגזרים נרשמה יציבות או תנודתיות ללא מגמת שינוי ברורה.

מעניין לציין שמרבית התלמידים סברו ששיעורי הבית אכן מסייעים להם להבין את החומר הנלמד (הגם ששיעורי המדווחים כך יורדים עם העלייה בשלבי הגיל): כ-80% בכיתות ה'ו', כ-65% בכיתות ז'ט' וכ-60% בכיתות י'יא'. יותר דיווחים כאלה נרשמו בבתי"ס דוברי ערבית בהשוואה לבתי"ס דוברי עברית.

○ שיעורים פרטיים: כ-40% מתלמידי ז'ט' וכשליש מתלמידי ה'ו' מדווחים כי הם מסתייעים בשיעורים פרטיים במימון הוריהם, לפחות באחד ממקצועות המיצ"ב. שיעורים גבוהים יותר נרשמו בקרב דוברי עברית בהשוואה לדוברי ערבית. לאורך השנים ניכרת יציבות בשיעורי המדווחים בכיתות ז'ט', וירידה מתונה ועקבית בכיתות ה'ו'.

תלמידים בכיתות י'-יא' נשאלו גם הם על הסתייעות בשיעורים פרטיים (אם כי אופן ניסוח השאלות היה שונה ועל כן אין להשוות בין הנתונים⁶). כ- 40% מהם דיווחו כי מסתייעים בשיעורים פרטיים באופן קבוע וכ- 30% דיווחו שהם מסתייעים בשיעורים פרטיים מידי פעם. סך הכל, שיעורים דומים נרשמו בקרב תלמידים בבתי"ס דוברי עברית ודוברי ערבית.

■ עבודת צוות בביה"ס:

o למעלה משלושה רבעים מהמורים בבתי"ס יסודיים ובחט"ב מדווחים על קיומה של עבודת צוות איכותית בקרב מורי בית ספרם: קיום מפגשי עבודה שיטתיים, שיתוף במידע, תכנון משותף של כלי הערכה ועוד. שיעורים גבוהים יותר נרשמו בבתי"ס דוברי ערבית בהשוואה לדוברי עברית, ומעט גבוהים יותר בבתי"ס יסודיים בהשוואה לחט"ב. לאורך השנים אפשר לזהות יציבות בנתוני המדד בבתי"ס דוברי עברית ועלייה מתונה בבתי"ס דוברי ערבית.

⁶ בכיתות ה'-ט' חושב המדד המסכם כשיעור התלמידים המקבלים שיעורים פרטיים במקצוע אחד לפחות מתוך ארבעת מקצועות המיצ"ב (בהתבסס על 4 היגדים), ואילו בכיתות י'-יא' נשאלו התלמידים ישירות האם ובאיזה היקף הם מסתייעים בשיעורים פרטיים ככלל.

אקלים בית ספרי

1. שביעות רצון

הפרק הראשון של חלק האקלים בדו"ח זה עוסק בסוגיה הבסיסית של תחושת שביעות הרצון והשייכות של תלמידים ושל מורים למוסד בו הם לומדים או עובדים. המדדים וההיגדים שיובאו בפרק זה מביאים בפני הקורא תמונה של התחושות הכלליות בקרב תלמידים ומורים: האם הם שמחים ואוהבים לבוא לבית הספר ולשהות בו? האם הם חשים שנעשים מאמצים כדי שיהיה להם טוב ונעים בבית הספר?

לשביעות הרצון ולתחושות הכלליות נודעת חשיבות, אולם זוהי ודאי איננה התמונה כולה ולא בהכרח התמונה החשובה ביותר, וחשוב לבחון גם היבטים נוספים של האקלים החברתי והסביבה הפדגוגית בבית ספר נתון, כמו גם במערכת כולה (כפי שאמנם מבקש להראות הדו"ח הנוכחי).

1.1. תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

בתת פרק זה מוצגים דיווחי התלמידים לגבי שביעות הרצון שלהם והשתייכותם לבית הספר. כאמור, התחושות הכלליות של התלמידים הן חשובות כמובן לכשעצמן, אולם לצורך פרשנות הנתונים אין להסתפק רק בהן אלא יש לבחון את מכלול הדיווחים של התלמידים על אודות היבטים שונים של התפיסות, החוויות והמחשבות של התלמידים, אשר יוצגו בפרקים הבאים. השאלות בהן עוסק תת פרק זה: האם באופן כללי לתלמידים טוב בבית הספר? האם הם אוהבים/נהנים לשהות בו? האם הם היו מעוניינים לעבור לבית ספר אחר, אילו הדבר היה תלוי בהם?

נתונים אלו נאספו בקרב כלל התלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (כיתות ה' ו-ו'), חט"ב (כיתות ז'-ט') וחט"ע (כיתות י'-יא'). תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם "תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר" לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב, ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל, בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר
א. "אני אוהב להיות בבית הספר"
ב. "גם אילו הייתי יכול, לא הייתי עובר לבית ספר אחר"
ג. "טוב לי בבית הספר"

* נוסח היגד זה בשאלון היה "אילו הייתי יכול, הייתי עובר לבית ספר אחר". לצורך הדיווח בדוח זה ההיגד נוסח מחדש, כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

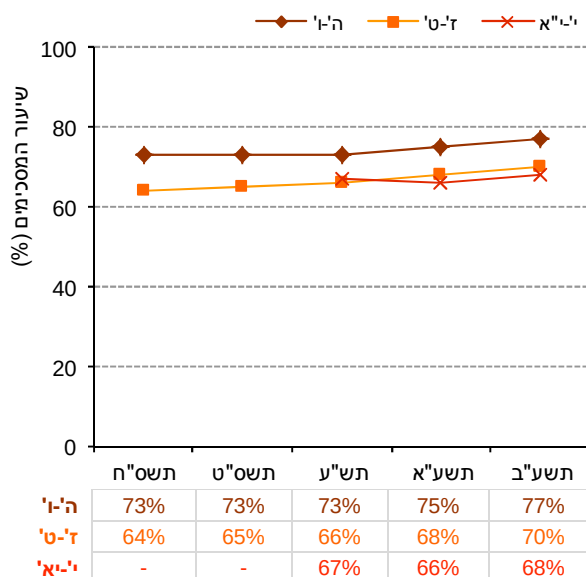
הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

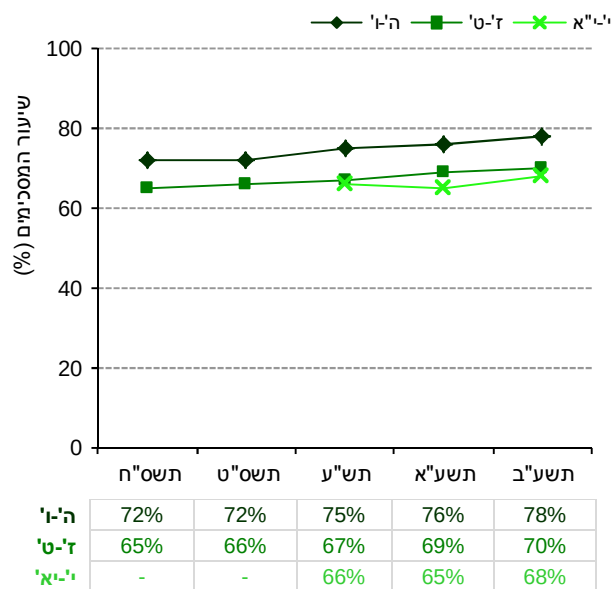
בתרשים 1 מוצגים נתוני המדד המסכם "תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר בקרב התלמידים" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 1: דיווחי תלמידים על תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

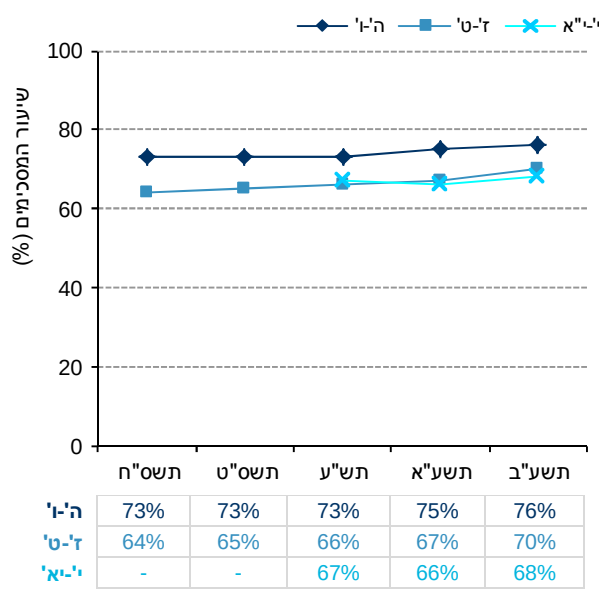
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

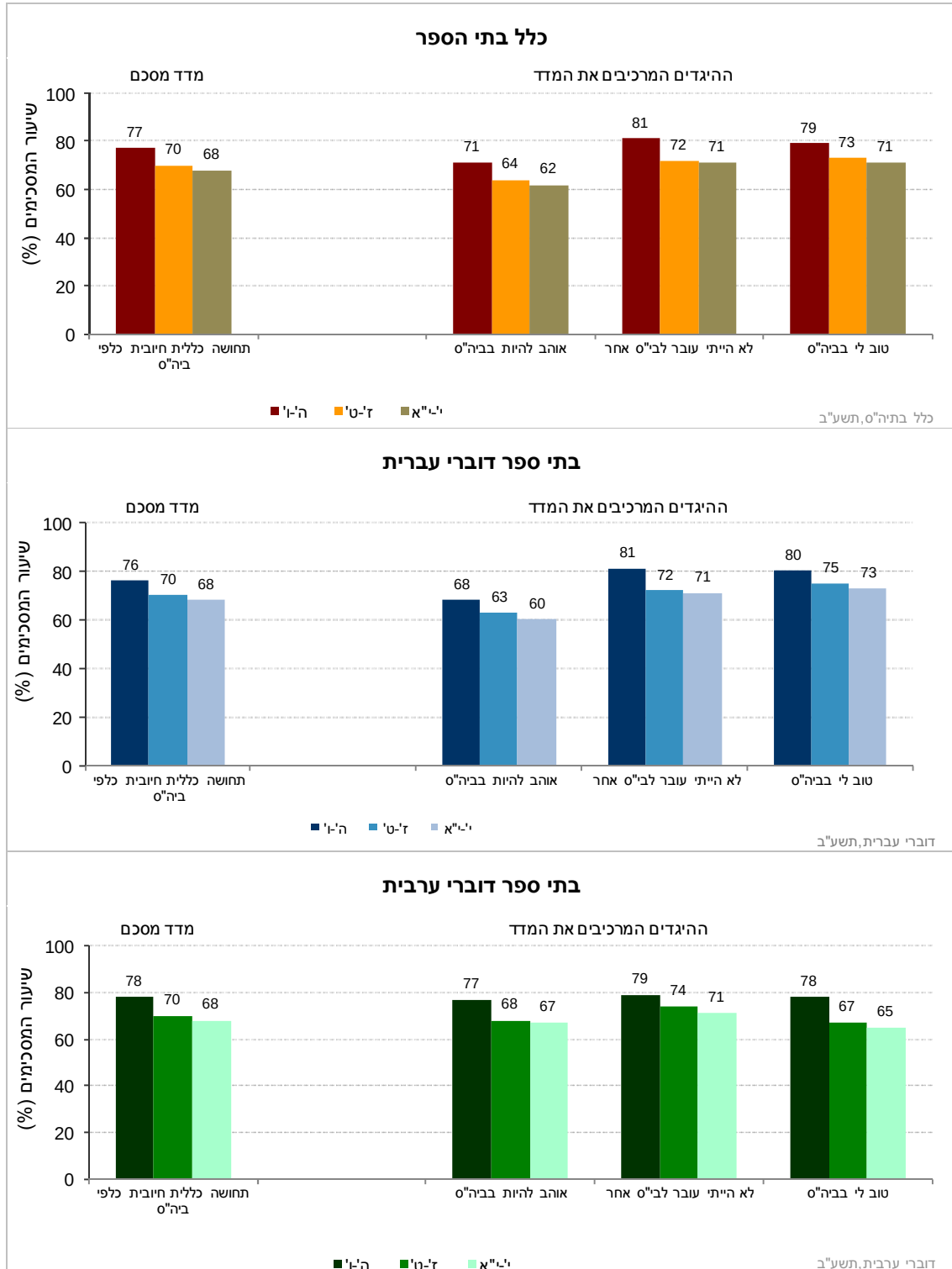
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 2 מוצגים נתוני המדד המסכם "תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 2: דיווחי התלמידים על תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

1.2. עמדות כלפי בית הספר - היגדים ייחודיים לתלמידים בחט"ע (תשע"ב)

בנוסף להיגדים המרכיבים את המדד המסכם, תלמידים בחטיבה העליונה התבקשו להשיב על שני היגדים נוספים הקשורים לתחושה הכללית כלפי בבית הספר, ועוסקים בעמדות התלמידים כלפי בית הספר: האם הם לומדים בבי"ס בו הם בחרו ללמוד מלכתחילה? האם הם חושבים שסיימו את הלימודים באותו בית הספר? בנושא זה לא חושב מדד מסכם, והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד. להלן דיווחי התלמידים:

לוח 1: דיווחי תלמידי החטיבה העליונה על היגדים נוספים בנושא "תחושה כללית כלפי בית הספר" (תשע"ב)

לפי דעתך, באיזה בי"ס תסיים את לימודיך?	כלל בתי"ס	בתי"ס דוברי עברית	בתי"ס דוברי ערבית
בבית הספר בו אני לומד	91%	95%	83%
בבית ספר אקסטריני	5%	3%	10%
בבית ספר שאינו אקסטריני	2%	1%	5%
אעזוב את בית הספר	1%	1%	2%
האם ביה"ס בו אתה לומד הוא ביה"ס בו רצית ללמוד, או שרצית ללמוד בבי"ס אחר?	כלל בתי"ס	בתי"ס דוברי עברית	בתי"ס דוברי ערבית
בית הספר בו אני לומד הוא בית הספר בו רציתי ללמוד	61%	63%	57%
רציתי ללמוד בבית ספר אחר	17%	14%	24%
לא הייתה לי העדפה	22%	23%	19%

1.3. שביעות רצון של המורים מבית הספר - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב

המדד "שביעות רצון של המורים מבית הספר" מבקש לבחון את מידת שביעות רצונם של המורים מהעבודה בבית הספר ומהתנהלות בית הספר, על-פי דיווחיהם.

נתונים אלו נאספו בקרב מורים בבתי ספר יסודיים ובחטיבות הביניים. תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם "שביעות הרצון של המורים מבית הספר" לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב, ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שלבי חינוך (יסודי וחט"ב), בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: שביעות רצון של המורים מבית הספר
שביעות רצון מהעבודה בבית הספר
א. "את שבעת רצון מעבודתך כמורה"
ב. "את לא חשה שהתעייפת מעבודת ההוראה"
ג. "את לא חשה שמוטל עליך עומס עבודה כבד מדי"
שביעות רצון מהתנהלות בבית הספר
א. "את שבעת רצון מהתנהלות בית הספר"
ב. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שילמידים יהיה נעים לשהות בו"
ג. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלמורים יהיה נעים לשהות בו"
ד. "בבית הספר משתדלים ליצור תנאים שיאפשרו לי להצליח בעבודתי"

* נוסח ההיגדים האלה בשאלון היה "את חשה שהתעייפת מעבודת ההוראה" ו"את חשה שמוטל עליך עומס עבודה כבד מדי". לצורך הדיווח הם נוסחו מחדש כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

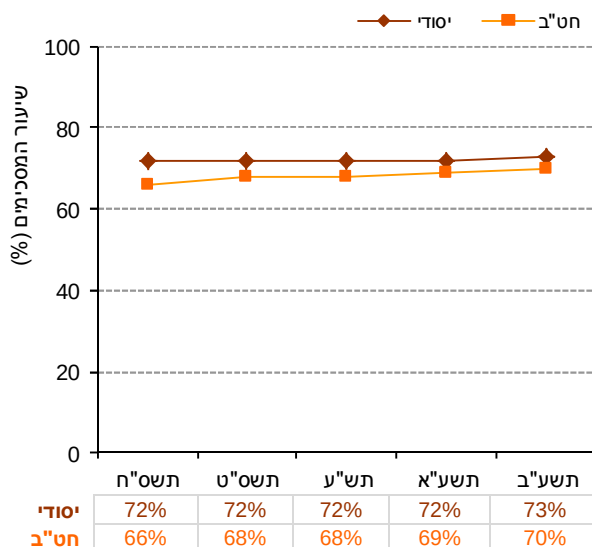
הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

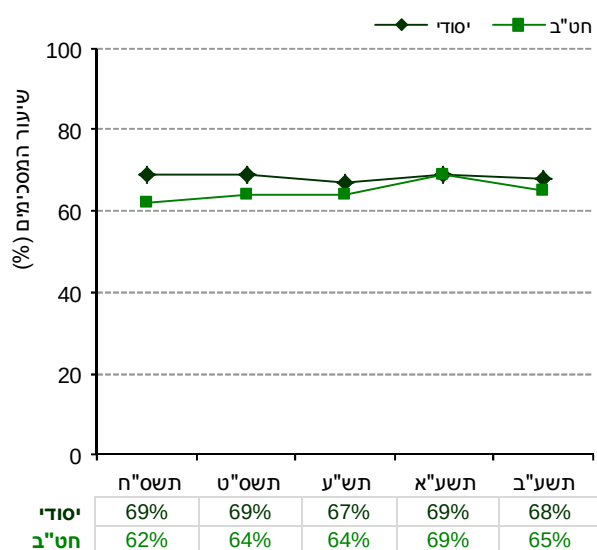
בתרשים 3 מוצגים נתוני המדד המסכם "שביעות הרצון של מורים מבית הספר" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 3: דיווחי המורים על מידת שביעות רצונם מבית הספר: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

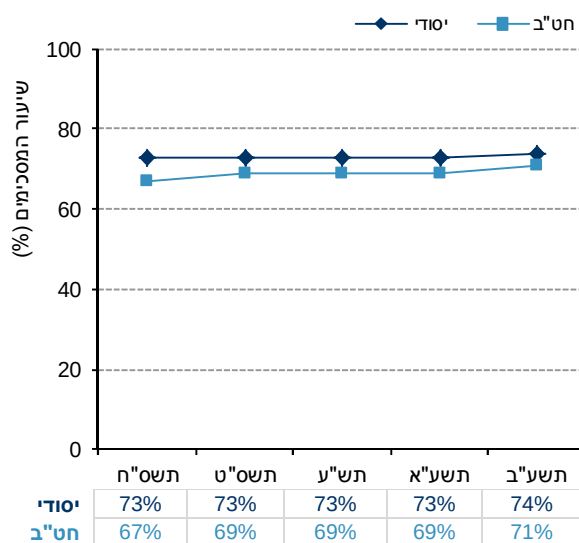
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

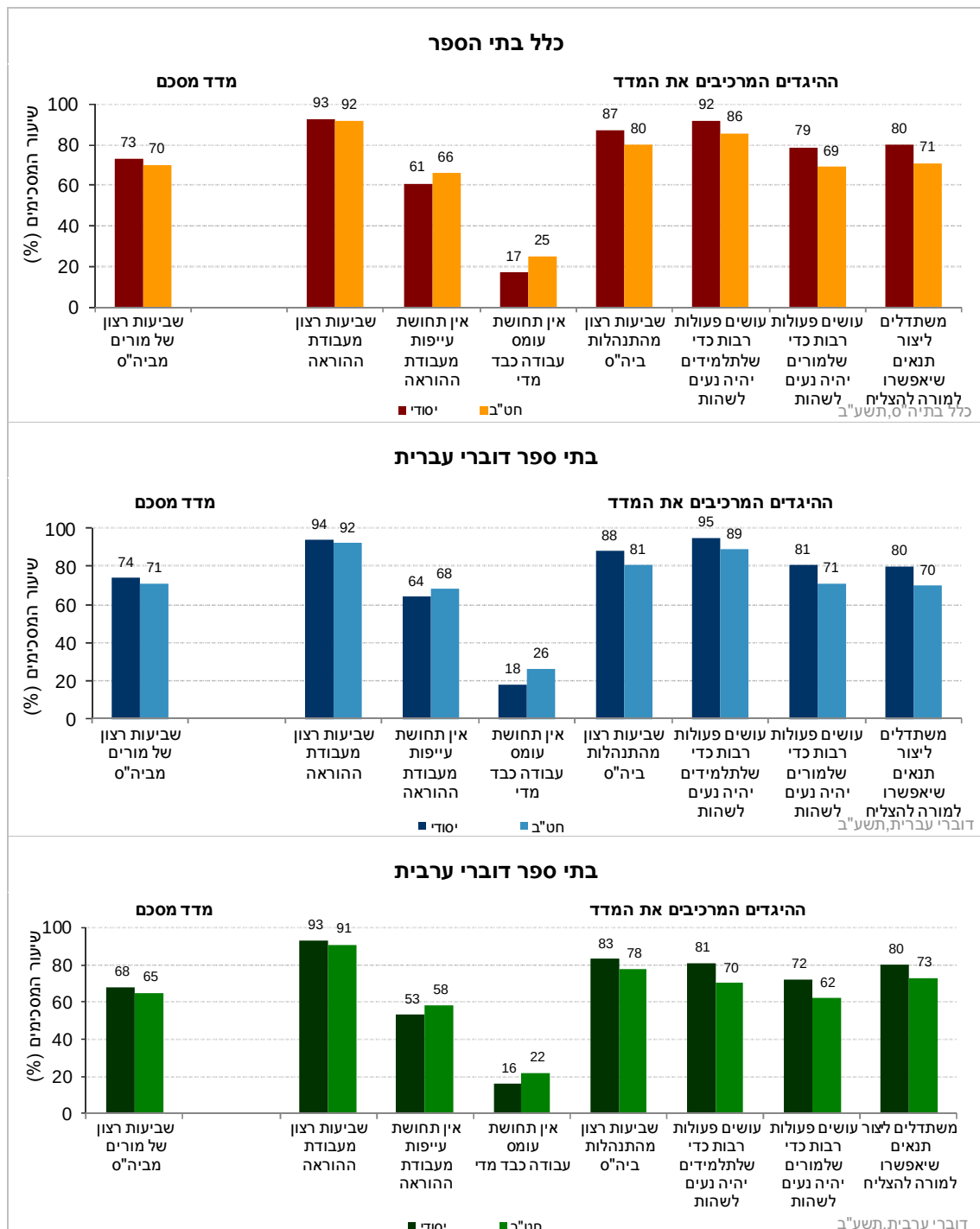
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 4 מוצגים נתוני המדד המסכם "שביעות רצון של המורים מבית הספר" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שלבי חינוך בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 4: דיווחי המורים על שביעות רצון מבית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלבי חינוך (תשע"ב)

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 1-4 ולוח 1:

תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- מבט כללי בנתונים מגלה כי מרבית התלמידים (כשני שלישים ועד 80%) מדווחים על תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר. שיעור התלמידים המדווחים על תחושה חיובית גבוה יותר בקרב תלמידי כיתות ה' ו' בהשוואה לתלמידי ז' ט' ולתלמידי י' א'.
- בחינת המגמה בשנים תשס"ח - תשע"ב מגלה כי שיעורי התלמידים המדווחים על תחושה חיובית עלה במעט במהלך השנים. מגמה זו של שיפור מאפיינת יותר את שכבות ה' ו' ז' ט', ופחות את שכבות י' א'.
- ככלל, שיעורי המדווחים על תחושה כללית טובה דומים למדי בבתי"ס דוברי עברית ובבתי"ס דוברי ערבית, אם כי מגמת השיפור בולטת מעט יותר בקרב דוברי הערבית.
- מהתבוננות בהיגדים המרכיבים את המדד עולה כי הרוב הגדול של התלמידים מדווחים שטוב להם בביה"ס, שהם לא היו רוצים לעבור לבי"ס אחר וכי הם אוהבים להיות בביה"ס (אם כי בבתי"ס דוברי עברית שיעורי המסכימים עם ההיגד האחרון מעט נמוכים יותר בהשוואה לשניים הראשונים).

עמדות כלפי בית הספר לפי דיווחי תלמידים (חט"ע)

א. היכן התלמידים חושבים שסיימו את לימודיהם?

- באופן כללי, הרוב הגדול של תלמידי כיתות י' א' סבורים/מאמינים כי יסיימו את לימודיהם בבית הספר בו הם לומדים (91%), כאשר היתר סבורים שסיימו לימודיהם בבי"ס אקסטריני (5%), בבי"ס אחר שאינו אקסטריני (2%) או שכלל לא יסיימו את לימודיהם בביה"ס (1%).
- הבדלים ניכרים נרשמו בהשוואה בין שני מגזרי השפה, כאשר כ- 95% מהתלמידים בבתי"ס דוברי עברית סבורים כך, לעומת 83% בלבד מהתלמידים בבתי"ס דוברי ערבית. בקרב דוברי הערבית 10% סבורים שסיימו לימודיהם בבי"ס אקסטריני ו-2% סבורים שכלל לא יסיימו לימודיהם.

ב. האם ביה"ס שבו לומדים התלמידים הוא ביה"ס המועדף עליהם מלכתחילה?

- כ- 60% מתלמידי י' א' מדווחים כי בית הספר שבו הם לומדים הוא אכן ביה"ס שבו רצו ללמוד. עוד עולה מהנתונים ש-14% מהתלמידים בבתי"ס דוברי עברית, ו-24% מהתלמידים בבתי"ס דוברי ערבית רצו ללמוד בבית ספר אחר שהוא אינו ביה"ס שבו הם לומדים.
- ממצא זה מעניין לנוכח הנתונים שראינו לעיל, המעידים על שיעור גבוה של תלמידים המדווחים על תחושה כללית חיובית כלפי ביה"ס. נציין כי מבדיקה נוספת שנערכה עולה כי כמחצית מהתלמידים שמדווחים שמלכתחילה רצו ללמוד בבית ספר אחר, בסופו של דבר מדווחים על תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר שלהם.

שביעות הרצון של המורים לפי דיווחי מורים (יסודי וחט"ב):

- עיון כללי בתרשימים מגלה כי מרבית המורים שראיינו (מעל שני שלישים) מדווחים כי הם חשים שביעות רצון: מעבודתם כמורים, מעבודתם בביה"ס ומהתנהלות ביה"ס.
- שיעור המורים המדווחים על שביעות רצון מעט גבוה יותר בבתי"ס יסודיים, בהשוואה לחטיבות הביניים. עם זאת, מדובר בפער של אחוזים בודדים בלבד ונראה כי פער זה אף הצטמצם עם השנים.
- שיעורי המורים המדווחים על רמה גבוהה של שביעות רצון מעט גבוהים יותר בבתי"ס דוברי עברית, בהשוואה לבתי"ס דוברי ערבית.
- במשך השנים ניכרת יציבות בשיעורי המורים בבתי"ס יסודיים המדווחים על רמה גבוהה של שביעות רצון, גם בקרב דוברי העברית וגם בקרב דוברי הערבית. בחטיבות הביניים ניכר שיפור קל לאורך השנים (בעיקר בבתי"ס דוברי ערבית).
- מהתבוננות מעמיקה יותר בנתוני ההיגדים המרכיבים את המדד (נתוני תשע"ב) עולה כי באופן כללי מרבית המורים מביעים שביעות רצון מעבודת ההוראה (מעל 90%), מהתנהלות ביה"ס (מעל 80%) ומהמאמצים המושקעים ביצירת תנאים מתאימים להוראה ולמידה (בין 70% ל- 90%). לעומת זאת, רק כחמישית מהמורים (17% ביסודי ו- 25% בחט"ב) דיווחו שאינם חשים עומס רב בעבודה.
- עוד מהתבוננות בנתוני ההיגדים, בהשוואה עפ"י שלבי חינוך, עולה כי מורים המלמדים בבתי"ס יסודיים מדווחים בשיעורים גבוהים יותר ממורים בחט"ב על שביעות רצון מהתנהלות ביה"ס ומהמאמצים המושקעים ביצירת תנאים מתאימים להוראה וללמידה. מגמה הפוכה נמצאה בכל הנוגע לתחושת עומס ועייפות: פחות מורים בחט"ב מדווחים על עומס ועייפות ממורים ביסודי.

2. יחסים בינאישיים בין באי בית הספר

לאחר שבחנו תחושות כלליות של שביעות רצון ושייכות בקרב מורים ותלמידים, נעסוק בפרק זה ביחסים הבינאישיים בין באי בית הספר: המורים, התלמידים וגם ההורים. בעוד שתחושות של שביעות רצון הן חשובות אך לא בהכרח קשורות להצלחה במישור הפדגוגי ובמישור של הישגים לימודיים, הרי שיחסים בין אישיים חיוביים במשולש שבין תלמידים, מורים והורים הם תנאי חשוב לתפקוד בית ספרי מיטבי גם במישורים אלו.

2.1. יחסים חיוביים בין מורים לתלמידים

בתת פרק זה מוצגים ממצאים מדיווחי תלמידים ומורים על מערכת היחסים ביניהם, יחסים אשר מהווים את התשתית עליה נבנים תהליכי ההוראה והלמידה.

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם "יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים" לפי דיווחי תלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט') וחט"ע (י'יא'). בהמשך מוצגים היגדים על אודות "נגישות וזמינות המורים וההנהלה" לפי דיווחי תלמידים בחט"ע (י'יא'). בחלק השלישי של תת הפרק מוצגים נתוני המדד המסכם "יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים" לפי דיווחי תלמידים ביסודי וחט"ב. לבסוף מוצגים דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב על אודות "פגישות ושיחות אישיות עם תלמידים".

2.1.1 יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

בתת פרק זה מוצגים ממצאים באשר לתחושות התלמידים בסוגיה: האם הם חשים אכפתיות מצד צוות בית הספר? האם חשים שיש להם למי לפנות כאשר הם זקוקים לסיוע ולתמיכה מצוות ביה"ס? האם הם מקבלים את התמיכה והסיוע גם בהקשר הלימודי וגם בהקשר האישי/רגשי/חברתי?

נתונים אלו נאספו בקרב כלל התלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט') וחט"ע (י'יא'). תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם "יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים" לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב, ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל, בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים
א. "יש לי יחסים קרובים וטובים עם רוב המורים שלי"
ב. "כשעצוב לי או כשרע לי, אני מרגיש נוח לדבר על זה עם מישהו מהמורים שלי"
ג. "לרוב המורים אכפת ממני וממה שקורה לי ולא רק בקשר ללימודים"
ד. "לרוב המורים חשוב מאד לדעת איך אני מרגיש בבית הספר ובכלל"

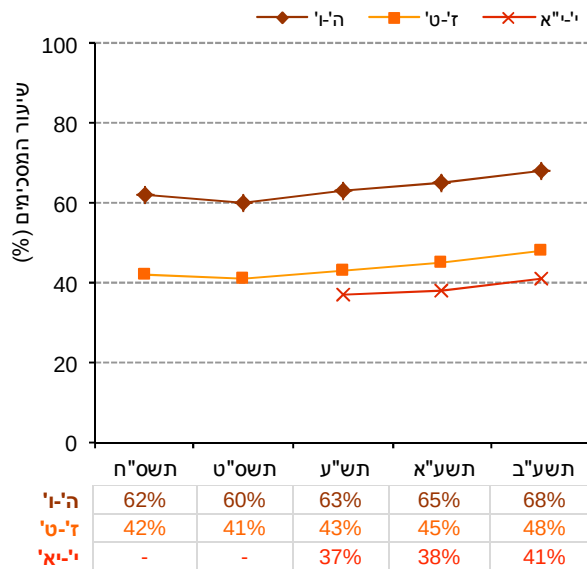
הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

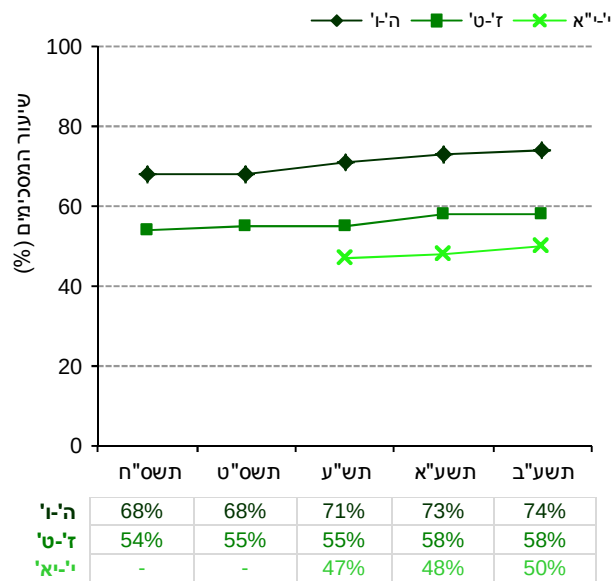
בתרשים 5 מוצגים נתונים על המדד המסכם "יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 5: דיווחי התלמידים על יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

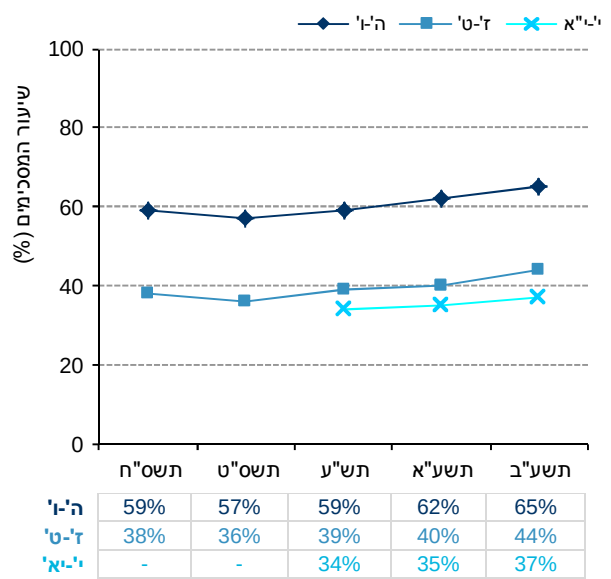
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

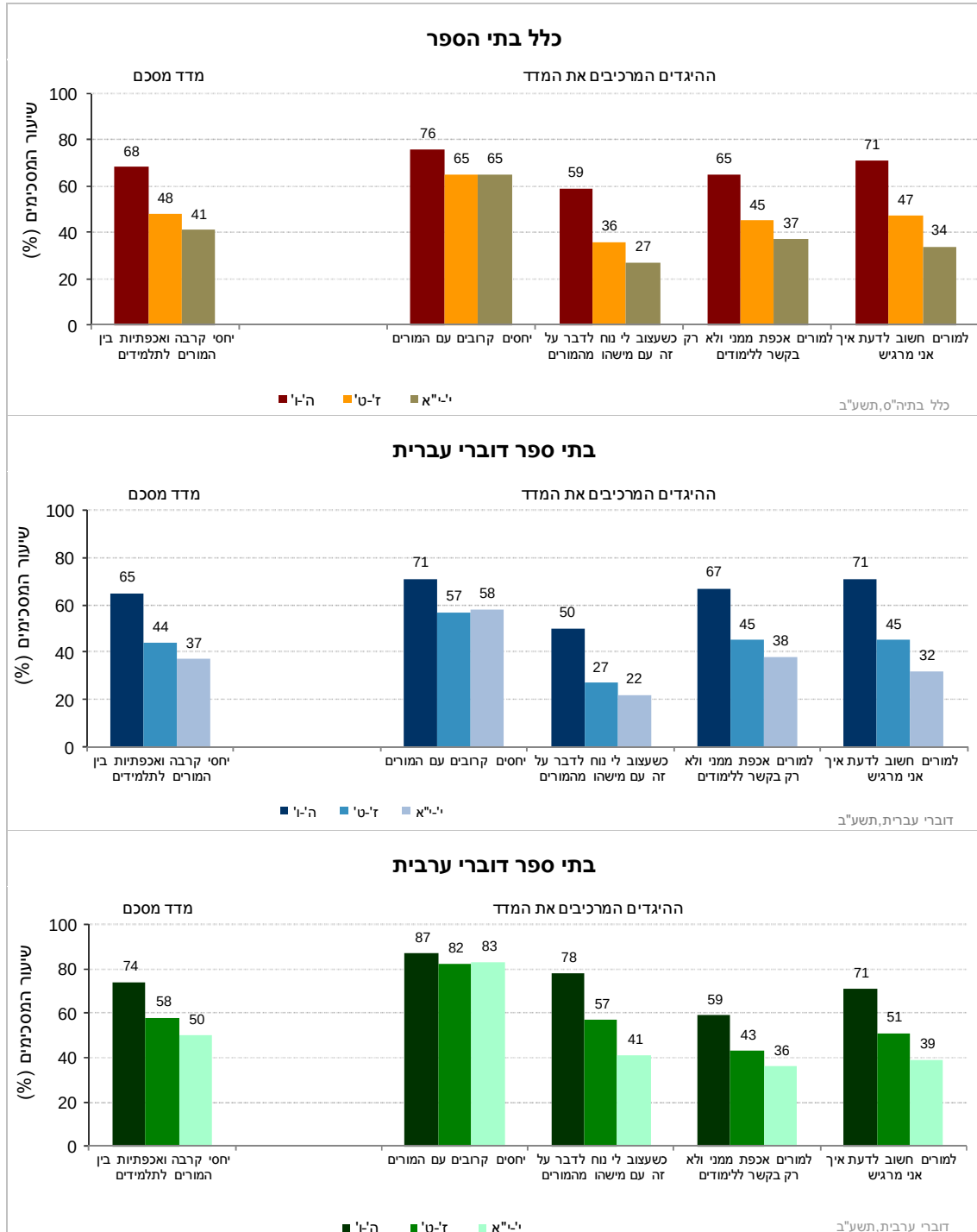
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 6 מוצגים נתוני המדד המסכם "יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 6: דיווחי התלמידים על יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

2.1.2 נגישות זמינות המורים וההנהלה - היגדים ייחודיים לתלמידים בחט"ע (תשע"ב)

תלמידים בחטיבה העליונה התבקשו להשיב על היגדים נוספים העוסקים ביחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים (בנושא זה לא חושב מדד מסכם). מטרתם של היגדים אלו הייתה לבחון היבטים שונים של מערכת היחסים בין תלמידים לבין צוות בית הספר שיש בהם עניין ייחודי בהקשר של שכבות הגיל הבוגרות יותר: יחסים בין התלמידים למחנך, יחסים עם הנהלת ביה"ס וקיומה של כתובת שאפשר לפנות אליה לצורך ייעוץ לימודי אישי.

לוח 2: דיווחי תלמידים בחטיבה העליונה על היגדים בנושא "נגישות זמינות המורים וההנהלה" (תשע"ב)

כלל בתי"ס	בתי"ס דוברי עברית	בתי"ס דוברי ערבית	
65%	68%	59%	"למחנך הכיתה אכפת ממני וממה שקורה לי, ולא רק בקשר ללימודים"
49%	43%	62%	"כשתלמידים פונים להנהלת ביה"ס בסוגיה כלשהי, בדר"כ ההנהלה מתייחסת ברצינות ומטפלת בסוגיה"
58%	56%	60%	"כשאני צריך להתייעץ עם מישהו בנושא לימודי, יש מורים שאפשר לפנות אליהם"
39%	35%	50%	"כשאני צריך להתייעץ עם מישהו בנושא אישי (שאיננו לימודי), יש מורים שאפשר לפנות אליהם"

2.1.3 יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים - דיווחי תלמידים ביסודי ובחט"ב

המדד "יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים" מבקש לבחון את המידה שבה התלמידים חווים את יחס המורים אליהם כמתאפיין בכבוד ובהוגנות, על פי דיווחיהם. נתונים אלה נאספו בקרב כלל התלמידים משלבי הגיל: יסודי (ה'-ו') וחט"ב (ז'-ט').

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. לאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל, בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון (היגדים אלו לא הועברו לתלמידי כיתות י"א):

המדד המסכם: יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים
הוגנות
א. "בבית הספר שלי המורים מתייחסים לתלמידים באופן הוגן"
ב. "אין תלמידים בכיתה שהמורים מעדיפים אותם על פני תלמידים אחרים"
ג. "אין בכיתה שלי תלמידים, שלא משנה מה הם יעשו המורים תמיד יתייחסו אליהם יפה"
יחסי כבוד
ד. "רוב המורים בבית הספר מתנהגים בכבוד כלפי התלמידים"
ה. "רוב המורים מכבדים את מה שאני חושב ומרגיש"
ו. "אין בבית הספר מורים שמתייחסים בזלזול למה שהתלמידים אומרים"

* נוסח היגד זה בשאלון היה "יש תלמידים בכיתה שהמורים מעדיפים אותם על פני תלמידים אחרים", ולצורך הדיווח בדוח נוסח מחדש, כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

** נוסח היגד זה בשאלון היה "יש בכיתה שלי תלמידים, שלא משנה מה הם יעשו המורים תמיד יתייחסו אליהם יפה", ולצורך הדיווח בדוח נוסח מחדש, כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

*** נוסח היגד זה בשאלון היה "יש בבית הספר מורים שמתייחסים בזלזול למה שהתלמידים אומרים", ולצורך הדיווח בדוח נוסח מחדש, כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

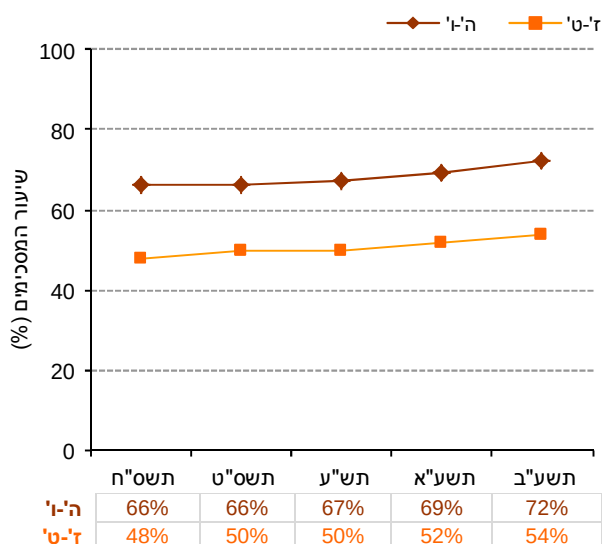
הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

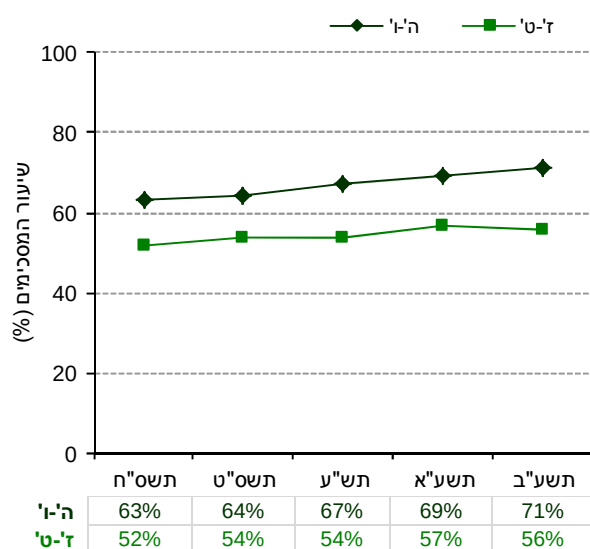
בתרשים 7 מוצגים נתוני המדד המסכם "יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 7: דיווחי התלמידים על יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

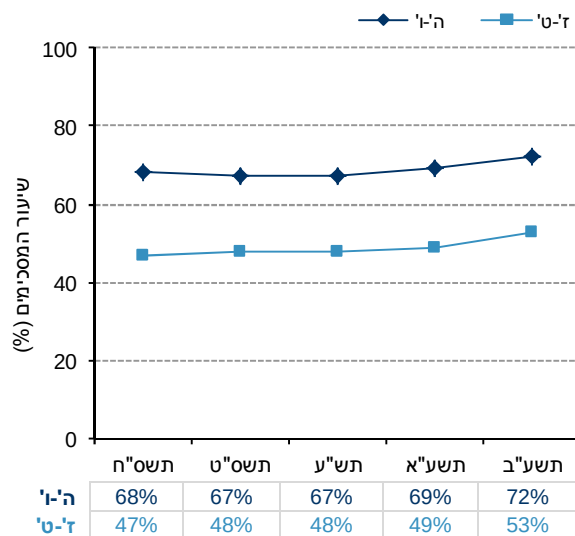
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

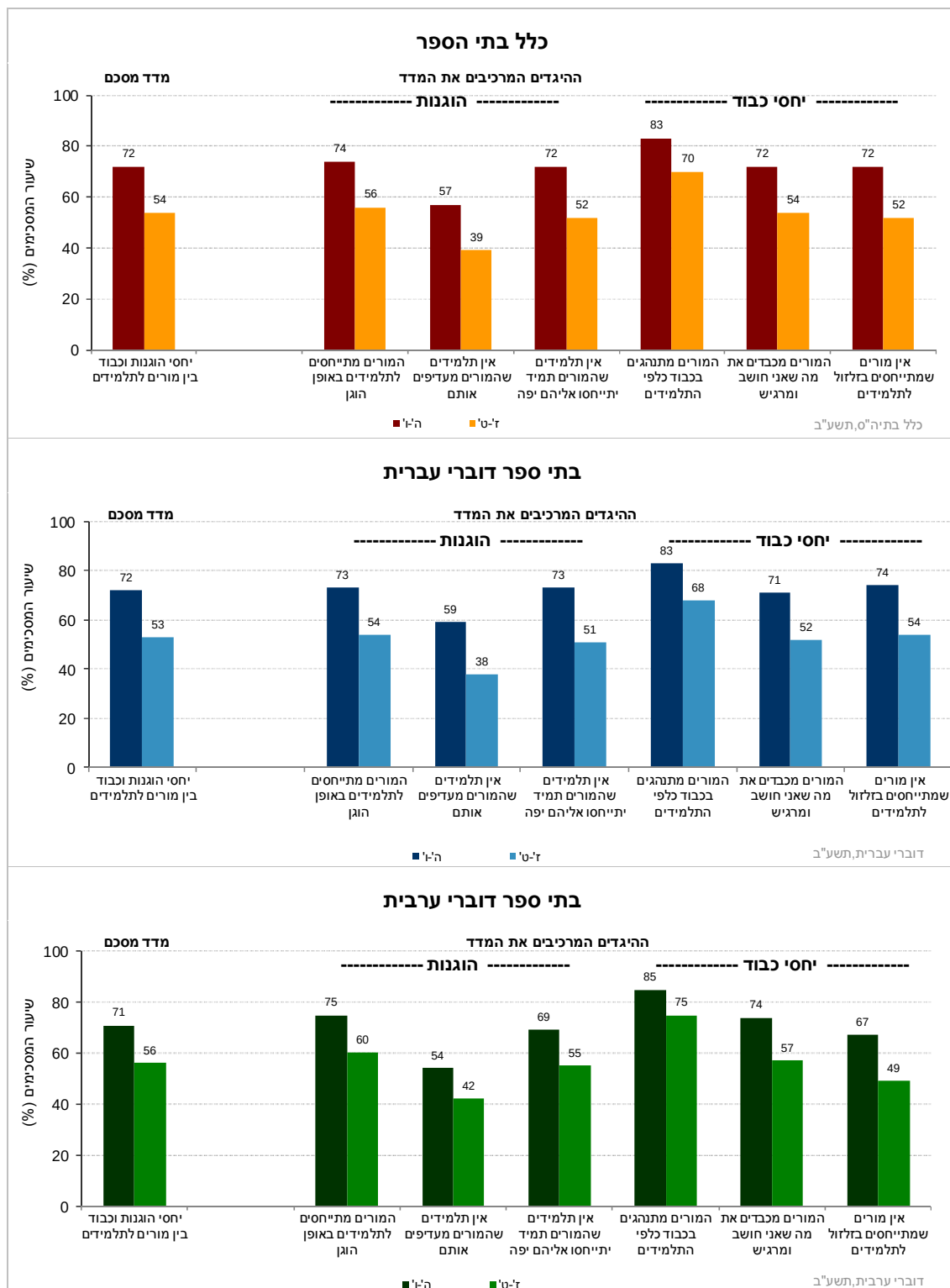
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 8 מוצגים נתוני המדד המסכם "יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 8: דיווחי התלמידים על יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

2.1.4. פגישות ושיחות אישיות עם תלמידים - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב (תשע"ב)

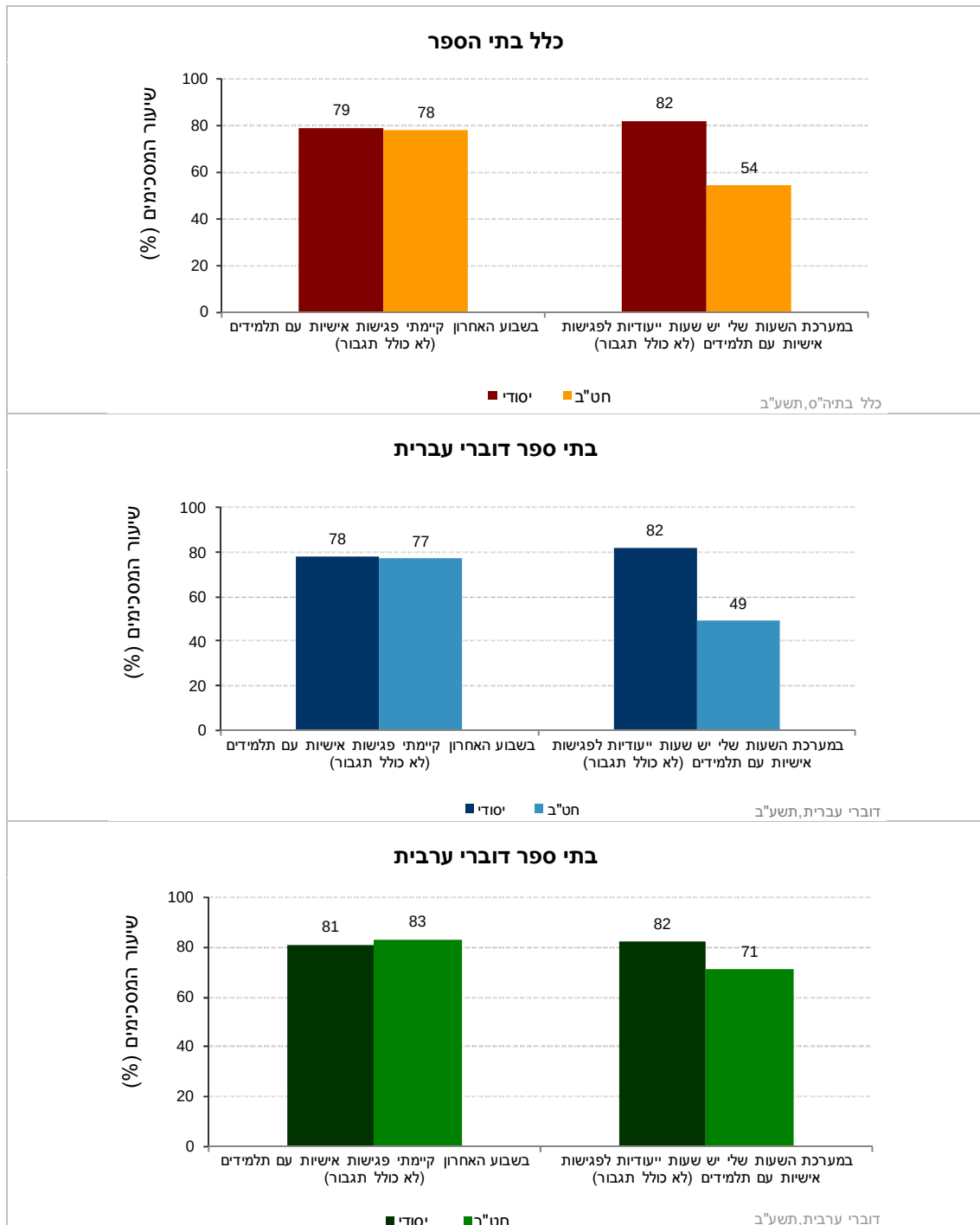
בתת פרק זה מוצגים דיווחי מורים בשלבי חינוך יסודי וחט"ב על אודות פגישות ושיחות אישיות עם תלמידים. קיומן של פגישות ושיחות אישיות בין מורים לתלמידיהם היא קרוב לוודאי עדות למאמץ שמשקיעים בתי הספר בקידום היחסים החיוביים בין מורים לתלמידים. בנושא זה לא חושב מדד מסכם, והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד. להלן פירוט ההיגדים כפי שהם מוצגים בשאלון:

פגישות ושיחות אישיות עם תלמידים
"בשבוע האחרון קיימתי פגישות אישיות עם תלמידים (לא כולל תגבור)"
"במערכת השעות שלי יש שעות ייעודיות לפגישות אישיות עם תלמידים"

נתוני ההיגדים (תשע"ב)

בתרשים 9 מוצגים נתונים על שיעור המורים שקיימו פגישות אישיות עם תלמידים בשבוע האחרון (לא כולל תגבור), ועל שיעור המורים המדווחים על קיום שעות ייעודיות במערכת השעות לפגישות אישיות עם תלמידים. הנתונים מוצגים בעבור שנה"ל תשע"ב לפי שלבי חינוך, בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית.

תרשים 9: דיווחי המורים על קיום פגישות אישיות עם תלמידים בשבוע האחרון (לא כולל תגבור): שיעור המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלב חינוך (תשע"ב)

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 5-9 ולוח 2:

יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים ותלמידים לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- באופן כללי, התבוננות בנתוני המדד המסכם "יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים" מגלה כי יותר משני שלישים מתלמידי ה'ו' מדווחים כי הם חשים ביחסי קרבה ואכפתיות עם מוריהם (68%), לעומת פחות ממחצית מתלמידי ז'ט' (48%) ומתלמידי י'יא' (41%).
- מנתוני המדד המסכם עולה כי שיעורי התלמידים המדווחים על יחסי קרבה ואכפתיות עם המורים גבוהים יותר בשלבי הגיל הצעירים מהשיעורים בשלבי הגיל הבוגרים יותר; עוד עולה כי שיעורי המדווחים בבתי ספר דוברי ערבית גבוהים יותר מהשיעורים בבתי ספר דוברי עברית (בכל שלבי הגיל).
- בהשוואה בין נתוני המדד המסכם לאורך השנים, ניכרת עלייה בשיעור התלמידים המדווחים על יחסים של קרבה ואכפתיות בינם לבין מוריהם. מגמה זו נמצאה בכל שלבי הגיל, גם בבתי ספר דוברי עברית וגם בבתי ספר דוברי ערבית.
- מהתבוננות מעמיקה יותר בנתוני ההיגדים המרכיבים את המדד (נתוני תשע"ב), ניתן ללמוד כי בעוד שההערכה הכללית של היחסים בין המורים לתלמידים היא חיובית מאוד, הרי שבהיגדים הבודקים קשר ואכפתיות ברמה האישית/רגשית - שיעורי המסכימים נמוכים יותר. השיעור נמוך יותר במיוחד בשכבות הגיל הגבוהות; כך, לדוגמה, כרבע בלבד מתלמידי י'יא' מדווחים כי הם מסכימים עם ההיגד "כשעצוב לי או כשרע לי אני מרגיש נוח לדבר על זה עם מישהו מהמורים שלי".

נגישות וזמינות המורים וההנהלה לפי דיווחי תלמידים (חט"ע)

א. קשר אישי עם המחנכים (חט"ע)

- בבדיקת ממצאי ההיגד הבודק את תחושת האכפתיות שהתלמידים חווים מצד המחנכים בנושאים שאינם לימודיים, נמצא כי כשני שלישים מהתלמידים (65%) חשים כי אמנם מתקיימים יחסי קרבה ואכפתיות בינם לבין המחנך (שיעורים מעט גבוהים יותר בבתי"ס דוברי עברית, בהשוואה לבתי"ס דוברי ערבית: 68% לעומת 59%, בהתאמה).
- מעניין לציין כי שיעור המסכימים עם היגד זה גבוה במידה ניכרת משיעורי המסכימים עם ההיגד הבוחן את תחושת האכפתיות שהתלמידים חווים מכלל המורים (לאו דווקא מחנכים). ממצא זה עשוי להצביע על מרכזיות המחנך עבור תלמידי השכבות הגבוהות (ומן העבר השני - ייתכן וממצא זה מצביע על כך שתלמידים חשים שמורים בחט"ע אשר אינם מחנכים אינם מתעניינים בהם מספיק בכל הנוגע לנושאים שאינם לימודיים).

ב. התייחסות הנהלת בית הספר לפניות התלמידים (חט"ע)

- ממצאי ההיגד הבודק את תפיסת התלמידים בדבר מידת הפתיחות והנכונות של ההנהלה להיענות לפניותיהם מצביעים על הבדלים בולטים בין בתי"ס דוברי עברית לבתי"ס דוברי ערבית. בבתי"ס דוברי ערבית כמעט שני שלישים מהתלמידים (62%) מדווחים על פתיחות ונכונות מצד ההנהלה, ואילו בבתי ספר דוברי עברית פחות ממחצית חשים כך (43%). ממצא זה עשוי להצביע על מרכזיות רבה יותר של הנהלת בתי הספר עבור התלמידים בבתי"ס דוברי ערבית, בהשוואה לבתי"ס דוברי עברית.

ג. קיום כתובת לתלמידים לפניות בנושאים לימודיים ובנושאים שאינם לימודיים (חט"ע)

- תמונה מעניינת עולה כאשר משווים את שיעורי התלמידים המסכימים עם היגד הבודק את קיומה של כתובת להתייעצות בנושאים לימודיים לעומת היגד העוסק בקיומה של כתובת להתייעצות בנושאים אישיים: מתוך הנתונים עולה כי כמעט שני שלישים (58%) מהתלמידים סבור כי יש להם כתובת לפנות בנושאים לימודיים ואילו שיעור נמוך יותר של תלמידים (39%) סבורים כי יש כתובת לפנות אליה בנושאים אישיים (פער זה בולט במיוחד בבתי"ס דוברי עברית, 56% לעומת 35% ופחות בבתי"ס דוברי ערבית: 60% לעומת 50%).

יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים לפי דיווחי התלמידים (יסודי וחט"ב)

- באופן כללי עולה מהנתונים שמרבית התלמידים בבתי"ס היסודיים (כ-70%) מדווחים כי יחס המורים אליהם מתאפיין בכבוד ובהוגנות. לעומת זאת, רק כמחצית מתלמידי חטיבות הביניים מדווחים כך.

- בכיתות ה'ו' אין הבדל משמעותי בין דיווחי התלמידים בבתי"ס דוברי עברית לבין דיווחי תלמידים בבתי"ס דוברי ערבית. לעומת זאת, בכיתות ז'-ט' שיעור גבוה יותר של תלמידים בבתי"ס דוברי ערבית מדווחים על יחסי כבוד והוגנות מצד המורים בהשוואה לתלמידים בכיתות ז'-ט' בבתי"ס דוברי ערבית.
- בהשוואה רב שנתית מתגלה מגמה של עלייה מתונה ועקבית בשיעורי התלמידים החשים כי המורים מתייחסים אליהם בהוגנות ובכבוד; עליה עקבית זו מצטברת לכדי עלייה משמעותית למדי (6% בקרב כלל התלמידים), אשר נרשמה בשני שלבי הגיל ובשני המגזרים.
- התבוננות מעמיקה יותר בנתוני ההיגדים במדד זה (תשע"ב) מגלה כי מרביתם נעים סביב ערכים דומים: כ-70% הסכמה עם ההיגד בכיתות ה'ו' וכ-50% הסכמה עם ההיגד בכיתות ז'-ט'.

פגישות ושיחות אישיות בין מורים לתלמידים לפי דיווחי המורים (יסודי וחט"ב)

- התבוננות בתשובות המורים להיגדים העוסקים בפגישות אישיות בין מורים לתלמידים מגלה כי מרבית המורים (כ-80%) קיימו במהלך השבוע שקדם להעברת השאלונים פגישות אישיות עם תלמידים (אין הכוונה לתגבורים).
- שיעורי המורים המדווחים על קיומן של פגישות אישיות דומה למדי בשני שלבי החינוך ובשני מגזרי השפה (שיעור מעט גבוה יותר בבתי ספר דוברי ערבית).
- עם זאת, מתגלה הבדל בין תשובות המורים בחטיבות הביניים ובבתי הספר היסודיים בתגובה לשאלה האם במערכת השעות שלהם קיימות שעות ייעודיות לפגישות אישיות: בעוד שכ-80% מהמורים ביסודי מדווחים שאכן יש להם שעות כאלה במערכת, הרי שרק כמחצית מהמורים בחט"ב מדווחים כך. כן בולט הפער בין מורי חט"ב בבתי"ס דוברי עברית לעומת מורי חט"ב בבתי"ס דוברי ערבית: בעוד שבקרב האחרונים כ-70% מדווחים כי שעות ייעודיות לשיחות אישיות קיימות אצלם במערכת, בקרב הראשונים רק כמחצית מדווחים כך.

2.2. יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

בעוד שיחסים בין מורים לתלמידים הם נדבך חשוב ביצירת אווירה לימודית טובה ומקדמת, הרי שגם ליחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם נודעת חשיבות רבה ביצירת פניות בקרב התלמידים להתמקד בלימודיהם. המדד "יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה" מבקש לבחון את תפיסות התלמידים בדבר טיב היחסים ביניהם ולברר באיזו מידה יחסים אלו מתאפיינים בלכידות, בעזרה הדדית ובאכפתיות. נתונים בדבר תופעות שליליות ביחסים בין תלמידים לחבריהם - תופעות של אלימות - יוצגו בהרחבה בהמשך הדוח.

נתוני המדד נאספו בקרב כלל התלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט') וחט"ע (י'-יא'). תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. לאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו בחלוקה שכבות גיל, בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית.

להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה
א. "הכיתה שלי מלוכדת ומגובשת"
ב. "לרוב התלמידים בכיתה שלי יש עם מי להיות בהפסקות"
ג. "לרוב התלמידים בכיתה שלי חשוב לעזור אחד לשני"
ד. "לתלמידים בכיתה אכפת זה מזה"
ה. "בכיתה שלי יש אווירה טובה בין התלמידים"

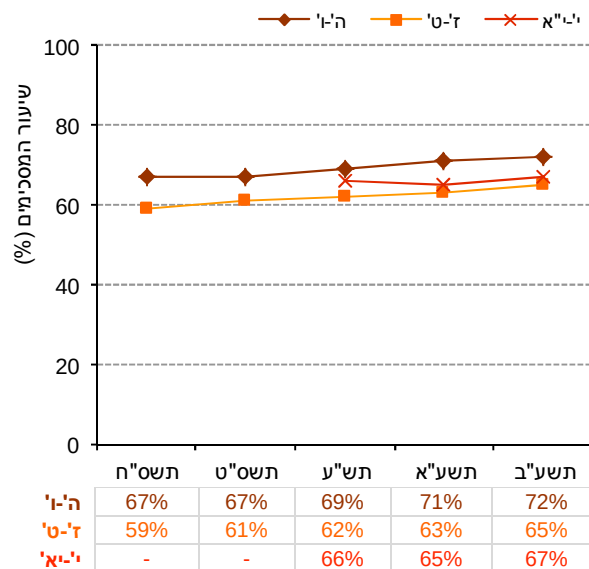
הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

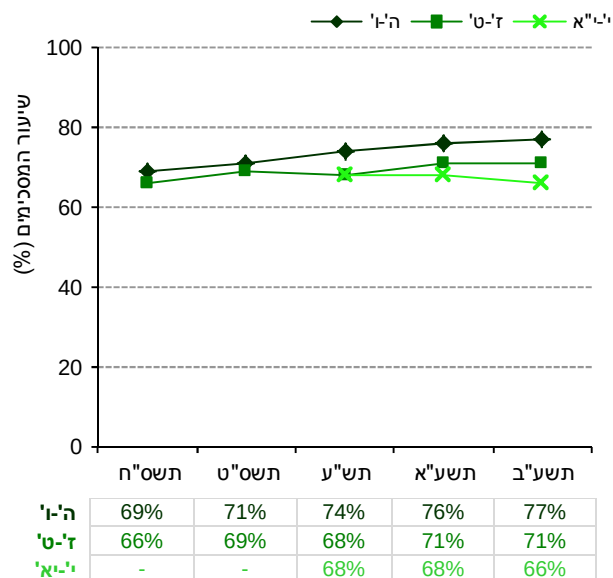
בתרשים 10 מוצגים נתונים על המדד "יחסים חיוניים בין תלמידים לחבריהם לכיתה" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 10: דיווחי התלמידים על יחסים חיוניים בין תלמידים לחבריהם לכיתה: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

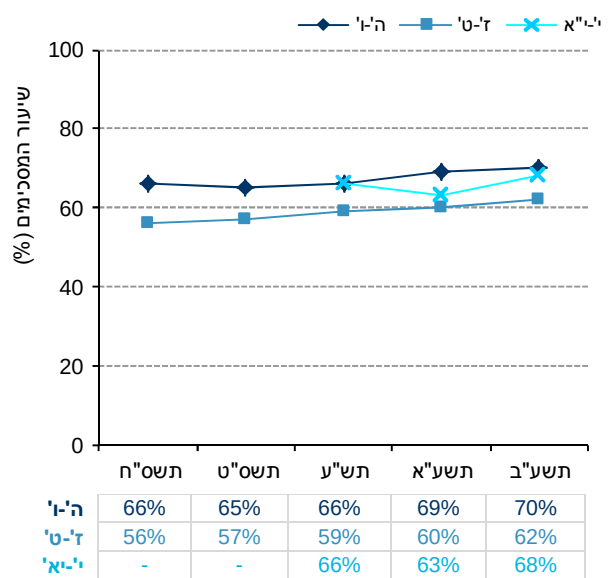
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

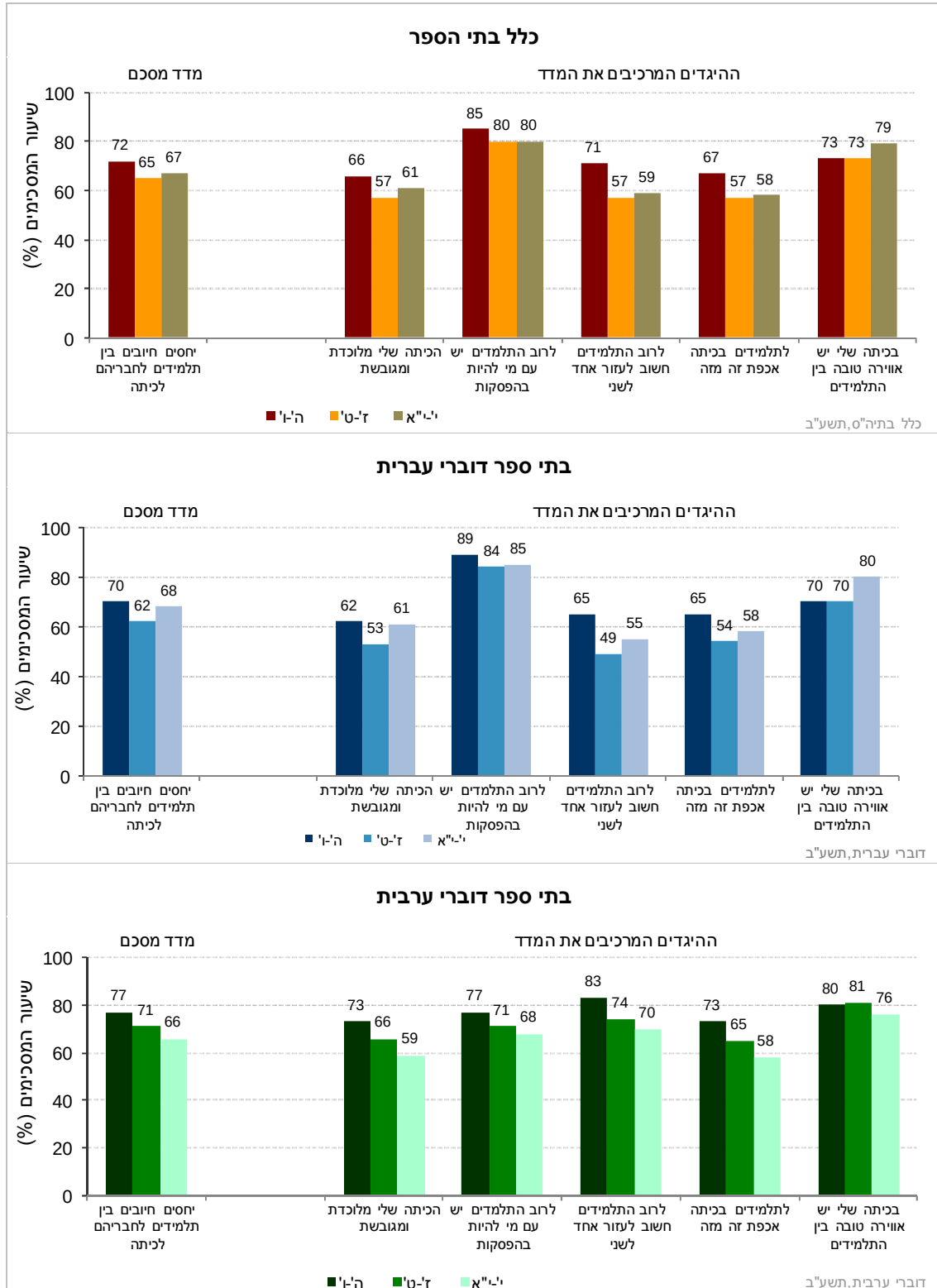
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 11 מוצגים נתוני המדד המסכם "יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 11: דיווחי התלמידים על יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 10-11:

- התבוננות כללית בנתונים מגלה כי מרבית התלמידים (כשני שלישים) מדווחים על יחסים חיוביים בינם לבין חבריהם לכיתה. ככלל, תלמידי כיתות ה'-ו' מדווחים בשיעורים מעט גבוהים יותר על יחסים חיוביים, בהשוואה לתלמידי כיתות ז'-ט' וכיתות י'-יא'.
- בשכבות הגיל ה'-ו' וז'-ט' שיעורי התלמידים המדווחים על יחסים חיוביים בבתי"ס דוברי ערבית גבוהים בהשוואה לתלמידים בבתי"ס דוברי עברית. בשכבות י'-יא' שיעורי המדווחים בשני המגזרים דומים.
- התבוננות מעמיקה יותר בחלוקה עפ"י שלבי גיל ומגזרי-שפה מגלה כי בעוד שבבתי"ס דוברי עברית שלב חטיבת הביניים (כיתות ז'-ט') מצטייר כשלב שבו היחסים הם הפחות חיוביים (בהשוואה לשלבי הגיל יסודי וחט"ע), הרי שבבתי"ס דוברי הערבית שלב החטיבה העליונה מצטייר כשלב הגיל שבו היחסים הם הפחות חיוביים (בהשוואה לשלבים חט"ב ויסודי).
- ניתוח המגמות הרב שנתיות מגלה כי בכיתות ה'-ו' ובכיתות ז'-ט' נרשמה מגמה של עלייה מתונה ועקבית, המאפיינת גם את בתי"ס דוברי העברית וגם את בתי"ס דוברי הערבית. עלייה עקבית זו מצטברת לכדי עלייה משמעותית במדד זה: 5% בכיתות ה'-ו' ו-6% בכיתות ז'-ט'.
- בחטיבות העליונות, לעומת זאת, אי אפשר להצביע על מגמה ברורה של שינוי על פני שלוש השנים שנמדדו.
- התבוננות מעמיקה יותר בהיגדים המרכיבים את המדד מלמדת על פערים בין היגדים שונים: בעוד שהתלמידים מדווחים כי תופעה של תלמידים בודדים בהפסקות איננה שכיחה במיוחד, הרי שבאופן יחסי הם מדווחים בשיעורים נמוכים על אכפתיות, גיבוש בין התלמידים ועזרה הדדית. הפערים בין ההיגדים בולטים בעיקר בבתי ספר דוברי עברית.

2.3. יחסים בין בית הספר לבין ההורים

בעלי העניין העיקריים במתרחש בבית הספר, מתוך הקהילה הסובבת אותו, הם הורי התלמידים. יחסים תקינים ופוריים בין בית הספר להורים הם תנאי חשוב ליצירת אווירה חיובית הן במישור הלימודי והן במישור החברתי.

נדבר מרכזי בכינון יחסים חיוביים הוא ערוץ תקשורת פתוח בין בית הספר להורים, כך שהאחרונים יהיו מעודכנים בכל הנעשה עם ילדיהם. אולם יחסים פוריים בין בית הספר להורים הם הרבה יותר מזה: יחסים כאלה מתאפיינים בשיתוף של ההורים בתכנון ובעשייה הבית ספרית, תוך יצירת שותפות אמיתית בין בית הספר להורים.

מאידך, ביחסים בין בית הספר לבין ההורים עלול להיווצר גם מצב בלתי רצוי של התערבות ההורים בעשייה החינוכית, תוך הבעת חוסר אמון, חוסר כבוד ותוקפנות כלפי ההנהלה וכלפי המורים. חשוב להדגיש כי מעורבות הורים והתערבות יתר של הורים הן שתי תופעות שאינן בהכרח תלויות זו בזו, ועשויות גם להתקיים (או לא להתקיים) בבית הספר בו-בזמן.

ראשית מוצגים נתונים על דיווחי מורים בבתי ספר יסודיים ובחטיבות ביניים בנוגע ליחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים ולאחר מכן יוצגו דיווחי תלמידים בחטיבות העליונות (כיתות י'-יא') על הקשר שבין בית הספר והורים. בהמשך יוצגו נתונים בנוגע להתערבות יתר של הורים בנעשה בבית הספר.

2.3.1 יחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב

המדד "יחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים" מבקש לבחון את תפיסת המורים את התקשורת ואת מידת המעורבות ושיתוף הפעולה בין ההורים לבין בית הספר, על סמך דיווחי המורים. נתונים אלה נאספו בקרב מורים אשר מלמדים בבתי ספר יסודיים ובחט"ב.

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב, ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שלבי חינוך בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: יחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים (דיווחי מורים)
תקשורת בין בית הספר לבין ההורים
א. "בית ספר מיידע את ההורים באופן שוטף על הנעשה בבית הספר"
מעורבות הורים בהחלטות לגבי העשייה הבית-ספרית
ב. "הורי תלמידים מן הכיתה נוטלים חלק בפעולות כיתתיות"
ג. "הורים של תלמידים בכיתתך מרבים לסייע לבית הספר בהיבטים ארגוניים כמו: ארגון אירועים, מסיבות, שיפור חזות וכו"
ד. "נציגי ההורים שותפו בתהליך קבלת ההחלטות לגבי המדיניות הבית-ספרית"

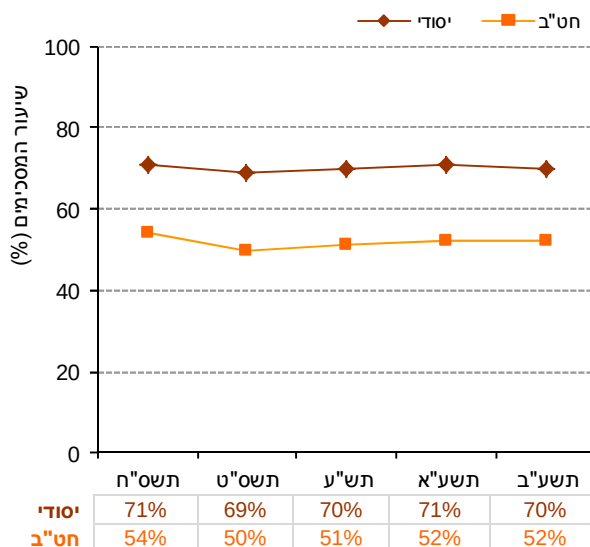
הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

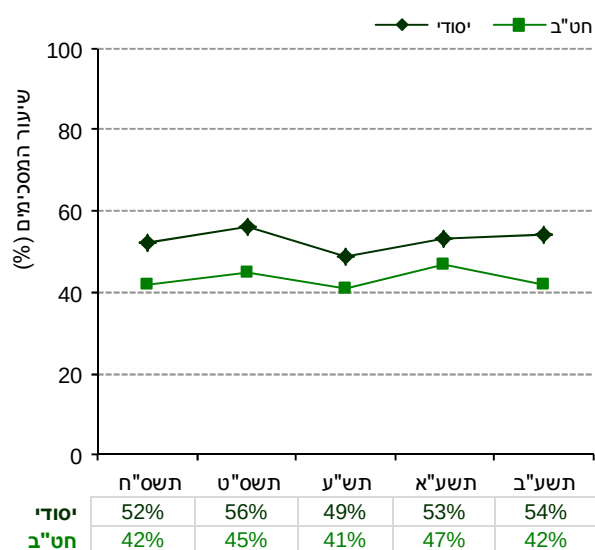
בתרשים 12 מוצגים נתונים על יחסים חיוביים בין בית הספר וההורים בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 12: דיווחי המורים על יחסים חיוביים בין בית הספר וההורים: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

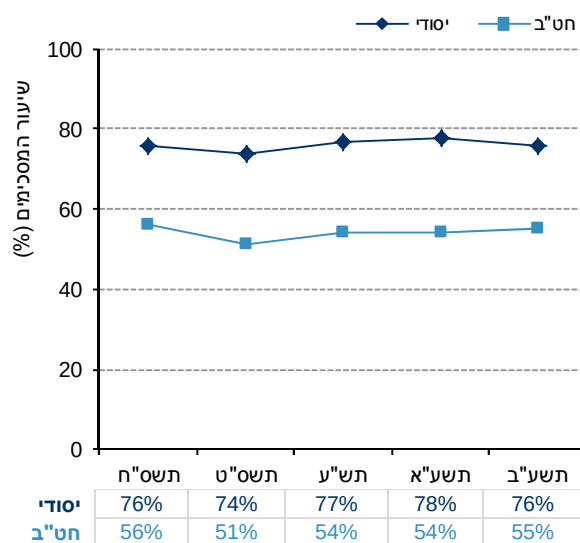
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

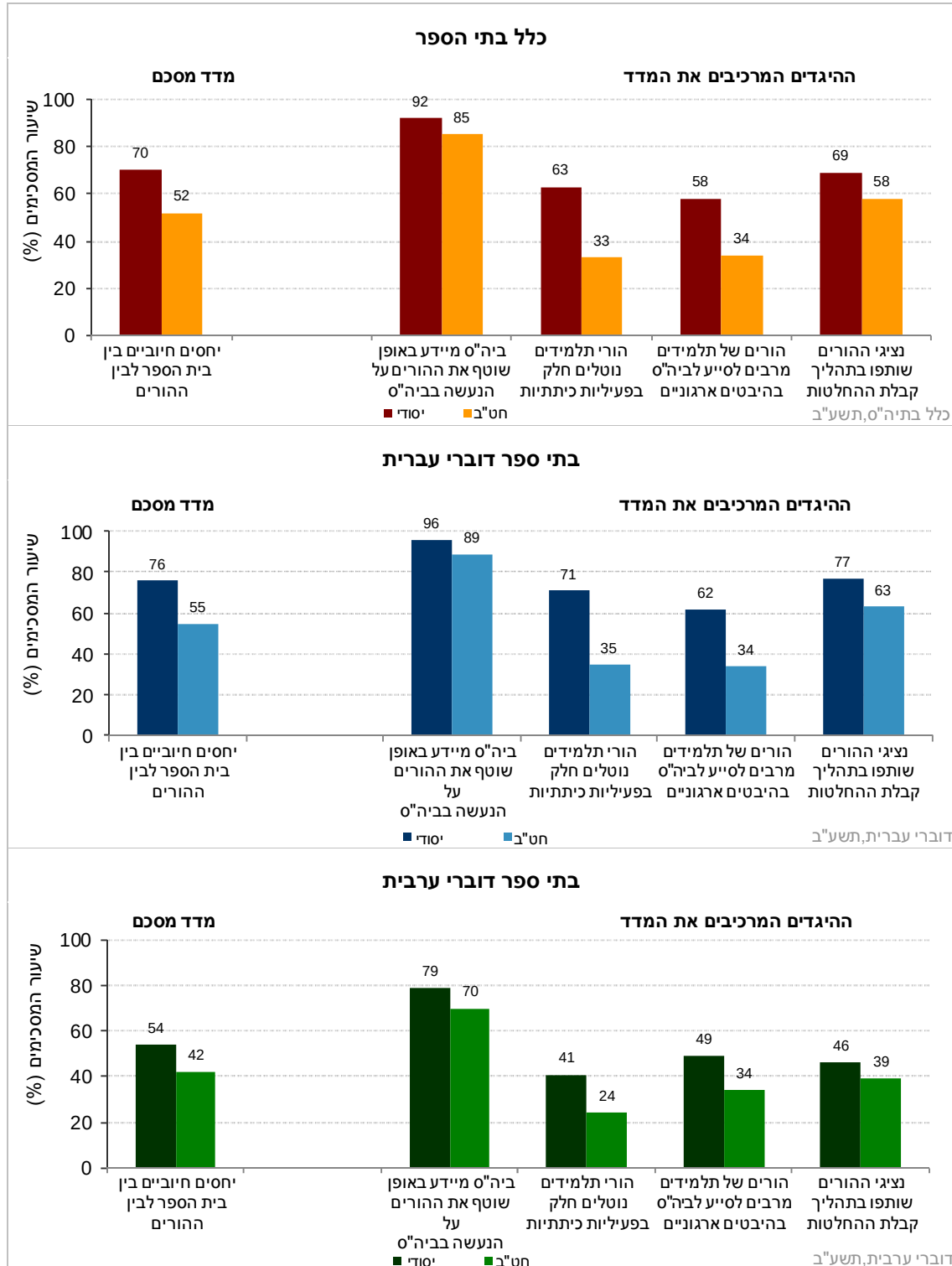
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 13 מוצגים נתוני המדד המסכם "יחסים חיוביים בין בית הספר וההורים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שלבי חינוך בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 13: דיווחי המורים על יחסים חיוביים בין בית הספר וההורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלבי חינוך (תשע"ב)

2.3.2. יחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים - תלמידים בחט"ע

בסעיף קודם הוצגו נתונים בדבר הקשר בין בית הספר וההורים אשר נאספו בקרב מורים בבתי ספר יסודיים ובחטיבות הביניים. בחטיבות העליונות נאספו נתונים בנושא זה מתלמידים (כיתות י'-יא'). התלמידים התבקשו להשיב על סדרה של היגדים הבודקים את הקשר בין בית הספר והורי התלמידים. בין השאר, במסגרת ההיגדים נשאלו התלמידים על קיומו של דיווח שוטף להוריהם על מצבם הלימודי ועל מצבם החברתי בבית"ס.

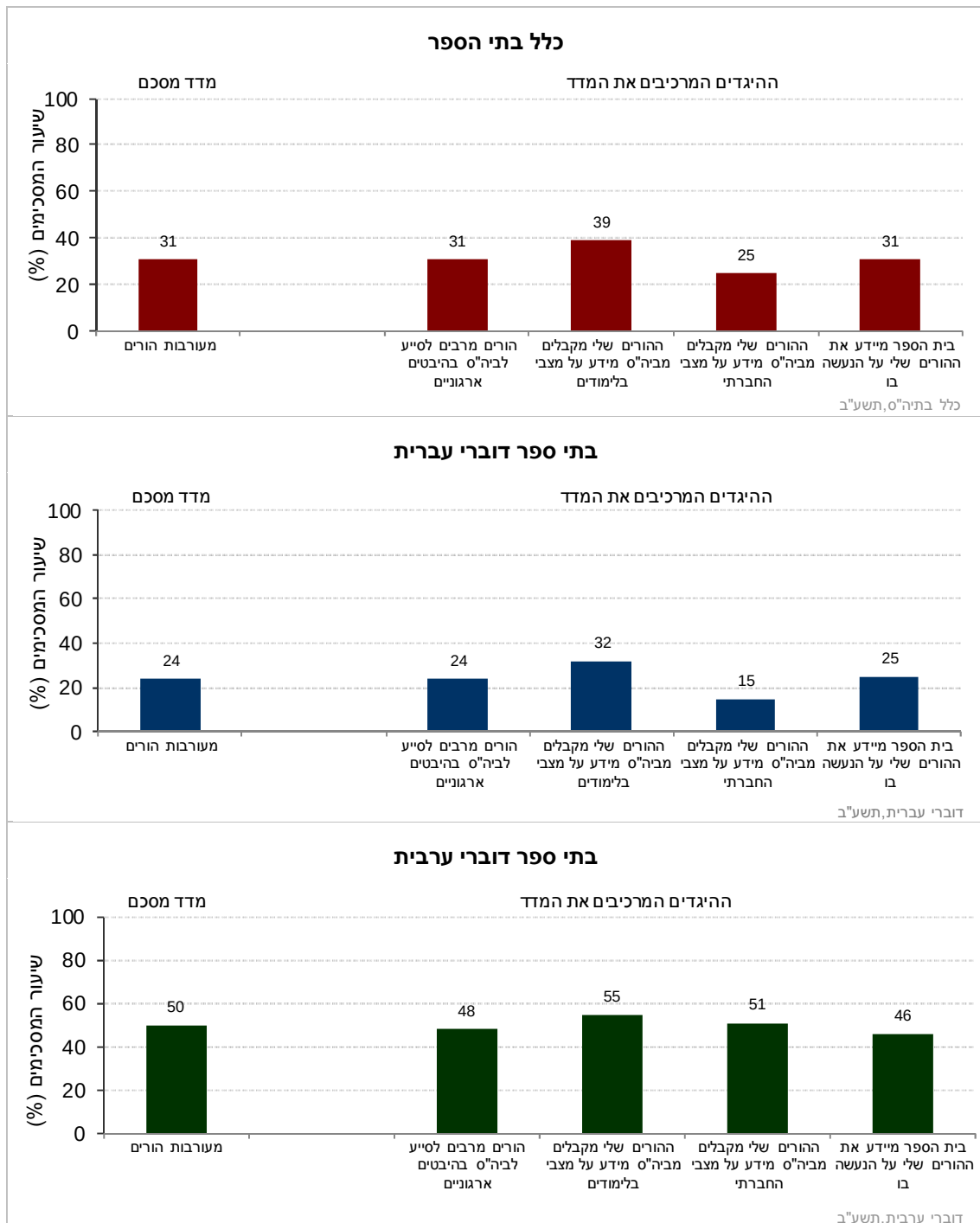
המדד המסכם: יחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים (דיווחי תלמידים)
א. "הורים של תלמידים מכיתתי מרבים לסייע לבית"ס בהיבטים ארגוניים כמו ארגון אירועים, מסיבות, שיפור חזות וכו"
ב. "ההורים שלי מקבלים מביה"ס באופן קבוע מידע על מצבי בלימודים (מעבר למסגרת יום הורים)"
ג. "ההורים שלי מקבלים מביה"ס באופן קבוע מידע על מצבי החברתי (מעבר למסגרת יום הורים)"
ד. "בית הספר מיידע את ההורים שלי באופן שוטף על הנעשה בו"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 14 מוצגים נתוני המדד המסכם "מעורבות הורים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב, בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית לפי דיווחי תלמידים בחט"ע.

תרשים 14: דיווחי תלמידים בחט"ע על מעורבות הורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

2.3.3. התערבות יתר של ההורים - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב

המדד "התערבות יתר של ההורים" מבקש לבחון את מידת המעורבות השלילית של ההורים בנעשה בבית הספר, על פי דיווחי המורים. נתונים אלה נאספו בקרב מורים אשר מלמדים בבתי ספר יסודיים ובחט"ב. תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב, ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שלבי חינוך בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: התערבות יתר של ההורים
א. "יש הורים של תלמידים בכיתה שמתייחסים בחוסר כבוד למורים"
ב. "ההורים של התלמידים בכיתה מנסים להשפיע גם בדברים שאינם מבינים או אינם מכירים"
ג. "הורי התלמידים מן הכיתה מפעילים לחץ מוגזם על בית הספר"

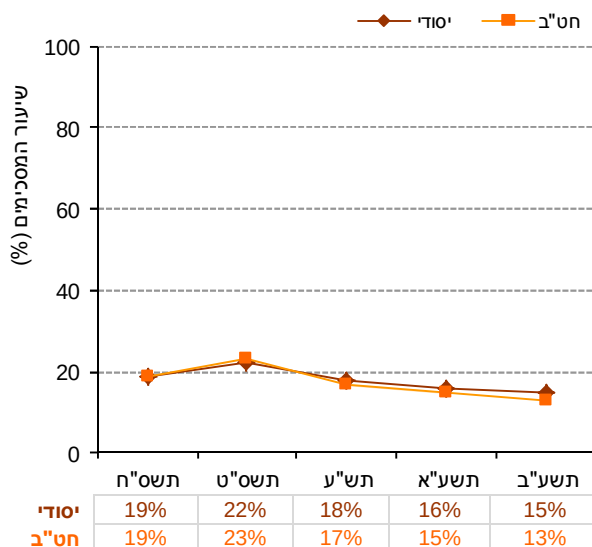
הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

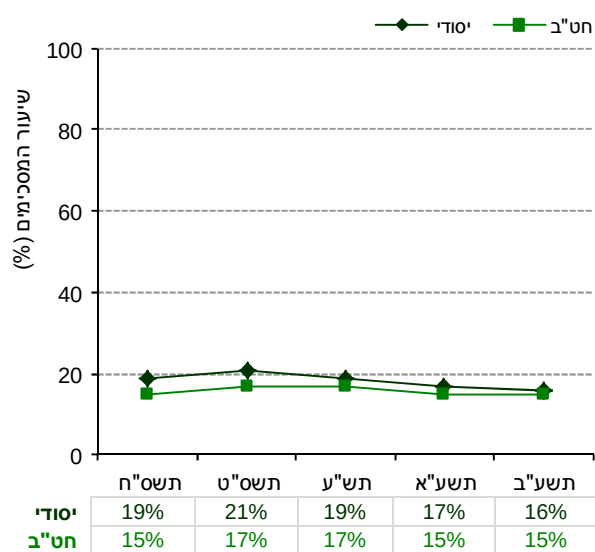
בתרשים 15 מוצגים נתונים על היחסים השלייליים בין בית הספר לבין ההורים בשנים תשס"ח-תשע"ב, לפי דיווחי המורים (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 15: דיווחי המורים על התערבות יתר של ההורים: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

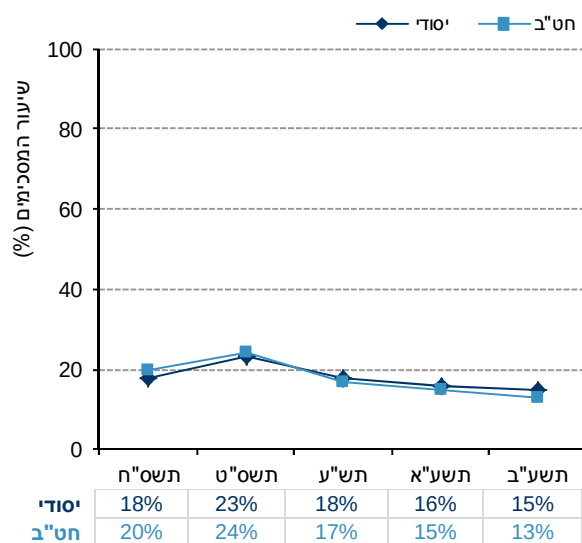
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

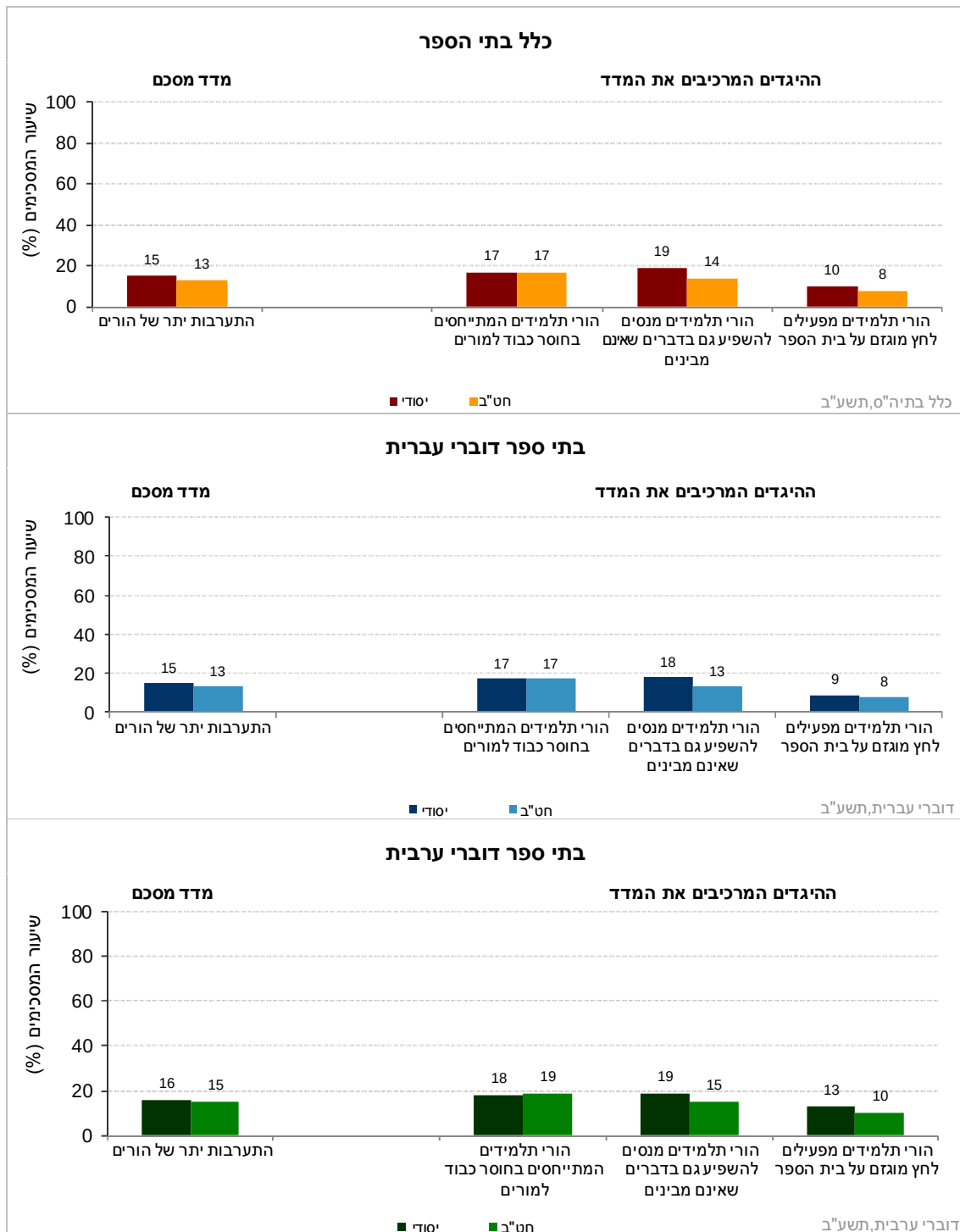
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 16 מוצגים נתוני המדד המסכם "התערבות יתר של ההורים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שלבי החינוך בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 16: דיווחי המורים על התערבות יתר של ההורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלבי חינוך (תשע"ב)

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 12-16:

יחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים לפי דיווחי המורים (יסודי וחט"ב)

- מבט כללי על הנתונים מגלה כי שיעורי המורים המדווחים על יחסים חיוביים בין ביה"ס להורים גבוהים יותר בבתי"ס יסודיים (כ- 70%) בהשוואה לחט"ב (כמחצית בלבד).
- בבתי"ס דוברי עברית שיעורים גבוהים יותר של מורים מדווחים על יחסים חיוביים בין ביה"ס וההורים בהשוואה לבתי ספר דוברי ערבית, כאשר הפער בולט במיוחד בבתי"ס היסודיים (76% בבתי"ס דוברי עברית לעומת 54% בבתי"ס דוברי ערבית).
- לאורך השנים ניכרת יציבות בדיווחי המורים בבתי"ס דוברי עברית. בבתי"ס דוברי ערבית אי אפשר להצביע על מגמה ברורה של שינוי.
- התבוננות בהיגדים המרכיבים את המדד מגלה כי פערים גדולים בין שלבי הגיל נרשמו בשני היגדים (מבין הארבעה), אשר בודקים את המידה בה ההורים פעילים ומעורבים בעשייה הבית-ספרית (פעילויות כיתתיות והיבטים ארגוניים): כ- 60% מהמורים בבתי"ס יסודיים מדווחים על מעורבות פעילה של ההורים, לעומת כשליש בלבד מהמורים בחט"ב.

התערבות יתר של ההורים לפי דיווחי המורים (יסודי וחט"ב)

- באופן כללי, בשנה"ל תשע"ב 15% מהמורים מדווחים כי קיימת תופעה של התערבות יתר של הורים בעבודת המורים. שיעורי המדווחים על התופעה דומים בשני מגזרי השפה ובשני שלבי הגיל.
- לאורך השנים, נראה כי קיימת מגמת ירידה בשיעור המורים המדווחים על תופעה זו (בשני שלבי הגיל ובשני מגזרי השפה).

יחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים לפי דיווחי התלמידים (חט"ע)

- באופן כללי, כשליש מתלמידי כיתות י"א' בחט"ע מדווחים על יחסים חיוביים בין ביה"ס להורים. שיעור התלמידים המדווחים על יחסים חיוביים בבתי"ס דוברי ערבית גבוה בהרבה מאשר בבתי"ס דוברי עברית (50% לעומת 24%, בהתאמה).
- התבוננות בהיגדים המרכיבים את המדד מגלה כי 32% מהתלמידים בבתי ספר דוברי עברית מדווחים כי הוריהם מקבלים מידע שוטף על מצבם הלימודי, בעוד שרק 15% מהם מדווחים כי הוריהם מקבלים מידע שוטף על מצבם החברתי. בבתי ספר דוברי ערבית, הפער קטן בהרבה: 55% לעומת 51%, בהתאמה.

3. תחושת מוגנות וביטחון

נושא האלימות בבתי הספר הוא אחד הנושאים החשובים שעומדים על סדר יומם של מערכת החינוך ושל השיח הציבורי בישראל בשנים האחרונות. גם בית ספר המצטיין במוטיבציה גבוהה של התלמידים ובהשקעה רבה של הצוות עלול להיכשל בהשגת יעדיו, אם באי בית הספר סובלים מאלימות ופועלים באווירה של פחד והיעדר מוגנות.

תת פרק זה מתמקד בחמש סוגיות עיקריות: תחושת המוגנות של התלמידים, דיווחי תלמידים על מעורבות באירועי אלימות, דיווחי תלמידים על פגיעה של מורים, תפיסת התלמידים את מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות בקרבם וכן דיווחי מורים על תחושת המוגנות שלהם.

לתשומת לב: בפרק זה ערכים גבוהים יותר מצביעים על מעורבות רבה יותר באלימות על פי דיווחי התלמידים.

3.1. היעדר תחושת מוגנות של התלמידים - דיווח תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

המדד "היעדר תחושת מוגנות של התלמידים" משקף את קיומה או אי-קיומה של תחושת ביטחון אישי בקרב התלמידים בבית הספר: תחושה של מוגנות וביטחון מפני אלימות ומפני הצקות (תלמידים אלימים, מריבות בכיתה, חשש לחפציהם). נתונים אלה נאספו בקרב כלל התלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט') חט"ע (י'א').

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב, ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל, בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: היעדר תחושת מוגנות של התלמידים
א. "לפעמים אני פוחד ללכת לבית הספר, כי יש בו תלמידים שמתנהגים באלימות"
ב. "לפעמים אני מעדיף להישאר בהפסקות בכיתה, כי אני חושש שיפגעו בי"
ג. "יש בבית הספר מקומות שאני פוחד להסתובב בהם"

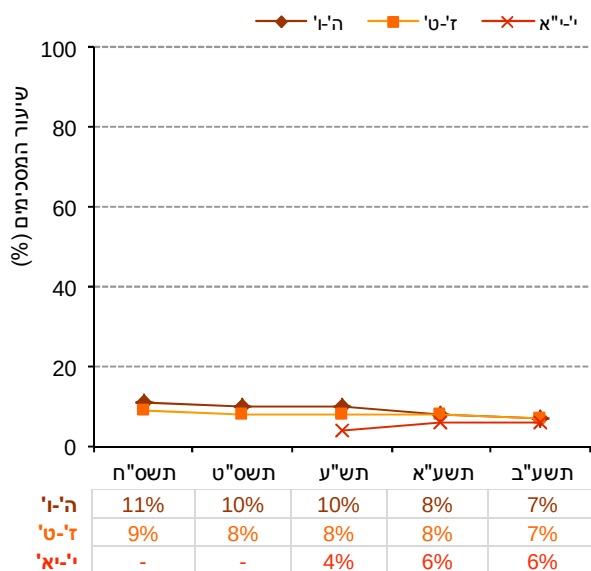
הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

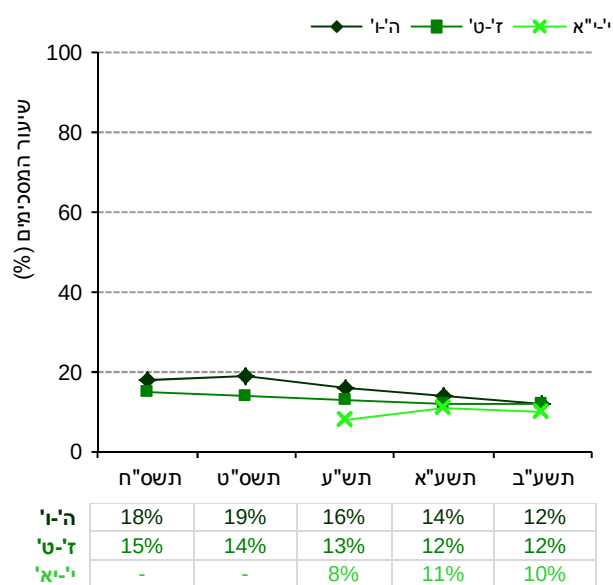
בתרשים 17 מוצגים נתוני המדד המסכם על היעדר תחושות מוגנות בקרב התלמידים בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 17: דיווחי תלמידים על היעדר תחושת מוגנות בקרב התלמידים: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

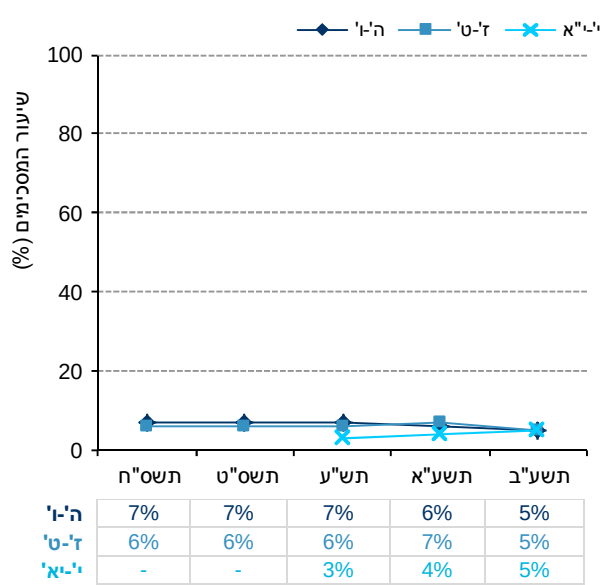
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

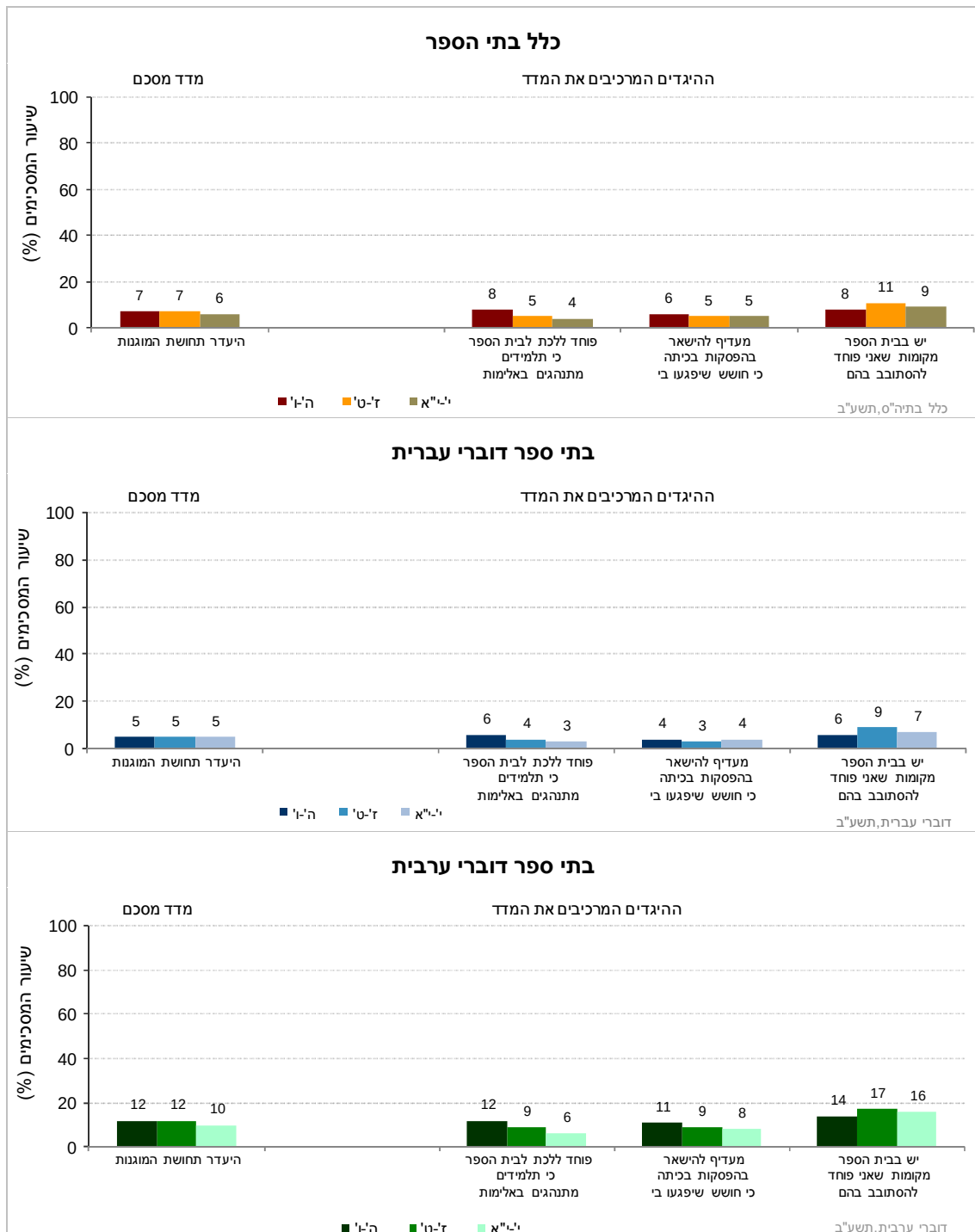
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 18 מוצגים נתוני המדד המסכם "היעדר תחושת מוגנות של התלמידים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל בכלל בתי"ס, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 18: דיווחי התלמידים על היעדר תחושת מוגנות: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

3.2. העדר תחושת מוגנות של התלמידים - היגדים ייחודיים לתלמידים בחט"ע (תשע"ב)

בנוסף להיגדים המרכיבים את הממד המסכם "היעדר תחושת מוגנות", תלמידים בחט"ע התבקשו להשיב על היגדים נוספים העוסקים בהיעדר תחושת מוגנות של התלמידים: היגד העוסק בתופעה של "סגירת חשבונות" בין תלמידים מבתי ספר שונים והיגד נוסף העוסק בתגובות של מורים למקרי אלימות בבית הספר.

לוח 3: דיווחי תלמידי החט"ע על היגדים נוספים בנושא "היעדר תחושת מוגנות של התלמידים" (תשע"ב)

כלל בתי"ס	בתי"ס דוברי עברית	בתי"ס דוברי ערבית	
5%	3%	9%	"לפעמים אני פוחד ללכת לבית"ס כי אני חושש שיבואו תלמידים מבחוץ כדי לסגור איתי חשבון"
13%	10%	23%	"אם יש מקרים של אלימות בבית"ס, בדר"כ המורים מתעלמים מכך"

3.3. מעורבות באירועי אלימות - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

המדד "מעורבות באירועי אלימות" מבקש לבחון את דיווחי התלמידים על מעורבותם באירועים אלימים בבית הספר במהלך החודש שקדם להעברת השאלונים. התלמידים התבקשו לדווח על טווח רחב של אירועים אלימים, מסוגים שונים ובדרגות חומרה שונות, החל מדחיפות ואיומים, דרך הפצת שמועות, חרמות ונידויים, וכלה בפגיעות שכללו שימוש בחפצים או באגרופים⁷. נתונים אלה נאספו בקרב כלל התלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'-ט') וחט"ע (י'-יא').

תחילה מוצגים נתוני הממד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב, ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של הממד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה שכבות גיל, בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: מעורבות באירועי אלימות
אלימות
א. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים דחף אותי"
ב. "בחודש האחרון קיבלתי מכה או בעיטה או אגרופ מאחד התלמידים שרצה לפגוע בי"
אלימות חמורה
ג. "בחודש האחרון אחד התלמידים השתמש במקל, באבן, בכיסא או בחפץ אחר כדי לפגוע בי"
ד. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים נתן לי מכות חזקות"
ה. "בחודש האחרון אחד התלמידים איים שיפגע בי בבית הספר או אחרי הלימודים"
ו. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים סחט ממני באיומים כסף, אוכל או דברי ערך"
אלימות עקיפה
ז. "בחודש האחרון אחד התלמידים ניסה לשכנע תלמידים אחרים לא לדבר איתי או לא להיות חברים שלי"
ח. "בחודש האחרון אחד התלמידים הפיץ עליי שמועות לא נכונות כדי לפגוע בי (למשל באינטרנט או ברכילות מאחורי הגב)"
ט. "בחודש האחרון הטילו עלי 'חרם': קבוצת תלמידים לא רצתה לדבר או לשחק איתי"

הסבר על אופן חישוב הממד המסכם ר' בנספח 1.2.

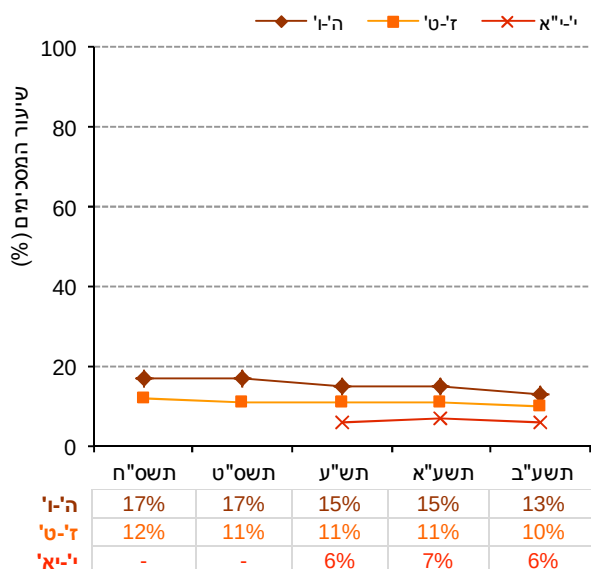
⁷ בנושא זה הסתייענו בליווי מקצועי של פרופ' רמי בנבנישתי ובשימוש בכלי המחקר שלו ושל דר' מונא חורי-כסאברי ופרופסור רון אסטור. לפירוט נוסף על נושא זה ראו בנבנישתי, ר., חורי-כסאברי, מ. ואסטור, ר. (2005). אלימות במערכת החינוך - דוח מחקר. בית הספר לעבודה סוציאלית ולרווחה חברתית, האוניברסיטה העברית בירושלים.
ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, תשע"ב

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

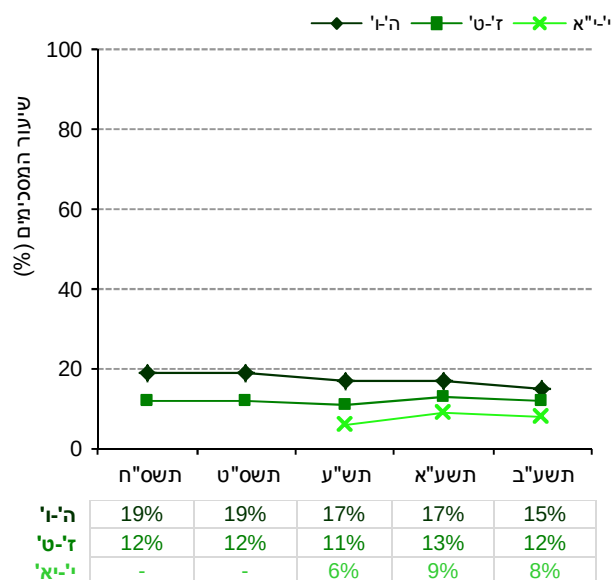
בתרשים 19 מוצגים נתוני המדד המסכם על "מעורבות באירועי אלימות" בקרב התלמידים בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 19: דיווחי התלמידים על מעורבות באירועי אלימות: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

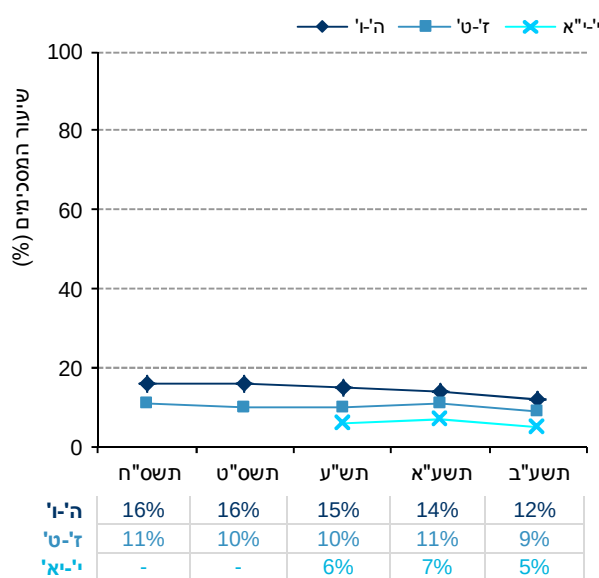
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

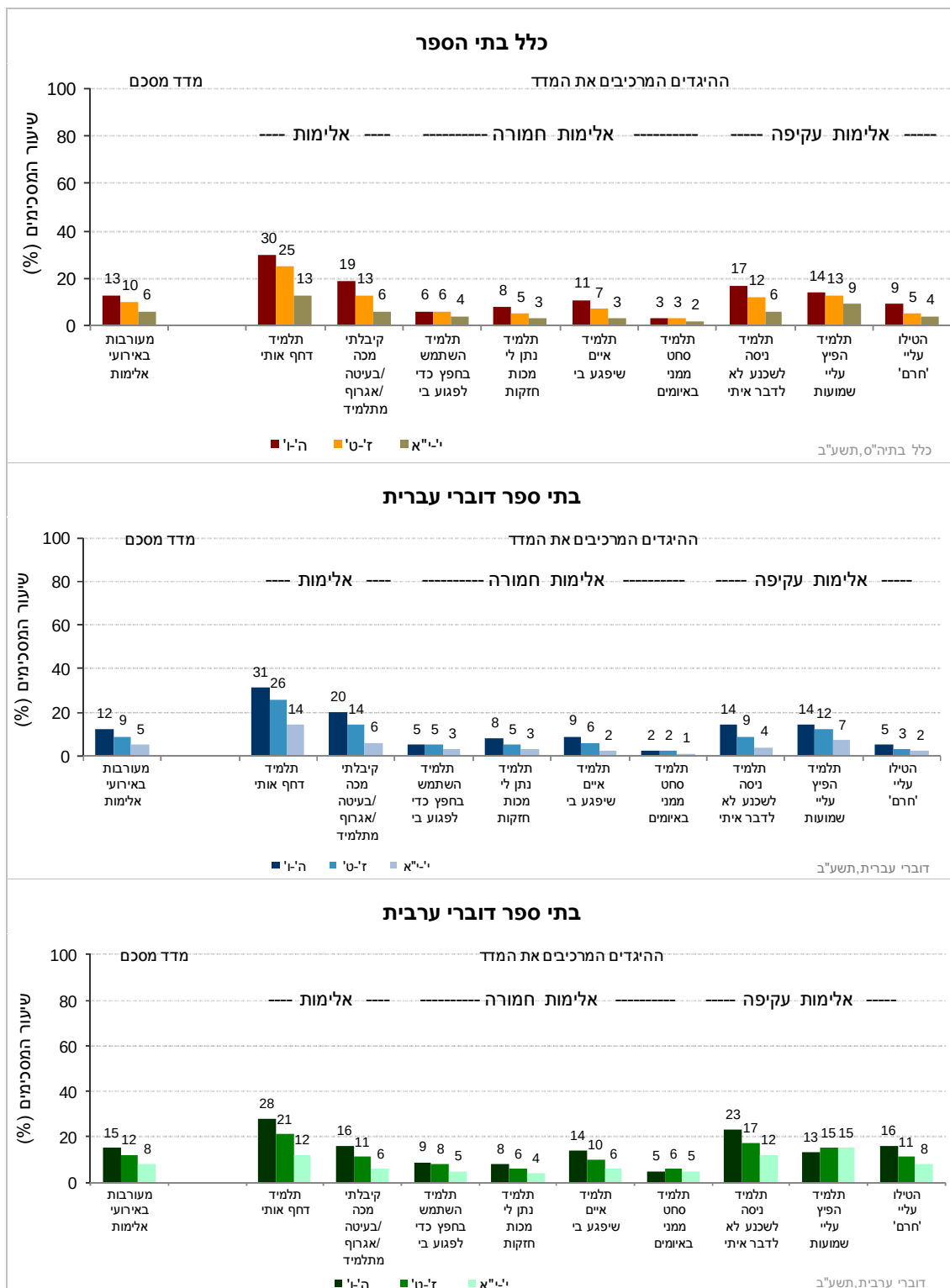
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 20 מוצגים נתוני המדד המסכם "מעורבות באירוע אלימות" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 20: דיווחי התלמידים על מעורבות באירועי אלימות: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

3.4. אלימות מילולית - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

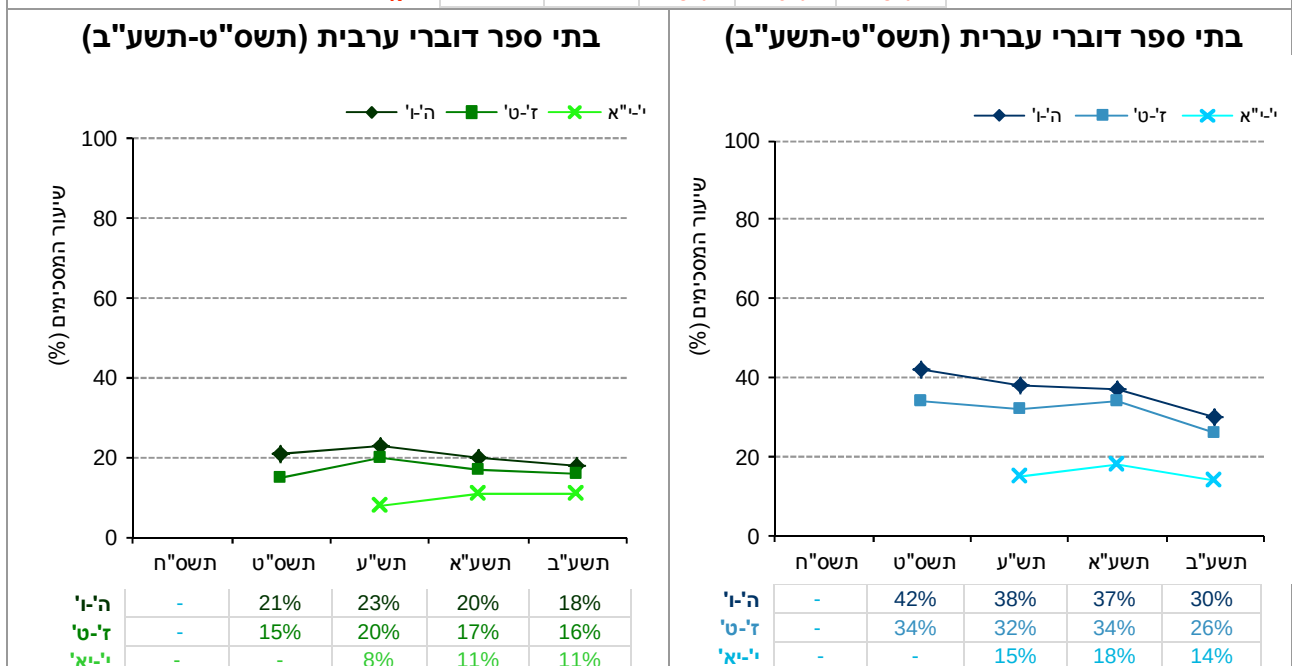
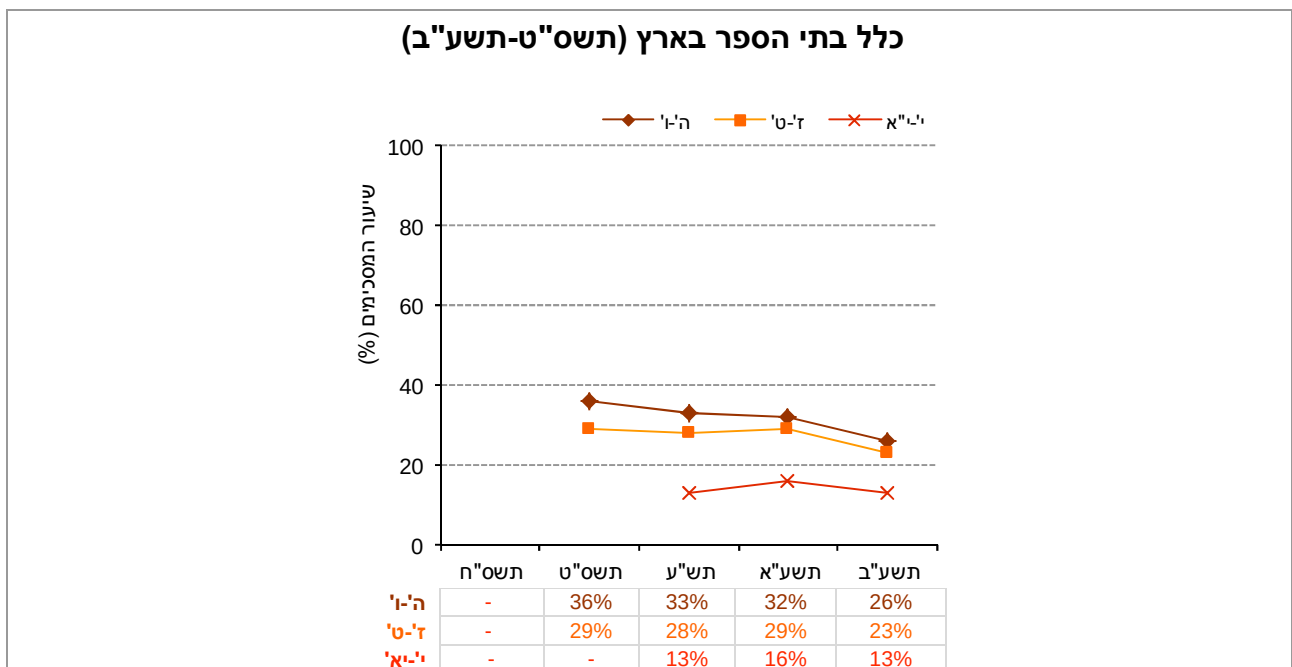
בפרק זה מוצגים נתונים המבקשים לבחון באיזו מידה התלמידים חווים פגיעה מילולית על ידי תלמידים אחרים. בנושא זה לא חושב מדד מסכם, והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד. נתוני ההיגדים נאספו החל משנה"ל תשס"ט. בפרק זה מוצגים להלן פירוט ההיגדים כפי שהם מוצגים בשאלון:

היגדים אודות אלימות מילולית
א. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים קילל אותי בכוונה לפגוע בי"
ב. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים לעג לי בגלל צבע העור, המוצא או הדת שלי"

השוואה בין שנים של ההיגדים (תשס"ט-תשע"ב)

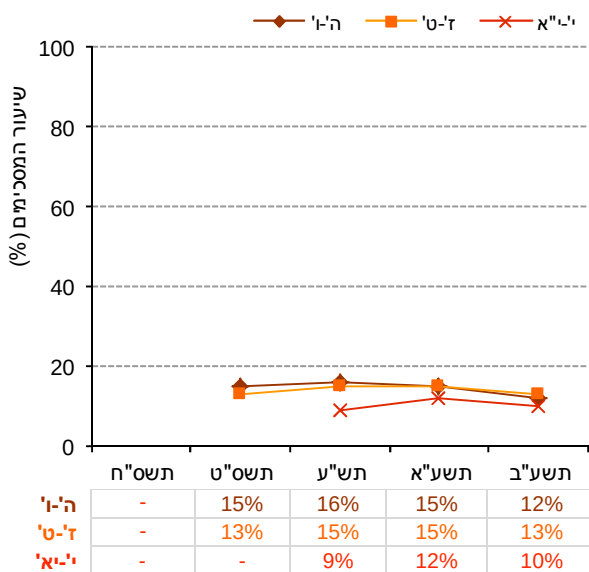
בתרשימים 21 ו-22 מוצגים נתוני ההיגדים "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים קילל אותי בכוונה לפגוע בי"; "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים לעג לי בגלל צבע העור, המוצא או הדת שלי". נתונים אלה נאספו בקרב כלל התלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט'), חט"ע (י'יא').

תרשים 21: דיווחי התלמידים על ההיגד "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים קילל אותי בכוונה לפגוע בי" בשנים תשס"ט-תשע"ב

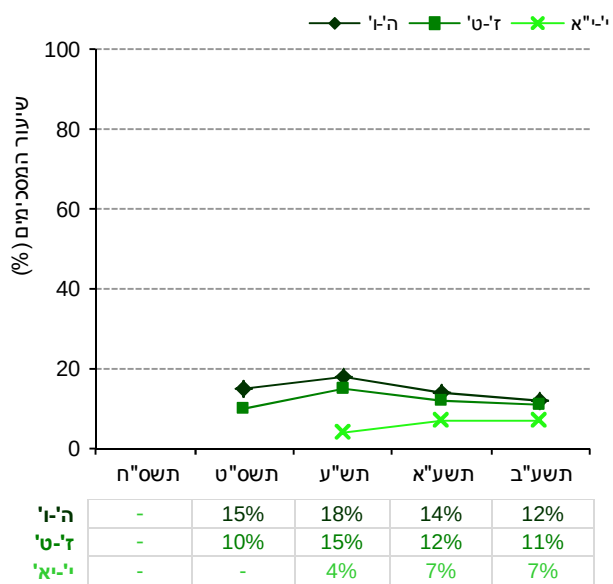

תרשים 22: דיווחי התלמידים על ההיגד "בחדש האחרון משהו מהתלמידים לעג לי בגלל צבע העור, המוצא או הדת שלי" בשנים תשס"ט-תשע"ב

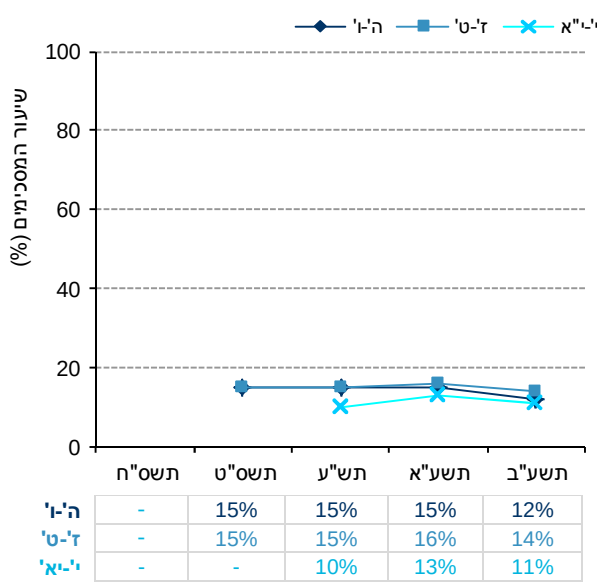
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ט-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ט-תשע"ב)

בתי ספר דוברי עברית (תשס"ט-תשע"ב)

3.5. היבטים נוספים של אלימות - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

ההיגדים על אודות היבטים נוספים של אלימות כוללים אירועים של וונדליזם, גניבות ו"חבורות" של תלמידים המתנהגים באופן אלים ופוגעני. בנושא זה לא חושב מדד מסכם, והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב.

נתונים אלה נאספו בקרב כלל התלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט'), חט"ע (י'יא'). להלן פירוט ההיגדים בנושא זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

היגדים אודות היבטים נוספים של אלימות
א. "בחודש האחרון תלמידים מבית הספר שברו או הרסו ציוד של בית הספר"
ב. "בחודש האחרון תלמידים מבית הספר גנבו לי חפצים אישיים או ציוד"
ג. "בבית הספר יש חבורות של תלמידים אלימים המציקים לתלמידים אחרים ופוגעים בהם"

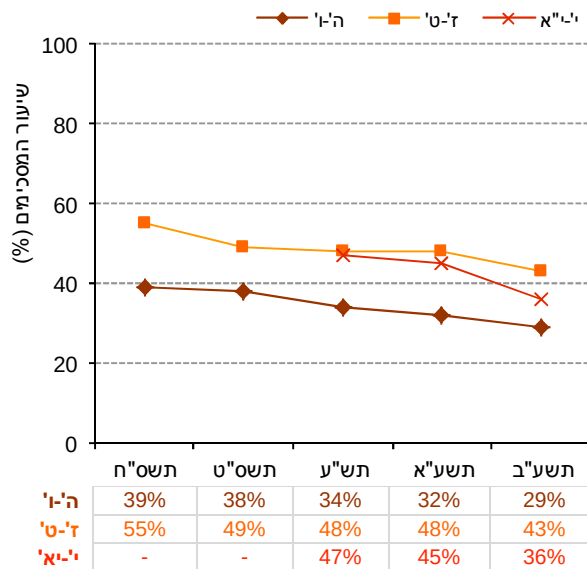
*היגד זה לא נבדק בקרב תלמידי כיתות י'יא'

השוואה בין שנים של ההיגדים (תשס"ח-תשע"ב)

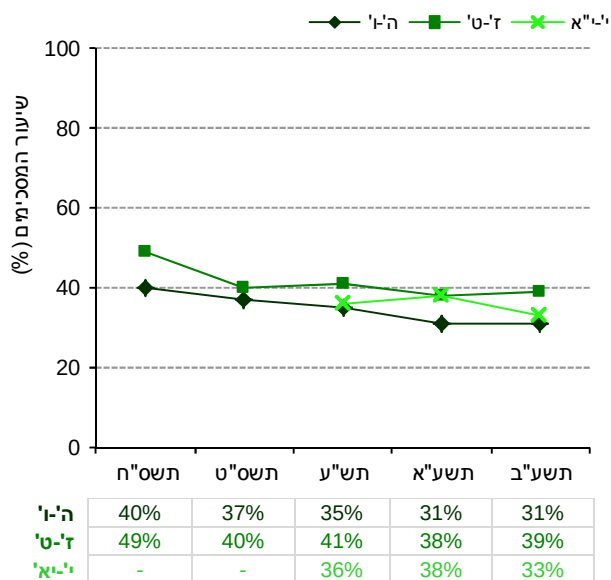
בתרשימים 23, 24 ו-25 מוצגים נתוני ההיגדים "בחודש האחרון תלמידים מבית הספר שברו או הרסו ציוד של בית הספר", "בחודש האחרון תלמידים מבית הספר גנבו לי חפצים אישיים או ציוד", ו- "בבית הספר יש חבורות של תלמידים אלימים המציקים לתלמידים אחרים ופוגעים בהם" בקרב התלמידים בשנה"ל תשס"ח-תשע"ב.

תרשים 23: דיווחי התלמידים על ההיגד "בחודש האחרון תלמידים מבית הספר שברו או הרסו ציוד של בית הספר" בשנים תשס"ח-תשע"ב

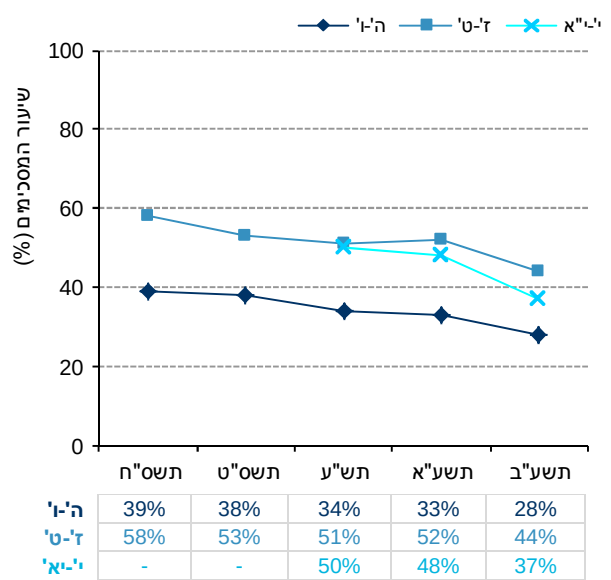
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

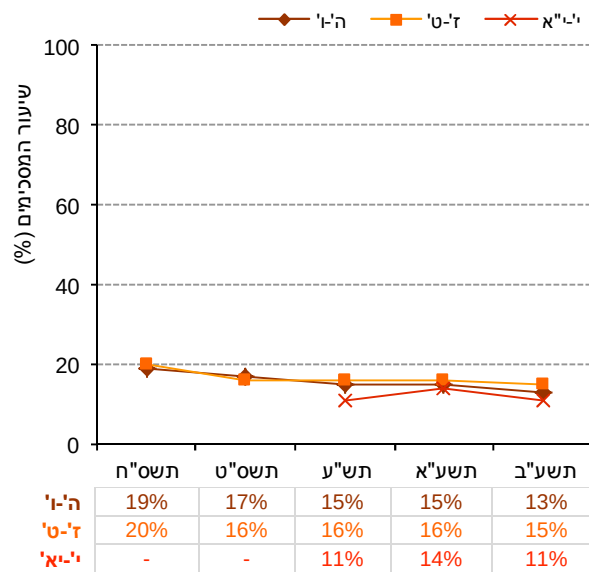
בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

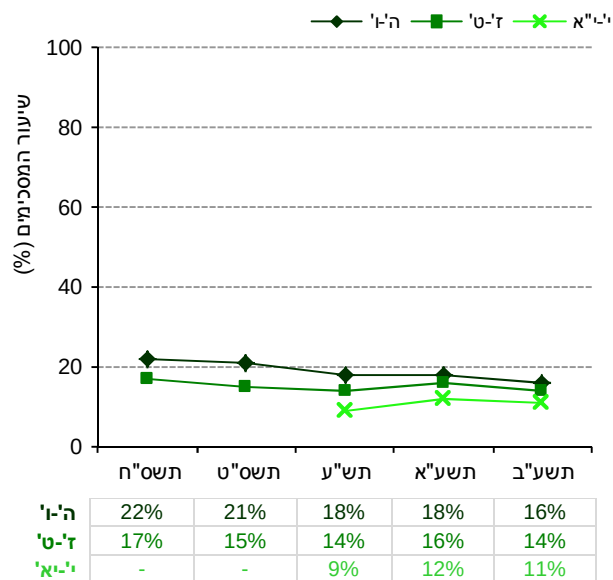
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

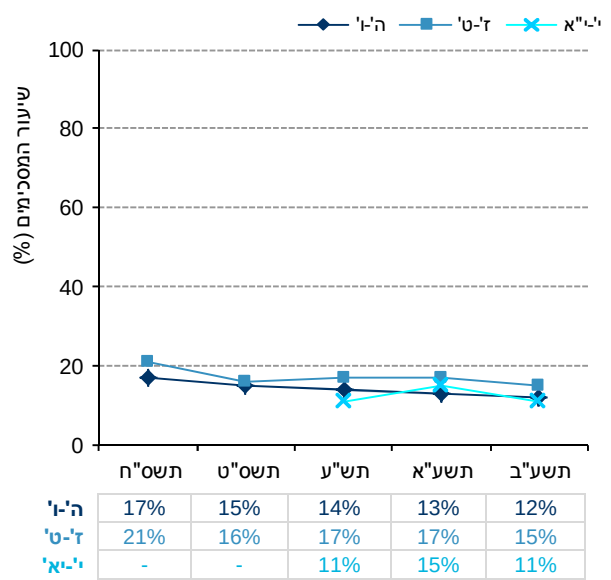
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

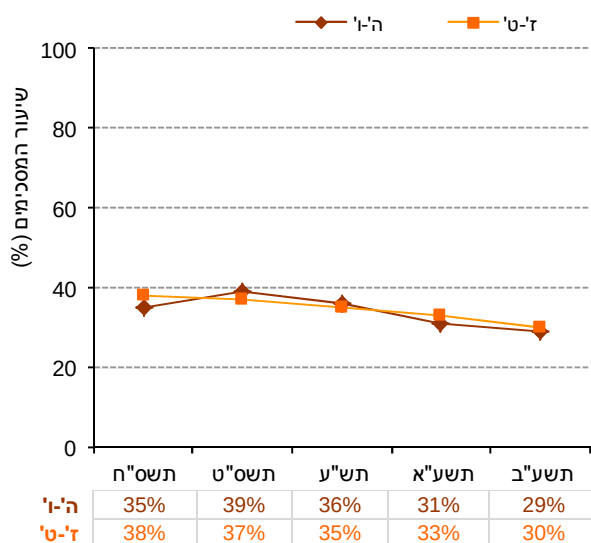

בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

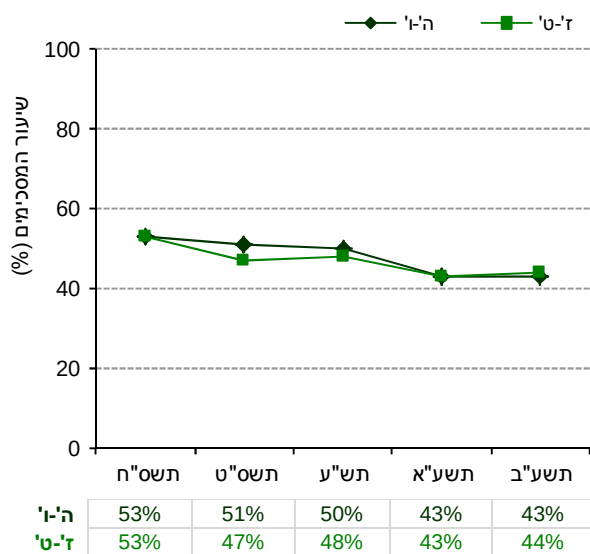

תרשים 25: דיווחי התלמידים על ההיגד "בבית הספר יש חבורות של תלמידים אלימים המציקים לתלמידים אחרים ופוגעים בהם" בשנים תשס"ח-תשע"ב (היגד זה לא נבדק בקרב תלמידי כיתות י"א')

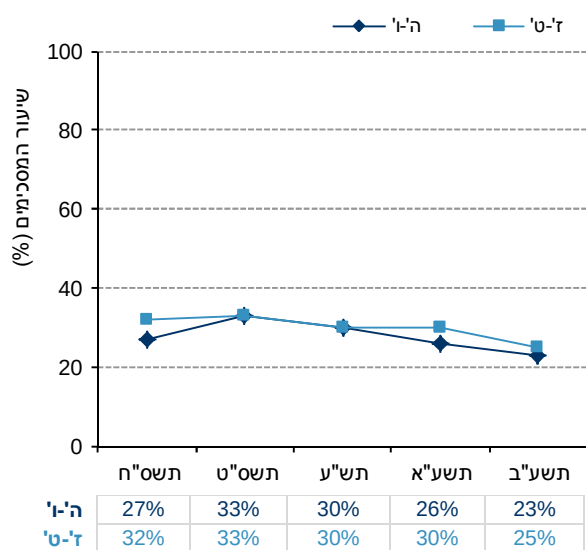
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

3.6. מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

המדד "מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות" מבטא את תפיסות התלמידים בנוגע למאמצי בית הספר ליצור אווירה של מוגנות בקרב התלמידים. נתונים אלה נאספו בקרב כלל התלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט') וחט"ע (י'יא').

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב, ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות
א. "כשיש מקרי אלימות בבית הספר המורים יודעים על כך"
ב. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי למנוע אלימות וכדי לטפל בה"
ג. "בהפסקות יש תמיד מורה או כמה מורים בחצר שתפקידם להשגיח שלא תהיה אלימות"

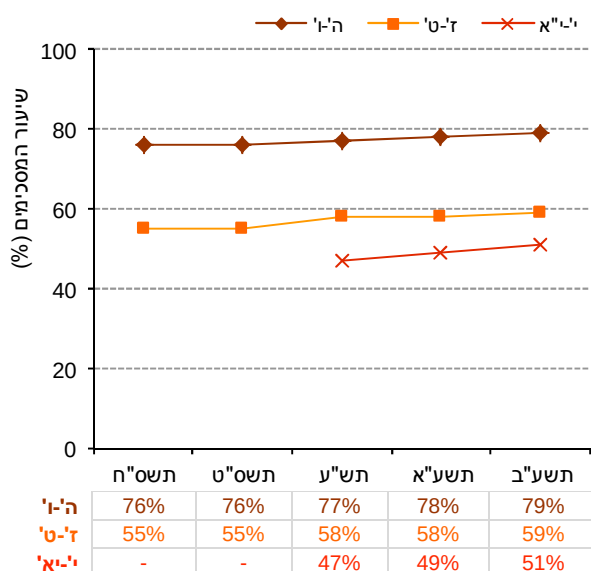
הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

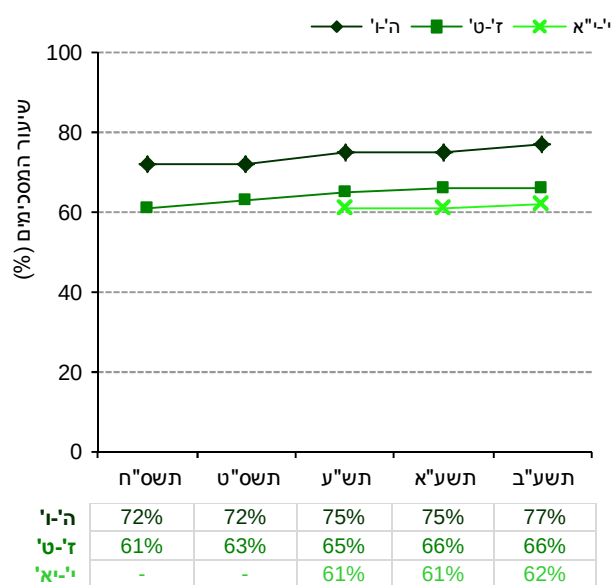
בתרשים 26 מוצגים נתונים על המדד "מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 26: דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

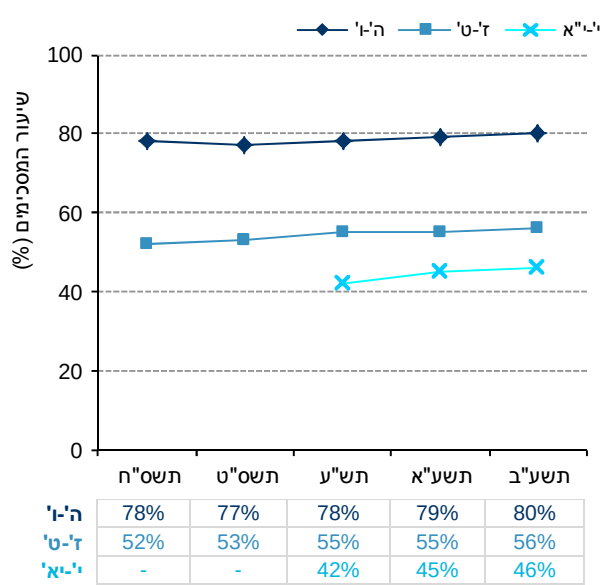
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

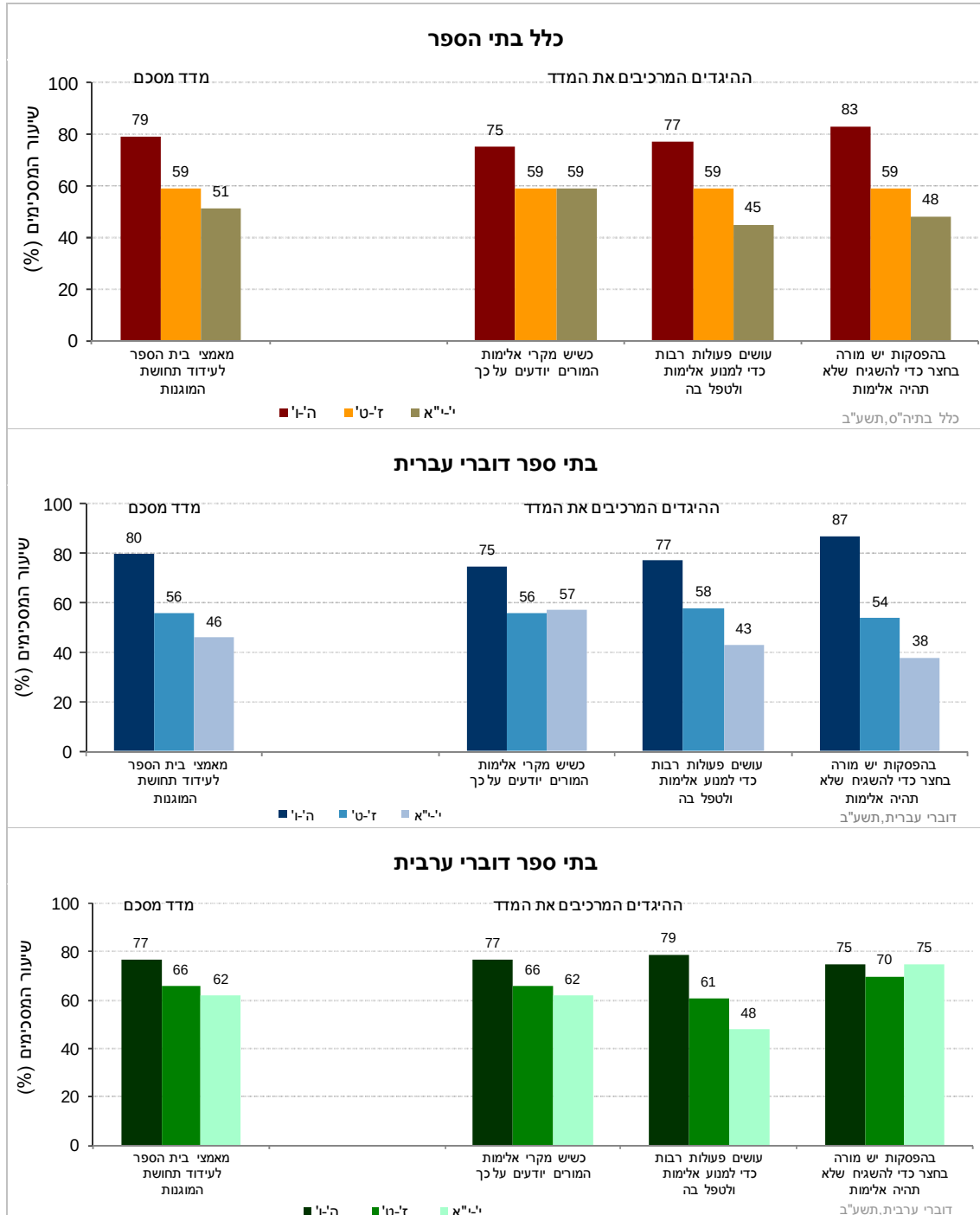
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 27 מוצגים נתוני המדד המסכם "מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל: בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 27: דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

3.7. המורים ככתובת לפנייה במקרה אלימות: דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)

בנוסף להיגדים המרכיבים את המדד המסכם "מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות", תלמידים בחטיבה העליונה התבקשו להשיב על היגד נוסף (שהועבר בחטיבות העליונות בלבד), אשר עוסק במידה בה התלמידים תופסים את המורים ככתובת לדיווח על תופעות של אלימות.

לוח 4: דיווחי תלמידי החט"ע על היגדים נוספים בנושא "מאמצי ביה"ס לעידוד תחושת מוגנות" (תשע"ב)

בתי"ס דוברי ערבית	בתי"ס דוברי עברית	כלל בתי"ס	
62%	21%	33%	"אם יש מקרה של אלימות בביה"ס, התלמידים יספרו על כך לאחד המורים"

3.8. פגיעה של מורים בתלמידים - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

בעוד שבתתי הפרקים הקודמים עסקנו בתפיסות של תלמידים בדבר המידה בה המורים משמשים ככתובת לפניית במקרה של אלימות, הרי שכאן נעסוק באותם מקרים בהם המורים עצמם הם אלו שפוגעים בתלמידים (עפ"י דיווחי התלמידים): האם, ואם כן, באיזו מידה, לפי תפיסת התלמידים, התלמידים חווים פגיעה מילולית ו/או פיזית מצד מוריהם. בנושא זה לא חושב מדד מסכם, והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב.

נתונים אלה נאספו בקרב כלל התלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט') וחט"ע (י'יא'). להלן פירוט ההיגדים כפי שהם מוצגים בשאלון:

היגדים אודות פגיעה של מורים בתלמידים
א. "בחודש האחרון משהו מהמורים לעג לי או העליב אותי או השפיל אותי במילים"
ב. "בחודש האחרון משהו מהמורים תפס אותי ודחף אותי או הכה אותי בכוונה"

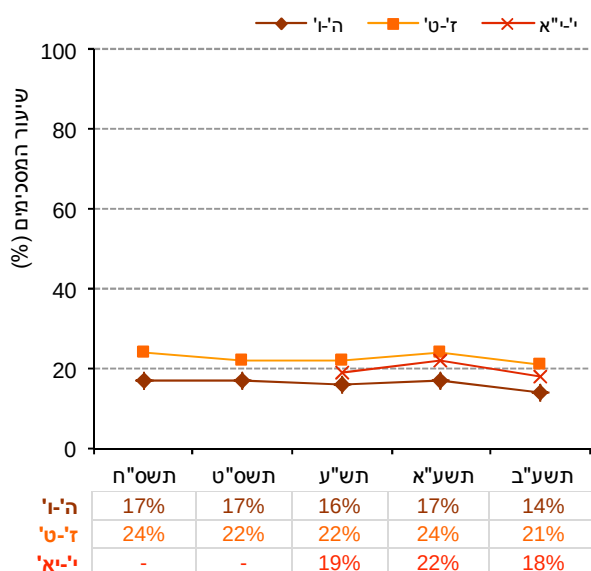
הסבר על אופן החישוב ר' בנספח 1.2.

השוואה בין שנים של ההיגדים (תשס"ח-תשע"ב)

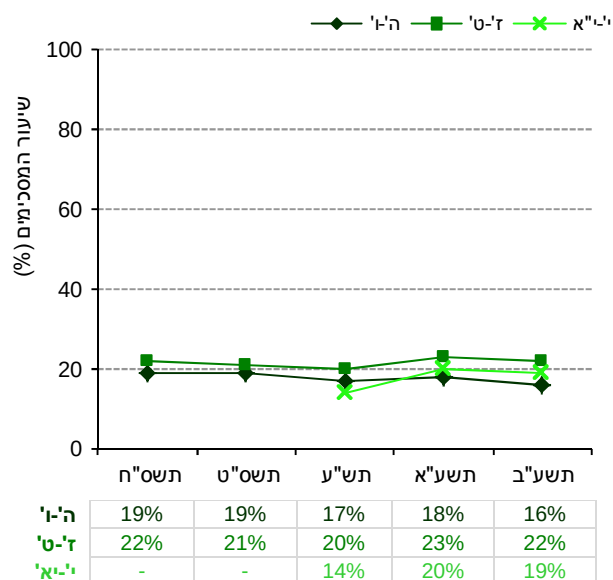
בתרשימים 28 ו-29 מוצגים נתוני ההיגדים "בחודש האחרון משהו מהמורים לעג לי או העליב אותי או השפיל אותי במילים" ו- "בחודש האחרון משהו מהמורים תפס אותי ודחף אותי או הכה אותי בכוונה" בשנים תשס"ח-תשע"ב.

תרשים 28: דיווחי התלמידים על ההיגד "בחודש האחרון משהו מהמורים לעג לי או העליב אותי או השפיל אותי במילים" בשנים תשס"ח-תשע"ב

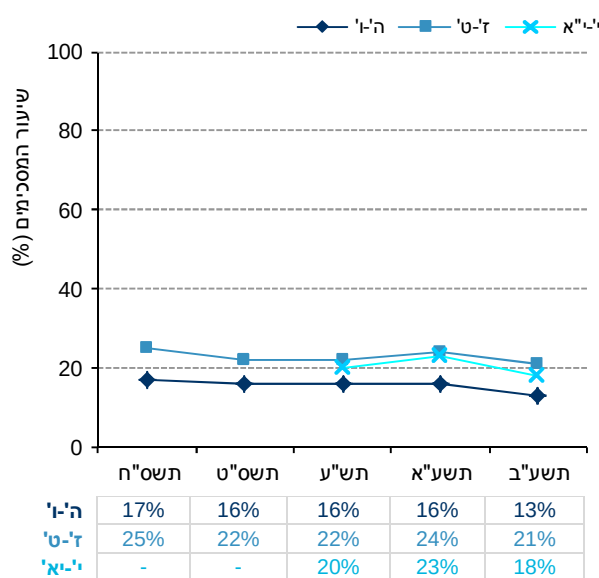
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

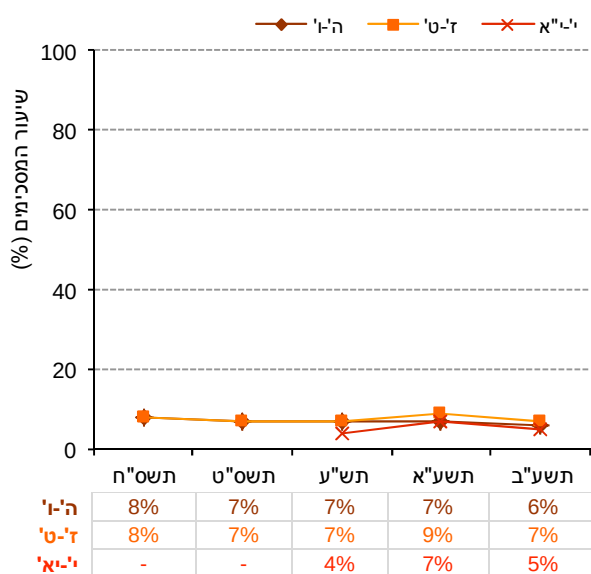

בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

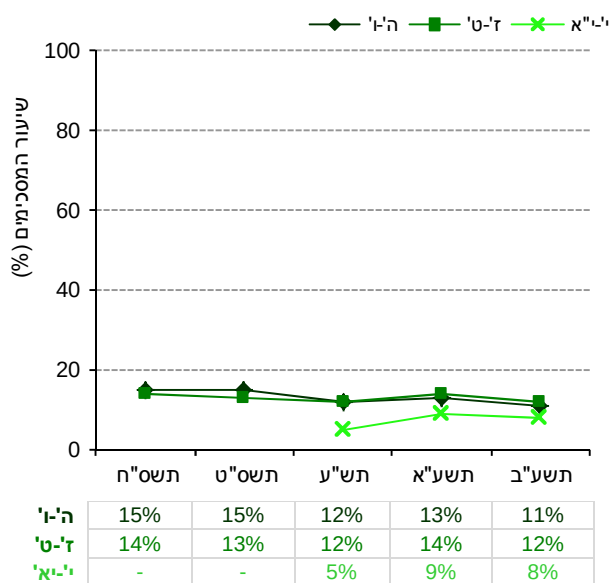

תרשים 29: דיווחי התלמידים על ההיגד "בחודש האחרון מישוהו מהמורים תפס אותי ודחף אותי או הכה אותי בכוונה" בשנים תשס"ח-תשע"ב

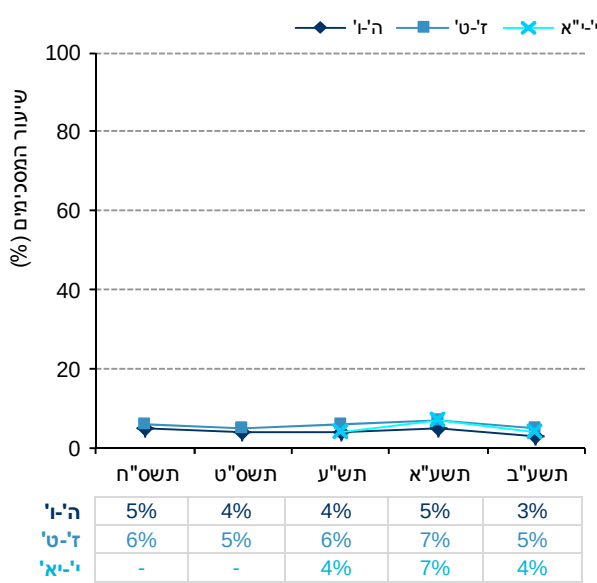
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

3.9. היעדר תחושת מוגנות של המורים - דיווחי המורים (יסודי וחט"ב)

בעוד שבתתי הפרקים הקודמים התמקד הדוח בדיווחי תלמידים על תופעות של אלימות, הרי שבתת פרק זה תוצג זווית הראייה של מורים. תת הפרק עוסק בהיעדר תחושת המוגנות של המורים בעת עבודתם בבית הספר. תחושה זו נבדקת באמצעות שני היגדים המשקפים את המידה שבה המורים חשים מאוימים מצד הורים ומצד תלמידים. בנושא זה לא חושב מדד מסכם, והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. נתונים אלה נאספו בקרב כלל המורים ביסודי ובחט"ב. להלן פירוט ההיגדים כפי שהם מוצגים בשאלון:

היגדים אודות היעדר תחושת מוגנות של המורים
א. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד הורים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו"
ב. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד תלמידים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו"

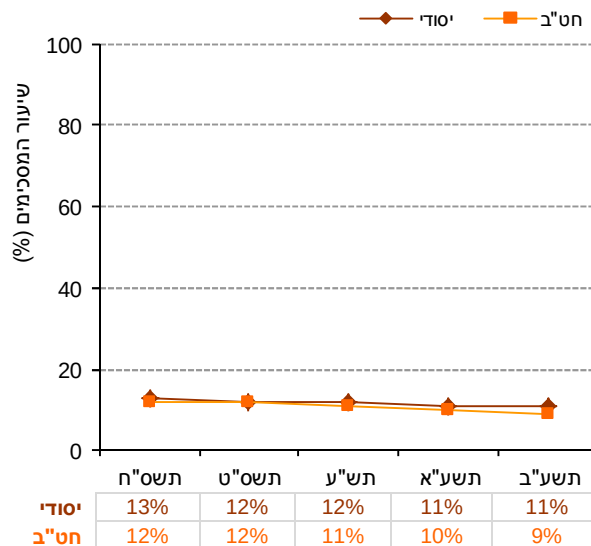
הסבר על אופן החישוב ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של ההיגדים (תשס"ח-תשע"ב)

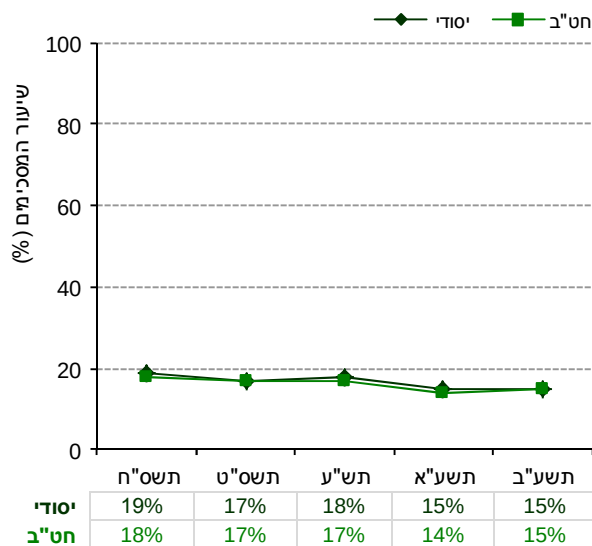
בתרשימים 30 ו-31 מוצגים ההיגדים המרכיבים את המדד "היעדר תחושת מוגנות של המורים": נתונים על שיעור המורים החשים מאוימים מצד הורים ונתונים על שיעור המורים החשים מאוימים מצד תלמידים, בשנים תשס"ח-תשע"ב.

תרשים 30: דיווחי המורים כי הם חשים מאוימים מצד הורים: נתוני ההיגד בשנים תשס"ח-תשע"ב

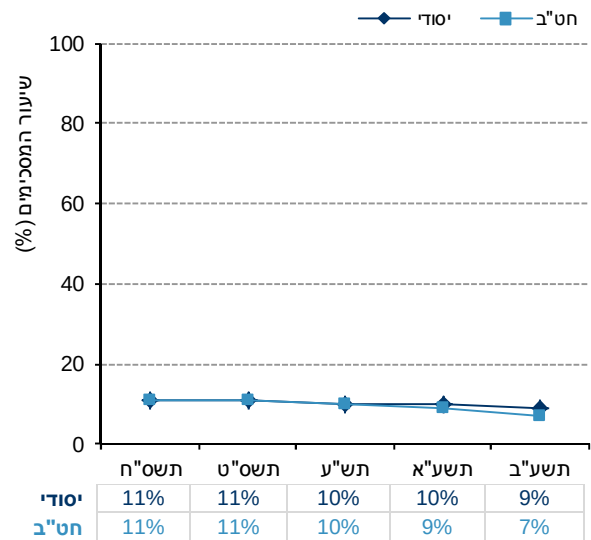
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

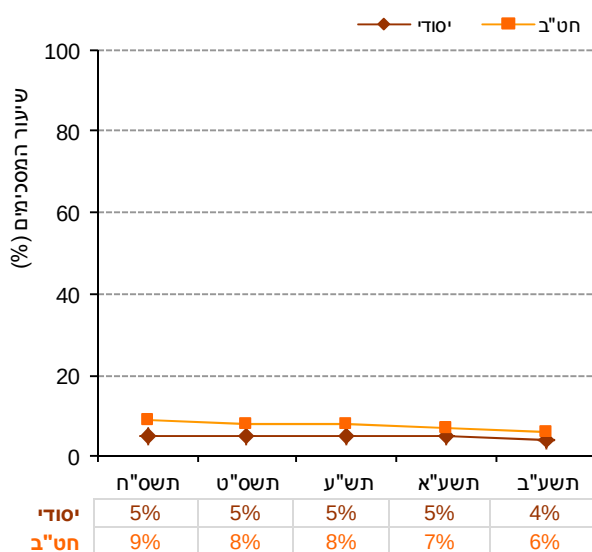
בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

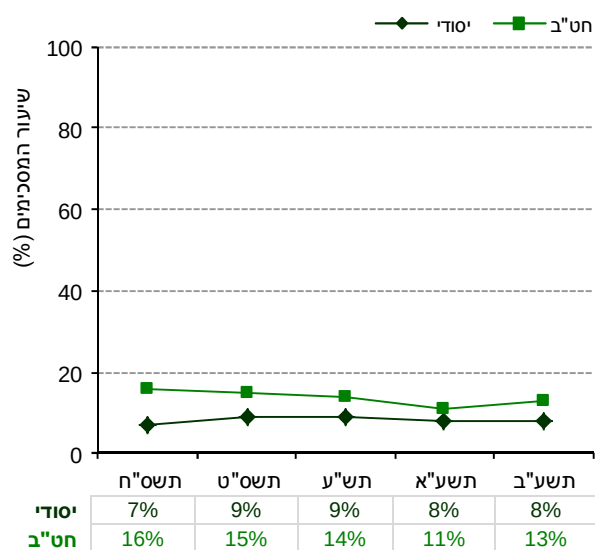
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

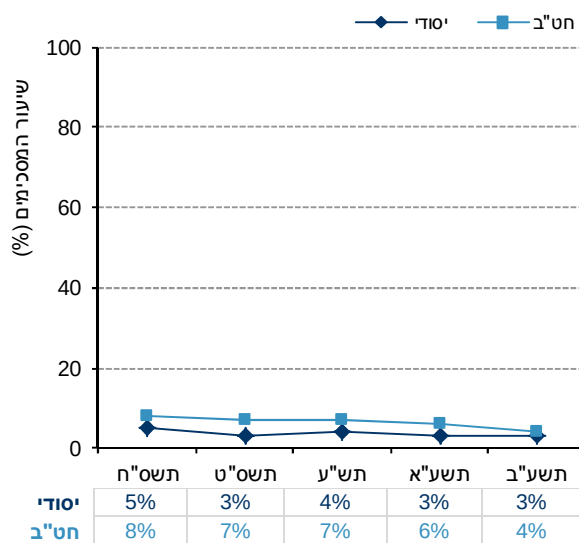
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 17-31 ולוחות 3-4:

היעדר תחושת מוגנות של התלמידים לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- באופן כללי, פחות מ-10% מכלל התלמידים מדווחים כי אינם חשים מוגנים בביה"ס.
- הנתונים שנאספו בתשע"ב מצביעים על שיעורים דומים למדי בשלושת שלבי הגיל (יסודי, חט"ב וחט"ע).
- מאידך, נרשמו הבדלים בין מגזרי השפה, כאשר תלמידים בבתי"ס דוברי ערבית מדווחים בשיעורים גבוהים יותר על תחושה של היעדר מוגנות, בהשוואה לתלמידים בבתי"ס דוברי עברית.
- בסך הכל, בהשוואה לאורך שנים, ניכרת ירידה קלה בשיעורי המדווחים על תחושה של היעדר מוגנות. מגמת שיפור זו מאפיינת בעיקר את בתי"ס היסודיים ואת חטיבות הביניים במגזר דובר הערבית. באופן פחות בולט, המגמה נרשמה גם בחטיבות הביניים ובבתי הספר היסודיים במגזר דובר העברית.
- בחטיבות העליונות אי אפשר לזהות מגמה ברורה של שינוי על פני השנים שנמדדו.
- גם התבוננות בהיגדים המרכיבים את המדד מלמדת על שיעורים גבוהים יותר של דיווחים בבתי ספר דוברי ערבית בהשוואה לבתי ספר דוברי עברית. הפער בולט במיוחד בהיגד "יש בבית הספר מקומות שאני פוחד להסתובב בהם", כאשר כ-15% מהתלמידים במגזר דובר הערבית מדווחים כי הם מסכימים עם ההיגד לעומת 7% במגזר דוברי העברית.

היעדר תחושת מוגנות של התלמידים לפי דיווחי תלמידים (היגדים ייחודיים לחט"ע)

- בנוסף להיגדים שהוצגו לתלמידים מכל שלבי הגיל, תלמידים בחטיבות העליונות התבקשו להשיב על שני היגדים נוספים, אשר אחד מהם עוסק בתופעה של "סגירת חשבונות" ע"י תלמידים מבתי"ס אחרים והשני עוסק בתפיסות התלמידים את תגובות המורים לתופעות של אלימות.
- בתגובה להיגד הראשון, כ-5% מתלמידי י-יא' מדווחים כי הם חוששים ללכת לביה"ס מחשש ל"סגירת חשבונות", כאשר התופעה בולטת יותר במגזר דובר הערבית (9% מהתלמידים מדווחים על תחושה זו לעומת 3% במגזר דוברי העברית).
- בתגובה להיגד השני, "במקרים של אלימות בבית הספר, בדרך כלל המורים מתעלמים מכך", השיבו 13% מהתלמידים שההיגד אכן מתאר את המציאות בבית הספר. פער ניכר נרשם בין בתי ספר דוברי עברית לבתי"ס דוברי ערבית, כאשר בקרב האחרונים כמעט רבע מהתלמידים מדווחים על התופעה.

מעורבות באירועי אלימות לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- באופן כללי, כ-10% מכלל התלמידים מדווחים כי בחודש האחרון היו מעורבים באירועי אלימות, וככל שהתלמידים בוגרים יותר כך שיעורי המדווחים על מעורבות באלימות נמוכים יותר.
- בהשוואה בין מגזרי השפה עולה כי השיעורים בבתי"ס דוברי הערבית מעט גבוהים יותר מאשר בבתי"ס דוברי העברית.
- לאורך השנים אפשר לזהות בקרב תלמידי ה'-ו' בשני מגזרי השפה מגמה מתונה של ירידה בשיעורי המדווחים על מעורבות באלימות לאורך השנים. לעומת זאת, אי אפשר להצביע על מגמה ברורה של שינוי בקרב תלמידי ז'-ט' ובקרב תלמידי י-יא'.
- בהתבוננות בנתוני ההיגדים המרכיבים את המדד עולה, כצפוי, כי שיעורי התלמידים המדווחים על אלימות נמוכים יותר ככל שתופעת האלימות היא חמורה יותר; כך, לדוגמא, בעוד שכ-20% מדווחים שדחפו אותם, כ-3% מדווחים כי נסחטו באימים.
- כדאי לשים לב לשכיחות הגבוהה, יחסית, של דיווחים על תופעות של אלימות חברתית (שמועות, חרמות וכד') ושל דיווחים על מכות/אגרופים/בעיטות.

אלימות מילולית לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- בהקשר של אלימות מילולית, שני היגדים הוצגו בפני התלמידים, האחד עוסק בתופעה של קללות (שמטרתן לפגוע/להעליב את הנמען) והשני עוסק בהעלבה על רקע צבע עור, מוצא או דת (אשר אפשר לשייך לתופעה של גזענות).
- ניתוח של תשובות התלמידים להיגד הראשון (קללות) מלמד כי בתשע"ב כחמישית מהתלמידים מדווחים כי בחודש שקדם להעברת השאלונים הם ספגו קללות שמטרתן לפגוע; השיעורים גבוהים יותר בבתי"ס

דוברי העברית מאשר בבתי"ס דוברי הערבית והשיעורים נמוכים יותר ככל שהתלמידים בוגרים יותר.

- עוד עולה מנתוני ההיגד העוסק בקללות כי ניכרת ירידה בשיעורי המדווחים על התופעה לאורך השנים, ירידה שניכרת בקרב תלמידי ה'ו' ובקרב תלמידי ז'ט' (בעיקר בבתי"ס דוברי העברית). בקרב תלמידי י'א', לעומת זאת, אי אפשר להצביע על מגמה ברורה של שינוי.
- ניתוח של תשובות התלמידים להיגד השני (גזענות) מלמד שבשנה"ל תשע"ב מעט יותר מעשירית מהתלמידים חוו בחודש שקדם להעברת השאלונים קריאות או אמירות פוגעניות על רקע שניתן להגדירו כגזעני.
- בניתוח הנתונים לאורך שנים עולה כי בתשע"ב (בהשוואה לתשע"א) נרשמה ירידה בשיעורי התלמידים המדווחים על התופעה. אולם, בשלב זה לא ברור אם מדובר בירידה חד פעמית או במגמה של ממש, לאור העובדה כי בין תשס"ט (השנה הראשונה בה הועבר ההיגד) לבין תשע"א לא נרשם, על פי רוב, שיפור של ממש (פרט לכיתות ה'ו', בהן אכן אפשר לזהות מגמה, גם אם לא עקבית, של שיפור לאורך השנים).

היבטים נוספים של אלימות לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- בנוסף להיבטים של אלימות שנדונו לעיל, התבקשו התלמידים מכל שלבי הגיל להתייחס לשלוש תופעות נוספות של אלימות: ונדליזם כלפי ציוד של ביה"ס, גניבות בין תלמידים ותופעה של חבורות תלמידים המתנהגים באלימות ומטילים מורא על חבריהם (ההיגד האחרון הועבר רק בקרב תלמידי ה'ו' ובקרב תלמידי ז'ט').
- כ- 35% מהתלמידים מדווחים כי בחודש שקדם להעברת השאלונים תלמידים שברו או הרסו ציוד של ביה"ס. השיעורים הנמוכים ביותר נרשמו בקרב תלמידי כיתות ה'ו' (29%), והגבוהים ביותר - בקרב תלמידי כיתות ז'ט' (43%). שיעורים גבוהים יותר של דיווחים נרשמו בקרב תלמידי ז'א' בבתי ספר דוברי עברית בהשוואה לבתי ספר דוברי ערבית. בהשוואה רב שנתית ניכרת מגמת ירידה בשיעורי המדווחים על התופעה, ירידה שמאפיינת בעיקר בתי"ס דוברי עברית (בכל שלבי הגיל).
- מעט פחות מ- 15% מהתלמידים מדווחים כי בחודש שקדם להעברת השאלונים נגנב להם ציוד אישי. שיעורי המדווחים על התופעה דומים למדי בשני מגזרי השפה ובכל שלבי הגיל. במבט רב שנתי ניכרת בכיתות ה'ו' וז'ט' בשני מגזרי השפה מגמה של ירידה בשיעורי המדווחים על התופעה. בחטיבות העליונות, לעומת זאת, אי אפשר להצביע על מגמה ברורה של שינוי.
- בשנת הלימודים תשע"ב כ- 30% מכלל התלמידים מדווחים כי קיימת בבית ספרם תופעה של חבורות של תלמידים המתנהגים באלימות ומציקים לתלמידים אחרים. שיעורי המדווחים על התופעה גבוהים יותר באופן ניכר בבתי"ס דוברי ערבית (כ- 45% מהתלמידים) בהשוואה לבתי"ס דוברי עברית (כ- 25% מהתלמידים). לאורך השנים ניכרת מגמה של ירידה בשיעורי המדווחים על התופעה, מגמה שבולטת במיוחד בבתי"ס דוברי ערבית.

מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- התבוננות כללית בנתונים מגלה פערים ניכרים בין דיווחי התלמידים בשלבי הגיל השונים. בעוד שהרוב הגדול (כ- 80%) של תלמידי כיתות ה'ו' מדווחים כי בית הספר עושה מאמצים כדי למנוע אלימות, הרי שבכיתות ז'ט' השיער המקביל עומד על כ- 60% ובכיתות י'א' על כ- 50% בלבד. פערים אלו בולטים במיוחד במגזר דובר העברית והם פחות ניכרים במגזר דובר הערבית.
- לאורך השנים ניכרת בשני מגזרי השפה ובכל שלבי הגיל מגמה של עלייה מתונה והדרגתית (פרט לכיתות י'א' בבתי"ס דוברי ערבית שבשלב זה ניכרת אצלם יציבות).
- התבוננות מעמיקה יותר בהיגדים המרכיבים את המדד מגלה הבדל מעניין בין שני מגזרי השפה בתגובות התלמידים להיגד שבו הם התבקשו לדווח על נוכחות מורים בהפסקות בחצר: בעוד שבקרב דוברי עברית נרשמו הבדלים ניכרים בין שלושת שלבי הגיל (בכיתות י'א' נראה כי מדובר בתופעה נדירה יחסית - פחות מ- 40% מהתלמידים דיווחו כי הדבר קיים לעומת 87% בקרב תלמידים בבי"ס יסודיים), הרי שבמגזר דובר הערבית שיעורי התלמידים המדווחים על כך בשיעור גבוה ודומה למדי בשלושת שלבי הגיל (סביב 70% - 75% מהתלמידים בכל שלבי הגיל).

המורים ככתובת לפניה במקרי אלימות לפי דיווחי תלמידים (ייחודי לחט"ע)

- כאשר נשאלו תלמידי כיתות י'-יא' בחטיבה העליונה האם הם מסכימים עם ההיגד "אם יש מקרה של אלימות בביה"ס, התלמידים יספרו על כך לאחד המורים", רק כשליש מהתלמידים השיבו שכך הוא אכן הדבר. עם זאת, פערים גדולים מאד נרשמו בין שני מגזרי השפה כאשר בבתי"ס דוברי עברית כחמישית בלבד מהתלמידים מדווחים כך, בעוד שבבתי"ס דוברי ערבית שיעור המדווחים על כך עומד על למעלה מ-60%.

פגיעה של מורים בתלמידים לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- בנושא של פגיעת מורים בתלמידים התבקשו התלמידים להשיב על שני היגדים, אחד העוסק בפגיעה מילולית מצד מורים והשני בפגיעה פיזית.
- באופן כללי, בשנת הלימודים תשע"ב פחות מחמישית מהתלמידים מדווחים על פגיעה מילולית מצד מורים. שיעורים דומים למדי נרשמו בבתי"ס דוברי עברית ובבתי"ס דוברי ערבית בכל שלבי הגיל (אם כי שיעורי המדווחים על התופעה בכיתות ז'-ט' מעט גבוהים יותר בהשוואה לשני שלבי הגיל האחרים). התבוננות במגמות הרב-שנתיות מגלה מגמה של ירידה מתונה בכיתות ה'-ו' והיעדר מגמה ברורה בכיתות ז'-ט' ובכיתות י'-יא'. בכל שלבי הגיל נרשמה ירידה בתשע"ב בהשוואה לתשע"א.
- בשנת הלימודים תשע"ב מעט יותר מ-5% מהתלמידים מדווחים כי המורים פגעו בהם פיזית, כאשר שיעורי המדווחים על התופעה בבתי"ס דוברי ערבית (כ-10%) גבוהים באופן ניכר משיעורי המדווחים בבתי"ס דוברי עברית (פחות מ-5%). בהתבוננות רב שנתית מתגלה ירידה מתונה בשיעורי המדווחים על אלימות פיזית בכיתות ה'-ו' (בעיקר בבתי"ס דוברי ערבית), ובכיתות ז'-ט' ו'-יא' לא נרשמה מגמה ברורה של שינוי.

היעדר תחושת מוגנות של המורים לפי דיווחי מורים (יסודי וחט"ב)

- בנושא של תחושת המוגנות של המורים הוצגו להם שני היגדים: "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד הורים" ו"מורים מביה"ס חשים מאוימים מצד תלמידים".
- בתגובה להיגד הראשון, בתשע"ב כ-10% מהמורים דיווחו שאכן ישנם מורים החשים מאוימים מצד הורים (שיעורים דומים בקרב מורים בבתי"ס יסודיים ובחט"ב). נרשם פער בין בתי"ס משני מגזרי השפה, כאשר שיעורי המדווחים על התופעה במגזר דובר הערבית גבוהים יותר. לאורך השנים נרשמה מגמה של ירידה בשיעורי המדווחים על התופעה, וזאת בשני מגזרי השפה.
- בתגובה להיגד השני, בתשע"ב כ-5% מהמורים דיווחו כי אכן ישנם מורים החשים מאוימים מצד תלמידים. גם כאן, נרשמו פערים בין שני מגזרי השפה, ונראה כי גם תופעה זו נפוצה יותר בבתי"ס דוברי ערבית. כמו-כן, נראה כי בבתי"ס דוברי עברית קיימת מגמה של ירידה לאורך השנים בשיעורי המורים המדווחים על התופעה, לעומת יציבות בבתי"ס דוברי הערבית.

4. משמעת והתנהגות

בפרק הקודם עסקנו בתופעות של אלימות ושל תחושת מוגנות בקרב באי בית הספר. בעוד שסביבה מוגנת ובטוחה מהווה תנאי מקדים הכרחי להתפתחות אווירה לימודית (וגם, כמובן, מהווה מטרה בזכות עצמה), הרי שבפרק זה נעסוק במישורן בהיווצרות אווירה מעודדת למידה, באמצעות בחינת דפוסי ההתנהגות של תלמידים בכיתות במהלך שיעורים ובאמצעות בחינת עמדותיהם באשר לכללי ההתנהגות בבית הספר.

4.1. התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

המדד "התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה" מבקש לבחון את דיווחי התלמידים בדבר התנהגות תלמידים במהלך השיעורים בכיתה ולברר באיזו מידה השיעור מתנהל באווירה נעימה ונינוחה או מתאפיין בחוסר שקט ובמתח שאינם מאפשרים למידה. נתונים אלה נאספו בקרב כלל התלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט') וחט"ע (י'-'יא').

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל, בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה
א. "לעיתים רחוקות התלמידים עושים רעש ובלגן בכיתה ומפריעים ללמוד"
ב. "בכיתה שלי אין תלמידים שמתחצפים למורים"
ג. "התלמידים בכיתה שלי מתייחסים בכבוד למורים"
ד. "המורים לא צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים מפסיקים להרעיש"

* נוסח ההיגדים האלה בשאלון היה "לעיתים קרובות התלמידים עושים רעש ובלגן בכיתה ומפריעים ללמוד", "בכיתה שלי יש תלמידים שמתחצפים למורים" ו"המורים צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים מפסיקים להרעיש". לצורך הדיווח הם נוסחו מחדש כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר.

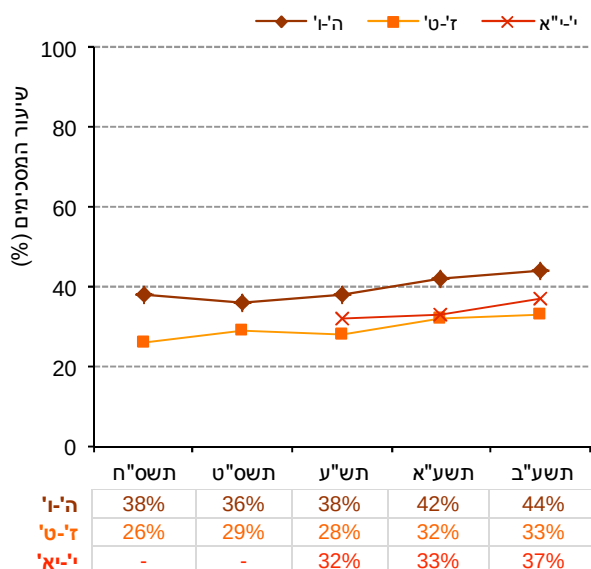
הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

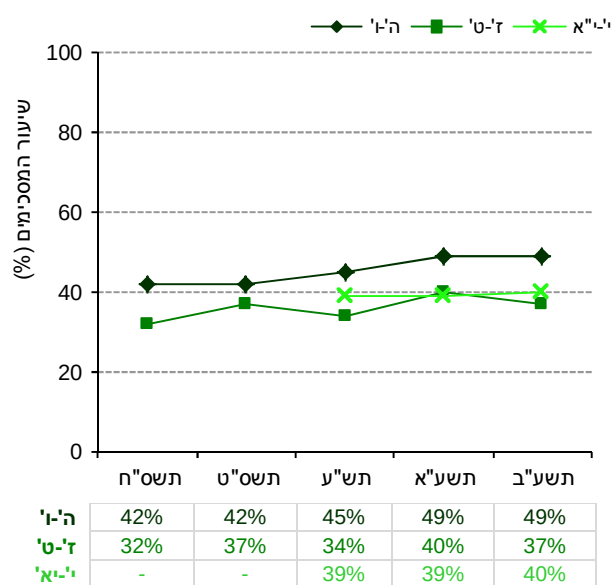
בתרשים 32 מוצגים נתוני המדד המסכם "התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 32: דיווחי התלמידים על התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

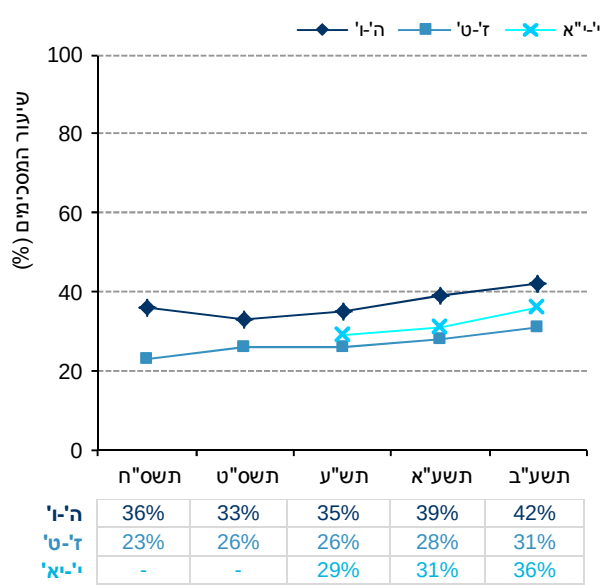
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

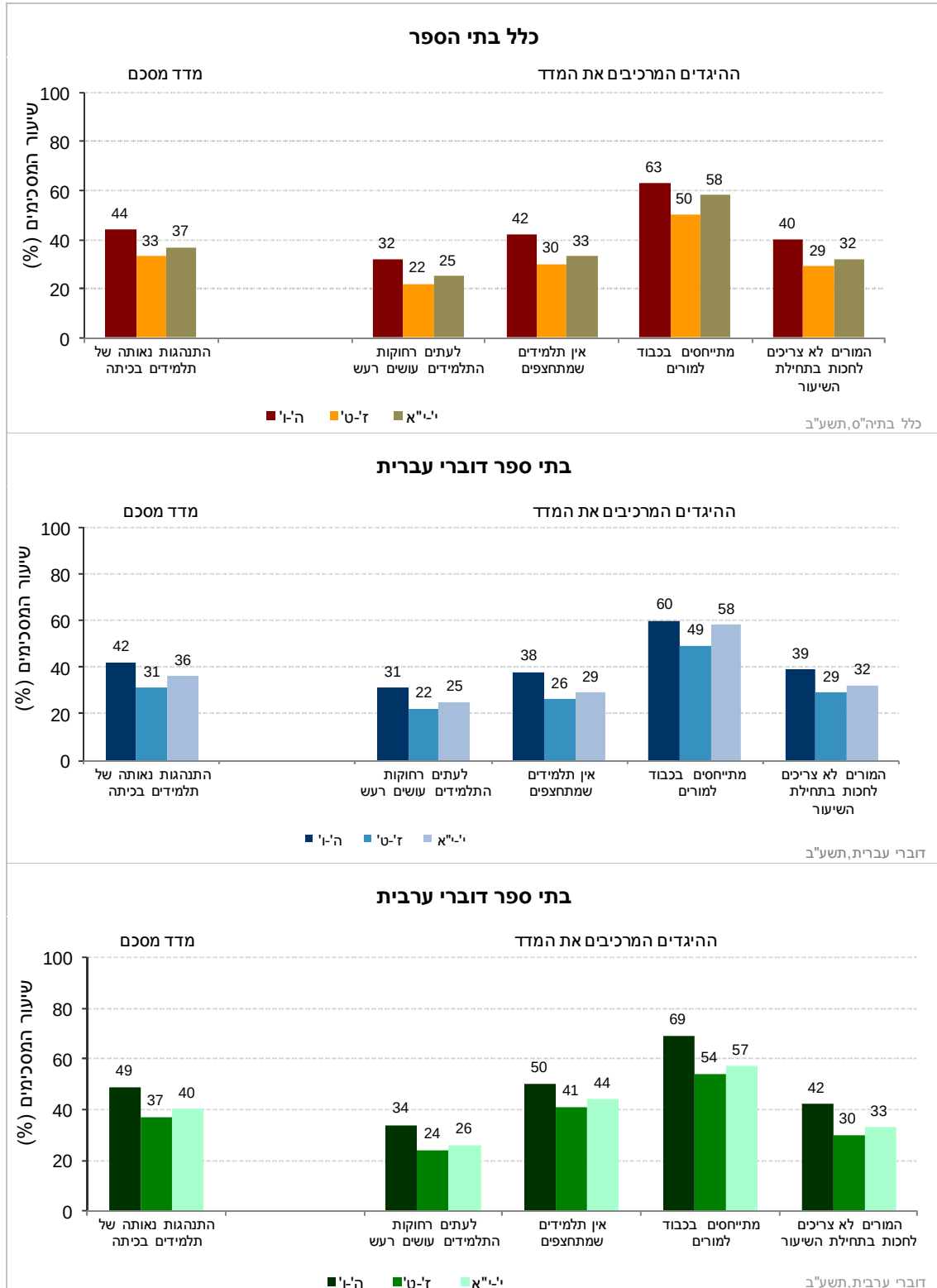
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בטרשים 33 מוצגים נתוני המדד המסכם "התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

טרשים 33: דיווחי התלמידים על התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

4.2. כללי התנהגות בבית הספר - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

המדד "כללי התנהגות בבית הספר" מבקש לבחון את דיווחי התלמידים בדבר המידה בה כללי ההתנהגות בבית הספר ידועים, ברורים וכן עד כמה קיימת הקפדה שתלמידים יתנהגו בהתאם לכללים אלו. נתונים אלה נאספו בקרב התלמידים מכל שלבי הגיל יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'-ט') וחט"ע (י'-יא').

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב, ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל, בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: כללי התנהגות בבית הספר
א. "כללי התנהגות בבית הספר ברורים לי"
ב. "התלמידים בבית הספר מקפידים לפעול לפי כללי ההתנהגות"
ג. "המורים בבית הספר מקפידים שהתלמידים יפעלו לפי כללי ההתנהגות"

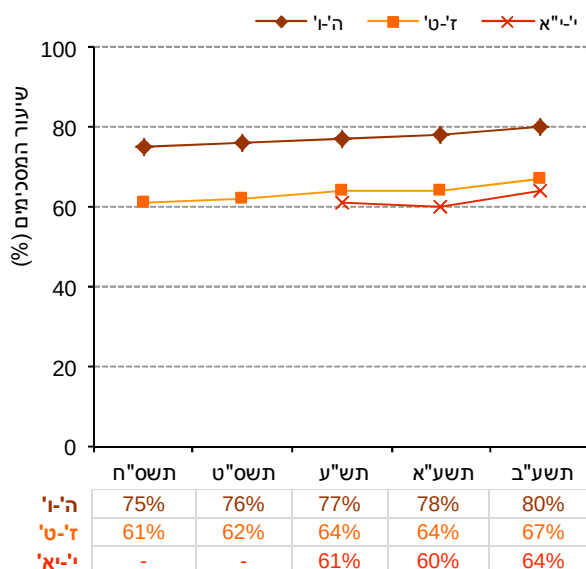
הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

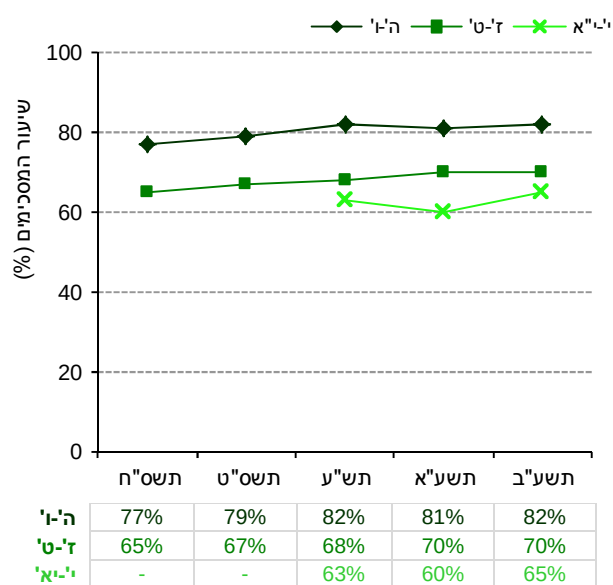
בתרשים 34 מוצגים נתוני המדד המסכם "כללי התנהגות בבית הספר" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 34: דיווחי התלמידים על כללי התנהגות בבית הספר: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

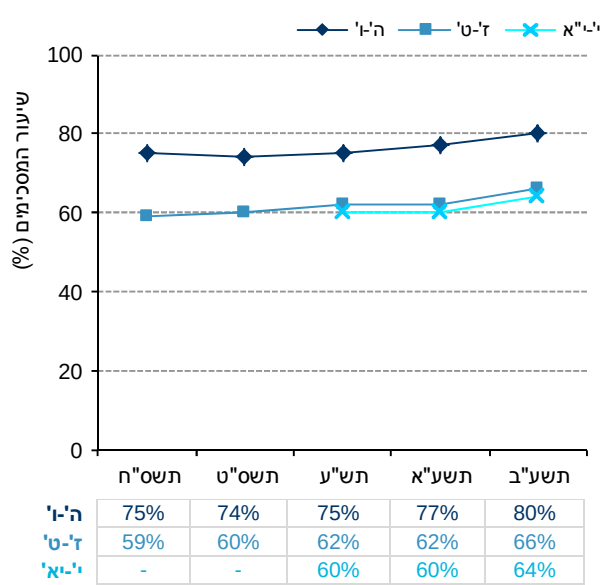
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

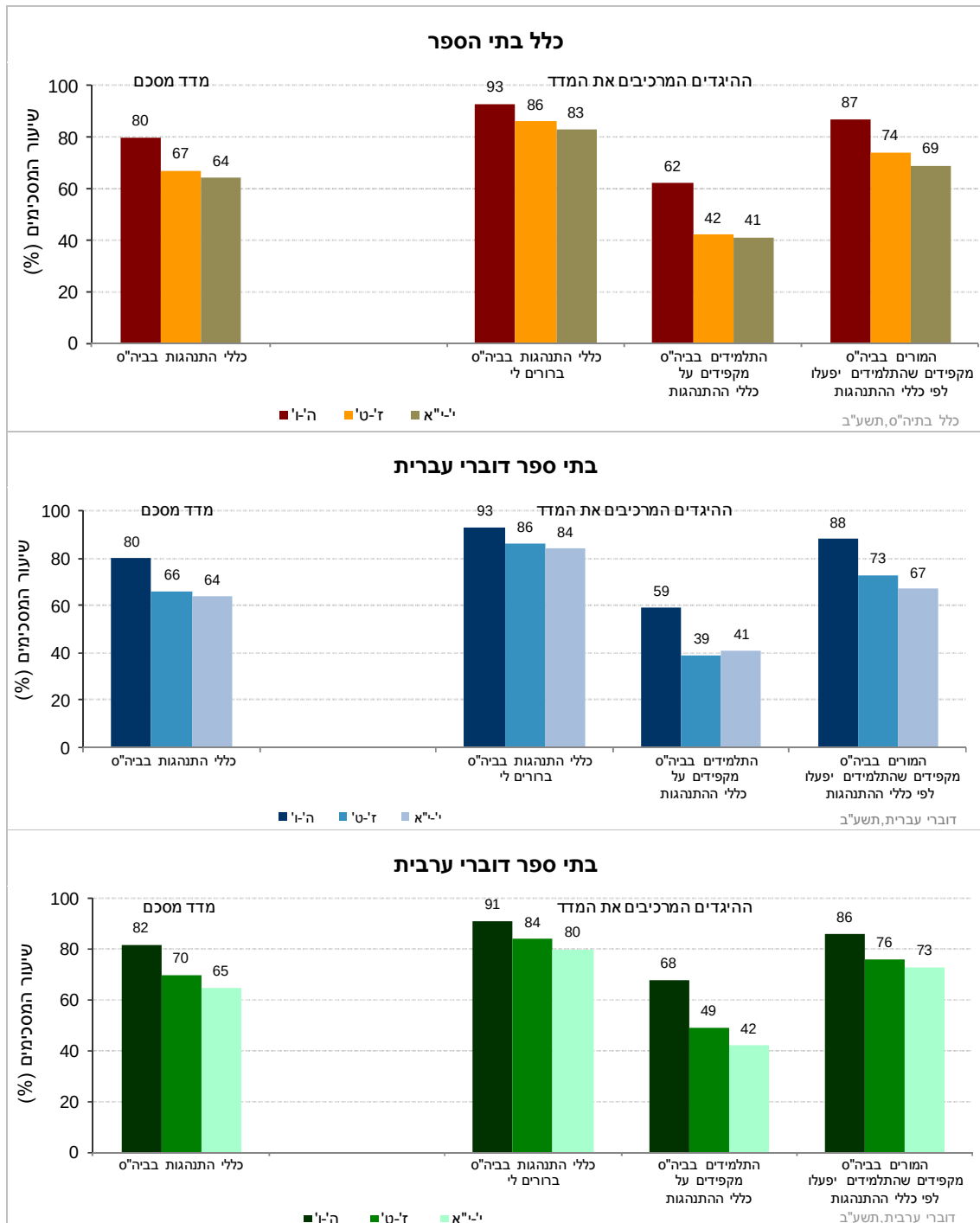
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 35 מוצגים נתוני המדד המסכם "כללי התנהגות בבית הספר" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל, בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 35: דיווחי התלמידים על כללי התנהגות בבית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 32-35:

התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב, חט"ע)

- באופן כללי, בשנת הלימודים תשע"ב פחות ממחצית מהתלמידים (44% מתלמידי ה'ו' וכ- 35% מתלמידי ז-ט' ו'י-יא') מדווחים כי הלימודים בכיתות מתאפיינים בהתנהגות נאותה של תלמידים. מתוך הדיווחים נראה כי הלימודים בכיתות ה'ו' מתאפיינים בהתנהגות הנאותה ביותר, בעוד שהלימודים בכיתות ז-ט' מתאפיינים בהתנהגות הפחות נאותה, באופן יחסי.
- בהשוואה בין מגזרי השפה עולה כי שיעורי התלמידים במגזר דובר הערבית המדווחים על התנהגות נאותה גבוהים יותר מאלו שבמגזר דובר העברית.
- לאורך השנים אפשר לזהות מגמה, גם אם לא עקבית, של שיפור במדד זה. השיפור מאפיין את כל שלבי הגיל ואת שני מגזרי השפה, פרט לכיתות י-יא' במגזר דובר הערבית שם נרשמה יציבות.
- גם במבט מפורט לפי היגדים, עולה כי כיתות ז-ט' מתאפיינות בשיעורים נמוכים יותר של דיווחים על התנהגות נאותה של תלמידים, בהשוואה לכיתות ה'ו' לכיתות י-יא'. ממצא זה מתבטא בכל המישורים: רעש, קושי להתחיל שיעורים, התחצפות והיעדר כבוד למורים.

כללי התנהגות בבית הספר לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב, חט"ע)

- באופן כללי, מרבית התלמידים מדווחים על כללי התנהגות ברורים, מובנים וכאלה שנאכפים בבית ספרם. פערים ניכרים התגלו בין שלבי הגיל השונים, כאשר בתשע"ב כ- 80% מתלמידי כיתות ה'ו' מדווחים כך לעומת כשני שלישים מתלמידי כיתות ז-ט' ומתלמידי כיתות י-יא'.
- שיעורי התלמידים המדווחים כך דומים למדי בשני מגזרי השפה.
- בהתבוננות בנתונים לאורך השנים ניכרת מגמת עלייה בשיעורי התלמידים המדווחים כי הכללים הם ברורים, מוכרים ונאכפים, וזאת בכל שלבי הגיל ובשני מגזרי השפה.
- התבוננות מעמיקה יותר בנתוני ההיגדים מעלה פער מעניין בין שיעורי התלמידים המדווחים כי הכללים הם ברורים, לעומת שיעורים נמוכים בהרבה המדווחים כי התלמידים מקפידים לפעול עפ"י כללי ההתנהגות. קרי: נראה כי גם התלמידים עצמם מטילים את מירב האחריות על התנהגות שאיננה עפ"י הכללים על התלמידים ולא על מידת הבהירות של הכללים.

5. תשתיות וסביבה פיזית בבית הספר

עד כה עסק פרק האקלים בהיבטים שונים של היחסים בין חברי הקהילה הבית ספרית: תלמידים, סגל בית הספר וההורים. כאשר בוחנים את האווירה בבית הספר, חשוב לזכור כי היא אינה מתרחשת בחלל ריק, אלא בתוך סביבה פיזית נתונה. לסביבה הפיזית השפעה רבה על התחושות שחווים התלמידים והמורים ועל היחסים הבינאישיים בבית הספר. קיומן של תשתיות מתאימות וסביבה נקייה, מטופחת, מרווחת וחופשית ממפגעים הוא תנאי חשוב לאקלים בית-ספרי חיובי ומעצים.

בתת-פרק זה מובאים נתונים בדבר התשתיות והסביבה הפיזית בבית הספר לפי דיווחי תלמידים ומורים, כאשר כל גורם מדווח על היבטים אחרים של נושא זה.

5.1. הסביבה הפיזית - דיווחי התלמידים ביסודי ובחט"ב

בתת פרק זה מוצגים דיווחי התלמידים בנוגע למראה הסביבה הבית ספרית: הכיתה, החצר והשירותים. נתונים אלה נאספו בקרב תלמידים משלבי הגיל: יסודי (ה'ו') וחט"ב (ז'ט').

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. לאחר מכן מוצגים נתוני המדד המסכם לצד נתוני ההיגדים המרכיבים אותו הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל, בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: הסביבה הפיזית של בית הספר
א. "חצר בית הספר יפה ומטופחת"
ב. "הכיתה שלי יפה ומטופחת"
ג. "השירותים של התלמידים נקיים ובמצב תקין"
ד. "הכיתה שלי היא מקום שנוח ללמוד בו (מבחינת מקום ישיבה, הצפיפות, התאורה, קור/חום וכו')"

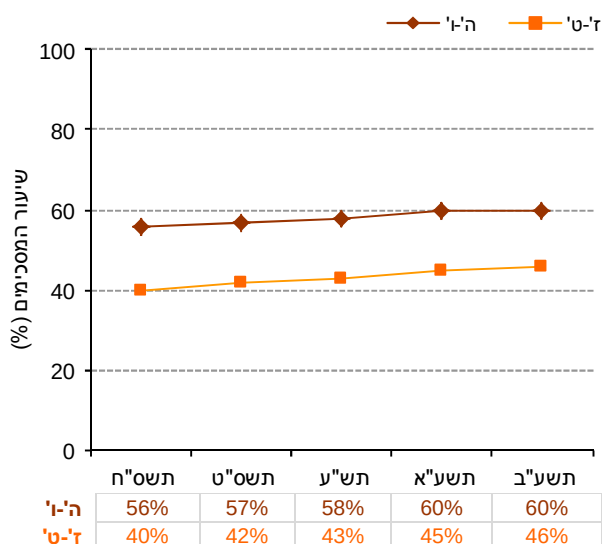
הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

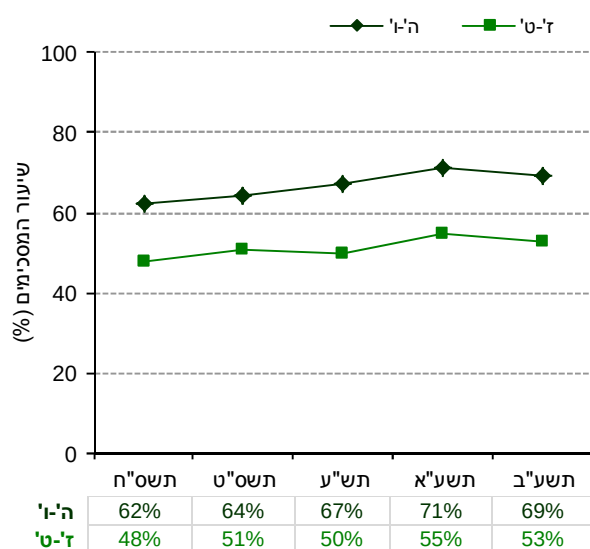
בתרשים 36 מוצגים נתונים על המדד המסכם "הסביבה הפיזית של בית הספר" בשנה"ל תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 36: דיווחי התלמידים על הסביבה הפיזית של בית הספר: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

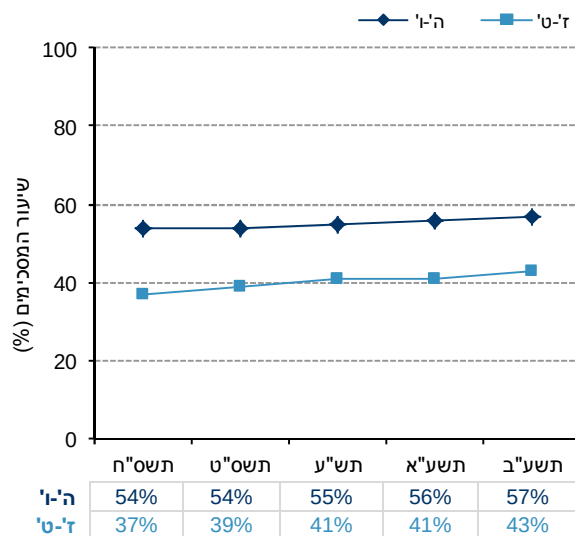
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

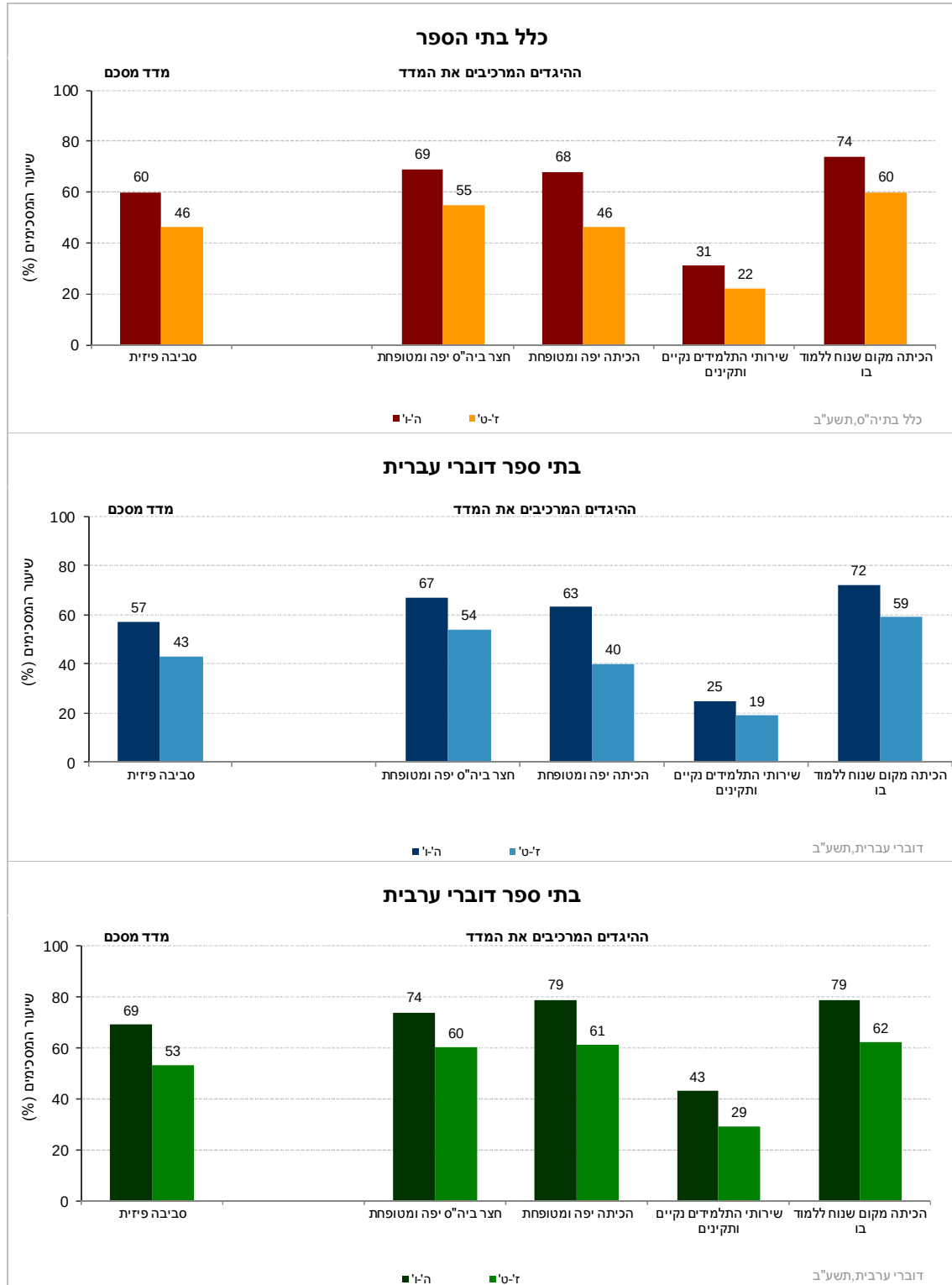
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 37 מוצגים נתוני המדד המסכם "הסביבה הפיזית של בית הספר" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 37: דיווחי התלמידים על הסביבה הפיזית של בית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

5.2. תנאים לשהייה ממושכת בבית הספר - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב (תשע"ב)

תת הפרק הקודם עסק בדיווחי תלמידים באשר לסביבה הפיזית בבית ספרם. בתת פרק זה תוצג זווית הראייה של המורים, אשר נשאלו באשר לשורה של תנאים פיזיים (מיזוג, שירותים, מקום לעבוד בו ועוד): באיזו מידה הם מספקים את צרכי המורים? לשאלות אלו חשיבות רבה, בין השאר לאור מהלכים בהם נוקט משרד החינוך בשנים האחרונות לשיפור בתנאים הפיזיים בבתי הספר (למשל במסגרת הרפורמות "אופק חדש" ו"עוז לתמורה").

בתת פרק זה, אם כן, מוצגים דיווחי המורים בדבר קיומם של תנאים לשהייה ממושכת בבית הספר. בנושא זה לא חושב מדד מסכם, והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד בשנה"ל תשע"ב, לפי מגזר שפה ושלבי חינוך. נתונים אלו נאספו בקרב מורים אשר מלמדים בבתי ספר יסודיים ובחט"ב בלבד.

להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

היגדים אודות תנאים לשהייה ממושכת בבית הספר
א. "באיזו מידה התנאים בבית הספר מתאימים לשהייה ממושכת שלך כמורה מבחינת נגישות לחומרי הוראה"
ב. "באיזו מידה התנאים בבית הספר מתאימים לשהייה ממושכת שלך כמורה מבחינת מחשוב ותקשוב"
ג. "באיזו מידה התנאים בבית הספר מתאימים לשהייה ממושכת שלך כמורה מבחינת אחסון (ארונות, מדפים, מגירות וכו')"
ד. "באיזו מידה התנאים בבית הספר מתאימים לשהייה ממושכת שלך כמורה מבחינת מיזוג"
ה. "באיזו מידה התנאים בבית הספר מתאימים לשהייה ממושכת שלך כמורה מבחינת שירותים"
ו. "באיזו מידה התנאים בבית הספר מתאימים לשהייה ממושכת שלך כמורה מבחינת מקום מתאים לאכול בו"
ז. "באיזו מידה התנאים בבית הספר מתאימים לשהייה ממושכת שלך כמורה מבחינת מקום מתאים לעבוד בו"
ח. "באיזו מידה התנאים בבית הספר מתאימים לשהייה ממושכת שלך כמורה מבחינת מקום מתאים לקיום פגישות אישיות (עם תלמידים, הורים וכד')"
ט. "האם יש לך פינת עבודה אישית בבית הספר?"*

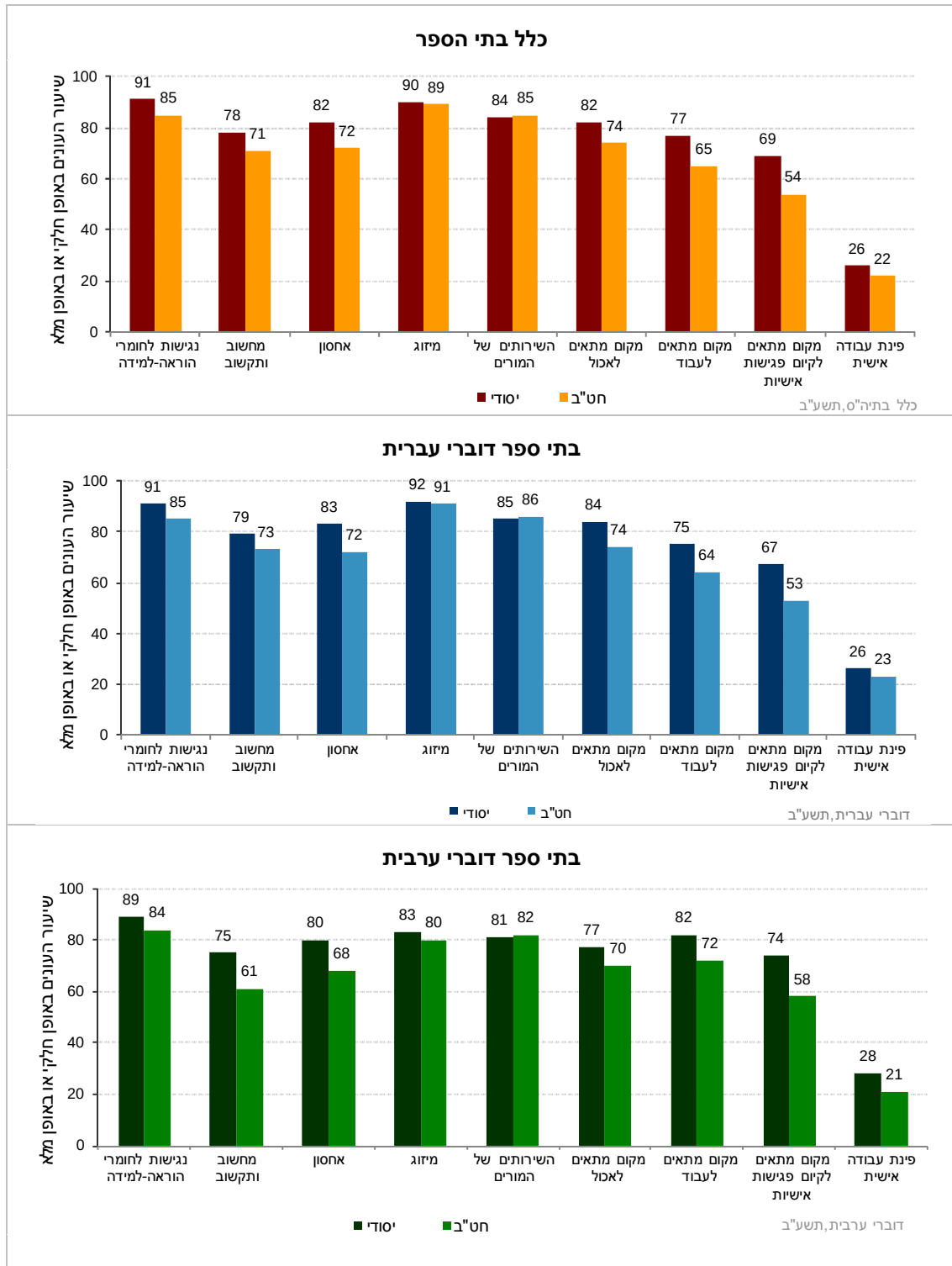
* סולם התשובות לפריט זה היה כן/לא. בעבור פריט זה מוצג בתרשים שיעור העונים "כן".

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

נתוני ההיגדים (תשע"ב)

בתרשים 38 מוצגים ההיגדים המרכיבים את מדד "תנאים לשהייה ממושכת בבית הספר" בשנה"ל תשע"ב, לפי שלבי החינוך: בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 38: דיווחי המורים על תנאים לשהייה ממושכת בבית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלב חינוך (תשע"ב)

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 36-38:

הסביבה הפיזית לפי דיווחי תלמידים (יסודי וחט"ב)

- באופן כללי, בשנת תשע"ב 60% מתלמידי ה'ו' ו-46% מתלמידי ז'ט' מדווחים כי הסביבה הפיזית בבית ספרם נקייה, מטופחת ומתאימה ללמידה. שיעורי המדווחים כך גבוהים יותר בבתי"ס דוברי ערבית בהשוואה לבתי"ס דוברי עברית.
- בהשוואה בין השנים תשס"ח - תשע"ב ניכרת מגמת עלייה בשיעורי המדווחים על סביבה פיזית נאותה. המגמה בולטת יותר בבתי הספר דוברי הערבית (אם כי בשנת תשע"ב נרשמה ירידה במגזר זה - בהשוואה לשנה הקודמת).
- יש לציין כי בעוד ששיעורי המדווחים על סביבה פיזית מיטבית בכיתות הלימודים ובחצר בית הספר הם גבוהים, יחסית, הרי ששיעורים נמוכים למדי מדווחים כי שירותי התלמידים הם תקינים ונקיים: רק 31% מתלמידי ה'ו' ו-22% מתלמידי ז'ט' מדווחים כך.

תנאים לשהייה ממושכת בבית הספר לפי דיווחי המורים (יסודי וחט"ב)

- באופן כללי, מרבית המורים מדווחים בתשע"ב כי התנאים הפיזיים השונים בבית ספרם מספקים את צרכיהם ומאפשרים שהייה ממושכת בית הספר. המורים גילו שביעות רצון בעיקר מנגישות לחומרי הוראה ולמידה, ממיזוג האוויר ומשירותי המורים. רמה נמוכה יותר של שביעות רצון, באופן יחסי, נרשמה מקיומו של מקום מתאים לקיום פגישות אישיות, של מקום מתאים לעבוד ושל מקום מתאים לאכול.
- שיעור נמוך של מורים, כרבע בבתי"ס יסודיים וכחמישית בחט"ב, דיווחו כי יש להם פינת עבודה אישית בבית הספר.
- ככלל, רמות מעט גבוהות יותר של שביעות רצון נרשמו במגזר דובר הערבית בהשוואה לדובר העברית, ורמות גבוהות יותר של שביעות רצון נרשמו בבתי"ס היסודיים, בהשוואה לחט"ב.

סביבה פדגוגית

1. היבטים רגשיים-מוטיבציוניים בלמידה

חלק זה עוסק בתהליכים רגשיים-מוטיבציוניים המתרחשים בקרב התלמידים: תפיסות התלמידים את ציפיות המורים מהם, תחושות המסוגלות והמוטיבציה בקרב התלמידים ועוד. ציר היחסים בין התלמידים למורים הוא בעל חשיבות רבה בקידום תחושות של מוטיבציה ומסוגלות בקרב התלמידים, והוא מהווה תנאי חשוב להתקדמות של התלמידים ולהצלחה בלימודיהם. לאור חשיבות ציר זה, הפרק עוסק תחילה בתפיסות התלמידים את ציפיות המורים מהם להתקדמות ולהצלחה בלימודים, משום שלציפיות המורים מהתלמידים נודעת השפעה רבה על ציפיות התלמידים מעצמם, על אמונתם ביכולתם ועל ביצועיהם בפועל. לאחר מכן מוצגים נתונים בדבר המוטיבציה של התלמידים ותחושת המסוגלות שלהם.

בנוסף, במסגרת הפרק נעסוק במספר היבטים ייחודיים לחטיבות העליונות ובפרט בתפיסות התלמידים את ציפיות ביה"ס מהם להצליח בלימודים בכלל ובבחינות הבגרות בפרט; מידת ההלימה בין כישורי התלמיד, על פי תפיסתו, לבין מסלול לימודיו בביה"ס; תחושת המסוגלות של התלמידים להשיג תעודת בגרות ותפיסות התלמידים את החשיבות של תעודת הבגרות עבורם בהמשך חייהם.

1.1. ציפיות המורים מתלמידיהם להתקדמות בלימודים ואמונה ביכולותיהם - דיווחי תלמידים ביסודי ובחט"ב

בתת פרק זה נעסוק בתפיסות התלמידים את ציפיות המורים מהם להתקדם ולהצליח בלימודים. תחילה נציג נתוני היגדים ונתוני מדד מסכם המורכב מההיגדים, אשר נאספו בקרב תלמידי כיתות ה'-ט'. לאחר מכן מוצגים נתוני היגדים ונתוני מדד מסכם המורכב מההיגדים - אשר נאספו בקרב תלמידי י'-יא'. שתי קבוצות ההיגדים שונות זו מזו, כאשר כל אחת מותאמת לגילאי התלמידים להם היא הועברה, ובשל כך אין אפשרות להשוות באופן ישיר בין נתוני ההיגדים ו/או המדד המסכם של שתי הקבוצות.

המדד "תפיסות תלמידים את ציפיות המורים מהם ואת האמונה ביכולותיהם", שמתבסס על היגדים אשר הועברו בקרב התלמידים משלבי הגיל: יסודי (ה'-ו') וחט"ב (ז'-ט'), מבקש לבחון את תפיסות התלמידים בדבר ציפיות המורים מהם להתאמץ ולשפר את הישגיהם בלימודים, ובדבר התחושה שהמורים נותנים להם בכל הנוגע ליכולתם להצליח בלימודים.

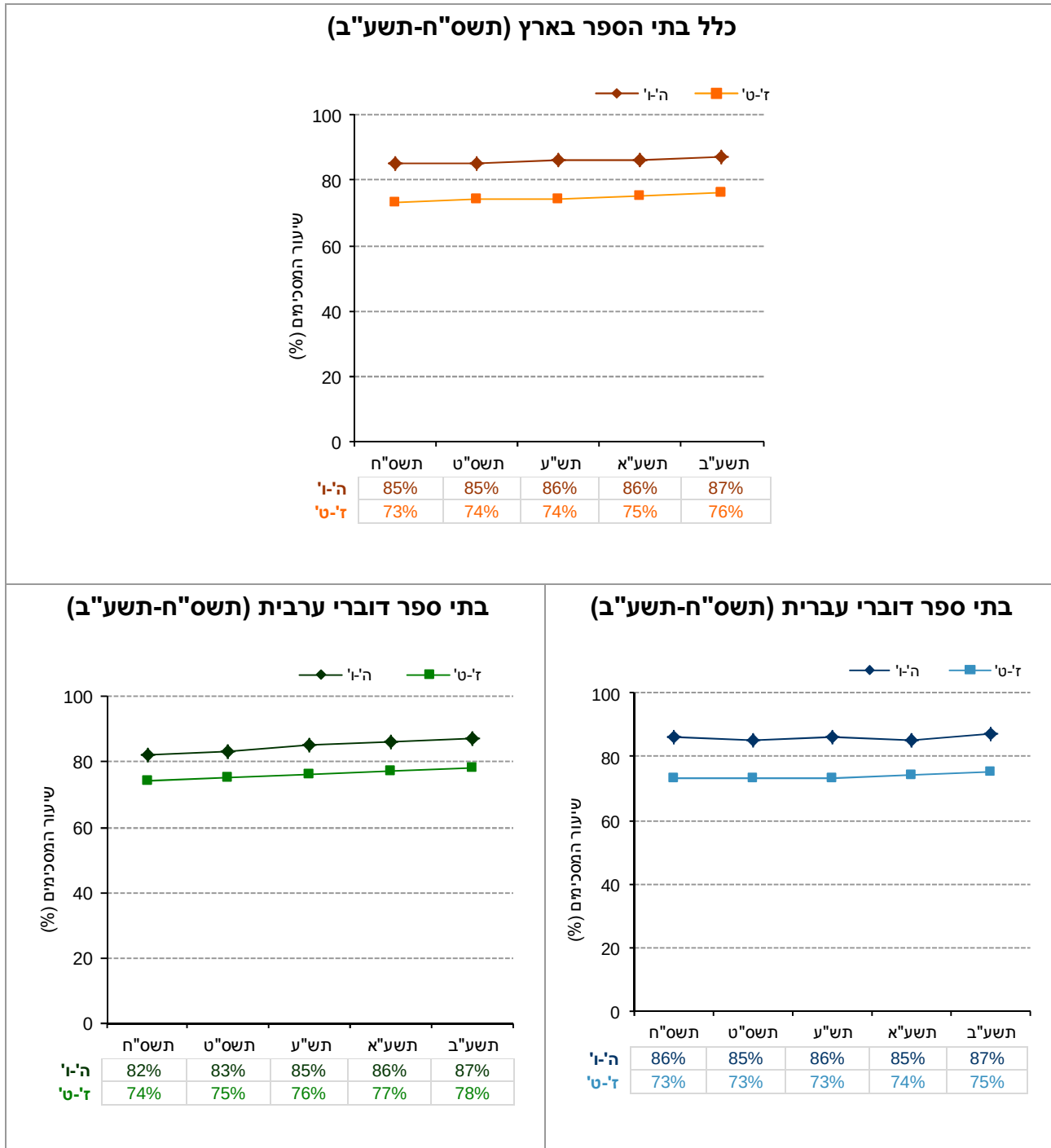
תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: תפיסות תלמידים את ציפיות המורים מהם ואת האמונה ביכולותיהם
ציפיות מורים להצלחה
א. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להתאמץ בלימודים"
ב. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד לשפר את הישגים שלו בלימודים"
ג. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להשקיע הרבה בלימודים"
אמונה ביכולות התלמידים
ד. "רוב המורים נותנים לי הרגשה שאני יכול להצליח בלימודים"
ה. "רוב המורים שלי מאמינים ביכולת שלי להצליח בלימודים"

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 39 מוצגים נתונים על תפיסות תלמידים בדבר ציפיות המורים מהם בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

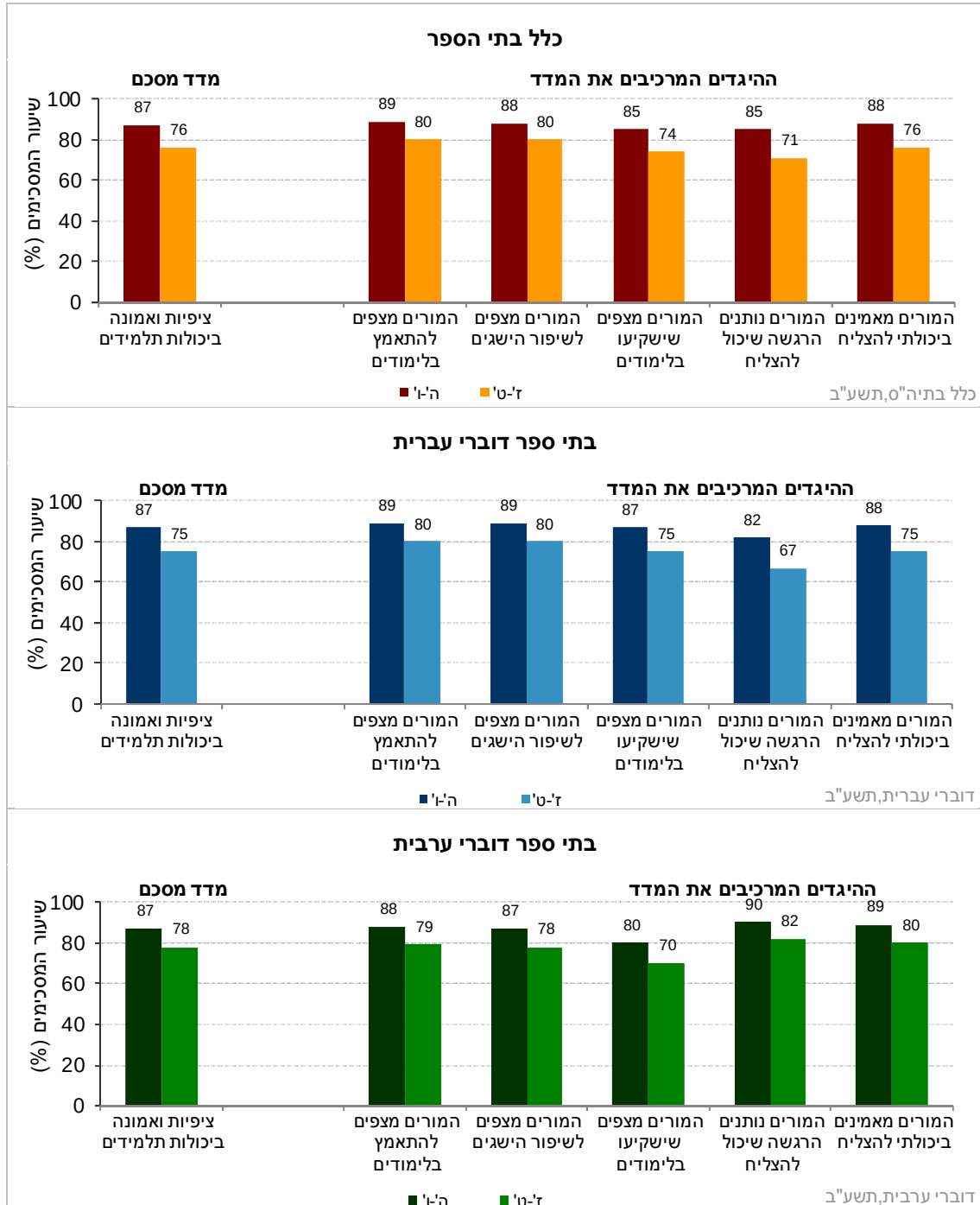
תרשים 39: דיווחי התלמידים על תפיסותיהם בדבר ציפיות המורים מהם והאמונה ביכולותיהם: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 40 מוצגים נתוני המדד המסכם "תפיסות תלמידים בדבר ציפיות המורים מהם והאמונה ביכולותיהם" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב, לפי שכבות גיל בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 40: דיווחי התלמידים תפיסותיהם בדבר ציפיות המורים מהם ועל האמונה ביכולותיהם: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזרי שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

1.2. תמיכה ועידוד המורים בלימודי התלמידים - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)

לעיל הוצגו נתוני ההיגדים והמדד המסכם "תפיסות תלמידים את ציפיות המורים מהם ואת האמונה ביכולותיהם שנאספו בקרב תלמידי ה'-ט' בלבד. להלן יוצגו נתונים של שלושה היגדים נוספים ושל מדד מסכם אשר נבנה על בסיס ההיגדים (שם המדד: "תמיכה ועידוד המורים בלימודי התלמידים"). היגדים אלה הותאמו לתלמידים הלומדים בשכבות הגיל הבוגרות תוך מתן ביטוי לחשיבות של תעודת הבגרות בשכבות גיל אלו, ולפיכך הועברו בקרב תלמידי כיתות י'-יא' בלבד.

להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

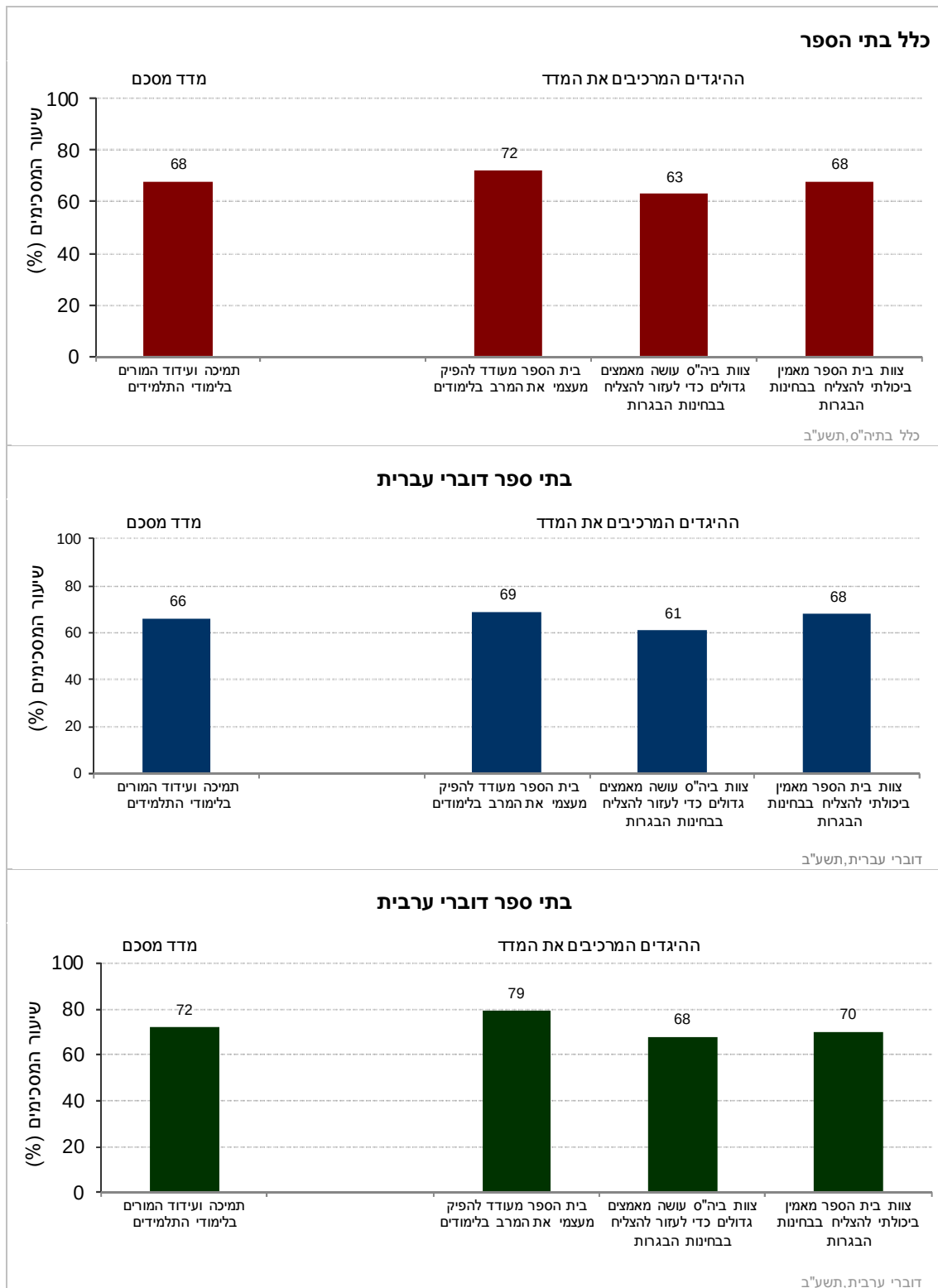
המדד המסכם: תמיכה ועידוד המורים בלימודי התלמידים
א. "בכל הקשור ללימודים - בית הספר מעודד אותי להפיק מעצמי את המרב"
ב. "אני מרגיש שצוות בית הספר עושה מאמצים גדולים כדי לעזור לי להצליח בבחינות הבגרות"
ג. "אני מרגיש שצוות בית הספר מאמין ביכולת שלי להצליח בבחינות הבגרות"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 41 מוצגים נתוני המדד המסכם "תמיכה ועידוד המורים בלימודי התלמידים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 41: דיווחי התלמידים על תמיכה ועידוד המורים בלימודי התלמידים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה (תשע"ב)

1.3. תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

המדד המסכם "תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים" מבקש לבחון את אמונתם של התלמידים כי יוכלו להתמודד עם משימות לימודיות קשות ולהצליח בלימודים⁸. נתונים אלה נאספו בקרב תלמידים משלבי הגיל: יסודי (ה'-ו'), חט"ב (ז'-ט'), והחל מתשע"ב גם מתלמידי חט"ע (י'-יא').

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים
א. "כאשר אני רוצה, אני יכול להצליח בלימודים".
ב. "כשאני מחליט ללמוד משהו קשה, אני מסוגל לעשות זאת".
ג. "אם אני רוצה, אני יכול להצליח במשימות לימודיות שונות כמו מבחן או עבודה".

הסבר על אופן החישוב של המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

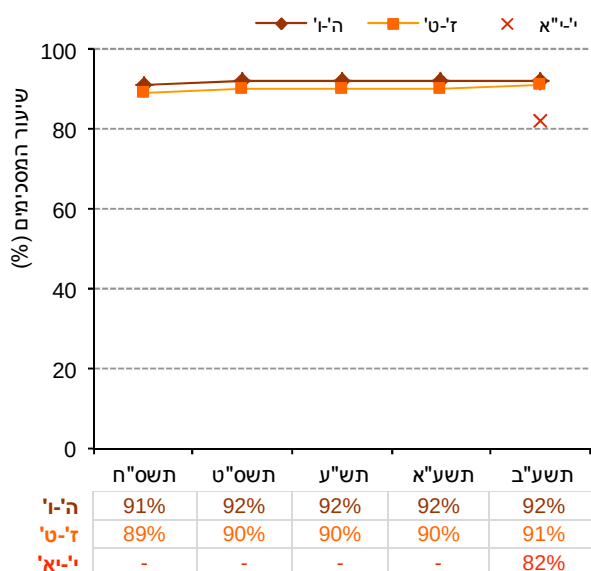
⁸ בנושא זה הסתייענו בליווי המקצועי של פרופ' אבי עשור ובכלי המחקר שפיתח עם ד"ר חיה קפלן וד"ר גיא רוט, מהיחידה לחקר מוטיבציה באוניברסיטת בן גוריון. לפירוט נוסף ראה עשור, א. (2001). טיפוח מוטיבציה פנימית ללמידה בבית הספר. בתוך: א. קפלן, וא. עשור (עורכים), הנעה ללמידה: תפיסות חדשות של מוטיבציה, חינוך החשיבה, 20, עמ' 167-190. ירושלים: מכון ברנקו וייס.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

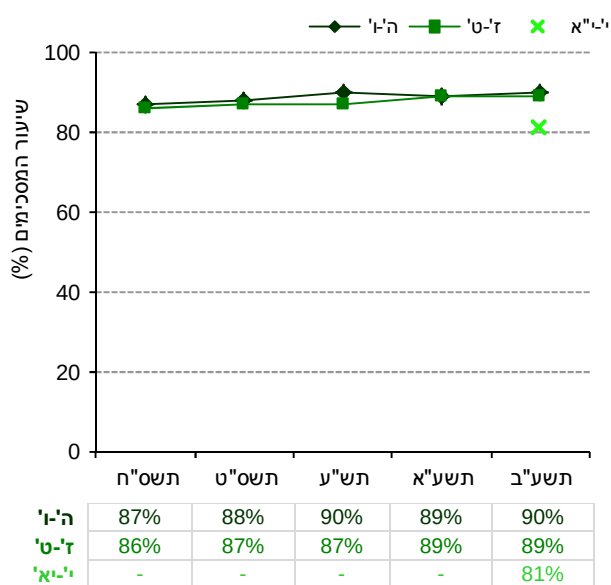
בתרשים 42 מוצגים נתוני המדד המסכם על תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 42: תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים, על פי דיווחיהם: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

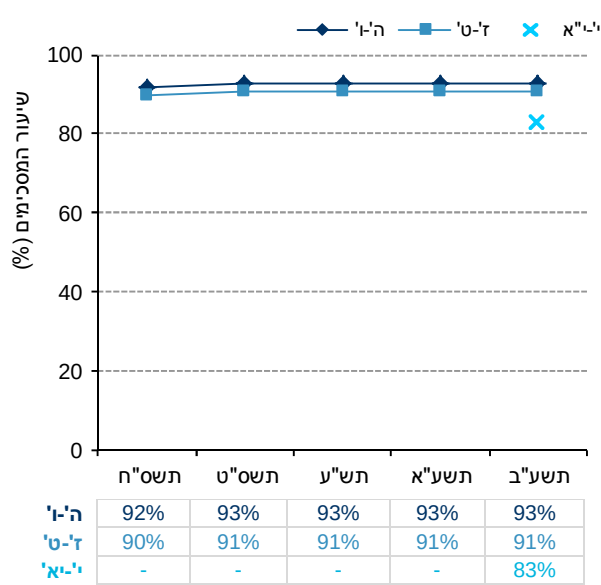
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

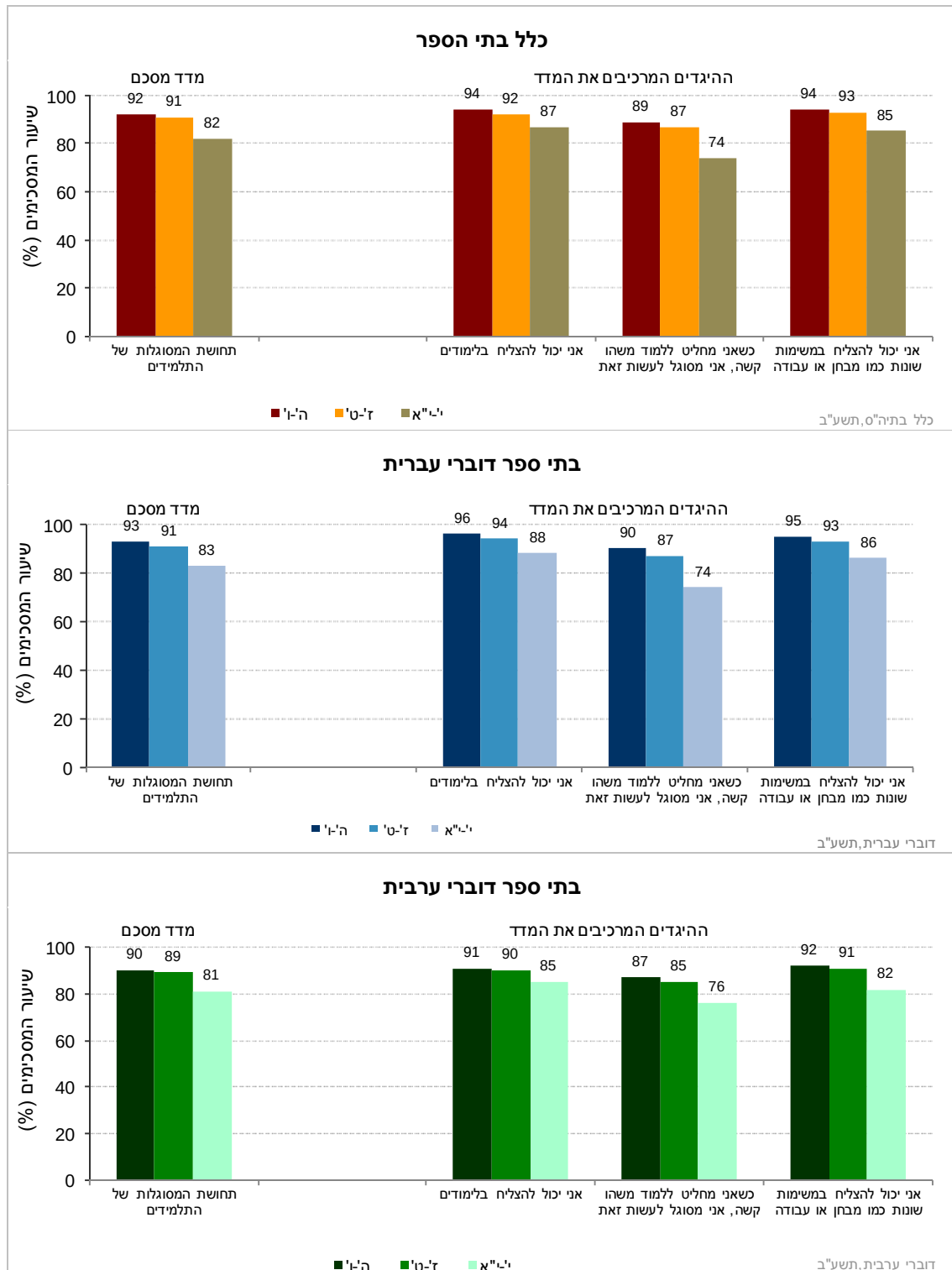
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 43 מוצגים נתוני המדד המסכם "תחושה המסוגלות הלימודית של התלמידים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 43: דיווחי התלמידים על תחושת המסוגלות הלימודית: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

1.4. מוטיבציה (הנעה) ללמידה בקרב התלמידים

"מוטיבציה" (הנעה) היא מונח שכיח בשיח הבית-ספרי ובמערכת החינוך בכלל. פעמים רבות אפשר לשמוע אנשי חינוך והורים מדברים על ה"מוטיבציה" של תלמיד כגורם המסביר את רמת ההישגים שלו. אולם חוקרים שלמדו את הנושא לעומק מתארים תמונת מצב מורכבת יותר, ולפיה תלמידים אינם מתאפיינים ב"מוטיבציה" (בלשון יחיד) אלא ב"מוטיבציות" (בלשון רבים).⁹

אפשר להבחין בין מוטיבציה אוטונומית לבין מוטיבציה כפויה. תלמיד הפועל מתוך מוטיבציה אוטונומית חש הנאה ועניין כלפי החומר הנלמד ומבין את חשיבותו להמשך חייו ולצמיחתו כאדם. הלמידה בעבורו מלווה בתחושה של בחירה וברצון אמיתי ללמוד, ועל כן תהליך הלמידה ימשך אצלו גם אם לא תהיה דרישה חיצונית לכך.

תלמיד הפועל מתוך מוטיבציה כפויה ילמד מתוך שאיפה להימנע מעונש, לקבל תגמול חומרי או להימנע מבושה ומתחושת אשמה. הלמידה בעבורו מלווה בתחושות של לחץ וכעס, והיא נפסקת כאשר אין דרישה חיצונית ללמוד.

נוסף על סוג המוטיבציה המאפיינת את התלמיד, חשוב לבחון גם תופעות של היעדר מוטיבציה: חוסר רצון להשקיע בלימודים כלל ועיקר. הדבר עשוי לנבוע מתחושה של חוסר מסוגלות, המחוזקת לעתים ע"י הוראה שאינה רגישה לצורכי התלמיד.

חשוב להדגיש כי שלוש התופעות - מוטיבציה אוטונומית, מוטיבציה כפויה והיעדר מוטיבציה - אינן בהכרח תלויות זו בזו. תלמיד יכול לחוש, למשל, כי הוא מונע ממניעים פנימיים וחיצוניים בעת ובעונה אחת. כך גם בקבוצות או באוכלוסיות של תלמידים, כאשר קבוצה חברתית מסוימת עשויה להיות מאופיינת בסוגים שונים של מוטיבציה.¹⁰

בשלושת תת-הפרקים שלהלן יוצגו נתונים על שלושת סוגי המוטיבציה העשויים לאפיין את התלמידים: מוטיבציה אוטונומית, מוטיבציה כפויה והיעדר מוטיבציה. הנתונים הם מתוך שאלוני התלמידים.

1.4.1 מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים - דיווחי תלמידים יסודי וחט"ב

המדד המסכם "מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים" מבקש לבחון באיזו מידה התלמידים לומדים מתוך הכרה בחשיבות הלמידה (מוטיבציה אוטונומית). נתונים אלה נאספו בקרב תלמידים משלבי הגיל: יסודי (ה'ו') וחט"ב (ז'ט'). היגדים אלו לא הועברו לתלמידי כיתות י"א'.

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

⁹ בנושא זה הסתייענו בליווי המקצועי של פרופ' אבי עשור ובכלי המחקר שפיתח עם ד"ר חיה קפלן וד"ר גיא רוט, מהיחידה לחקר מוטיבציה באוניברסיטת בן גוריון. לפירוט נוסף ראו עשור, א. (2001). טיפוח מוטיבציה פנימית ללמידה בבית הספר. בתוך: א. קפלן, וא. עשור (עורכים), הנעה ללמידה: תפיסות חדשות של מוטיבציה, *חינוך החשיבה*, 20, עמ' 167-190. ירושלים: מכון ברנקו וייס.

¹⁰ נציין כי כדי לקבל מדד מדויק יותר של מוטיבציה אוטונומית נהוג בספרות המקצועית לחשב מדד של "מוטיבציה אוטונומית יחסית", הנקבע ע"י הפחתת המדד המסכם של המוטיבציה הכפויה והמדד המסכם של היעדר מוטיבציה (אשר יפורטו בהמשך) מהמדד המסכם של מוטיבציה אוטונומית.

המדד המסכם: מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים
א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר מעניין ומסקרן אותי".
ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהנושא מעניין אותי".
ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני נהנה מזה".
ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שהלימודים חשובים לי".
ה. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר עוזר לי לדעת דברים חשובים".
ו. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהדבר יעזור לי בעתיד".

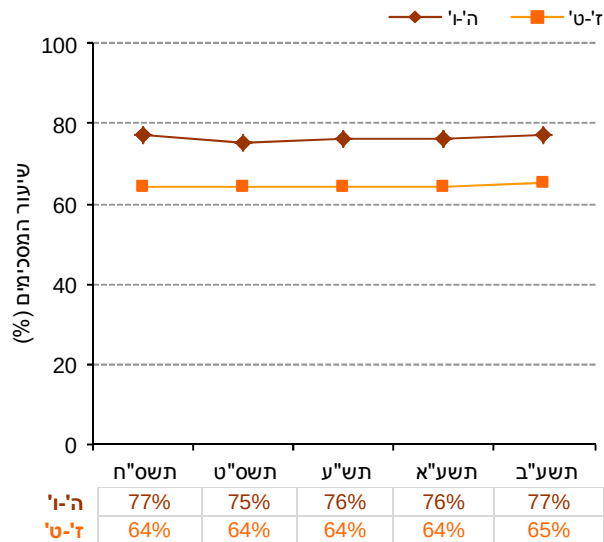
הסבר על אופן החישוב של המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

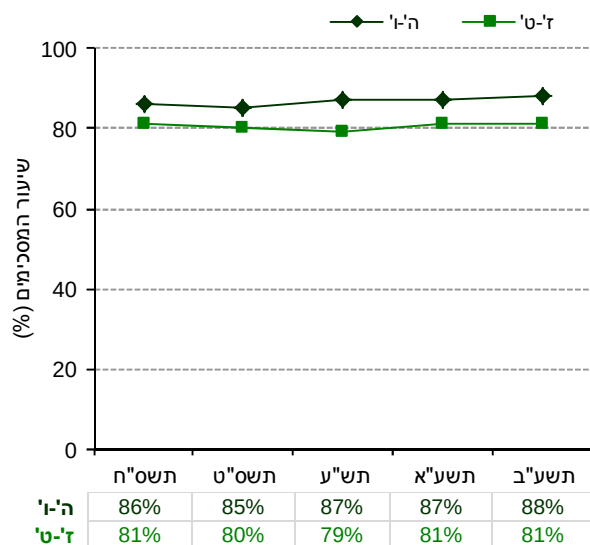
בתרשים 44 מוצגים נתוני המדד המסכם על מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 44: דיווחי תלמידים על מוטיבציה אוטונומית ללמידה: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

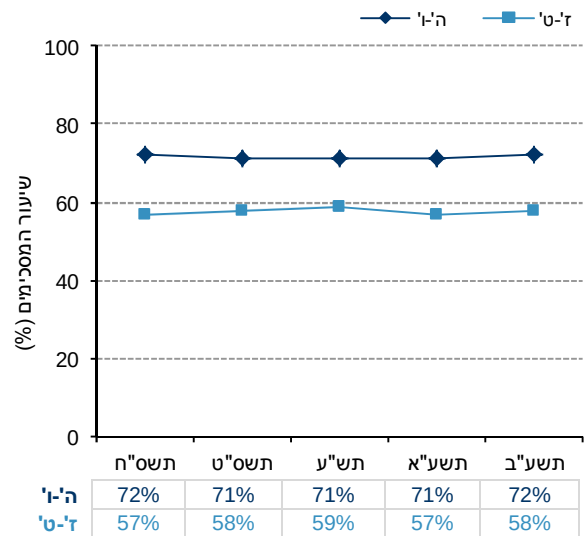
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

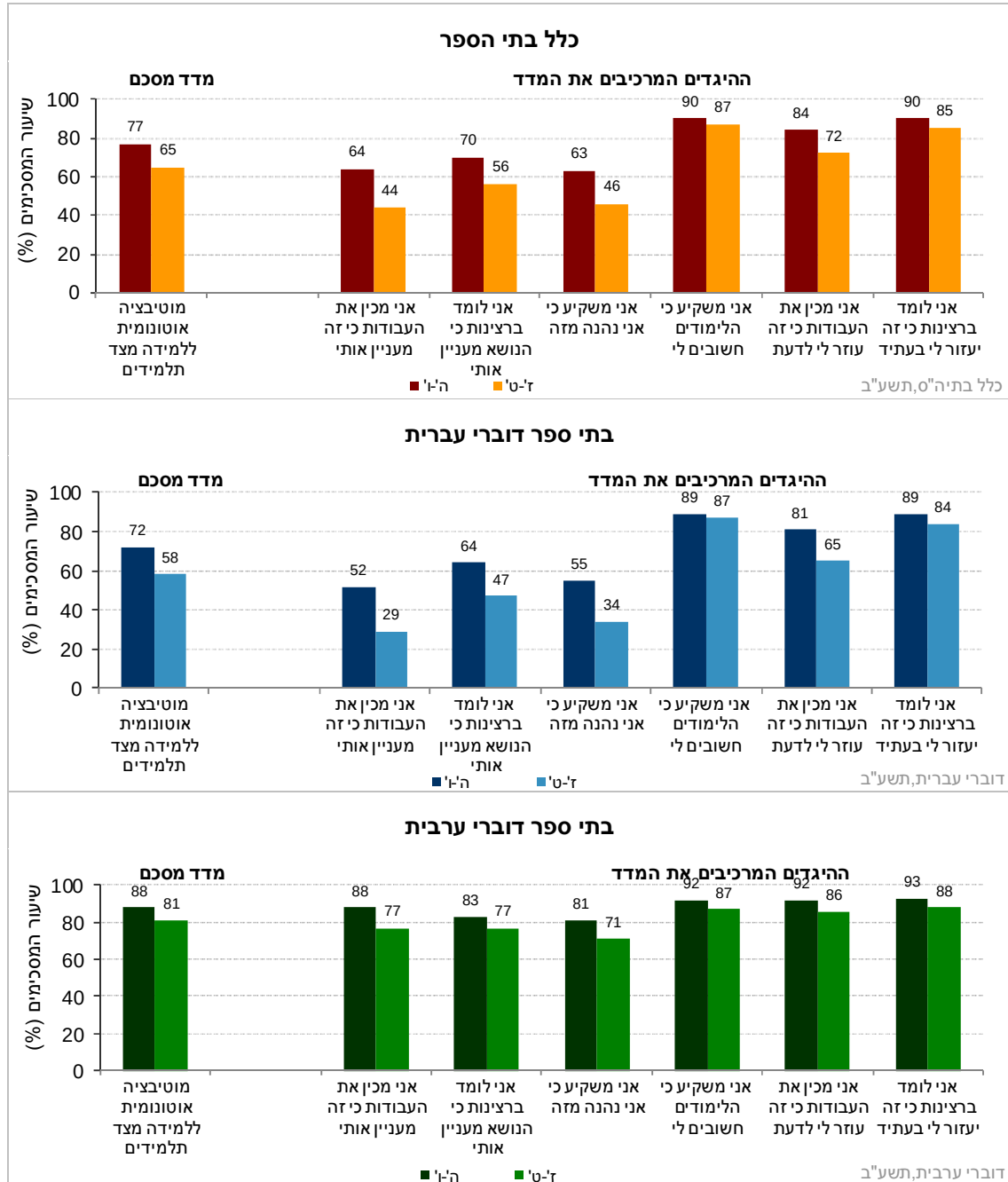
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 45 מוצגים נתוני המדד המסכם "מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב תלמידים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 45: דיווחי התלמידים על מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

1.4.2. מוטיבציה כפויה ללמידה מצד התלמידים - דיווחי תלמידים יסודי וחט"ב

המדד "מוטיבציה כפויה ללמידה מצד התלמידים" מבטא למידה מתוך שאיפה להימנע מעונש, לקבל תגמול חומרי או להימנע מבושה ומתחושת אשמה. נתונים אלה נאספו בקרב תלמידים משלבי הגיל: יסודי (ה'ו') וחט"ב (ז'ט'). היגדים אלו לא הועברו לתלמידי כיתות י'-יא'.

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: מוטיבציה כפויה ללמידה מצד התלמידים
א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה כדי שלא ארגיש רע עם עצמי"
ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שאני מרגיש אשם כשאני לא עושה את כל מה שאני יכול"
ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה כדי שלא אתבייש בעצמי"
ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני לא רוצה שיעשו לי בעיות"
ה. "כשאני לומד ברצינות זה מפני שאני לא רוצה שיענישו אותי"
ו. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שאני לא רוצה שיכעסו עליי"

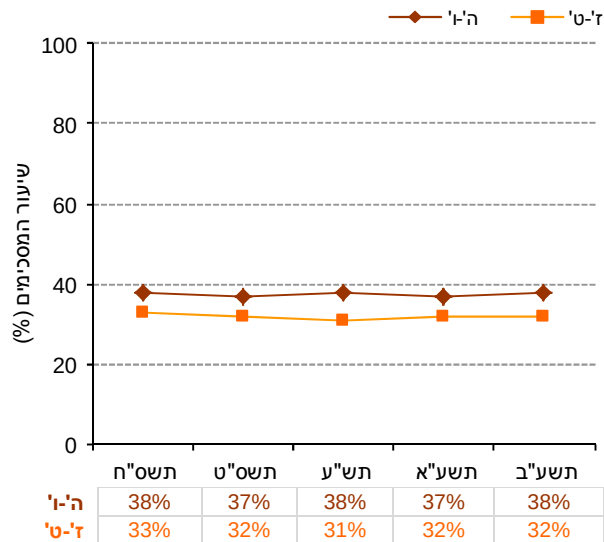
הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

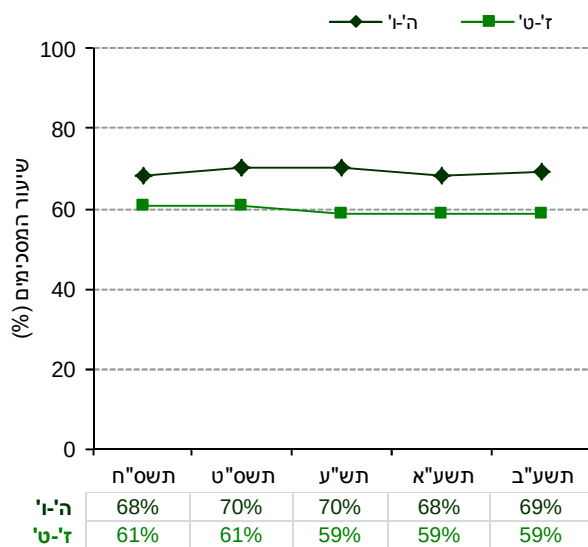
בתרשים 46 מוצגים נתונים על המדד המסכם "מוטיבציה כפויה ללמידה" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 46: דיווחי התלמידים על מוטיבציה כפויה ללמידה: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

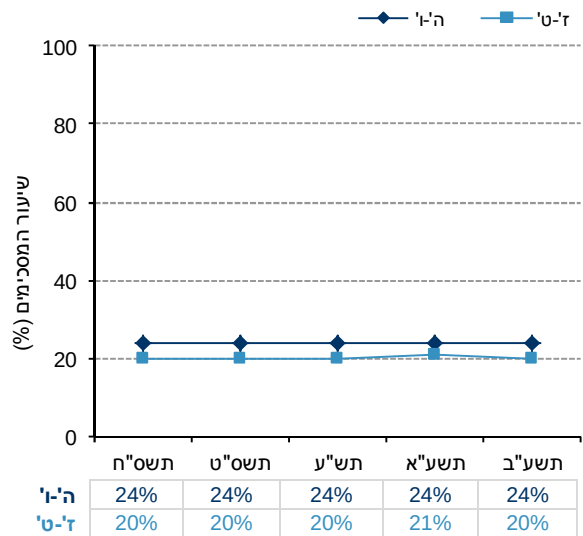
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

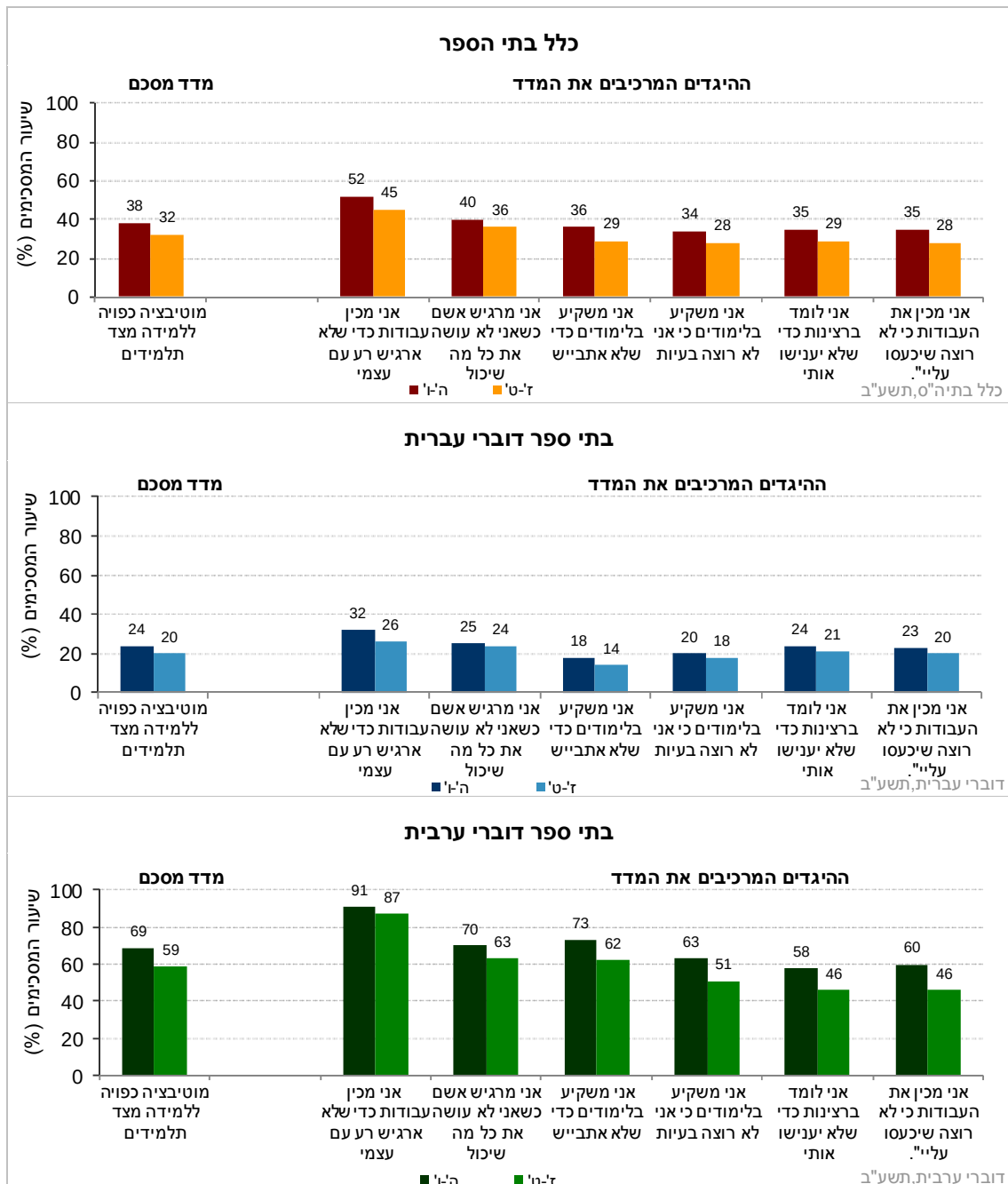
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 47 מוצגים נתוני המדד המסכם "מוטיבציה כפויה ללמידה" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל: בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 47: דיווחי התלמידים על מוטיבציה כפויה ללמידה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

1.4.3. היעדר מוטיבציה ללמידה בקרב תלמידים - דיווחי תלמידים יסודי וחט"ב

המדד "היעדר מוטיבציה ללמידה" משקף חוסר רצון להשקיע בלימודים ולהצליח בהם. נתונים אלה נאספו בקרב תלמידים משלבי הגיל: יסודי (ה'ו') וחט"ב (ז'ט'). היגדים אלו לא הועברו לתלמידי כיתות י'-יא'. תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: היעדר מוטיבציה ללמידה בקרב תלמידים	
א.	"הלימודים בכלל לא חשובים לי"
ב.	"אני בכלל לא מנסה להצליח בלימודים"
ג.	"אני בכלל לא משקיע בלימודים"

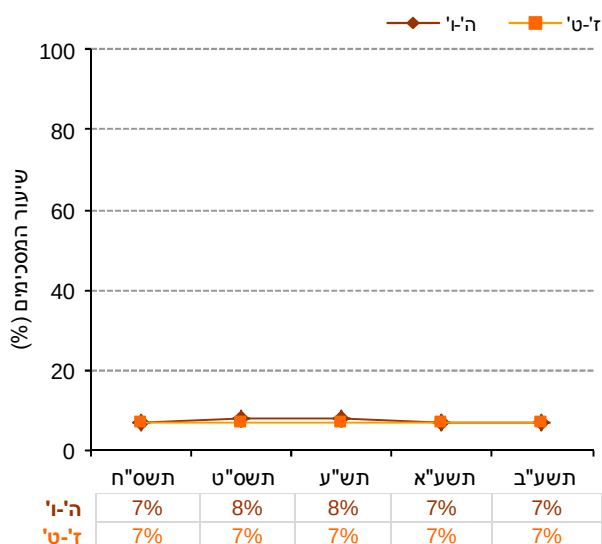
הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

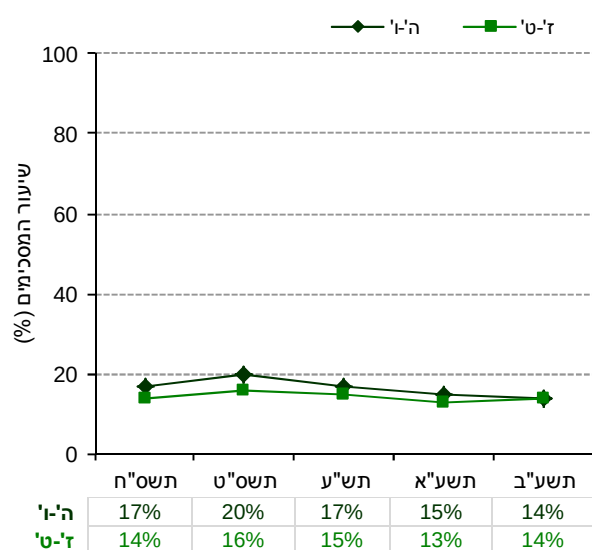
בתרשים 48 מוצגים נתונים על המדד המסכם "היעדר מוטיבציה ללמידה" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 48: דיווחי התלמידים על היעדר מוטיבציה ללמידה: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

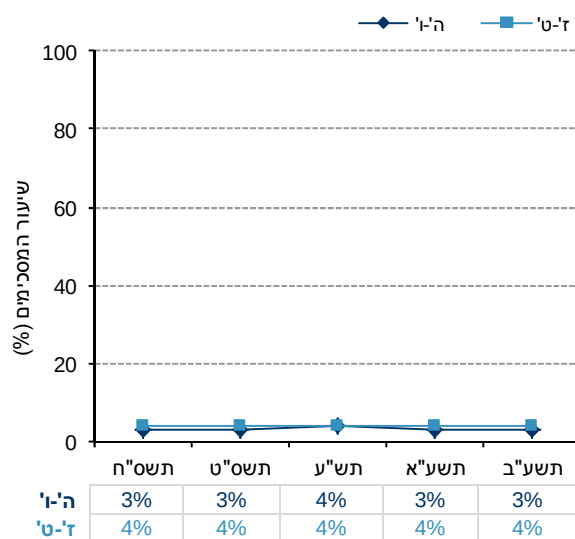
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

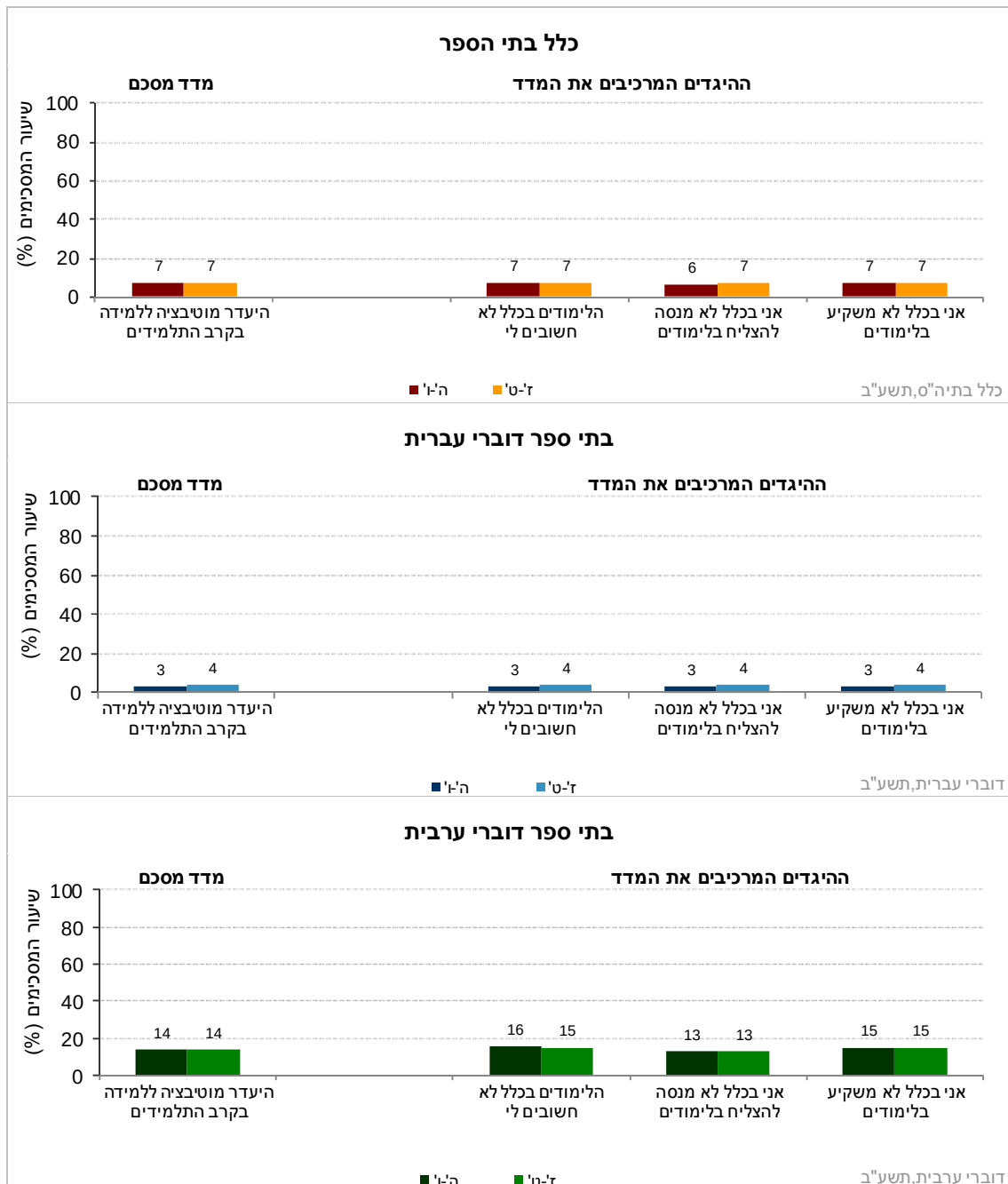
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 49 מוצגים נתוני המדד המסכם "היעדר מוטיבציה ללמידה" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 49: דיווחי התלמידים על היעדר מוטיבציה ללמידה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

1.5. תפיסת חשיבות תעודת הבגרות - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)

בתת הפרקים הקודמים בחנו את רמת המוטיבציה של התלמידים ללימודים וכן את מקורות המוטיבציה שלהם. תלמידי י-יא' התבקשו להשיב על סדרה נוספת של היגדים הבוחנים את המוטיבציה שלהם וכן את האמונה העצמית שלהם - בזיקה לתעודת הבגרות. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים את המדד "חשיבות תעודת הבגרות", כפי שהם מוצגים בשאלון שהועבר לתלמידי כיתות י-יא':

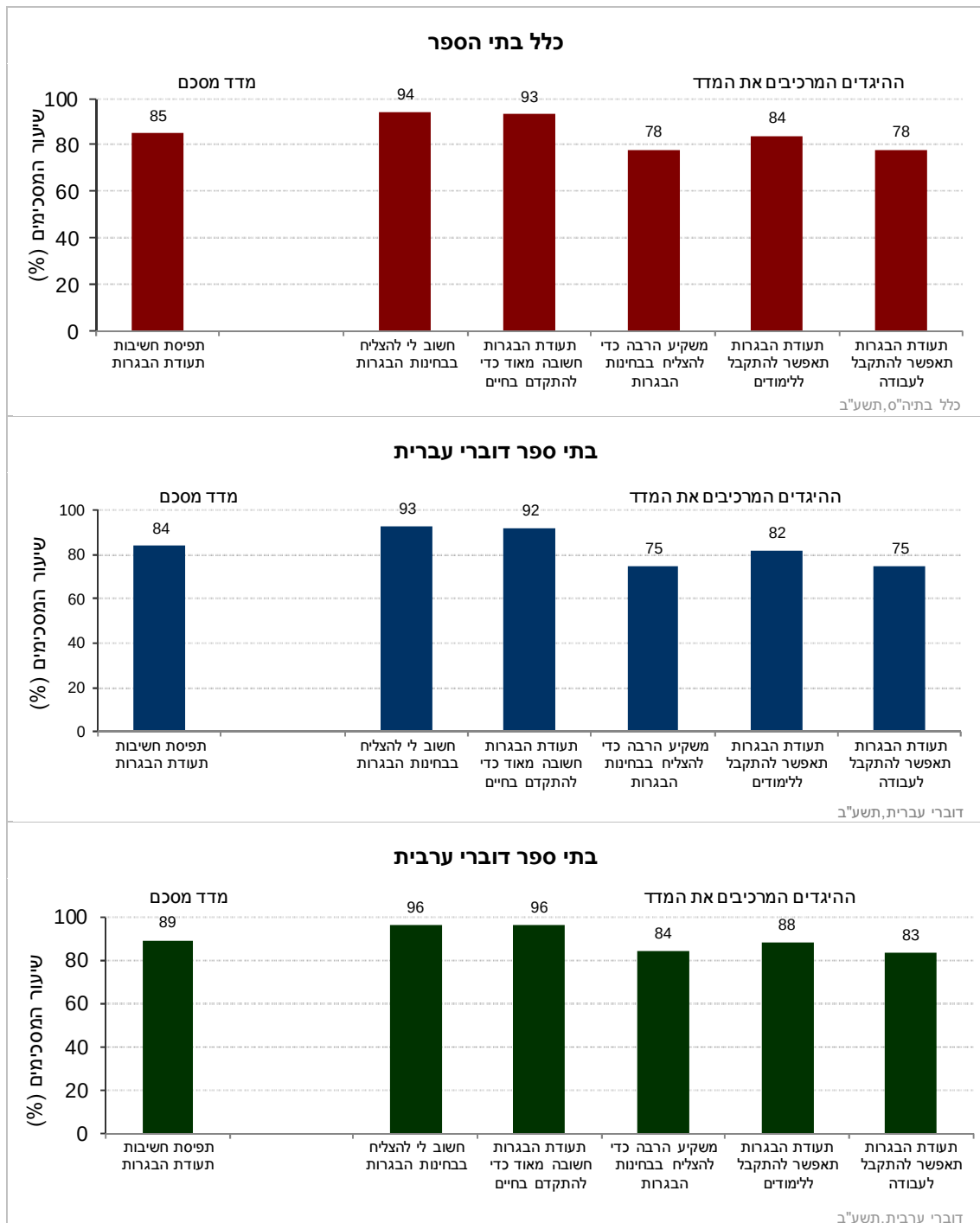
המדד המסכם: חשיבות תעודת הבגרות
א. "חשוב לי להצליח בבחינות הבגרות"
ב. "תעודת הבגרות חשובה מאוד כדי להתקדם בחיים"
ג. "אני משקיע הרבה על מנת להצליח בבחינות הבגרות"
ד. "אני מאמין שתעודת הבגרות שאקבל תאפשר לי להתקבל למסלול הלימודים שאבחר בעתיד"
ה. "אני מאמין שתעודת הבגרות שאקבל תאפשר לי להתקבל לסוג העבודה שאבחר בעתיד"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 50 מוצגים נתוני המדד המסכם "חשיבות תעודת הבגרות" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב, בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית

תרשים 50: דיווחי התלמידים על חשיבות תעודת הבגרות: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה (תשע"ב)

1.6. תפיסת התלמידים את תפקיד בית הספר כמכין לקראת עולם העבודה ולימודים אקדמיים: היגדים ייחודיים לתלמידים בחט"ע (תשע"ב)

אחת השאלות המעניינות שעולות ביחס למערכת החינוך בכלל ולחטיבות העליונות בפרט היא: באיזו מידה הן מכשירות ומכינות את התלמידים לחיים שלאחר סיום ביה"ס, ובפרט לעולם העבודה ולהשכלה העל-תיכונית. בהקשר זה התבקשו תלמידי החט"ע להשיב על שני היגדים, האחד עוסק במידה בה ביה"ס מעניק בידי התלמידים כלים להשתלב בעולם העבודה ואילו השני עוסק במידה בה ביה"ס מעודד את התלמידים להמשיך בלימודים אקדמיים.

לוח 5: דיווחי תלמידי החטיבה העליונה על היגדים נוספים בנושא "חשיבות תעודת הבגרות" (תשע"ב)

כלל בתי"ס	בתי"ס דוברי עברית	בתי"ס דוברי ערבית	"אני מרגיש שבית הספר נותן לי כלים שיעזרו לי להשתלב בעתיד בעולם העבודה"
46%	42%	56%	
66%	62%	76%	"בית הספר מעודד את התלמידים ללמוד לימודים אקדמיים בהמשך דרכם (באוניברסיטה, במכללה וכד")

1.7. מידת ההלימה בין כישורי התלמיד ולימודיו בביה"ס - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)

לאור העובדה כי תלמידי החטיבה העליונה מחולקים במסגרת לימודיהם למסלולים שונים ומגוונים, התבקשו התלמידים לחוות את דעתם במספר סוגיות באשר למידה בה ביה"ס מכון תלמידים למסלולים המותאמים ליכולותיהם. בנושא זה לא חושב מדד מסכם, והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד, לשנה"ל תשע"ב.

לוח 6: דיווחי תלמידי החטיבה העליונה על היגדים נוספים בנושא "מידת ההלימה בין כישורי התלמיד ולימודיו בבית הספר" (תשע"ב)

האם אתה מרגיש שבית הספר מכון אותך למסלול לבגרות שמתאים לכישורים שלך או שמכון אותך למסלול שלא מתאים לכישוריך?	כלל בתי"ס	בתי"ס דוברי עברית	בתי"ס דוברי ערבית
מכון למסלול מתאים לכישורים של התלמיד	77%	77%	77%
מכון למסלול מתחת לכישורים של התלמיד	17%	17%	16%
מכון למסלול מעל לכישורים של התלמיד	7%	7%	7%
מה מהדברים הבאים ביחס לעידוד תלמידים לקחת יחידות לימוד ביחס ליכולתם, נכון לגבי בית הספר שלך?	כלל בתי"ס	בתי"ס דוברי עברית	בתי"ס דוברי ערבית
מעודד לקחת יותר יחידות לימוד מכפי יכולת התלמידים	19%	16%	25%
מעודד לקחת יחידות לימוד בהתאם ליכולת התלמידים	72%	73%	67%
מעודד לקחת פחות יחידות לימוד מכפי יכולת התלמידים	10%	10%	8%

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 50-39 ולוחות 5-6:

ציפיות המורים מתלמידיהם להתקדמות בלימודים ואמונה ביכולותיהם לפי דיווחי תלמידים (יסודי וחט"ב)

- רוב גדול של התלמידים מדווחים כי הם חשים שהמורים מציבים בפניהם ציפיות גבוהות להתקדם ולהצליח בלימודיהם וכן כי הם מאמינים ביכולותיהם: למעלה מ-85% מתלמידי ה'ו' ולמעלה מ-75% מתלמידי ז'-ט' מדווחים כך. בסך הכל, שיעורים דומים נרשמו בבתי"ס דוברי עברית ובבתי"ס דוברי ערבית.
- לאורך השנים ניכרת מגמה מתונה ועקבית של שיפור בבתי"ס דוברי עברית, ויציבות בבתי"ס דוברי עברית (בין השנים תש"ע לתשע"ב נרשמה עלייה קלה בקרב תלמידי ז'-ט' במגזר שפה זה).
- התבוננות מעמיקה יותר בנתוני ההיגדים מגלה כי שיעורים גבוהים (ודומים למדי בהיגדים השונים) של

תלמידים מדווחים כי חשים שהמורים מציבים בפניהם ציפיות גבוהות ומאמינים ביכולותיהם. גם הפער בין דיווחי התלמידים בכיתות ה'ו' לבין דיווחי התלמידים בכיתות ז'ט' נותר קבוע למדי בהיגדים השונים.

תמיכה ועידוד המורים בלימודי התלמידים לפי דיווחי התלמידים (חט"ע)

- אל מול ההיגדים שהוצגו בפני תלמידי ה'ו' וז'ט' בנושא ציפיות המורים מהם, לתלמידי י'יא' הוצגו היגדים מעט שונים, כאשר שניים מבין שלושת ההיגדים מתמקדים בתעודת הבגרות.
- מעל שני שלישים מתלמידי י'יא' מדווחים כי הם חשים שהמורים מציבים בפניהם ציפיות גבוהות להתקדם ולהצליח בלימודיהם וכן כי הם מאמינים ביכולותיהם - הן בלימודים בכלל והן בזיקה למבחני הבגרות, בפרט.
- שיעורי המדווחים על הסכמה עם ההיגדים השונים גבוהים יותר בבתי"ס דוברי ערבית, בהשוואה לבתי"ס דוברי עברית.

תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- באופן כללי, שיעורים גבוהים מאד של תלמידי כיתות ה'ו' וכיתות ז'ט' מדווחים כי הם חשים מסוגלות רבה בלימודיהם (למעלה מ-90%). שיעורים מעט נמוכים יותר נרשמו בקרב תלמידי י'יא': מעט יותר מ-80% שיעורי המדווחים על רמה גבוהה של מסוגלות מעט גבוהים יותר בבתי"ס דוברי עברית מאשר בבתי"ס דוברי ערבית.
- בהשוואה בין השנים, בקרב תלמידי ה'ו' ובקרב תלמידי ז'ט' ניכרת מגמת שיפור קלה ועקבית בבתי"ס דוברי ערבית, לעומת יציבות בבתי"ס דוברי עברית (בשכבות י'יא' נאספו נתונים בתשע"ב בלבד).

מוטיבציה (הנעה) ללמידה בקרב התלמידים לפי דיווחי התלמידים (יסודי וחט"ב)

- באופן כללי, כ-75% מתלמידי ה'ו' וכ-65% מתלמידי ז'ט' מתאפיינים ברמה גבוהה של **מוטיבציה אוטונומית**, כלומר מוטיבציה ללמידה שמקורה הוא פנימי. שיעורי המדווחים על מוטיבציה אוטונומית גבוהים יותר בקרב תלמידים בבתי"ס דוברי ערבית בהשוואה לתלמידים בבתי"ס דוברי עברית. כמו כן, השיעורים גבוהים יותר בקרב תלמידי ה'ו' בהשוואה לתלמידי ז'ט'. בראייה רב שנתית ניכרת יציבות במדד זה.
- עוד בנושא זה, מעניין לציין כי מהתבוננות בהיגדים המרכיבים את המדד אפשר לזהות פער בין שיעורים גבוהים של תלמידים המדווחים על מוטיבציה הנובעת מהחשיבות שהתלמידים מייחסים ללימודים ומהתרומה הפוטנציאלית שלהם לעתידם, לעומת שיעורים נמוכים יותר, באופן יחסי, המדווחים כי הם לומדים מתוך עניין ומתוך הנאה גרידא.
- מעט יותר משליש מהתלמידים מתאפיינים ב**מוטיבציה כפויה** ללימודים, דהיינו מוטיבציה שמקורותיה הם חיצוניים (רצון לקבל תגמול, חשש מעונש וכיו"ב). במדד זה נרשמו פערים ניכרים מאד בין שני מגזרי השפה - שיעורי המדווחים גבוהים בהרבה בקרב דוברי הערבית בהשוואה לדוברי העברית. גם במדד זה השיעורים גבוהים יותר בשכבות ה'ו' בהשוואה לשכבות ז'ט', ובראייה רב שנתית לא נרשמו שינויים של ממש.
- במבט מעבר לשני מדדים אלה מעניין לציין דפוסים שונים בשני מגזרי השפה: בעוד שתלמידים מבתי"ס דוברי עברית מתאפיינים, על פי דיווחיהם, ברמה גבוהה של מוטיבציה אוטונומית (פנימית) וברמה נמוכה של מוטיבציה כפויה (חיצונית) הרי שתלמידים מבתי"ס דוברי הערבית מתאפיינים ברמות גבוהות של שני סוגי המוטיבציה גם יחד.
- בנוסף לשני סוגי המוטיבציה התלמידים התבקשו להשיב גם על היגדים העוסקים בתופעות של **היעדר מוטיבציה** (חוסר השקעה בלימודים והיעדר אכפתיות באשר להישגים). בסך הכל, כ-7% מהתלמידים מדווחים כי הם חשים היעדר מוטיבציה - שיעורים דומים מאד בקרב תלמידי ה'ו' ובקרב תלמידי ז'ט'. שיעורי המדווחים גבוהים יותר במידה ניכרת בבתי"ס דוברי ערבית בהשוואה לדוברי עברית. לאורך השנים, ניכרת מגמה של יציבות בבתי ספר דוברי עברית; בבתי"ס דוברי ערבית אפשר לזהות מגמה של ירידה, החל מתשס"ט.

תפיסת חשיבות תעודת הבגרות לפי דיווחי התלמידים (חט"ע)

- לאור החשיבות הרבה המיוחסת לתעודת הבגרות במערכת החינוך ובציבוריות הישראלית בכלל, הוצגו לתלמידי י"א' מספר היגדים העוסקים בחשיבות של תעודת הבגרות, במרכזיות שלה ובמאמצים שהתלמידים משקיעים כדי להשיגה.
- התבוננות במדד המסכם מלמדת כי רוב תלמידי י"א' (כ- 85%) מדווחים כי הם מייחסים חשיבות לתעודת הבגרות ומאמינים ביכולתם להשיג תעודה שתסייע להם בעתיד (בלימודים ובעבודה).
- התבוננות בהיגדים המרכיבים את המדד מלמדת כי בעוד שהרוב הגדול של התלמידים (מעל 90%) מדווחים שחשוב להם להצליח בבחינות הבגרות וכי התעודה חשובה כדי להתקדם בחיים, הרי שרק 78% מהתלמידים מדווחים שהם משקיעים הרבה לשם כך.
- מתוך הנתונים אפשר להתרשם שתלמידים בבתי"ס דוברי ערבית מייחסים חשיבות רבה יותר לתעודת הבגרות ומשקיעים מאמצים רבים יותר בהשגתה, בהשוואה לתלמידים בבתי"ס דוברי עברית.

תפיסת התלמידים את תפקיד ביה"ס כמכין לקראת עולם העבודה והאקדמיה לפי דיווחי התלמידים (חט"ע)

- אחת השאלות המעניינות שעולות ביחס למערכת החינוך בכלל ולחטיבות העליונות בפרט היא: באיזו מידה הן מכשירות ומכינות את התלמידים לחיים שלאחר סיום ביה"ס ובפרט לעולם העבודה ולהשכלה על-תיכונית.
- בכל הקשור למידה בה ביה"ס מעניק בידי התלמידים כלים להשתלב בעולם העבודה - פחות ממחצית מתלמידי י"א' סברו כך, כששיעור הסבורים כך נמוך יותר בקרב תלמידים בבתי"ס דוברי עברית בהשוואה לתלמידים בבתי"ס דוברי ערבית (42% לעומת 56%, בהתאמה).
- באופן כללי, כשני שלישים מהתלמידים מדווחים כי ביה"ס מעודד את התלמידים ללימודים אקדמיים לאחר סיום לימודיהם. שיעור התלמידים המשיבים כך נמוך יותר בקרב תלמידים מבתי"ס דוברי עברית בהשוואה לתלמידים מבתי"ס דוברי ערבית (62% לעומת 76%, בהתאמה).

מידת ההלימה בין כישורי התלמיד ולימודיו בביה"ס לפי דיווחי התלמידים (חט"ע)

- מן הידועות הוא שבחטיבות העליונות, לרוב החל מכיתה י', התלמידים מתחלקים למסלולי לימוד שונים. אחת השאלות שנשאלו התלמידים בהקשר זה היא: האם בית הספר מכוון אותם למסלול לימודים שמתאים ליכולותיהם? מרבית התלמידים (כמעט 80%) ציינו כי ביה"ס אכן מכוון אותם למסלול המתאים ליכולותיהם. עם זאת, שיעור לא מבוטל (כ- 17%) חשו כי בית הספר מכוון אותם למסלול לימודים שהוא נמוך מיכולותיהם.
- עוד באותו הקשר נשאלו התלמידים בכיתות י"א' האם ביה"ס מעודד את תלמידיו לצבור יחידות לימוד לבגרות בהתאם ליכולות התלמידים, יותר מיכולות התלמידים או פחות מיכולותיהם. גם כאן, מרבית התלמידים דיווחו כי בסך הכל ביה"ס מעודד את התלמידים לצבור יחידות לימוד בהיקף המתאים ליכולותיהם (כ- 70% בסה"כ, שיעורים מעט גבוהים יותר במגזר דובר העברית). מבין אלו שלא סברו כך, הרוב דיווחו כי ביה"ס מעודד את התלמידים לצבור הרבה יחידות לימוד - מעבר ליכולת התלמידים (כ- 20% מכלל המשיבים השיבו כך, שיעור גבוה יותר במגזר דובר הערבית).

2. ההוראה בכיתות

כאשר מבקשים לנתח, להבין ולנטר את הסביבה הפדגוגית בבתי הספר הרי שלב ליבו של התהליך הפדגוגי הם השיעורים הנערכים בכיתות. בפרק זה נבחן מספר היבטים מרכזיים של תהליכי ההוראה-למידה בכיתות: הוראה דיפרנציאלית, תגבור לימודי, מתן הוראה ומשוב ע"י המורים, שימוש בתקשוב לצרכי למידה וכן מספר היבטים ייחודיים אשר מאפיינים את תהליכי ההוראה והלמידה בחטיבות העליונות (פירוט בהמשך).

2.1. הוראה דיפרנציאלית בבית הספר - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב

המדד "הוראה דיפרנציאלית" מבקש לבחון את המידה שבה מורים נוקטים באסטרטגיות הוראה דיפרנציאלית המתחשבות בשונות ומותאמות לצורכי התלמיד, על-פי דיווחיהם. נתונים אלה נאספו בקרב כלל המורים ביסודי ובחט"ב.

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: הוראה דיפרנציאלית בבית הספר
א. "בכיתתך תלמידים שונים לומדים באמצעות חומרי למידה שונים המתאימים להם (כגון חוברות, ספרים, אמצעי המחשה, לומדות, חומרות)"
ב. "את מאפשרת לכל תלמיד בכיתה להתקדם בהתאם לקצב האישי שלו"
ג. "תלמידים בכיתתך עובדים על משימות שונות באופן עצמאי במסגרת השיעור"

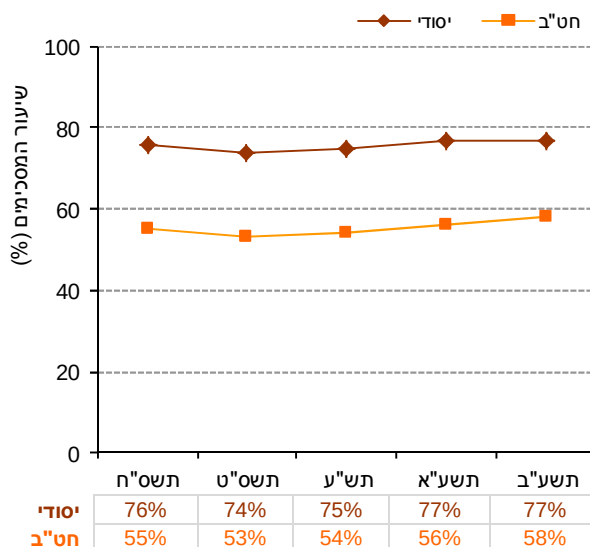
הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

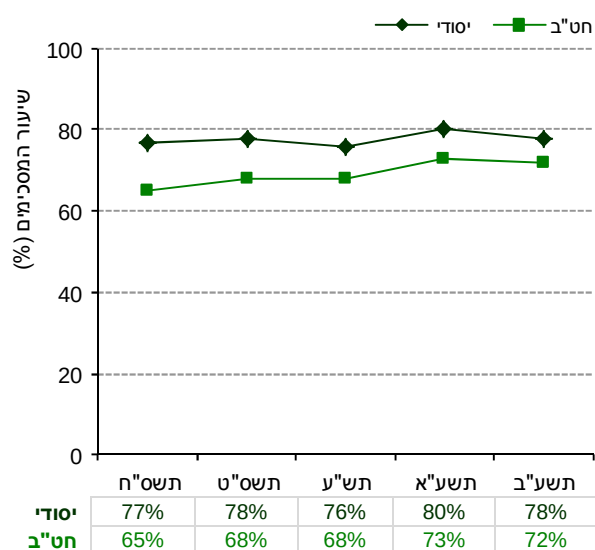
בתרשים 51 מוצגים נתוני המדד המסכם "הוראה דיפרנציאלית בבית הספר" לפי דיווחי מורים בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 51: דיווחי המורים על הוראה דיפרנציאלית: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

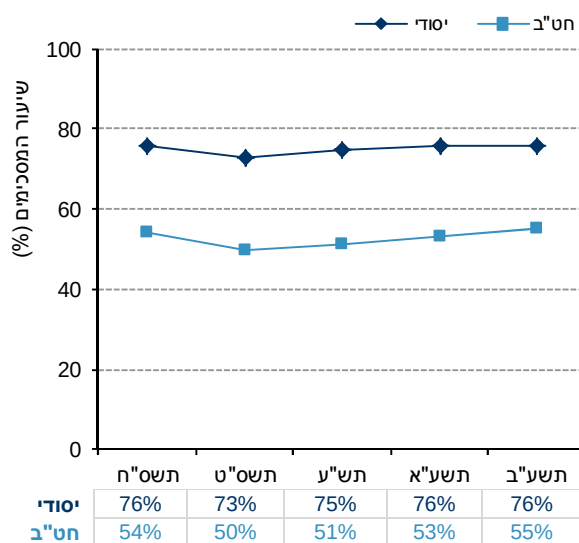
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

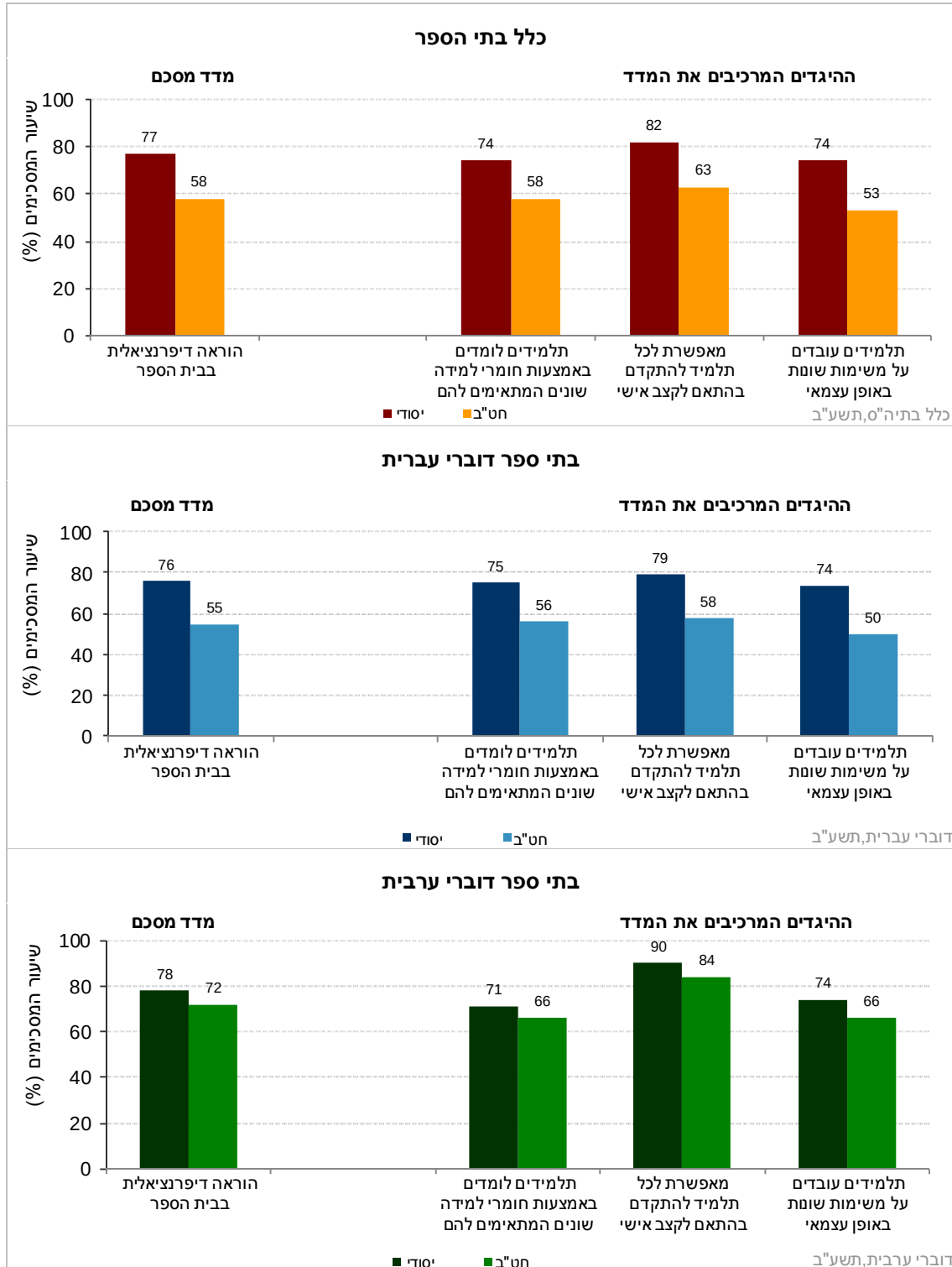
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 52 מוצגים נתוני המדד המסכם "הוראה דיפרנציאלית בבית הספר" לפי דיווחי המורים וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שלבי החינוך, בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 52: דיווחי המורים על הוראה דיפרנציאלית: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלבי חינוך (תשע"ב)

2.2. תגבור לימודי - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב

המדד "תגבור לימודי" מבקש לבחון היבטים שונים של הוראה פרטנית או הוראה בקבוצות קטנות ככלי של המורים לקידום היכולת הלימודית של תלמידים. העבודה בקבוצות קטנות מאפשרת למורה להגיע לכל תלמיד ולכוון אותו באופן ממוקד יותר, וכן מסייעת לתלמידים לפתח מיומנויות של למידה עצמאית ולקבל אחריות רבה יותר על תהליך הלמידה.

2.2.1 קיום תגבור לימודי - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב

שני ההיגדים שלהלן מבקשים לבחון האם מורים קיימו תגבור לימודי בקבוצה קטנה במהלך השבוע שקדם לראיון והאם שעות התגבור מעוגנות במערכת השעות שלהם. נתונים אלה נאספו בקרב כלל המורים ביסודי ובחט"ב החל משנה"ל תשס"ט.

בנושא זה לא חושב מדד מסכם והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד, לאורך זמן בין השנים תשע"ט-תשע"ב. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שלבי החינוך בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

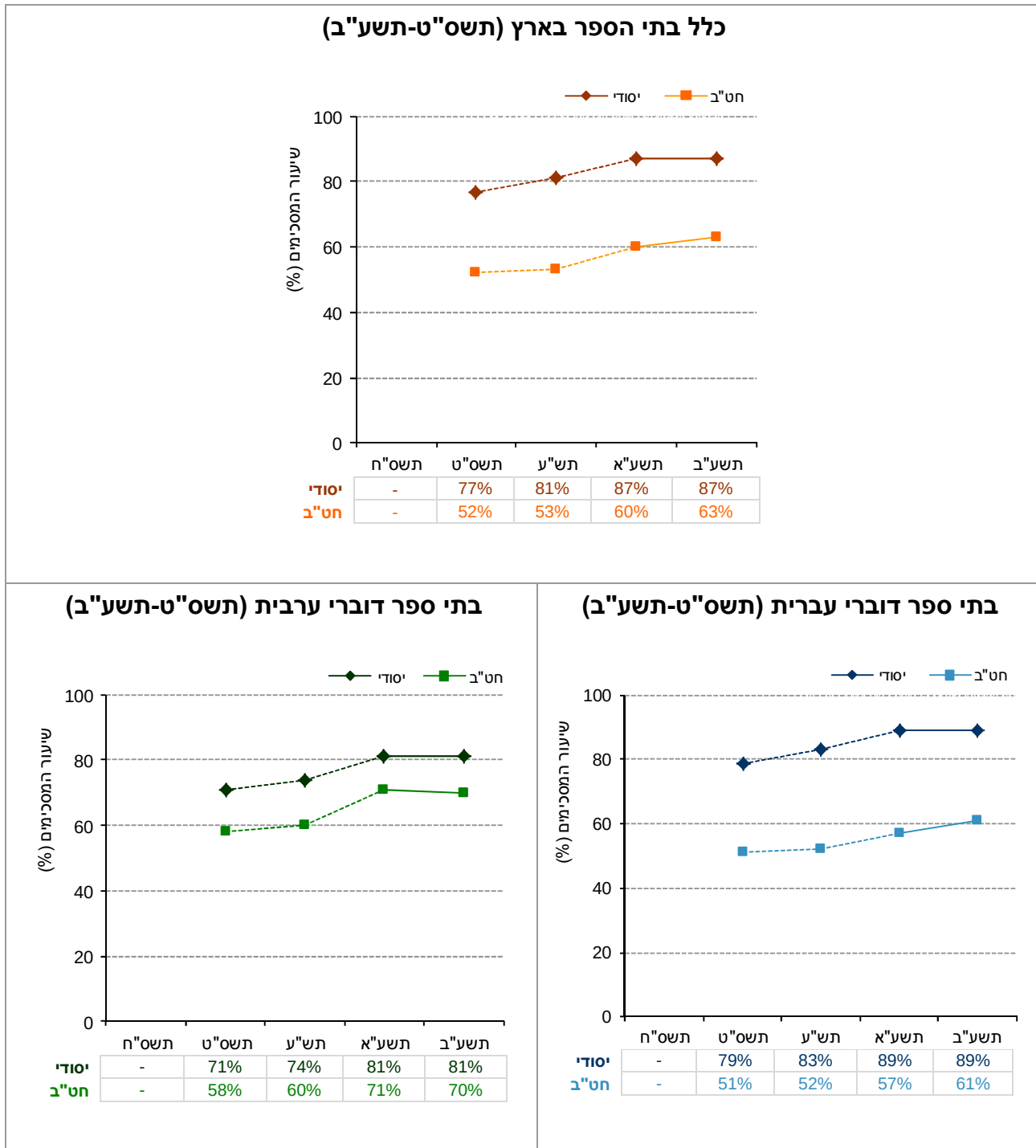
היגדים אודות תגבור לימודי
א. "האם במהלך השבוע האחרון העברת לתלמידים מכיתתך תגבור לימודי בקבוצות קטנות של עד 5 תלמידים?"
ב. "האם ישנן במערכת השעות שלך שעות המיועדות לתגבור לימודי?"*

* שאלה זו הופנתה רק למורים שהשיבו בחיוב על סעיף א'.

השוואה בין השנים של נתוני ההיגדים (תשס"ט-תשע"ב)

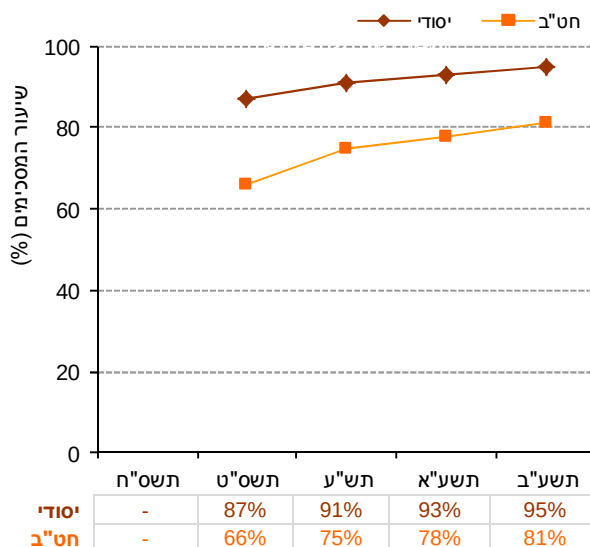
בתרשימים 53 ו-54 מוצגים נתוני ההיגדים "האם במהלך השבוע האחרון העברת לתלמידים מכיתתך תגבור לימודי בקבוצות קטנות של עד 5 תלמידים?" ו- "האם ישנן במערכת השעות שלך שעות המיועדות לתגבור לימודי?" בשנים תשס"ט - תשע"ב לפי מגזר שפה ושלב חינוך*.

תרשים 53: דיווחי המורים על העברת תגבור לימודי בקבוצות קטנות של עד 5 תלמידים בשבוע האחרון: נתוני ההיגד (תשס"ט - תשע"ב)

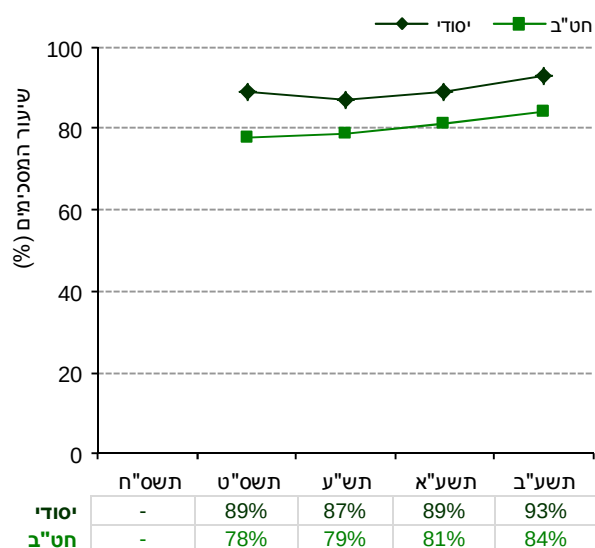

* בשנים תשס"ט ותש"ע המורים נשאלו על העברת תגבור לימודי בחודש האחרון. לפיכך העלייה בשיעור המורים המדווחים על מתן תגבור לימודי עשויה להיות גבוהה מזו המוצגת בתרשימים.

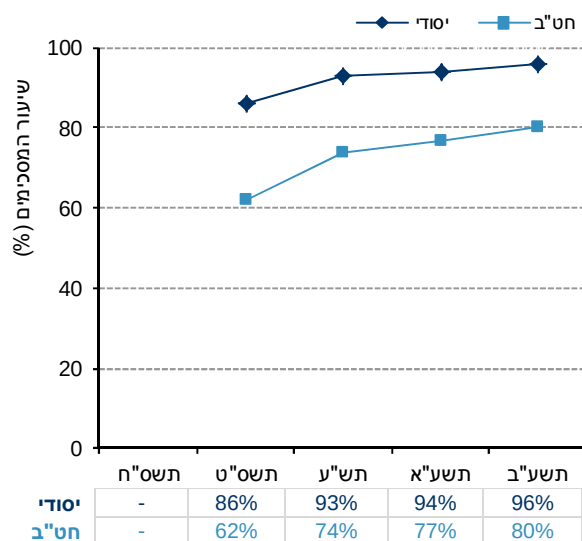
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ט-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ט-תשע"ב)

בתי ספר דוברי עברית (תשס"ט-תשע"ב)

2.2.2. התחומים בהם ניתן תגבור לימודי - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב (תשע"ב)

בהמשך לשאלה על מתן תגבור לימודי לתלמידים, נשאלו המורים על אודות התחומים שבהם עסקו בתגבור הלימודי. נתונים אלה נאספו בקרב כלל המורים ביסודי ובחט"ב. בנושא זה לא חושב מדד מסכם והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד, בעבור שנה"ל תשע"ב לפי מגזר שפה ושלב חינוך. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

תחומים בהם ניתן תגבור לימודי*
א. "האם התגבור הלימודי עסק במתמטיקה?"*
ב. "האם התגבור הלימודי עסק בשפת אם?"*
ג. "האם התגבור הלימודי עסק באנגלית?"*
ד. "האם התגבור הלימודי עסק במדעים?"*

*היגדים אלה הופנו רק למורים שהשיבו בחיוב על קיום תגבור לימודי במהלך השבוע האחרון שקדם לראיון עימם. המורים התבקשו להתייחס לנושא בו עסק התגבור הלימודי האחרון שהעבירו באותו שבוע. למורים ניתנה האפשרות לציין יותר מנושא אחד.

לוח 7 להלן מציג נתונים על התחומים שבהם העבירו המורים תגבור לימודי בשנה"ל תשע"ב, לפי שלבי החינוך: בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית לפי דיווחי המורים (לפירוט נוסף ר'נספח 2).

לוח 7: דיווחי מורים על התחומים בהם ניתן תגבור לימוד לפי מגזר שפה ושלבי חינוך* (תשע"ב)

תחומים בהם ניתן תגבור לימודי	שלב חינוך	כלל בתי"ס	בתי"ס דוברי עברית	בתי"ס דוברי ערבית
התגבור הלימודי עסק במתמטיקה	יסודי	31%	32%	28%
	חט"ב	27%	27%	25%
התגבור הלימודי עסק בשפת אם	יסודי	48%	50%	39%
	חט"ב	19%	18%	22%
התגבור הלימודי עסק באנגלית	יסודי	11%	11%	10%
	חט"ב	19%	19%	16%
התגבור הלימודי עסק במדעים	יסודי	9%	8%	12%
	חט"ב	15%	14%	18%
התגבור הלימודי עסק בתחום אחר	יסודי	6%	5%	10%
	חט"ב	21%	23%	16%

* האחוזים אינם מסתכמים ל-100% שכן למורים ניתנה האפשרות לציין יותר מנושא אחד. מרבית התגבורים הלימודיים שעסקו בשני תחומים או יותר הם בשלב החינוך היסודי (כ-5% מכלל התגבורים בשלב זה).

2.3. הערכה ומשוב

2.3.1 קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

המדד "קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים" מבקש לבחון את תפיסות התלמידים בדבר המידה שבה הם מקבלים מידע, משוב והנחיה מהמורים בנוגע לתכנון צעדיהם הבאים בלמידה. נתונים אלה נאספו בקרב כלל התלמידים בכל שלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט') וחט"ע (י'יא').

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים
א. "רוב המורים מסבירים לכל תלמיד באופן אישי מה בדיוק עליו לעשות כדי להשתפר בלימודים"
ב. "כשהתלמידים מתקשים להבין את החומר, רוב המורים מסבירים להם מה הם יכולים לעשות כדי להבין טוב יותר"
ג. "כשהמורים מחזירים לנו עבודה או מבחן, רובם כותבים ליד התשובות מה נכון ומה צריך לשפר"
ד. "כשתלמיד בכיתה לא מצליח במבחן או בעבודה, רוב המורים עוזרים לו להבין למה זה קרה"
ה. "רוב המורים מקפידים לעדכן אותי על מצבי בלימודים"
ו. "רוב המורים מוודאים שהתלמידים מבינים את החומר הנלמד לפני שממשיכים לנושא הבא"

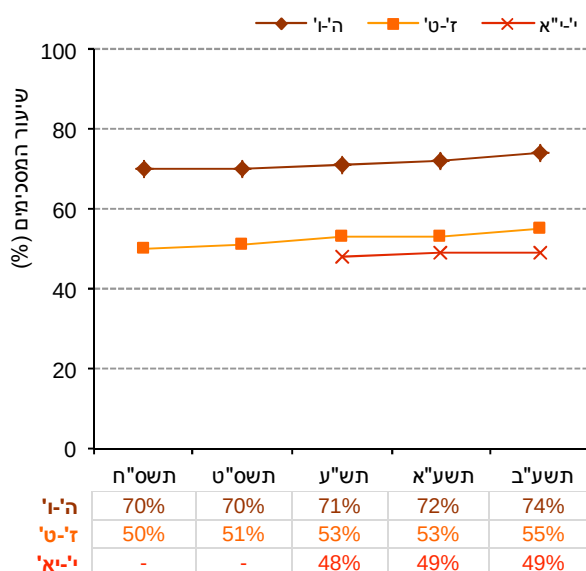
הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

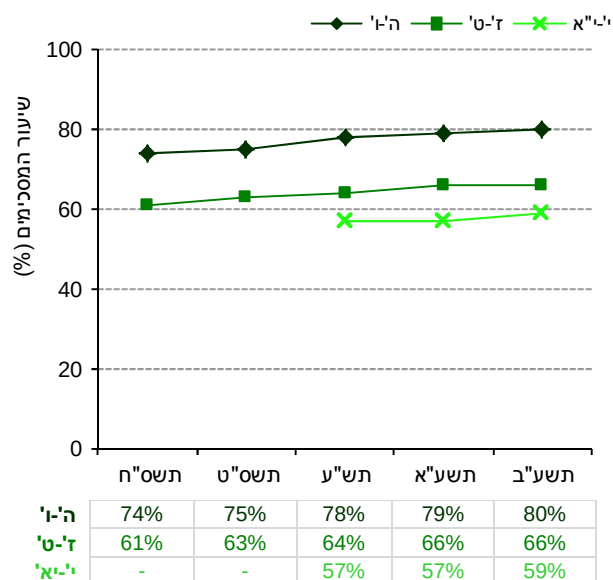
בתרשים 55 מוצגים נתוני המדד המסכם "קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים" בשנה"ל תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 55: דיווחי התלמידים על קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

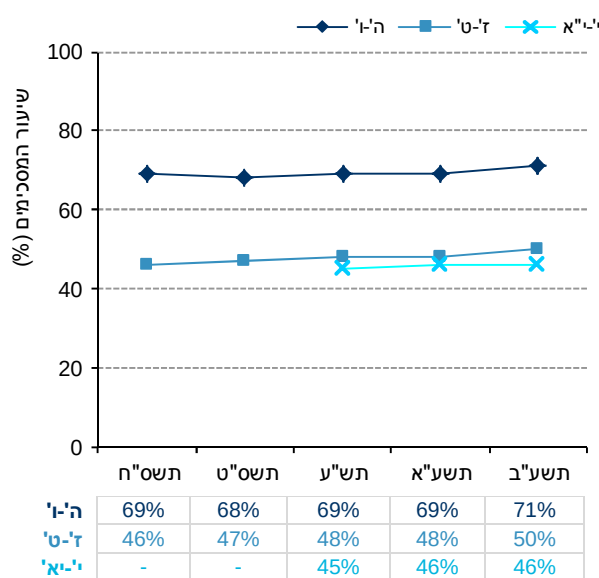
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

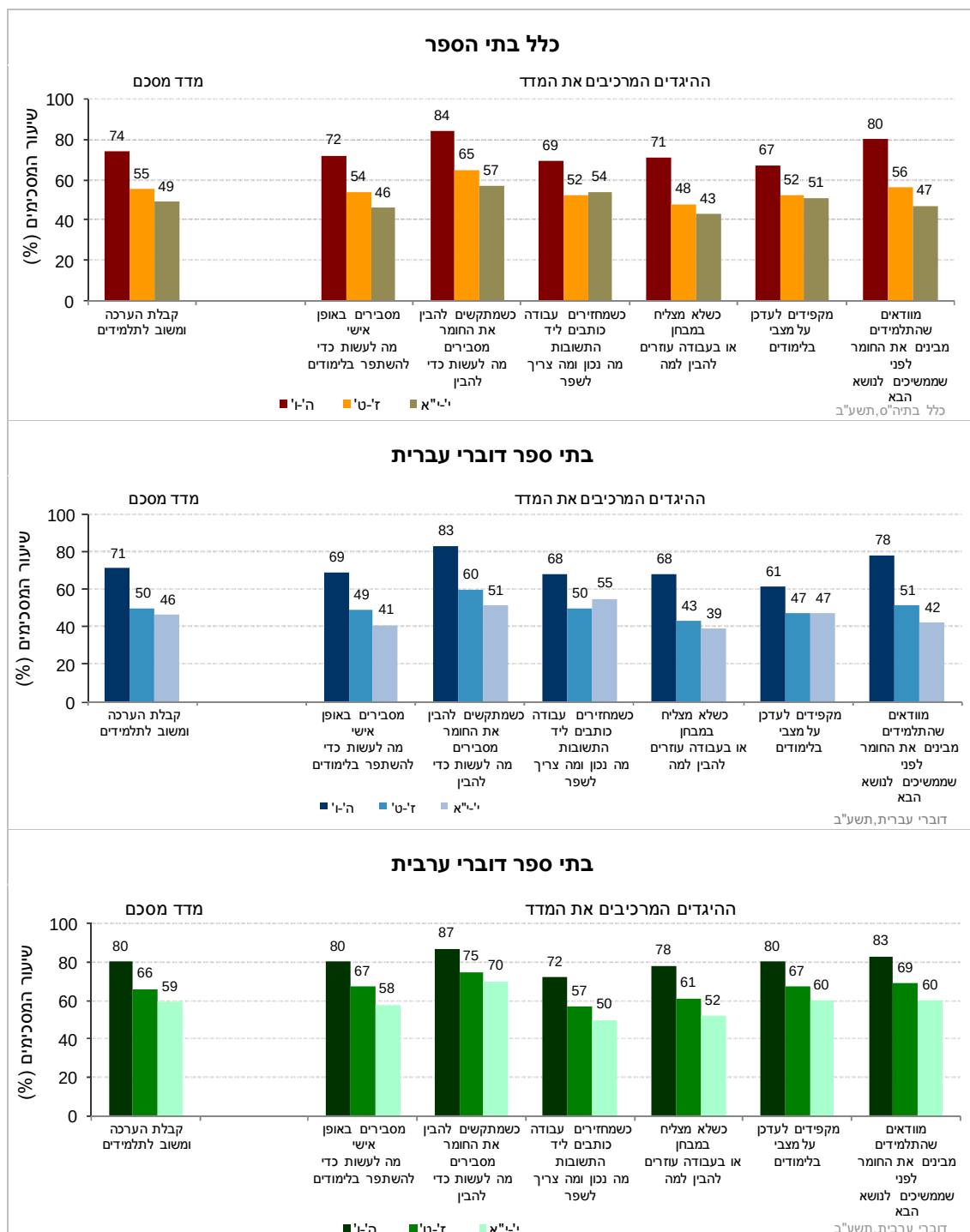
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 56 מוצגים נתוני המדד המסכם "קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל: בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 56: דיווחי התלמידים על קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

2.3.2. מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב

המדד "מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים" מבקש לבחון את המידה שבה המורים נותנים משוב פרטני ומפורט לתלמידים בנוגע לתכנון צעדיהם הבאים בלמידה, על-פי דיווחיהם של המורים. נתונים אלה נאספו בקרב כלל המורים ביסודי ובחט"ב. חשוב לציין כי על אף העובדה שגם לתלמידים הוצגו היגדים העוסקים בהערכה ובמשוב מצד מוריהם, הרי שאין זה נכון להשוות באופן ישיר בין תשובות של מורים לתשובות של תלמידים, לאור הבדלים בניסוח ההיגדים (זאת, בשל הצורך להתאים את ההיגדים לאוכלוסיית היעד).

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים
א. "כשאת מחזירה עבודות או מבחנים, את כותבת ליד התשובות מה נכון ומה כדאי לשפר"
ב. "את נוהגת להסביר לתלמידים מהכיתה באופן פרטני מה בדיוק עליהם לעשות כדי להשתפר בלימודים"
ג. "את נוהגת לשאול תלמידים מהכיתה באופן ישיר, אם יש משהו שאת יכולה לעשות כדי לעזור להם להצליח יותר בלימודים"

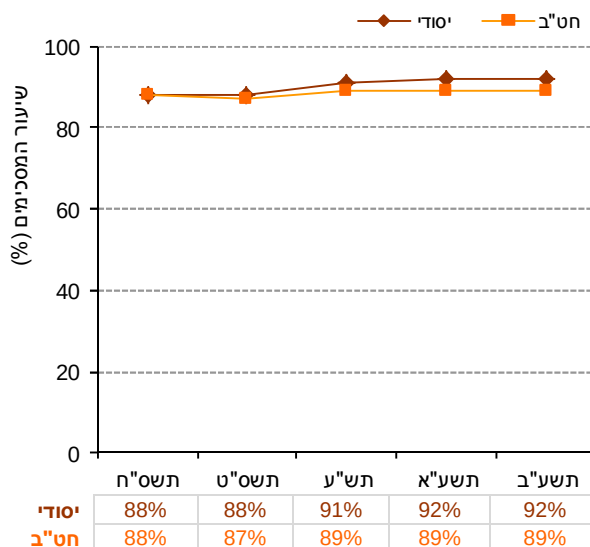
הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

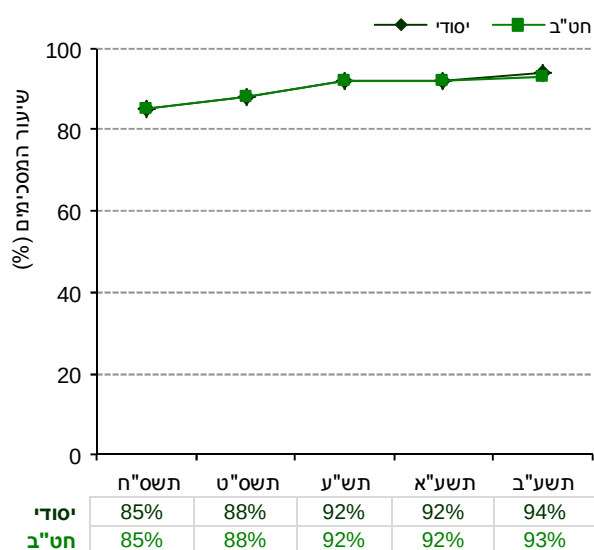
בתרשים 57 מוצגים נתוני המדד המסכם על אודות "מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים" לפי דיווחי המורים בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 57: דיווחי המורים על מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

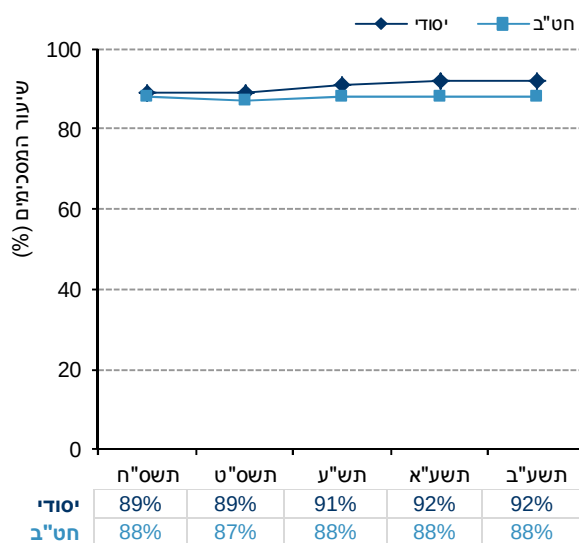
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

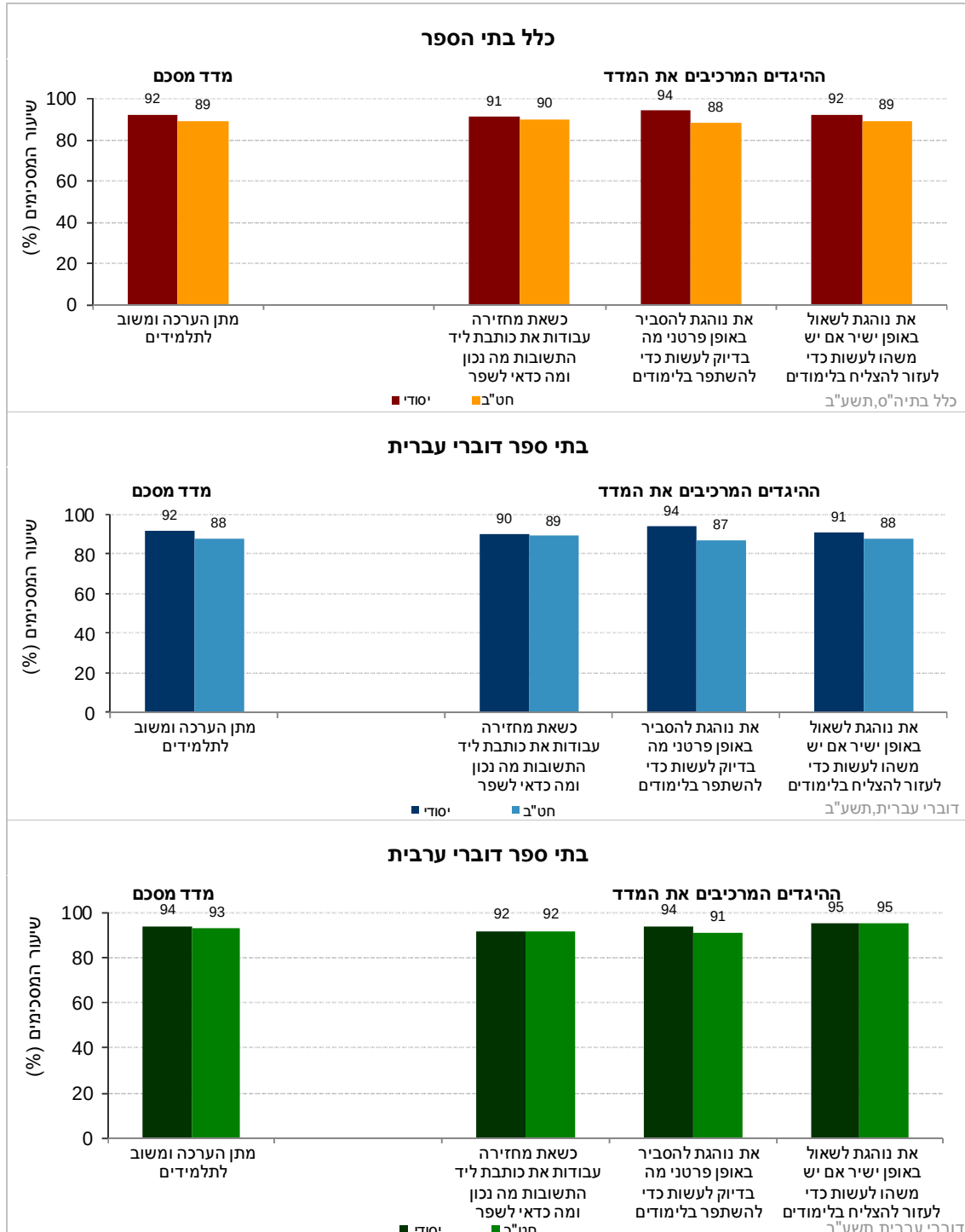
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 58 מוצגים נתוני המדד המסכם "מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שלבי החינוך, בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 58: דיווחי המורים על מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלבי חינוך (תשע"ב)

2.4. שימוש בתקשוב לצורכי למידה - דיווחי תלמידים יסודי וחט"ב

המדד "שימוש בתקשוב לצורכי למידה" מבקש לבחון את דיווחי התלמידים על שימוש במחשב במקצועות המיצ"ב במהלך שעות הלימודים בבית הספר ועל שימוש באינטרנט לצורכי למידה, ובכלל זה גלישה באתר האינטרנט של בית הספר, התכתבות עם מורה בדוא"ל, השתתפות בפורומים, העלאת חומרי לימוד לאתר בית הספר והורדת חומרים ממנו. נתונים אלה נאספו בקרב כלל התלמידים משלבי הגיל: יסודי (ה'ו') וחט"ב (ז'ט'). היגדים אלו לא הועברו לתלמידי כיתות י'יא'.

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: שימוש בתקשוב לצורכי למידה*
שימושי מחשב במקצועות המיצ"ב
א. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי לשון והבעה"
ב. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי אנגלית"
ג. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מתמטיקה"
ד. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מדע וטכנולוגיה"
שימוש באינטרנט לצורכי למידה
ה. "האם בחודש האחרון ביקרת באתר האינטרנט של בית הספר?"
ו. "האם בחודש האחרון התכתבת עם מורה מבית הספר שלך באמצעות הדואר האלקטרוני לפחות פעם אחת?"
ז. "האם בחודש האחרון הועלו חומרים משלך (כמו עבודות, מצגות, סיכומים) לאתר האינטרנט של בית הספר?"
ח. "האם בחודש האחרון הורדת חומרי לימודים (כמו שיעורי בית, סיכומים, מבחנים) מאתר בית הספר?"
ט. "האם בחודש האחרון השתתפת בקבוצות דיון (פורומים) בית-ספריות באינטרנט בנושאים לימודיים?"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.3.

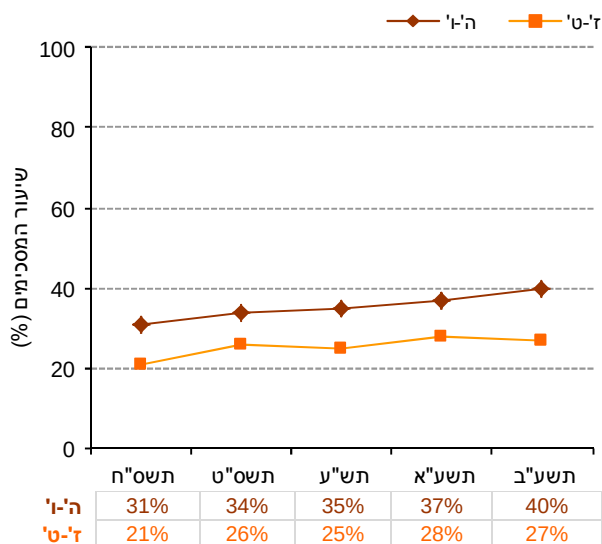
חשוב לשים לב: הנתונים המוצגים כאן נאספו בקרב כלל בתי הספר, ולא דווקא בקרב בתי"ס בתכנית הלאומית, אולם לא מן הנמנע כי את המגמות שנרשמו בין תשע"א לתשע"ב אפשר לייחס, ולו חלקית, לתכנית הלאומית. עם זאת, בדיקה מקיפה ומעמיקה יותר של תרומת התכנית הלאומית לבתי"ס המשתתפים בה מתבצעת במסגרת מחקר הערכה נפרד - והמלצתנו היא להמתין לתוצאות מחקר הערכה זה.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

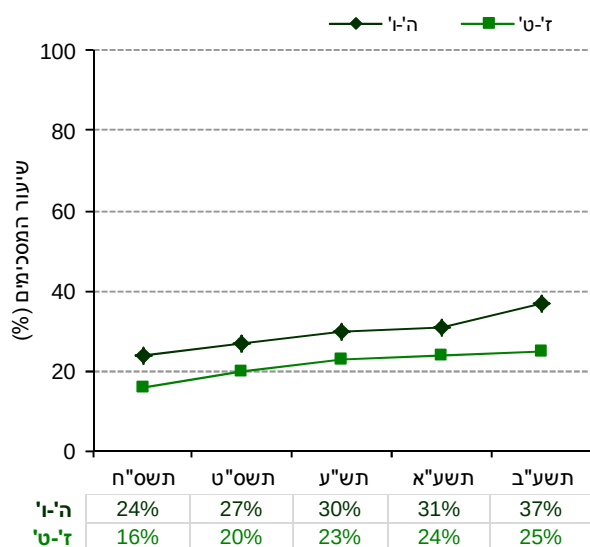
בתרשים 59 מוצגים נתוני המדד המסכם "שימוש בתקשוב לצורכי למידה" בשנה"ל תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 59: דיווחי התלמידים על שימוש בתקשוב לצורכי למידה: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

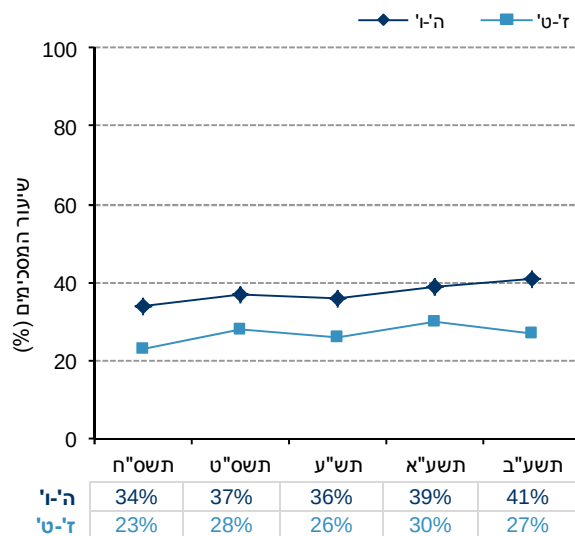
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

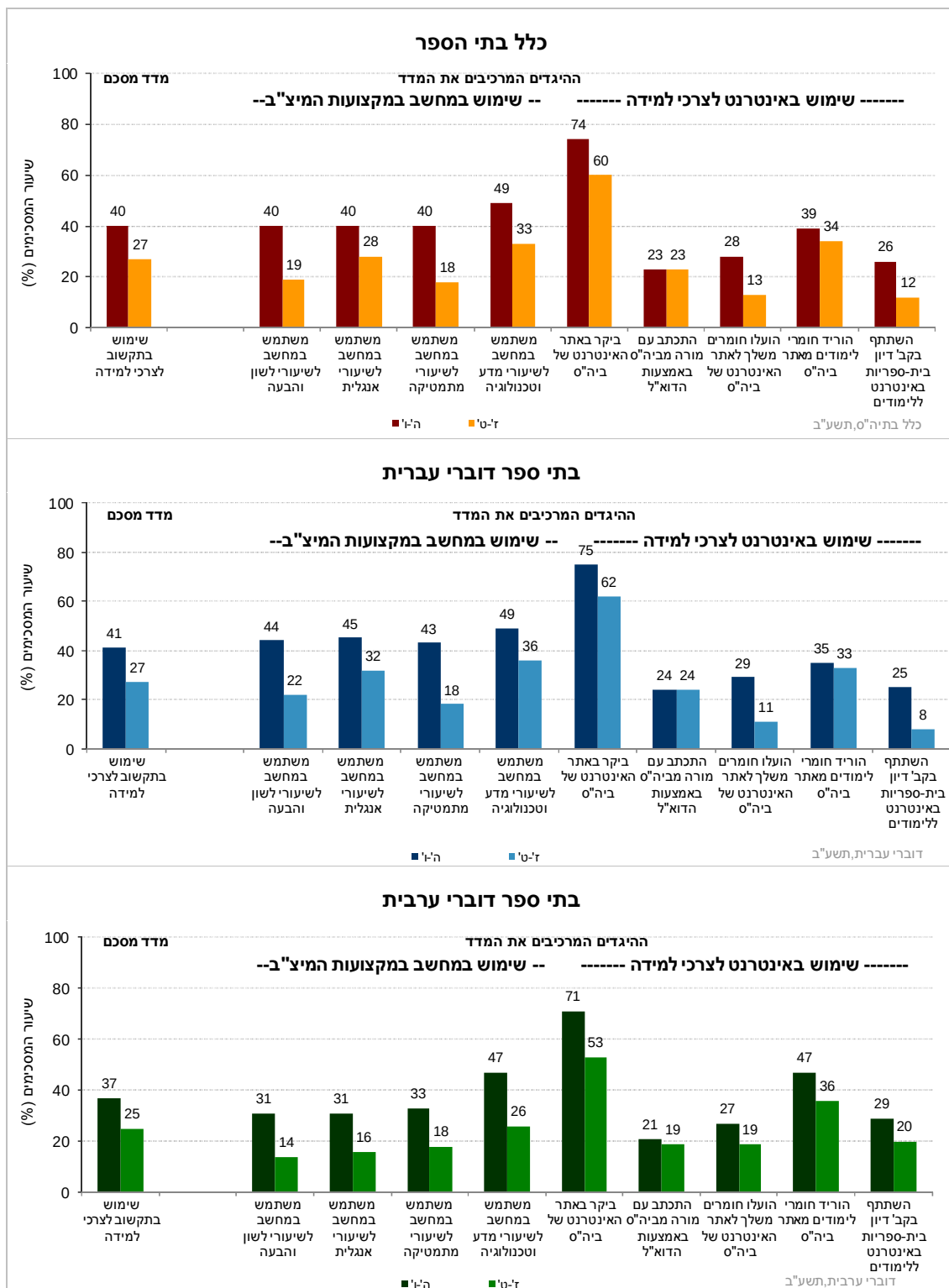
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 60 מוצגים נתוני המדד המסכם "שימוש בתקשוב לצורכי למידה" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל: בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 60: דיווחי התלמידים על שימוש בתקשוב לצורכי למידה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

2.5. תפיסת ההוראה בעיני תלמידים - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)

בנוסף להיגדים שהופנו לתלמידים מכל שלבי הגיל, תלמידי החטיבות העליונות התבקשו לחוות את דעתם באשר לאופן ההוראה של המורים: באיזו מידה אופן ההוראה נתפס בעיניהם כבהיר, כמעורר חשק ללמוד, כמסייע בהבנת החומר וכמעודד חשיבה והעמקה?

על בסיס שורה של היגדים אלו חושב המדד "תפיסת ההוראה בעיני תלמידים". הנתונים מוצגים בחלוקה בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון שהועבר לתלמידי י-יא':

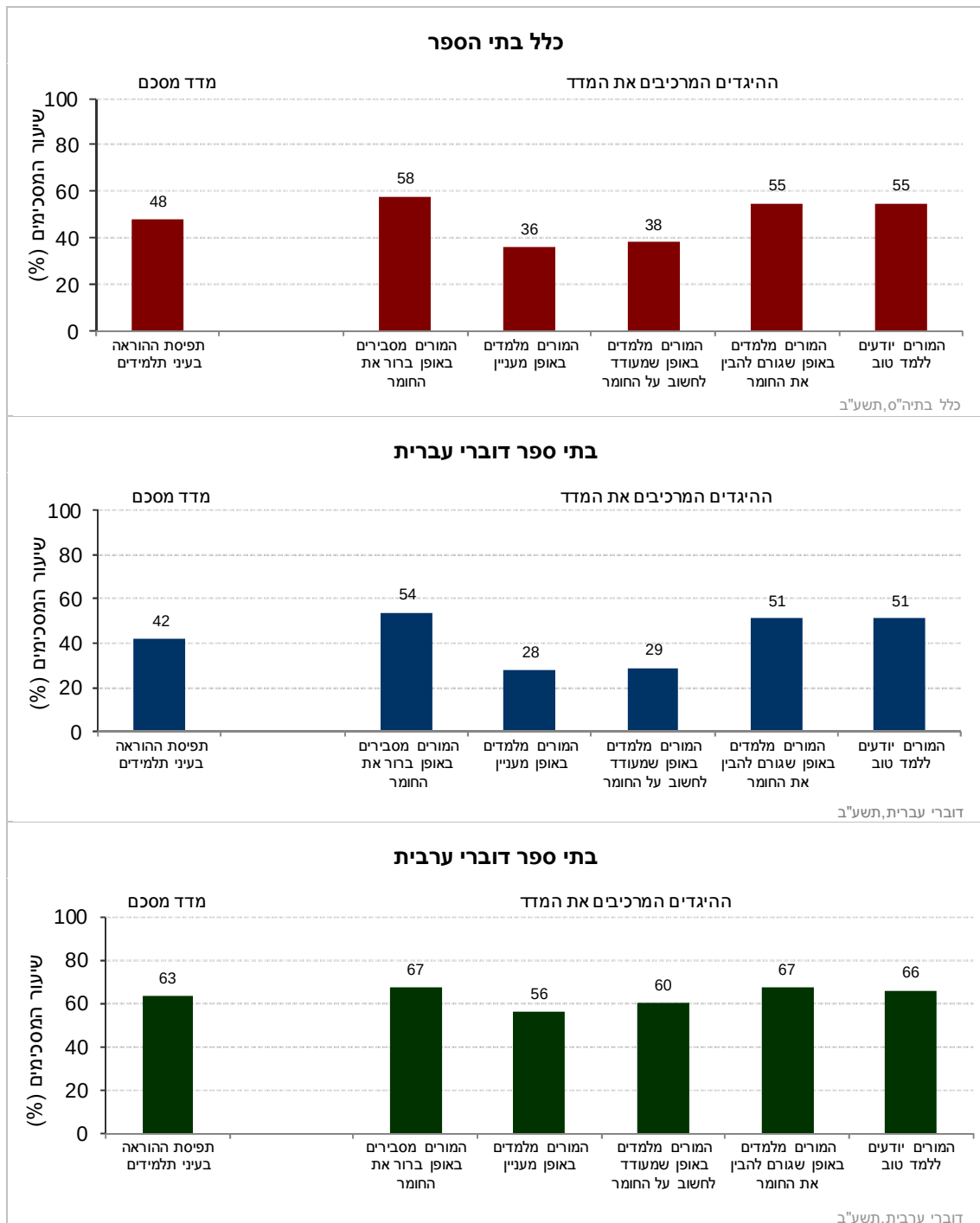
המדד המסכם: תפיסת ההוראה בעיני תלמידים
א. "רוב המורים מסבירים באופן ברור את החומר שהם מלמדים"
ב. "רוב המורים מלמדים באופן מעניין המעורר חשק להקשיב להם וללמוד"
ג. "רוב המורים מלמדים באופן שמעודד אותי לחשוב על החומר ולהתעמק בו"
ד. "רוב המורים שלי מלמדים באופן שגורם לי להבין את החומר"
ה. "רוב המורים שלי יודעים ללמד טוב"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 61 מוצגים נתוני המדד המסכם "תפיסת ההוראה בעיני תלמידים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב: בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית.

תרשים 61: דיווחי התלמידים על תפיסת ההוראה בעיני תלמידים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה (תשע"ב)

2.6. תפיסת קצב ההוראה בעיני תלמידים - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)

בנוסף להיגדים הנ"ל, תלמידים בחטיבה העליונה התבקשו להשיב על היגד נוסף העוסק בתפיסת ההוראה, היגד העוסק בקצב ההוראה.

לוח 8: דיווחי תלמידי החטיבה העליונה על היגד נוסף בנושא "תפיסת ההוראה בעיני תלמידים" (תשע"ב)

רוב המורים מתקדמים בחומר בקצב מהיר מדי עבור הכיתה"	כלל בתי"ס	בתי"ס דוברי עברית	בתי"ס דוברי ערבית
36%	32%	47%	

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 51-61 ולוחות 7-8:

הוראה דיפרנציאלית לפי דיווחי מורים (יסודי וחט"ב)

- בהסתכלות כללית על נתוני המדד המסכם עולים פערים ניכרים בין תשובות מורים בבתי"ס יסודיים לאלו של מורים בחטיבות הביניים. בעוד שבקרב הראשונים מעט פחות מ- 80% מהמורים מדווחים כי הם מלמדים בכיתתם באופן דיפרנציאלי, השיעור המקביל בחטיבות הביניים נמוך מ- 60%. הפער בין שלבי החינוך בולט במיוחד בבתי"ס דוברי העברית.
- בהשוואה בין שני מגזרי השפה עולה כי שיעור המדווחים על הוראה דיפרנציאלית בבתי"ס יסודיים דומה למדי בשני מגזרי השפה, בעוד שבחטיבות ביניים קיים פער ניכר (שיעורים גבוהים בהרבה בבתי"ס דוברי ערבית בהשוואה לדוברי עברית).
- בניתוח המגמות לאורך זמן נרשמה יציבות בנתוני המדד בבתי"ס יסודיים, בשני מגזרי השפה. בחטיבות ביניים, לעומת זאת, אפשר לזהות מגמה מתונה של עלייה בשיעורי המורים המדווחים כי הם מלמדים באופן דיפרנציאלי. המגמה ניכרת יותר בבתי"ס דוברי ערבית, אך גם בבתי ספר דוברי עברית אפשר לזהות מגמה של עלייה החל משנה"ל תשס"ט.

תגבור לימודי לפי דיווחי המורים (יסודי וחט"ב)

- באופן כללי, רוב המורים מדווחים בתשע"ב שבמהלך השבוע האחרון הם העבירו תגבור לימודי לתלמידי כיתתם (87% מהמורים ביסודי ו- 63% מהמורים בחט"ב).
- בהשוואה בין דיווחי מורים לפי מגזרי שפה עולה שבעוד שבבתי"ס יסודיים מורים מבתי"ס דוברי עברית מדווחים בשיעורים גבוהים יותר על קיום תגבור לימודי בהשוואה לבתי"ס דוברי ערבית, הרי שבחטיבות הביניים הפער הוא בכיוון ההפוך (יותר מורים מבתי"ס דוברי ערבית מדווחים על קיום תגבור לימודי).
- בהשוואה לאורך השנים אפשר לזהות מגמת עלייה בשיעור המורים המדווחים כי הם מעבירים תגבור לימודי. העלייה מאפיינת את שני מגזרי השפה ואת שני שלבי החינוך.
- מבין המורים המדווחים בשנת תשע"ב כי קיימו תגבור לימודי, 95% ביסודי ו- 81% בחט"ב מדווחים כי במערכת השעות שלהם יש שעות המיועדות לתגבור לימודי. שיעור המורים המדווחים כי שעות כאלו אכן נמצאות במערכת השעות שלהם נמצא במגמת עלייה עם השנים.

הערכה ומשוב לפי דיווחי התלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע) ודיווחי מורים (יסודי וחט"ב)

דיווחי תלמידים

- בהסתכלות כללית, ניכרים פערים גדולים בין תשובות התלמידים בכיתות ה'ו', לעומת אלו של תלמידי ז'-ט' ו'י-יא'. בעוד שבקרב תלמידי ה'ו' כמעט שלושה רבעים מדווחים כי הם מקבלים משוב מהמורים המקדם אותם בתהליך הלמידה, הרי שבשני שלבי הגיל הגבוהים יותר שיעור המדווחים כך עומד על כמחצית מהתלמידים.
- הפערים בין שלבי הגיל ניכרים במיוחד בבתי"ס דוברי עברית. זאת ועוד, באופן כללי תלמידים מבתי"ס דוברי ערבית נוטים לדווח בשיעורים גבוהים יותר כי המשוב שהם מקבלים ממוריהם מקדם אותם בלמידה.
- לאורך השנים אפשר לזהות מגמה קלה של עלייה בשיעורי התלמידים המדווחים כך בכיתות ה'ו' ובכיתות ז'-ט' (בשני מגזרי השפה). בכיתות י'-יא' בשלב זה נרשמה יציבות במדד זה.
- התבוננות מעמיקה יותר בנתוני ההיגדים המרכיבים את המדד מלמדת על דמיון בשיעורי הדיווח על ההיגדים, כאשר בכולם שיעורי המדווחים על משוב מקדם למידה גבוהים יותר בכיתות ה'ו' בהשוואה לכיתות ז'-ט' ולכיתות י'-יא'. מעניין לשים לב לשיעורים הנמוכים של תלמידי כיתות י'-יא' המדווחים כי

המורים נוקטים בפרקטיקות של מתן משוב אישי: כ- 45% בלבד הסכימו עם כל אחד מההיגדים "המורים מסבירים באופן אישי מה לעשות כדי להשתפר בלימודים" ו- "כשלא מצליחים במבחן או בעבודה המורים עוזרים להבין למה".

דיווחי מורים

- הרוב המכריע של המורים (כ- 90%) מדווחים כי הם נותנים לתלמידיהם הערכה ומשוב שמקדמים את התלמידים בלימודיהם; הערכה ומשוב מפורטים, מנומקים ופרטניים.
- בבתי"ס דוברי עברית שיעורים מעט גבוהים יותר של מורים בבתי"ס יסודיים מדווחים על מתן הערכה ומשוב לתלמידים בהשוואה לחטיבות הביניים. פער זה לא נמצא בקרב דוברי הערבית.
- על אף השיעורים הגבוהים מאד מלכתחילה (תשס"ח) של מורים אשר דיווחו כי הם נותנים הערכה ומשוב מקדמי למידה, עם השנים אפשר לזהות עלייה קלה בשיעורי המורים המדווחים כך. עלייה נרשמה בשני שלבי החינוך ובשני מגזרי השפה (אם כי מאפיינת מעט יותר את בתי"ס דוברי הערבית).
- על אף העובדה שלא נכון להשוות ישירות בין תשובות התלמידים לבין תשובות המורים בנושא ההערכה והמשוב (ניסוחים מעט שונים הנובעים מהצורך להתאים ניסוח של היגדים לאוכלוסיית המשיבים), הרי שלא ניתן לחלוטין להתעלם ממה שמצטייר כהבדלים בולטים בין השיעורים הגבוהים מאד של מורים הסבורים כי הם מעניקים הערכה ומשוב ממוקדים, מפורטים ופרטניים, לעומת שיעורים נמוכים יותר בקרב התלמידים המדווחים על כך (ובפרט ההבדלים בולטים בחטיבות הביניים).

שימוש בתקשוב לצורכי למידה לפי דיווחי התלמידים (יסודי וחט"ב)

- באופן כללי, אפשר לזהות פערים בין דיווחי התלמידים בשלבי הגיל השונים, כאשר כ- 40% מתלמידי כיתות ה' ו-ל' לעומת כרבע בלבד מתלמידי ז' ו-ט' מדווחים על שימוש בתקשוב לצרכי הוראה ולמידה בבית"ס. ככלל, שיעורי התלמידים המדווחים כך מעט גבוהים יותר בבתי"ס דוברי עברית בהשוואה לבתי"ס דוברי ערבית (אם כי בתשע"ב הפער הצטמצם מאד).
- לאורך השנים ניכרת מגמה של עלייה מתונה בשיעורי התלמידים המדווחים כך, בשני שלבי הגיל ובשני מגזרי השפה.
- מהתבוננות מעמיקה יותר בהיגדים המרכיבים את המדד אפשר לעמוד על מספר נקודות: באופן יחסי, נראה כי השימוש הנפוץ ביותר בתקשוב במסגרת של שיעורים הנערכים בבית"ס הוא בשיעורי מדע וטכנולוגיה. בנוסף, לצד תדירות גבוהה של כניסות לאתרי האינטרנט הבית-ספריים, נראה כי השימוש בהם לצרכי הוראה ולמידה מצומצם יותר. בולט (לשיליה) השיעור הנמוך של תלמידים בכיתות ז' ו-ט' המדווחים כי בחודש האחרון הם העלו חומרים שלהם לאתר הבית ספרי (כ- 10% בבתי"ס דוברי עברית, וכ- 20% בבתי"ס דוברי ערבית).
- בהקשר זה חשוב להתייחס לתכנית הלאומית להתאמת מערכת החינוך למאה ה- 21 המופעלת בבתי"ס יסודיים החל משנה"ל תשע"א. אמנם הנתונים המוצגים כאן נאספו בקרב כלל בתי הספר, ולא דווקא בקרב בתי"ס שבתכנית הלאומית, אולם לא מן הנמנע כי את המגמות שנרשמו בין תשע"א לתשע"ב אפשר לייחס, ולו חלקית, לתכנית הלאומית. עם זאת, בדיקה מקיפה ומעמיקה יותר של תרומת התכנית הלאומית לבתי"ס המשתתפים בה מתבצעת במסגרת מחקר הערכה נפרד - והמלצתנו היא להמתין לתוצאות מחקר הערכה זה.

תפיסת ההוראה בעיני תלמידים לפי דיווחי התלמידים (חט"ע)

- באופן כללי, כמחצית מהתלמידים בחט"ע בבתי ספר דוברי עברית (42%) ושני שלישים בבתי ספר דוברי ערבית (63%) מדווחים כי המורים מלמדים באופן ברור ואשר מעורר בהם עניין ורצון ללמוד.
- עיון מעמיק יותר בנתוני ההיגדים מגלה פער בין שיעורי התלמידים המדווחים כי המורים מלמדים באופן ברור ומובן (מעט יותר ממחצית מהתלמידים), לבין שיעור התלמידים המדווחים כי המורים מלמדים באופן מעניין ואשר מעודד חשיבה והעמקה (מעט יותר משליש מהתלמידים). פער זה בולט במיוחד בבתי"ס דוברי עברית.

תפיסת קצב ההוראה בעיני תלמידי חט"ע לפי דיווחי התלמידים (חט"ע)

- באופן כללי, 36% מתלמידי י'-יא' סבורים כי רוב המורים מלמדים בקצב מהיר מדי עבור הכיתה. שיעור התלמידים המדווחים כך גבוה יותר בבתי"ס דוברי ערבית (47%) בהשוואה לבתי ספר דוברי עברית (32%).

3. חינוך חברתי-ערכי בבתי הספר

עד כה עסקנו בתהליכי ההוראה והלמידה בבית הספר (ובהמשך נעסוק בתהליכי הוראה למידה מעבר לשעות הלימודים). בפרק הנוכחי נעסוק בהיבט לא פחות חשוב של העשייה הבית-ספרית: החינוך החברתי ערכי. במסגרת פרק זה נבחן היבטים כגון המעורבות החברתית של התלמידים, המידה בה הם תופסים את ביה"ס כמעודד מעורבות חברתית וכן נעסוק במספר היבטים של עניין זה הייחודיים לשכבות הגיל הגבוהות, לקראת תום לימודיהם והפיכת לאזרחים בוגרים.

3.1 מעורבות חברתית של תלמידים - דיווחי תלמידים ביסודי, חט"ב וחט"ע (תשע"ב)

המדד "מעורבות חברתית של תלמידים" מבקש לבחון את המידה שבה תלמידים בבתי"ס יסודיים, בחט"ב ובחט"ע חווים את המעורבות החברתית שלהם במסגרת הכיתה (בשיעורי חינוך), בחיי בית הספר (במסגרת טקסים או אירועים אחרים ובהשתתפות פעילה במסגרות בית ספריות כדוגמת מועצת תלמידים) ובחיי הקהילה (בפעילויות התנדבות). נתונים אלה נאספו בקרב תלמידים משלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט) וחט"ע (י'יא').

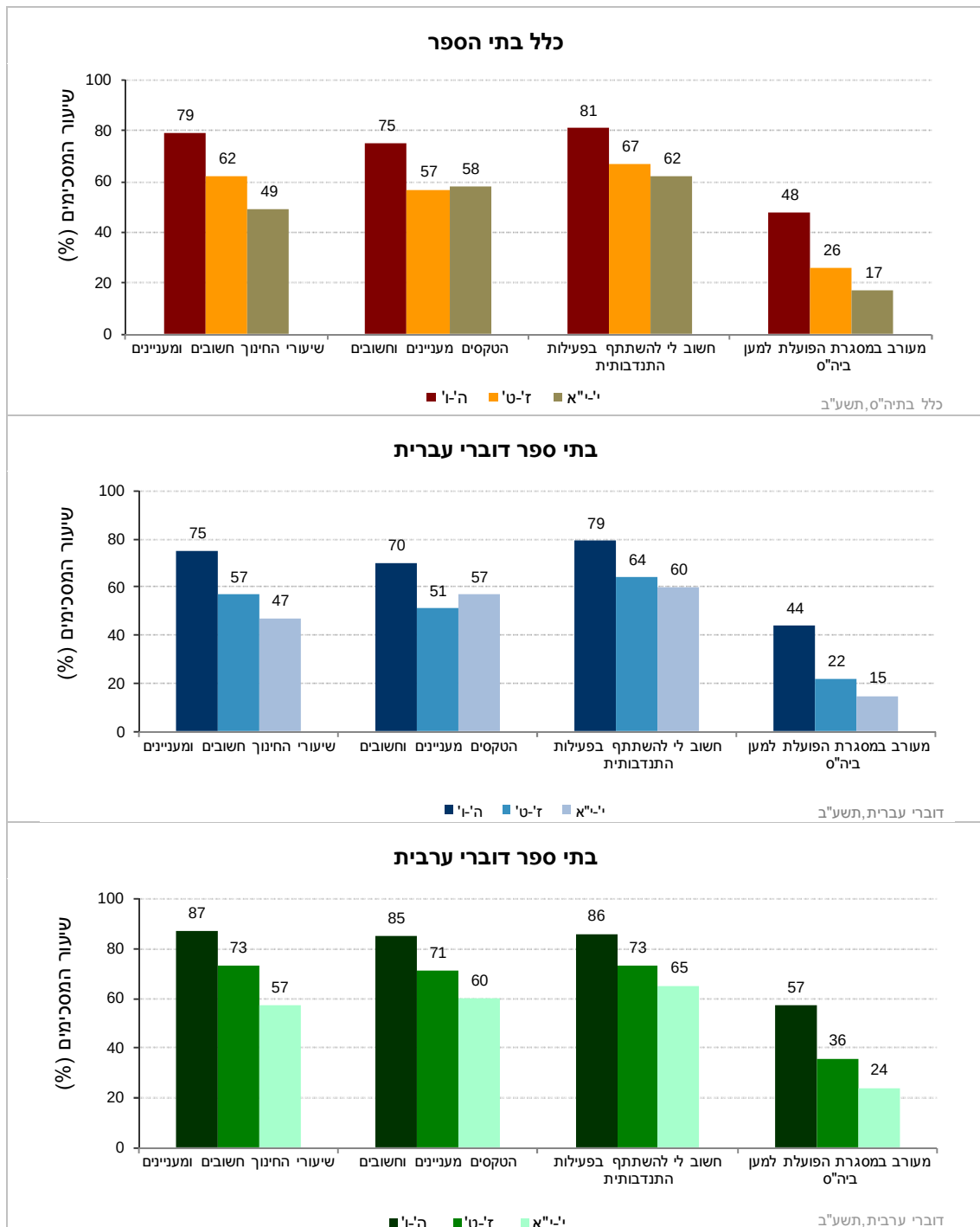
בנושא זה לא חושב מדד מסכם והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד, בעבור שנה"ל תשע"ב בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

היגדים אודות מעורבות חברתית של תלמידים
א. "שיעורי החינוך (חברה) עוסקים בנושאים שחשובים לי ומעניינים אותי"
ב. "הטקסים שבית הספר עורך (כגון חגים, מסדר שבועי וכד') הם מעניינים וחשובים"
ג. "חשוב לי להשתתף בפעילות התנדבותית (למשל פעילות למען תלמידים אחרים, למען הקהילה וכד')"
ד. "השנה אני מעורב במסגרת הפועלת למען בית הספר כמו וועדה כיתתית, וועדה בית ספרית, מועצת תלמידים וכד'"

נתוני ההיגדים (תשע"ב)

בתרשים 62 מוצגים נתוני ההיגדים בנושא "מעורבות חברתית של תלמידים" בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל: בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 62: דיווחי התלמידים על מעורבות חברתית של תלמידים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

3.2. מאמצי בית הספר לעידוד למעורבות חברתית ואזרחית - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)

המדד "מאמצי בית הספר לעידוד למעורבות חברתית ואזרחית" בוחן את המידה בה ביה"ס מעודד תלמידים למעורבות חברתית ואזרחית בשורה של תחומים: מנהיגות בין כתלי ביה"ס, פעילות בתנועות נוער, התנדבות למען הקהילה ועוד. מדד זה, לצד ההיבטים הנוספים המיוצגים בפרק "חינוך חברתי ערכי" משמשים אינדיקציה בדבר המידה בה בית הספר (ליתר דיוק: החטיבה העליונה) משמש כבית חינוך וערכים, ולא רק כמוסד לימודי.

נתונים אלה נאספו בקרב תלמידי החטיבה העליונה (ההיגדים לא הועברו לתלמידי כיתות ה'ט'). נתוני המדד המסכם מוצגים לצד נתוני ההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב, בעבור כלל בתי"ס, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון שהועבר לתלמידי י-יא':

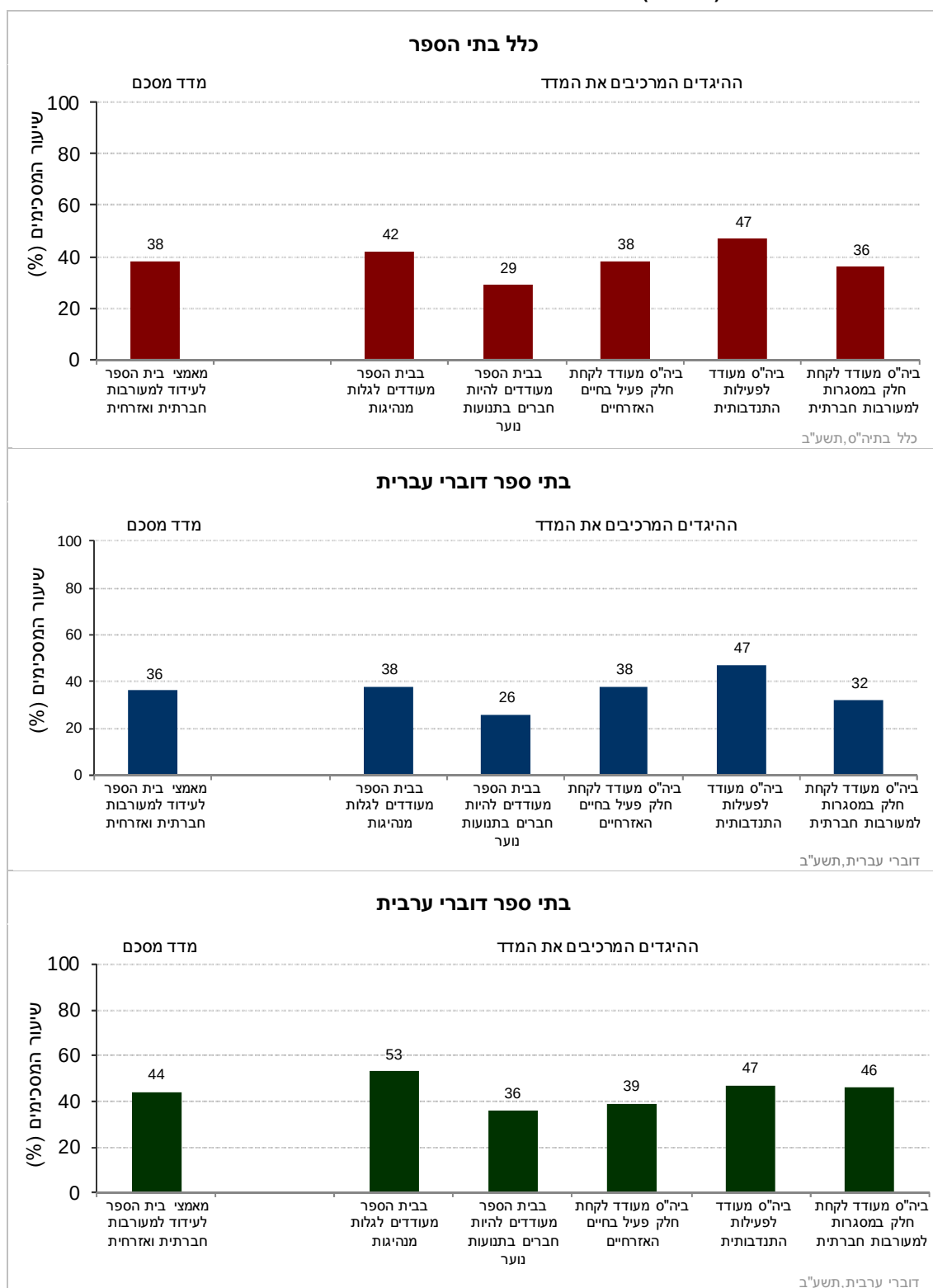
המדד המסכם: מאמצי בית הספר לעידוד למעורבות חברתית ואזרחית
א. בבית הספר מעודדים תלמידים לגלות מנהיגות (למשל: להתנדב למועצת תלמידים, ליזום פרויקטים של שיפור בית ספרי ועוד)
ב. "בבית הספר מעודדים את התלמידים להיות חברים בתנועות נוער"
ג. "בית הספר מעודד אותי לקחת חלק פעיל בחיים האזרחיים (כמו להתעניין בנושאים אקטואליים שעל סדר היום הציבורי בקהילה ובמדינה וכו')"
ד. "בית הספר מעודד אותי לעזור בפעילות התנדבותית למען הקהילה"
ה. "בית הספר מעודד אותי לקחת חלק במסגרות למעורבות חברתית (כמו מועצת תלמידים, חונכות וכד')"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 63 מוצגים נתוני המדד המסכם "מאמצי בית הספר לעידוד למעורבות חברתית ואזרחית" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית.

תרשים 63: דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לעידוד למעורבות חברתית ואזרחית: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה (תשע"ב)

3.3. תפיסת התלמידים את ביה"ס כארגון המתמקד בציונים בלבד - דיווחי התלמידים (בחס"ע (תשע"ב)

אל מול שורת ההיגדים שהוצגו בפני תלמידי החטיבה העליונה ואשר עסקו בחינוך החברתי-ערכי בביה"ס, התלמידים התבקשו להתייחס להיגד נוסף, הבוחן את "הצד השני": באיזו מידה ביה"ס נתפס בעיני התלמידים כארגון המציב את הציונים ואותם בלבד בראש מעייניו? (אם כי חשוב לזכור כי שיעור גבוה של תלמידים המדווחים על הסכמה עם ההיגד אינו מצביע בהכרח על בעייתיות במישור הערכי-חברתי, אלא עשויות להיות לכך פרשנויות נוספות כגון השקעה רבה של ביה"ס בקידום הישגים, אכפתיות של בית הספר ממצבו הלימודי של כל תלמיד ועוד).

לוח 9: דיווחי תלמידי החטיבה העליונה באשר לתפיסתם את ביה"ס כארגון המתמקד בציונים בלבד (תשע"ב)

מה שמעניין את בית הספר שלי זה רק ציוני התלמידים"	כלל ביה"ס	בתי"ס דוברי עברית	בתי"ס דוברי ערבית
39%	35%	49%	

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 62-63 ולוח 9:

מעורבות חברתית של תלמידים לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

התלמידים התבקשו להשיב על סדרה של שאלות אשר עוסקות בהיבטים שונים של חינוך חברתי-ערכי בביה"ס. מספר ממצאים מרכזיים עולים מתוך תשובותיהם:

- במבט כללי, כשלושה רבעים ויותר מתלמידי כיתות ה'ו' מדווחים כי שיעורי החינוך והטקסים הנערכים בבית הספר חשובים ומעניינים וכי חשוב להם להשתתף בפעילות התנדבותית. בכיתות ז'ט' ו'יא' שיעורי התלמידים המדווחים כך נמוכים יותר - בין מחצית לשני שלישים מהתלמידים. הפער בין שלבי הגיל השונים בולט במיוחד בעניין שמגלים התלמידים בשיעורי החינוך.
- מאידך, שיעור התלמידים המדווחים כי הם מעורבים בפעילות למען בית הספר נמוך יותר: כמחצית מתלמידי ה'ו', כרבע מתלמידי ז'ט' וקצת פחות מחמישית מתלמידי י'יא'.
- בכל ההיגדים המרכיבים נושא זה, שיעורים גבוהים יותר של תלמידים בבתי"ס דוברי ערבית מדווחים על מעורבות חברתית בהשוואה לתלמידים בבתי"ס דוברי עברית.

מאמצי בית הספר לעידוד למעורבות חברתית ואזרחית לפי דיווחי התלמידים (חט"ע)

- כ-40% מתלמידי י'יא' מדווחים כי ביה"ס מעודד אותם לגלות מנהיגות, להיות מעורבים חברתית ולקחת חלק פעיל בחיים האזרחיים, כמחצית ציינו כי ביה"ס מעודד אותם להתנדב וקצת פחות משליש ציינו כי ביה"ס מעודד אותם להיות חברים בתנועת נוער.
- תלמידים בבתי ספר דוברי ערבית מדווחים בשיעורים גבוהים יותר, בהשוואה לתלמידים בבתי"ס דוברי עברית כי ביה"ס מעודד אותם לגלות מנהיגות, לקחת חלק במסגרות למעורבות חברתית ולהשתתף בפעילויות של תנועות נוער.
- לעומת זאת, שיעור התלמידים שדיווחו על עידוד פעילות אזרחית והתנדבותית בקהילה דומה בשני מגזרי השפה.

תפיסת ביה"ס כארגון המתמקד בציונים בלבד, לפי דיווחי תלמידים (חט"ע)

- אל מול שורת ההיגדים שהוצגו לתלמידים ואשר עסקו בהיבטים שונים של החינוך החברתי-ערכי בביה"ס, הוצגה להם גם שאלה הבוחנת את הצד השני של המטבע: באיזו מידה הם תופסים את ביה"ס כארגון המתעניין רק בציוני התלמידים¹¹. כ-40% מהתלמידים השיבו כי הם אכן חשים כך, כאשר השיעור בקרב דוברי הערבית (כמעט 50%) גבוה יותר מהשיעור בקרב דוברי העברית (כ-35%).

למידה מעבר לשעות הלימודים

¹¹ אם כי חשוב לזכור כי שיעור גבוה של תלמידים המדווחים על הסכמה עם ההיגד אינו מצביע בהכרח על בעייתיות במישור הערכי-חברתי, אלא עשויות להיות לכך פרשנויות נוספות: השקעה רבה של ביה"ס בקידום הישגים, אכפתיות של בית הספר ממצבו הלימודי של כל תלמיד ועוד ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, תשע"ב

כידוע, תהליכי ההוראה והלמידה אינם מסתיימים בתום השיעור או בתום יום הלימודים, אלא ממשיכים גם בשעות אחר הצהריים בבית התלמיד. תת פרק זה עוסק בשני היבטים, אמנם שונים זה מזה, של תהליכי ההוראה והלמידה בשעות אחר הצהריים: שיעורי הבית, דהיינו מטלות שניתנו ע"י המורים לתלמידיהם במהלך יום הלימודים ואשר אותן התלמידים צריכים להשלים בשעות שאחרי הלימודים; ושיעורים פרטיים - מפגשי למידה משלימים, עם מורים שהורי התלמיד משלמים להם.

3.4. שיעורי בית

תת הפרק מתאר את שיעורי הבית משני היבטים, של מורים ושל תלמידים. המורים מתארים את מידת התכנון והתיאום של שיעורי הבית הניתן על ידי צוות המורים ואת סוג המטלות הניתנות לתלמידים במסגרת שיעורי הבית ואילו התלמידים מתארים את התייחסות המורים להכנת שיעורי הבית, כיצד הם תופסים את שיעורי הבית כמסייעים בתהליכי הלמידה ואת משך הזמן שמושקע על ידם בביצוע משימות שיעורי הבית.

3.4.1. תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב

המדד "תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים" מבקש לבחון את המידה שבה קיימים בבית הספר תהליכי תכנון, מעקב ותיאום בנוגע לשיעורי הבית, ובאיזו מידה נעשה בהם שימוש מושכל לצורכי ההוראה והלמידה. נתונים אלה נאספו בקרב מורים אשר מלמדים בבתי ספר יסודיים ובחט"ב.

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים
קיום מדיניות בית-ספרית
א. "האם בשנתיים האחרונות התקיים דיון בבית הספר בנושא שיעורי הבית?"
ב. "האם בבית הספר קיימות הנחיות כתובות למורים לגבי שיעורי הבית?"
תכנון ותיאום בין המורים
ג. "אני מתאמת מראש עם מורים אחרים של הכיתה את כמות שיעורי הבית כך שהעומס המוטל על התלמידים יהיה סביר"
ד. "אני נותנת לתלמידים משימות שונות לשיעורי בית בהתאם לקצב ההתקדמות שלהם בחומר הלימוד"

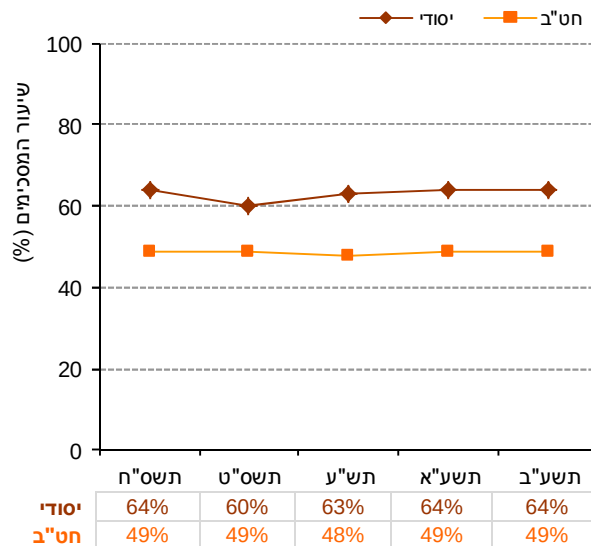
הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.5.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

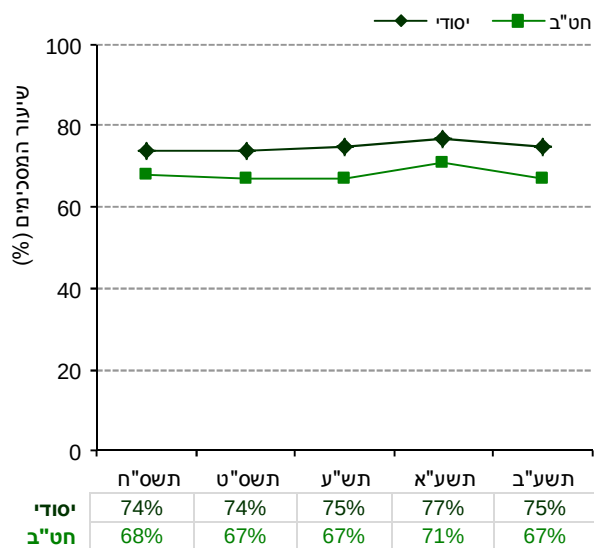
בתרשים 64 מוצגים נתוני המדד המסכם "תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 64: דיווחי מורים על תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

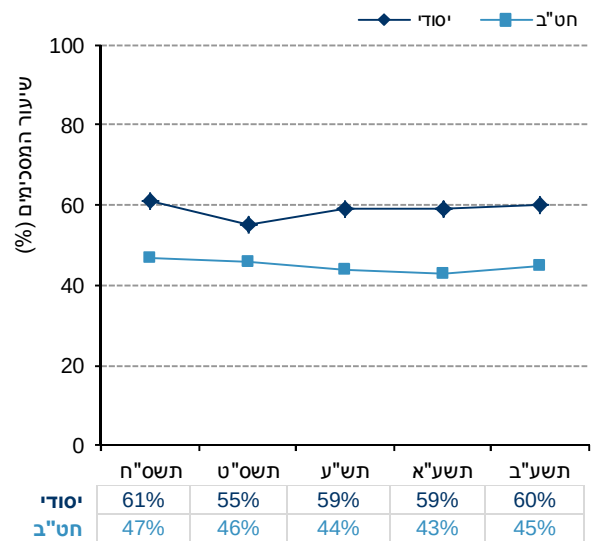
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

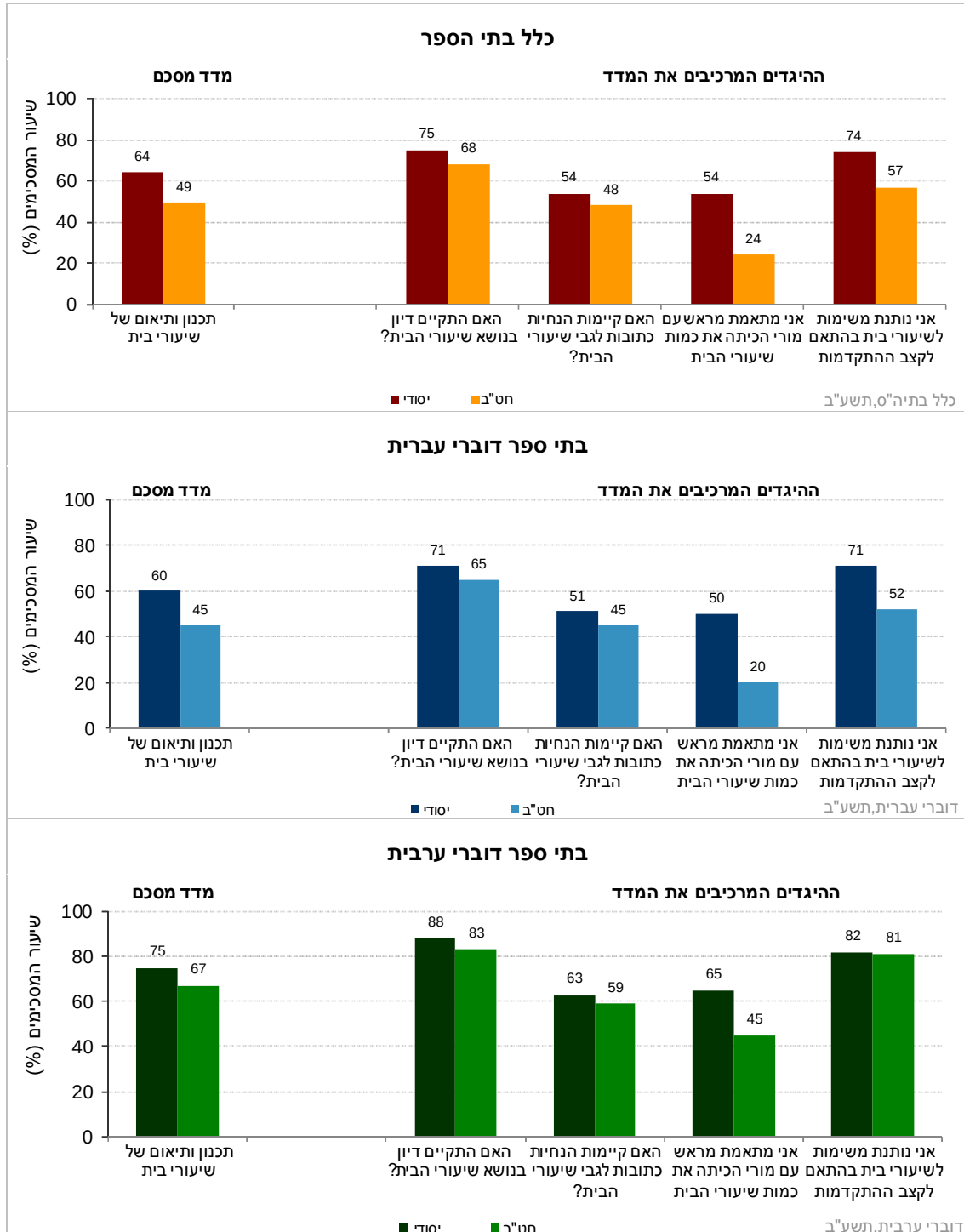
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 65 מוצגים נתוני המדד המסכם "תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שלבי החינוך, בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 65: דיווחי המורים על תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלבי חינוך (תשע"ב)

3.4.2. סוגי המטלות שניתנו לתלמידים במסגרת שיעורי הבית - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב

המדד "סוגי המטלות שניתנו לתלמידים במסגרת שיעורי הבית" מבקש לבחון את שיעור השימוש בכל סוג מטלה שמורים נוהגים לתת לתלמידיהם במסגרת שיעורי הבית. נתונים אלה נאספו בקרב מורים, אשר מלמדים בבתי ספר יסודיים ובחט"ב.

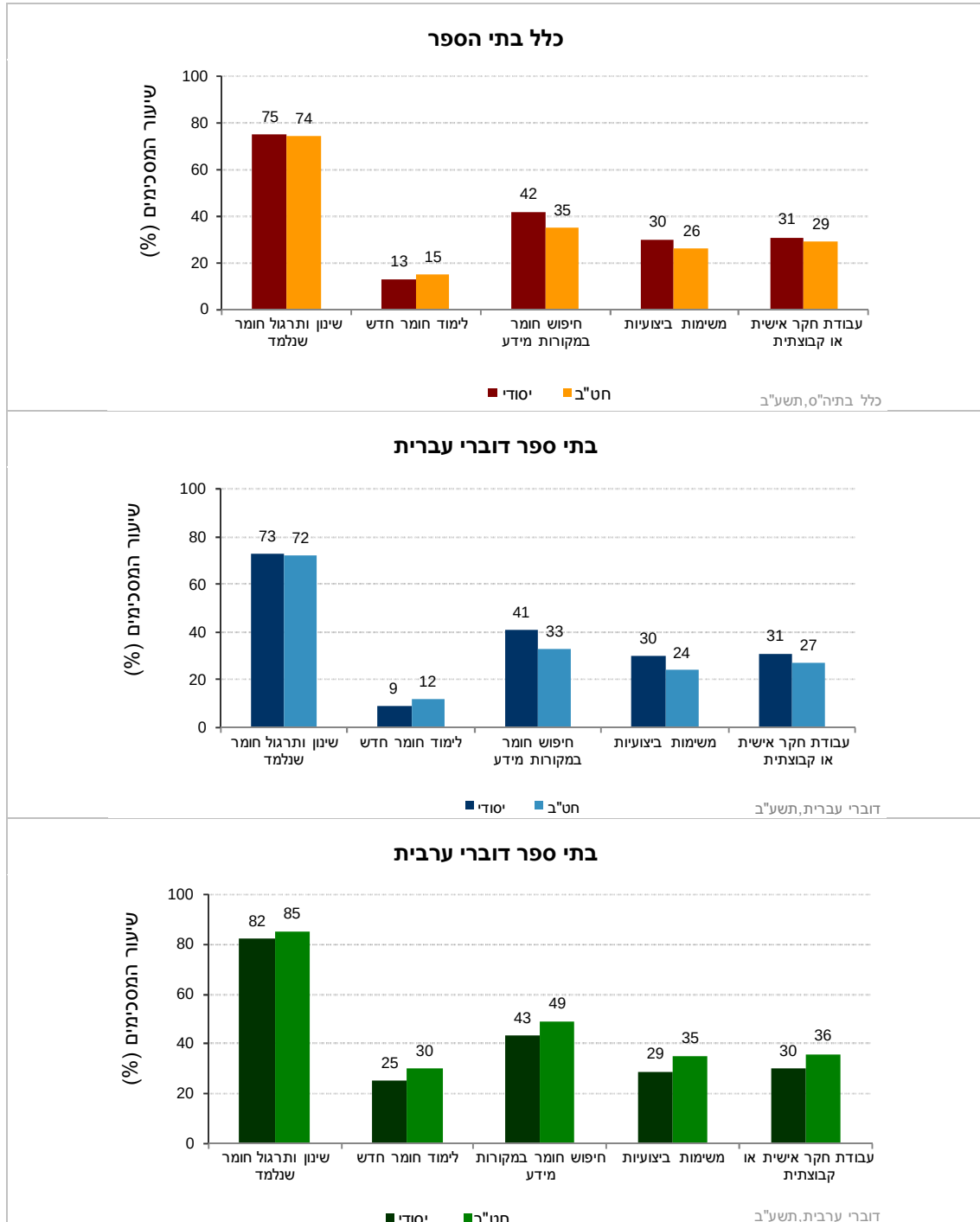
בנושא זה לא חושב מדד מסכם, ונתוני תשע"ב של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד. הנתונים מוצגים לפי שלבי חינוך בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

היגדים אודות מטלות שניתנו במסגרת שיעורי הבית
א. "שינון ותרגול של חומר שנלמד בכיתה"
ב. "לימוד חומר חדש שלא לימדת בשיעור"
ג. "חיפוש חומר באינטרנט, בספרים או במקורות מידע אחרים"
ד. "משימות ביצועיות כגון: עבודת חקר, עריכת ניסוי, עריכת ריאיון וכד"
ה. "עבודת חקר אישית או קבוצתית"

נתוני ההיגדים (תשע"ב)

בתרשים 66 מוצגים נתוני ההיגדים המרכיבים את המדד "סוגי המטלות שניתנו לתלמידים במסגרת שיעורי הבית" בשנה"ל תשע"ב לפי שלבי החינוך, בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 66: דיווחי המורים על סוגי המטלות שניתנו לתלמידים במסגרת שיעורי הבית: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלבי חינוך (תשע"ב)

3.4.3. הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

המדד המסכם "הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים" מבקש לבחון באיזו מידה מתייחסים המורים אל שיעורי הבית כאל חלק מתהליכי הלמידה, זאת לפי תפיסת התלמידים. נתונים אלה נאספו בקרב תלמידים בשלבי הגיל: יסודי (ה'-ו'), חט"ב (ז'-ט) וחט"ע (י'-יא').

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים
א. "רוב המורים בודקים בכיתה את שיעורי הבית"
ב. "רוב המורים יודעים כשתלמידים לא מכינים את שיעורי הבית"
ג. "רוב המורים יודעים אם תלמידים הכינו את שיעורי הבית בלי להשקיע מאמץ, אלא רק כדי לצאת ידי חובה"
ד. "רוב המורים מבקשים מאתנו לתקן את שיעורי הבית כשהם לא טובים"

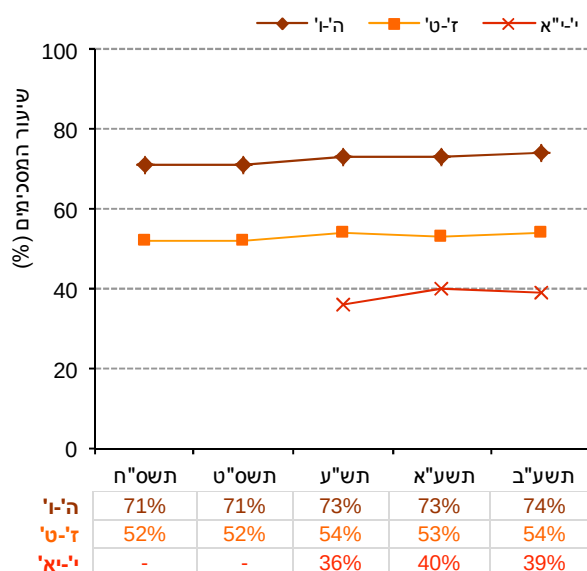
הסבר על אופן החישוב של המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

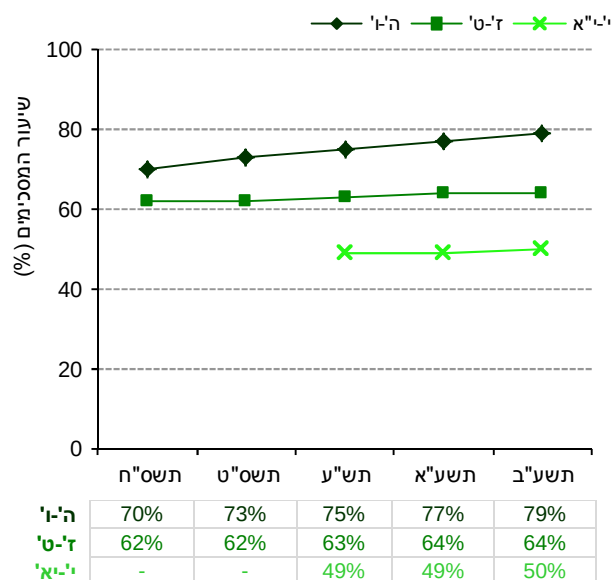
בתרשים 67 מוצגים נתוני המדד המסכם "הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים" בשנה"ל תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 67: דיווחי התלמידים על הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

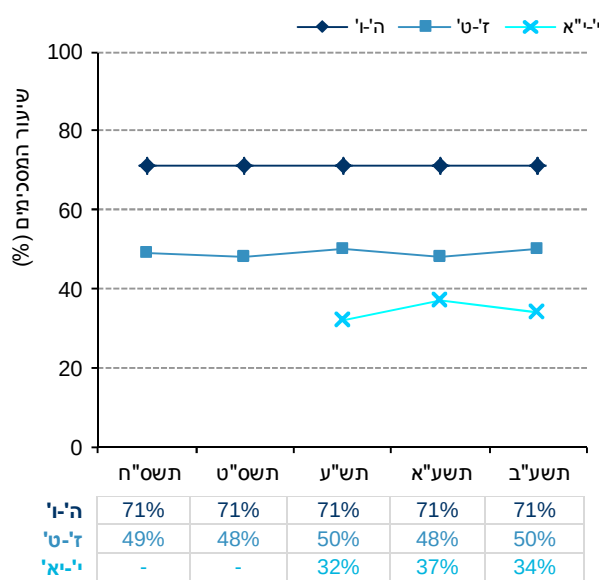
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

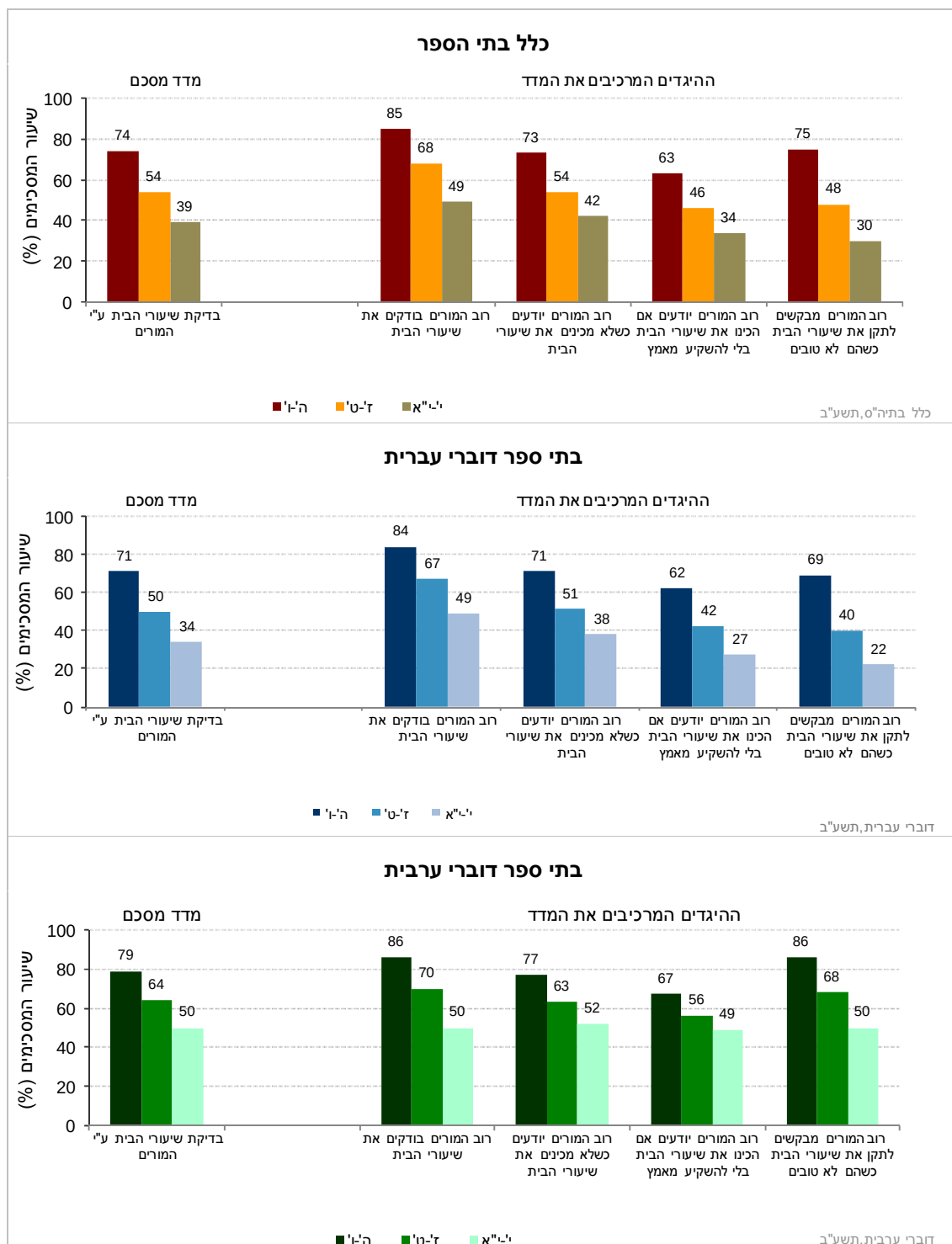
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 68 מוצגים נתוני המדד המסכם "הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 68: דיווחי התלמידים על הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

3.4.4. יעילות שיעורי הבית - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע (תשע"ב)

בנוסף לדיווח התלמידים על הקפדת המורים לגבי הכנת שיעורי הבית, התלמידים התבקשו להעריך את מידת הסיוע של שיעורי הבית בהבנת חומר הלימוד. הנתון נאסף בקרב התלמידים משלבי גיל: יסודי (ה'-ו'), חט"ב (ז'-ט) וחט"ע (י'-יא').

לוח 10: דיווחי תלמידים על ההיגד "שיעורי הבית עוזרים לי להבין טוב יותר את החומר הנלמד" (תשע"ב)

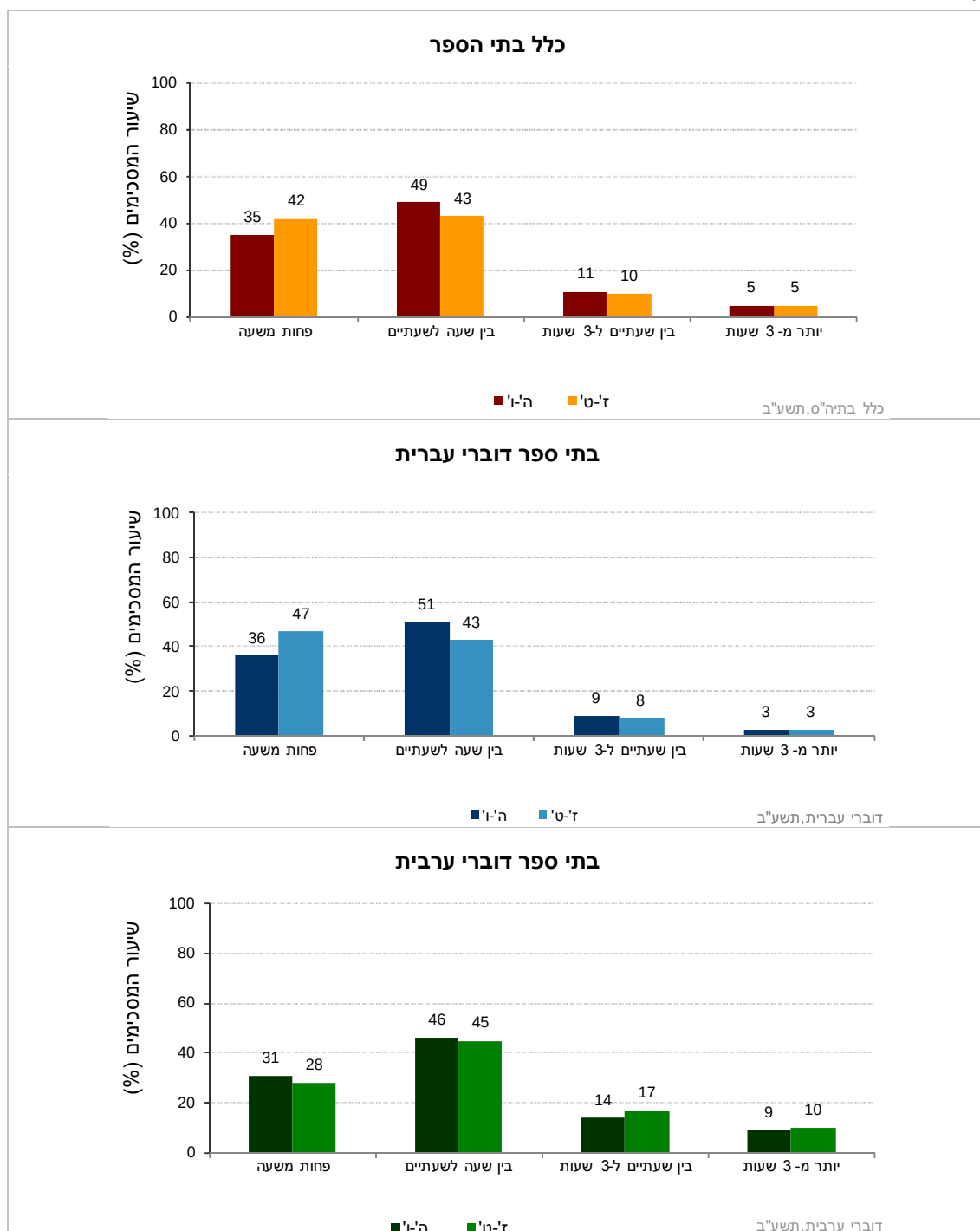
שיעורי הבית עוזרים לי להבין טוב יותר את החומר הנלמד שיעור העונים במידה רבה או במידה רבה מאד	כלל בתי"ס	בתי"ס דוברי עברית	בתי"ס דוברי ערבית
שכבה ה'-ו'	78%	73%	88%
שכבה ז'-ט'	63%	58%	77%
שכבה י'-יא'	58%	51%	73%

3.4.5. הזמן המוקדש להכנת שיעורי הבית - דיווחי תלמידי ביסודי ובחט"ב (תשע"ב)

להלן נתונים על אודות משך הזמן המוקדש להכנת שיעורי הבית, אשר נאספו בקרב תלמידים בשכבות הגיל: יסודי (ה'ו') וחט"ב (ז'ט').

בתרשים 69 מוצגים נתוני ההיגד "כמה שעות ביום אתה מקדיש להכנת שיעורי בית?" בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל ומגזר שפה, בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 69: דיווחי התלמידים על משך הזמן המוקדש להכנת שיעורי בית: שיעורי המשיבים לפי מגזר שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

3.4.6 הכנת שיעורי הבית - היגדים ייחודיים לתלמידים בחט"ע (תשע"ב)

תלמידים בחטיבה העליונה התבקשו להשיב על היגדים נוספים העוסקים בשיעורי הבית: כמה מהמורים נותנים שיעורי בית? והאם הם מעידים על עצמם שהם אכן מכינים את השיעורים?

לוח 11: דיווחי תלמידי החטיבה העליונה על היגדים נוספים בנושא "שיעורי הבית" (תשע"ב)

כמה מהמורים המלמדים אותך נוהגים לתת שיעורי בית במקצוע שהם מלמדים?	כלל בתי"ס	בתי"ס דוברי עברית	בתי"ס דוברי ערבית
כל המורים או מרביתם	48%	44%	57%
האם בדרכך אתה מכין את שיעורי הבית שאתה מקבל?	כלל בתי"ס	בתי"ס דוברי עברית	בתי"ס דוברי ערבית
בדרך כלל לא	15%	18%	7%
לפעמים כן ולפעמים לא	40%	40%	41%
בדרך כלל כן	45%	42%	52%

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 64-69 ולוחות 10-11:

תכנון ותיאום של שיעורי בית ע"י צוות המורים לפי דיווחי מורים (יסודי וחט"ב)

- באופן כללי, כ- 65% מהמורים בבתי"ס יסודיים, לעומת כמחצית מהמורים בחטיבות הביניים, מדווחים כי בבית הספר מתקיימים תכנון ותיאום של שיעורי בית. שיעורי המדווחים כך גבוהים יותר בקרב מורים בבתי"ס דוברי ערבית בהשוואה למורים בבתי"ס דוברי עברית. המדד נותר יציב למדי לאורך השנים בשני שלבי החינוך ובשני מגזרי השפה.
- התבוננות מעמיקה יותר בהיגדים המרכיבים את המדד מלמדת כי רק בכמחצית מבתי"ס קיימות הנחיות כתובות לגבי שיעורי הבית וכן כי הפרקטיקה של תיאום בין מורים באשר לשיעורי הבית איננה נפוצה במיוחד: רק כמחצית מהמורים בבתי ספר יסודיים ורק כרבע מהמורים בחט"ב מדווחים שכך אכן עשה בבית ספרם.

סוגי המטלות שנתנו לתלמידים במסגרת שיעורי הבית לפי דיווחי המורים (יסודי וחט"ב)

- במסגרת השאלות שנשאלו המורים באשר לשיעורי הבית הניתנים לתלמידים, הם התבקשו להתייחס לסוגי המשימות שהם נוהגים לתת לתלמידיהם. כפי שאפשר לראות בתרשימים, שיעורי הבית מיועדים בעיקר לשינון ולתרגול של חומר שנלמד בכיתה (כשלושה רבעים מהמורים דיווחו כך). כמו כן, עפ"י דיווחי המורים נפוצות למדי משימות של חיפוש חומר במקורות מידע מתוקשבים ושאינם מתוקשבים (כ- 40% מהמורים דיווחו כך), בעוד שמשימות כגון עבודת חקר ומשימות ביצועיות נפוצות פחות (כ- 30%). הפרקטיקה הפחות נפוצה היא מתן שיעורי בית שעניינם לימוד חומר חדש (כ- 15%).
- ככלל, מורים בבתי"ס דוברי ערבית דיווחו בשיעורים גבוהים יותר מעמיתיהם בבתי"ס דוברי עברית על שימוש בכל אחת מהמטלות הנ"ל, אולם השכיחויות היחסיות של סוגי המטלות השונות - דומות מאד בשני מגזרי השפה.

הקפדה על בדיקה של שיעורי הבית ע"י המורים לפי דיווחי התלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- ככלל, נתוני המדד הבוחן את מידת ההקפדה של המורים בבדיקת שיעורי הבית מצביעים על הבדלים ניכרים בין שלבי הגיל השונים: בעוד שכשלושה רבעים מתלמידי ה'ו' מדווחים כי המורים מקפידים לבדוק את שיעורי הבית, הרי שכמחצית מתלמידי ז'ט' מדווחים כך, ופחות מ- 40% מתלמידי י'יא'.
- שיעורי התלמידים בבתי"ס דוברי ערבית המדווחים כי המורים מקפידים על בדיקת שיעורי הבית גבוהים יותר בהשוואה לשיעורים המקבילים בבתי"ס דוברי עברית (הדבר נכון לכל אחד משלבי הגיל).
- לאורך השנים אפשר לזהות בקרב תלמידי ה'ו' בבתי"ס דוברי ערבית עלייה קלה בשיעורי המדווחים על הקפדה בבדיקת שיעורי הבית. ביתר שלבי הגיל ובשני המגזרים לא נרשמה מגמה ברורה בנתוני המדד על פני שנים.
- מלבד נתוני המדד, כדאי לשים לב לשיעורים הנמוכים שמדווחים תלמידים בחטיבה העליונה על ההיגדים

השונים. בפרט בולט שרק כשליש מהתלמידים מדווחים שהמורים יודעים אם התלמידים הכינו את שיעורי הבית כלאחר יד ומבלי להתאמץ ושיעור דומה מדווחים כי המורים נוהגים לבקש מהתלמידים לתקן את שיעורי הבית כשאינם נכונים.

יעילות שיעורי הבית לפי דיווחי התלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- תלמידים מכל שלבי הגיל נשאלו באיזו מידה שיעורי הבית עוזרים להם להבין את החומר הנלמד. מעניין לציין שמרבית התלמידים סברו ששיעורי הבית אכן מסייעים להם בכך (הגם ששיעורי המדווחים כך יורדים עם העלייה בשלבי הגיל): כ- 80% בכיתות ה'-ו', כ- 65% בכיתות ז'-ט' וכ- 60% בכיתות י'-יא'. שיעור המדווחים גבוה יותר בבתי"ס דוברי הערבית בהשוואה לדוברי העברית.

הזמן המוקדש להכנת שיעורי הבית לפי דיווחי התלמידים (יסודי וחט"ב)

- כאשר נשאלו מהו משך הזמן שלוקח לתלמידים לסיים את שיעורי הבית שלהם, כ- 45% דיווחו שהתהליך נמשך בין שעה לשעתיים ומעט פחות מ- 40% דיווחו שהדבר לוקח להם פחות משעה.
- תלמידי כיתות ז'-ט' דיווחו כי הדבר לוקח להם זמן קצר יותר, בהשוואה לתלמידי כיתות ה'-ו', ואילו תלמידים מבתי"ס דוברי עברית דיווחו כי הדבר לוקח להם פחות זמן, בהשוואה לתלמידים מבתי"ס דוברי ערבית.

הכנת שיעורי הבית לפי דיווחי תלמידים (חט"ע)

- אינדיקציה מעניינת נוספת לתפקיד ולחשיבות של שיעורי הבית בחטיבות העליונות אפשר למצוא בתגובות של תלמידי כיתות י'-יא' לשאלות העוקבות "האם המורים שלך נוהגים לתת שיעורי בית?" ו- "האם בדרך כלל אתה מכין את שיעורי הבית שאתה מקבל?". כ- 50% מהתלמידים ציינו שכל מוריהם או מרבית מוריהם נוהגים לתת להם שיעורי בית. כ- 45% מהתלמידים דיווחו שהם בדרך כלל נוהגים להכין את שיעורי הבית שהם קיבלו ו- 40% דיווחו שלפעמים הם מכינים את שיעוריהם ולפעמים לא.
- בשני הפרמטרים, תלמידים מהמגזר דובר הערבית דיווחו באחוזים גבוהים יותר כי המורים נוהגים לתת להם שיעורי בית וכי הם מקפידים להכין אותם.

3.5. היקף הסתייעות בשיעורים פרטיים

המדד "היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב" מבקש לבחון את שיעורי התלמידים המסתייעים בשיעורים פרטיים. מדד זה נבדק באמצעות היגדים שונים עבור תלמידי בתי ספר יסודיים וחטיבת הביניים ועבור תלמידים בחטיבה העליונה, ולפיכך ידווח בנפרד עבור שכבות ה'ו' ו-ז'ט' ועבור שכבות י'-יא'.

3.5.1 היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב - דיווחי תלמידים ביסודי ובחט"ב

המדד "היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב" מבקש לבחון את שיעור התלמידים בשכבות גיל יסודי (ה'ו') וחט"ב (ז'ט') המסתייעים בשיעורים פרטיים אחרי שעות הלימודים במקצועות הנכללים בבחינות המיצ"ב.

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר, בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

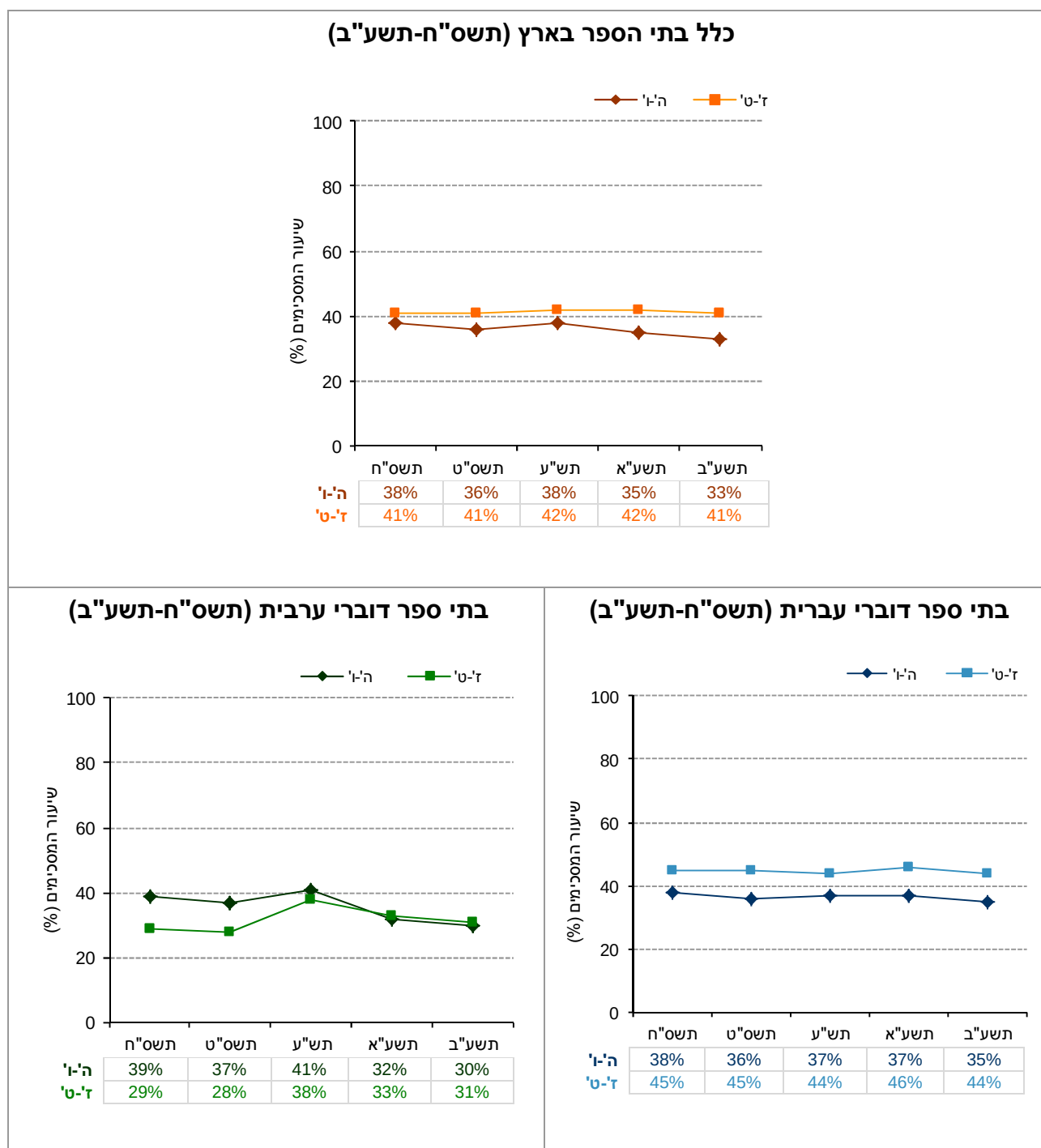
המדד המסכם: שיעורי התלמידים המסתייעים בשיעורים פרטיים במקצוע אחד לפחות מתוך מקצועות המיצ"ב	
א.	"אני מקבל שיעורים פרטיים בלשון, הבעה/ שפת אם בתשלום"
ב.	"אני מקבל שיעורים פרטיים באנגלית בתשלום"
ג.	"אני מקבל שיעורים פרטיים במתמטיקה בתשלום"
ד.	"אני מקבל שיעורים פרטיים במדע וטכנולוגיה בתשלום"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.4.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 70 מוצגים נתוני המדד המסכם "היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב" בקרב התלמידים בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 70: דיווחי התלמידים על היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

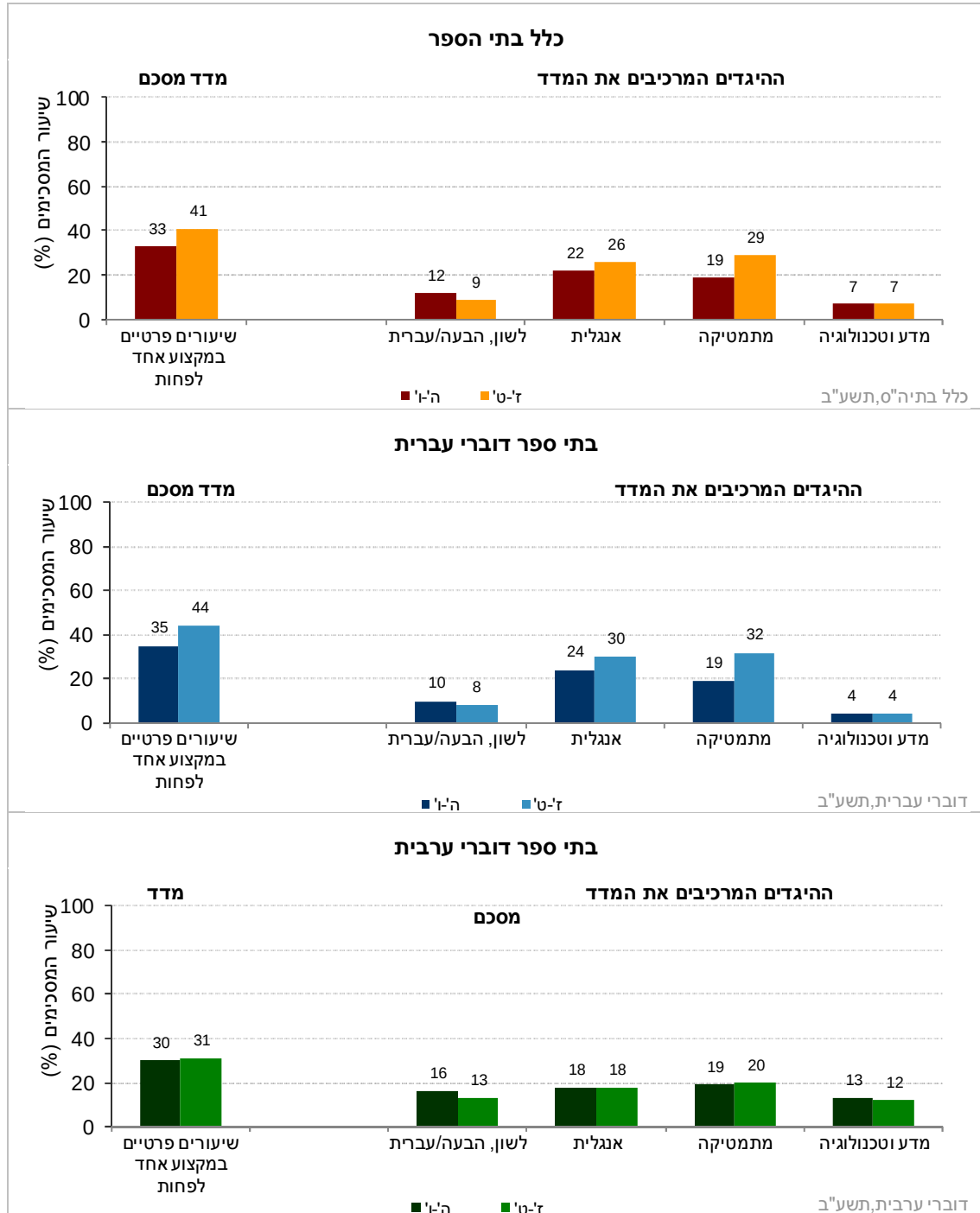

*מקור הירידה בכיתות ה'ו' בין תש"ע לתשע"א: היקף השיעורים הפרטיים בשפה בקרב תלמידים בבתי ספר בדואים בדרום (ירידה של 10%) ובקרב תלמידים בבתי ספר ערבים (ירידה של 5%)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 71 מוצגים נתוני המדד המסכם "היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל, בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 71: דיווחי התלמידים ביסודי ובחט"ב על היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב: שיעורי המסכמים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל (תשע"ב)

3.5.2. היקף השיעורים הפרטיים - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)

גם תלמידי י-יא' נשאלו באשר לשיעורים פרטיים שהם מסתייעים להם. תחילה, הם נשאלו "האם אתה מקבל עזרה אחרי שעות הלימודים ממורה פרטי שהוריק משלמים לו?". התלמידים אשר השיבו בחיוב התבקשו לסמן בעבור כל אחד משורה של תחומי דעת - האם אמנם הם מקבלים שיעורים פרטיים בתחום דעת זה.

יש לשים לב: אופן הדיווח שלהם היה שונה מאופן הדיווח של תלמידי ה-ו' ומתלמידי ז-ט', ועל כן אין להשוות במישרין בין הדיווחים.

לוח 12: דיווחי התלמידים בחטיבה העליונה על היקף השיעורים הפרטיים במקצועות שונים: (תשע"ב)

שיעור התלמידים בחט"ע המקבלים שיעורים פרטיים במקצוע אחד לפחות	כלל בתי"ס	בתי"ס דוברי עברית	בתי"ס דוברי ערבית
בכלל לא	30%	30%	30%
כן, מידי פעם	29%	30%	24%
כן, באופן קבוע	42%	40%	46%
שיעור התלמידים בחט"ע המקבלים עזרה בתשלום (אחרי שעות הלימודים, ממורה פרטי) במקצועות שלהלן:			
שיעורים פרטיים בשפת אם/לשון	8%	10%	4%
שיעורים פרטיים באנגלית	10%	11%	8%
שיעורים פרטיים במתמטיקה	24%	27%	18%
שיעורים פרטיים בפיזיקה או כימיה או ביולוגיה	4%	3%	7%
שיעורים פרטיים באזרחות או בספרות או בהיסטוריה	4%	4%	5%

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 70-71 ולוח 12:

היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב לפי דיווחי תלמידים (יסודי וחט"ב)

- באופן כללי, כ- 40% מתלמידי ז-ט' וכשליש מתלמידי ה-ו' מדווחים כי הם מסתייעים בשיעורים פרטיים במימון הוריהם, לפחות באחד ממקצועות הליבה, שפת-אם, מתמטיקה, אנגלית ומדע וטכנולוגיה. שיעורי המדווחים כך גבוהים יותר בקרב דוברי עברית בהשוואה לדוברי ערבית.
- לאורך השנים אפשר לזהות יציבות בשיעורי התלמידים המדווחים על שיעורים פרטיים בכיתות ז-ט', וירידה עקבית מתונה בקרב תלמידי ה-ו'.
- המקצועות השכיחים ביותר בהם מסתייעים התלמידים בשיעורים פרטיים הם מתמטיקה ואנגלית. שיעורים פרטיים בשפת אם ובמדע וטכנולוגיה הם פחות שכיחים (הבדלים אלו בולטים במיוחד בבתי ספר דוברי עברית).

היקף השיעורים הפרטיים לפי דיווחי תלמידים (חט"ע)

- תלמידי י-יא' נשאלו אף הם באשר לשיעורים פרטיים שהם מסתייעים בהם בתחומי הדעת השונים. בסך הכל 70% מהתלמידים מדווחים שהם מסתייעים בשיעורים פרטיים, כ-30% מידי פעם וכ-40% באופן קבוע (יש לזכור: אין להשוות בין דיווחי התלמידים בכיתות ה-ו' ובכיתות ז-ט' לאלו של תלמידי י-יא', בשל נוסח שונה של השאלות).
- בדומה לתלמידים בכיתות ז-ט', המקצוע השכיח ביותר בחט"ע הוא מתמטיקה, כרבע מהתלמידים דיווחו כי הם מסתייעים בשיעורים פרטיים במתמטיקה (27% בקרב דוברי העברית ו-18% בקרב דוברי הערבית). 10% מהתלמידים דיווחו כי הם מקבלים שיעורים פרטיים באנגלית, 8% בשפת-אם/לשון וכ-4% בכל אחד משני אשכולות של מקצועות, אשכול מדעי ואשכול הומני.

4. עבודת צוות בבית הספר - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב

חלק חשוב ביצירת סביבה פדגוגית איכותית טמון בעבודת צוות מקצועית וממוקדת תהליכי הוראה ולמידה. פרק זה בוחן מספר היבטים של עבודת הצוות בביה"ס - עפ"י דיווחי מורים. המדד "עבודת צוות בבית הספר" עוסק ברמת שיתוף הפעולה המאפיינת את עבודת המורים בבית הספר. נתונים אלו נאספו בקרב מורים אשר מלמדים בבתי ספר יסודיים ובחט"ב.

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם "עבודת צוות בבית הספר" לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. לאחר מכן מוצגים נתוני המדד המסכם לצד נתוני ההיגדים המרכיבים אותו לפי מגזר שפה ושלב חינוך. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: עבודת צוות בבית הספר
למידה משותפת של חברי הצוות
א. "בבית הספר עורכים מפגשים שיטתיים ומובנים לבדיקת הישגים בהוראה ובלמידה"
ב. "מורים בבית הספר מקפידים לשתף מורים עמיתים בידע שצברו בהשתלמויות"
ג. "פגישות הצוות מתועדות והסיכום מופץ לכלל המורים בצוות"
עבודת צוות בפיתוח תכניות לימוד וכלי הערכה
ד. "המורים בצוות המקצועי מתכננים את כלי ההערכה (מטלות, מבחנים) בעבודה שיתופית"
ה. "מורים בצוות המקצועי משתפים את עמיתיהם בתכניות או בכלים שפיתחו"
ו. "המורים בצוות המקצועי דנים באסטרטגיות הוראה הנובעות משגיאות ומטעויות של תלמידים"

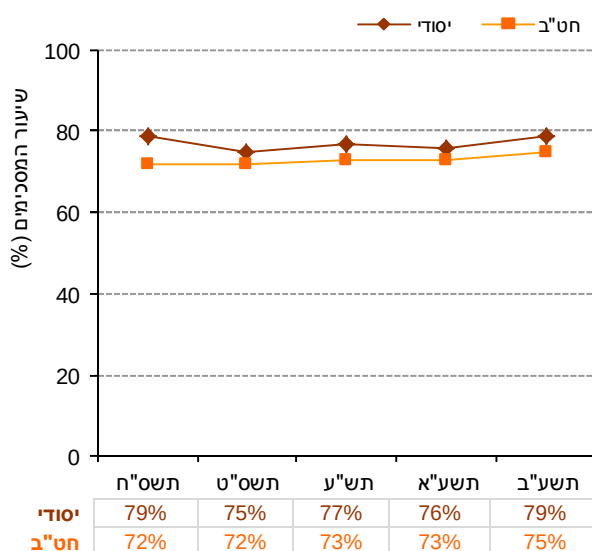
הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

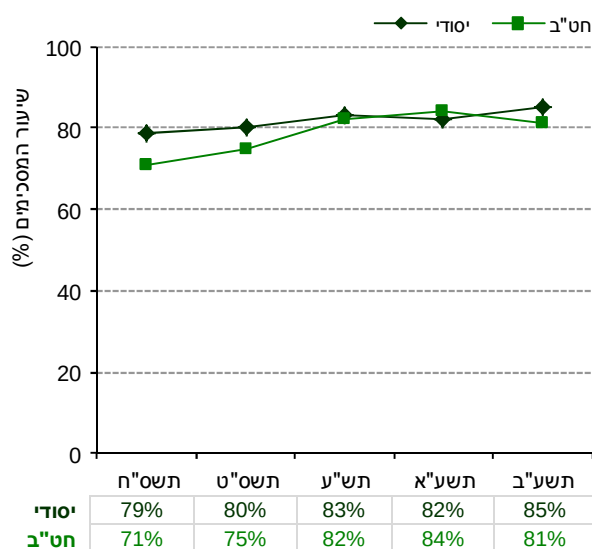
בתרשים 72 מוצגים נתונים על עבודת צוות בבית הספר בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 72: דיווחי המורים על עבודת צוות בבית הספר: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

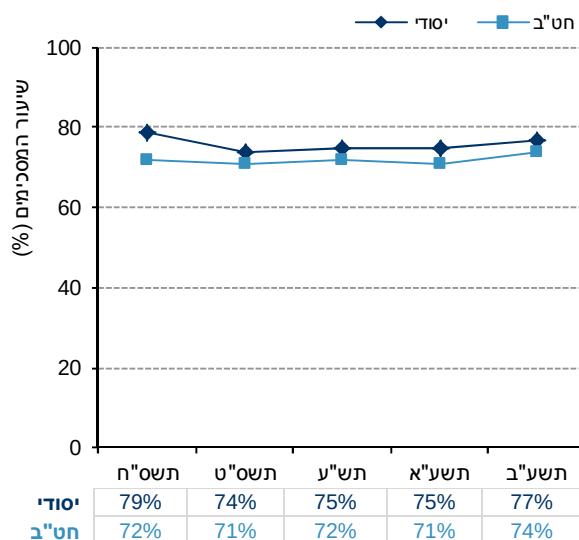
כלל בתי הספר בארץ (תשס"ח-תשע"ב)

בתי ספר דוברי ערבית (תשס"ח-תשע"ב)

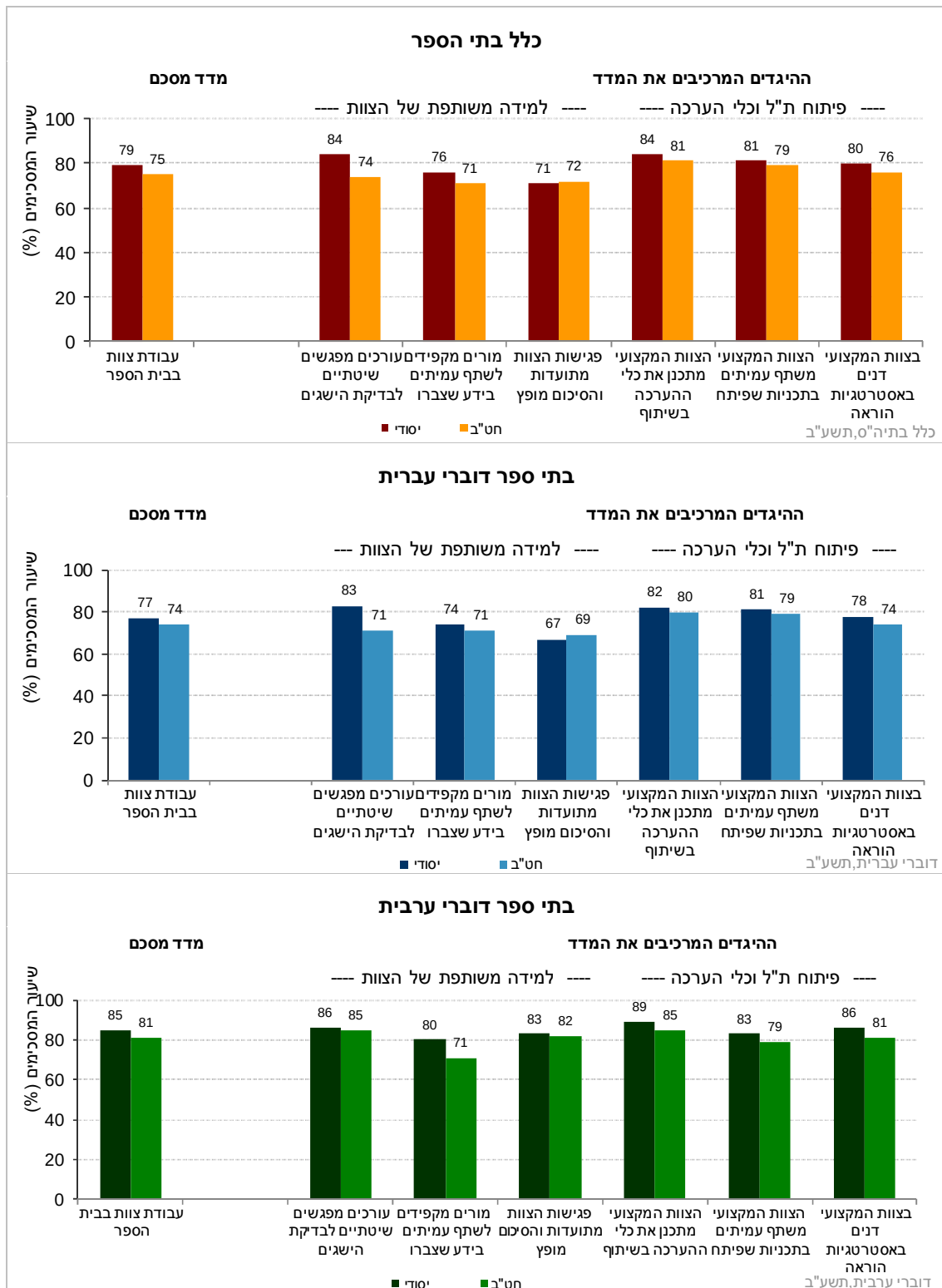
בתי ספר דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 73 מוצגים נתוני המדד המסכם "עבודת צוות בבית הספר" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שלבי החינוך בכלל בתי הספר, בבתי ספר דוברי עברית ובבתי ספר דוברי ערבית (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 73: דיווחי המורים על עבודת צוות בבית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושלבי חינוך (תשע"ב)

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 72-73:

- באופן כללי, מרבית המורים (למעלה משלושה רבעים) מדווחים על קיומה של עבודת צוות איכותית בקרב מורים בבית ספרם: קיום מפגשי עבודה שיטתיים, שיתוף במידע, תכנון משותף של כלי הערכה ועוד.
- שיעורי המדווחים כך גבוהים יותר במגזר דובר הערבית בהשוואה למגזר דובר העברית, והם מעט גבוהים יותר בבתי"ס יסודיים בהשוואה לחט"ב.
- לאורך השנים אפשר לזהות יציבות בנתוני המדד בבתי"ס דוברי עברית ועלייה מתונה בבתי"ס דוברי ערבית.
- התבוננות מעמיקה יותר בהיגדים המרכיבים את המדד מלמדת כי בבתי"ס דוברי העברית שיעורים נמוכים, באופן יחסי, מדווחים על תיעוד פגישות הצוות והפצת התיעוד לכלל המורים, ואילו בבתי"ס דוברי ערבית שיעורים נמוכים יחסית מדווחים על שיתוף מורים עמיתים בידע שנצבר (מאפיין בעיקר את חטיבות הביניים במגזר שפה זה).

נספחים

נספח 1: אופן החישוב של המדדים המסכמים

1.1 אופן חישוב המדדים:

תלמידים

"תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר"
"יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים"
"יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים"
"יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה"
"מעורבות הורים בחטיבה העליונה"
"היעדר תחושת מוגנות של התלמידים"
"התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה"
"תפיסות תלמידים את ציפיות המורים מהם ואת האמונה ביכולותיהם"
"תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים"
"מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים"
"קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים"
"הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים"
"תפיסת חשיבות תעודת הבגרות על-ידי התלמידים"
"תפיסת ההוראה בעיני תלמידים"
"מעורבות חברתית של תלמידים בחטיבה עליונה"
"מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית של תלמידים"

מורים

"שביעות הרצון של המורים מבית הספר"
"יחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים"
"התערבות יתר של ההורים"
"היעדר תחושת מוגנות של המורים"
"הוראה דיפרנציאלית בבית הספר"
"מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים"
"עבודת צוות בבית הספר"

כדי לחשב את המדד המסכם הוצגו מספר היגדים המתארים היבטים שונים בנושא זה. המשיבים התבקשו לציין באיזו מידה הם מסכימים עם ההיגד על סולם בן חמש דרגות, הנע מ"מסכים מאוד" (5) ועד "מאוד לא מסכים" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את שני הערכים הגבוהים ביותר בסולם (4 או 5) כמסכימים עם ההיגד. המדד המסכם הוא הממוצע של אחוזי המסכימים עם ההיגדים השונים המתארים את הנושא. בהתאמה, ערכי המדד נעים בין 0 ל-100.

1.2 אופן החישוב של המדד "מעורבות באירועי אלימות" ו"פגיעת מורים בתלמידים"

בהיגדים אלו התבקשו התלמידים לדווח באיזו שכיחות התרחשו, בחודש שקדם למילוי השאלון, גילויי אלימות שונים המתוארים בהיגדים. בנוגע לכל היגד התבקשו התלמידים לבחור מתוך שלוש אפשרויות תשובה: (1) אף פעם, (2) פעם או פעמיים, (3) שלוש פעמים או יותר. לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את שני הערכים הגבוהים ביותר בסולם (2 או 3) כמדווחים על האירוע. המדד המסכם "מעורבות באירועי אלימות" הוא הממוצע של שיעורי המדווחים על ההיגדים השונים בנושא, והוא נע בין 0 ל-100.

1.3 אופן החישוב של המדד "שימוש בתקשוב בתהליכי למידה"

המדד המסכם "שימוש בתקשוב בתהליכי למידה" מורכב משני נושאים: שימוש במחשב במקצועות המיצ"ב במהלך שעות הלימודים בבית הספר ושימוש באינטרנט לצורכי למידה. בנושא השימוש במחשב במקצועות המיצ"ב הוצגו לתלמידים ארבעה היגדים בדבר השימוש במחשב בבית הספר בארבעת מקצועות המיצ"ב: שפת אם, אנגלית, מתמטיקה ומדע וטכנולוגיה. המשיבים התבקשו לציין באיזו מידה הם השתמשו במחשב בכל אחד מהמקצועות, על סולם בן שלוש דרגות: (1) בכלל לא, (2) לעתים רחוקות, (3) לעתים קרובות. לצורכי דיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם (2 ו-3) כמדווחים על שימוש במחשב, וחושב שיעור המדווחים (באחוזים) בכל אחד מארבעת המקצועות. בנושא השימוש באינטרנט הוצגו למשיבים כמה שאלות הנוגעות לשימוש באינטרנט לצורכי למידה, ועליהם היה לענות "כן" או "לא". לצורכי דיווח על הממצאים סווגו המשיבים "כן" כמדווחים על שימוש באינטרנט, וחושב שיעור המדווחים (באחוזים) בכל אחת מהשאלות. המדד המסכם הוא הממוצע של שיעורי המדווחים בארבעת מקצועות המיצ"ב ובשאלות הנוגעות לשימוש באינטרנט. בהתאם לכך, ערכי המדד נעים בין 0 ל-100.

1.4 אופן החישוב של המדד "שיעורי התלמידים המקבלים שיעורים פרטיים במקצוע אחד לפחות מתוך מקצועות המיצ"ב"

התלמידים התבקשו לציין האם הם מקבלים שיעורים פרטיים בכל אחד ממקצועות המיצ"ב על סולם בן 3 דרגות: (1) בכלל לא, (2) מדי פעם, (3) באופן קבוע. לצורכי דיווח סווגו המשיבים שציינו את 2 הערכים הגבוהים ביותר בסולם (2 ו-3) כמדווחים על היקף השיעורים הפרטיים וחושב שיעורם (באחוזים).

בשונה מחישוב שאר המדדים המסכמים בדוח, המדד בנושא זה הוא שיעור התלמידים (באחוזים) המקבלים שיעורים פרטיים במקצוע אחד לפחות מתוך מקצועות המיצ"ב. בהתאמה, ערכי המדד נעים בין 0 ל-100.

1.5 אופן החישוב של המדד "תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים"

המדד המסכם "תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים" מורכב משני נושאים: "קיום מדיניות בית ספרית" ו"תכנון ותיאום בין המורים בנושא שיעורי הבית". בנושא "קיום מדיניות בית ספרית" הוצגו למורים שני היגדים בהם נשאלו האם התקיים דיון בבית הספר בנושא שיעורי הבית והאם קיימות בבית הספר הנחיות כתובות למורים לגבי שיעורי הבית. המשיבים התבקשו להשיב: "כן" או "לא". לצורכי דיווח על הממצאים חושב שיעור המדווחים (באחוזים) בחיוב על קיום המדיניות הבית ספרית. בנושא "תיאום ותכנון בין מורים" הוצגו למורים שני היגדים הנוגעים לוויסות עומס שיעורי הבית המוטל על התלמידים באמצעות תיאום עם מורים אחרים ולמתן שיעורי בית בהתאם לקצב ההתקדמות של התלמידים בחומר הלימוד. המשיבים התבקשו לציין באיזו מידה הם מסכימים עם ההיגד על סולם בן חמש דרגות, הנע מ"מסכים מאוד" (5) ועד "מאוד לא מסכים" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שציינו את שני הערכים הגבוהים ביותר בסולם (4 או 5) כמסכימים עם ההיגד. המדד המסכם הוא הממוצע של שיעורי המדווחים בחיוב בכל אחד מן ההיגדים. בהתאם לכך, ערכי המדד נעים בין 0 ל-100.

נספח 2: נתוני המדדים המסכמים וההיגדים המרכיבים אותם בתשס"ח-תשע"ב - דיווחי תלמידים

נספח 2.1: תחושה כללית כלפי בית הספר (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 13: דיווחי התלמידים על תחושה כללית כלפי בית הספר: שיעורי המסכמים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: תחושה כללית כלפי בית הספר	ה'ו'	73%	72%	73%
	ז'ט'	64%	65%	64%
	כלל השכבות	68%	68%	68%
א. "אני אוהב להיות בבית הספר"	ה'ו'	66%	74%	68%
	ז'ט'	57%	66%	60%
	כלל השכבות	61%	69%	63%
ב. "גם אילו הייתי יכול, לא הייתי עובר לבית ספר אחר"	ה'ו'	79%	71%	77%
	ז'ט'	68%	68%	68%
	כלל השכבות	72%	70%	72%
ג. "טוב לי בבית הספר"	ה'ו'	76%	70%	74%
	ז'ט'	68%	59%	66%
	כלל השכבות	71%	64%	69%
נתוני תשס"ט	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: תחושה כללית כלפי בית הספר	ה'ו'	73%	72%	73%
	ז'ט'	65%	66%	65%
	כלל השכבות	69%	68%	69%
א. "אני אוהב להיות בבית הספר"	ה'ו'	64%	74%	67%
	ז'ט'	57%	66%	59%
	כלל השכבות	60%	69%	63%
ב. "גם אילו הייתי יכול, לא הייתי עובר לבית ספר אחר"	ה'ו'	78%	71%	76%
	ז'ט'	69%	70%	69%
	כלל השכבות	73%	70%	72%
ג. "טוב לי בבית הספר"	ה'ו'	76%	72%	75%
	ז'ט'	70%	61%	68%
	כלל השכבות	73%	66%	71%

כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
73%	75%	73%	ה'ו'	מדד מסכם: תחושה כללית כלפי בית הספר
66%	67%	66%	ז'ט'	
69%	70%	68%	כלל השכבות ה'ט'	
67%	66%	67%	י'יא'	
67%	75%	64%	ה'ו'	א. "אני אוהב להיות בבית הספר"
60%	66%	58%	ז'ט'	
63%	70%	61%	כלל השכבות ה'ט'	
60%	67%	58%	י'יא'	
77%	75%	77%	ה'ו'	ב. "גם אילו הייתי יכול, לא הייתי עובר לבית ספר אחר"*
69%	72%	68%	ז'ט'	
72%	73%	72%	כלל השכבות ה'ט'	
71%	70%	71%	י'יא'	
76%	74%	77%	ה'ו'	ג. "טוב לי בבית הספר"
69%	63%	71%	ז'ט'	
72%	68%	73%	כלל השכבות ה'ט'	
69%	61%	72%	י'יא'	
כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
75%	76%	75%	ה'ו'	מדד מסכם: תחושה כללית כלפי בית הספר
68%	69%	67%	ז'ט'	
71%	72%	70%	כלל השכבות ה'ט'	
66%	65%	66%	י'יא'	
69%	76%	66%	ה'ו'	א. "אני אוהב להיות בבית הספר"
62%	68%	59%	ז'ט'	
65%	71%	62%	כלל השכבות ה'ט'	
59%	64%	57%	י'יא'	
79%	76%	80%	ה'ו'	ב. "גם אילו הייתי יכול, לא הייתי עובר לבית ספר אחר"*
71%	73%	70%	ז'ט'	
74%	74%	74%	כלל השכבות ה'ט'	
70%	69%	70%	י'יא'	
78%	76%	78%	ה'ו'	ג. "טוב לי בבית הספר"
71%	66%	72%	ז'ט'	
74%	71%	75%	כלל השכבות ה'ט'	
69%	62%	71%	י'יא'	

כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
77%	78%	76%	ה'ו'	מדד מסכם: תחושה כללית כלפי בית הספר
70%	70%	70%	ז'ט'	
73%	73%	73%	כלל השכבות ה'ט'	
68%	68%	68%	י'יא'	
71%	77%	68%	ה'ו'	א. "אני אוהב להיות בבית הספר"
64%	68%	63%	ז'ט'	
67%	72%	65%	כלל השכבות ה'ט'	
62%	67%	60%	י'יא'	
81%	79%	81%	ה'ו'	ב. "גם אילו הייתי יכול, לא הייתי עובר לבית ספר אחר" [*]
72%	74%	72%	ז'ט'	
76%	76%	76%	כלל השכבות ה'ט'	
71%	71%	71%	י'יא'	
79%	78%	80%	ה'ו'	ג. "טוב לי בבית הספר"
73%	67%	75%	ז'ט'	
75%	72%	77%	כלל השכבות ה'ט'	
71%	65%	73%	י'יא'	

* נוסח היגד זה בשאלון היה "אילו הייתי יכול, הייתי עובר לבית ספר אחר". לצורך הדיווח בדוח זה ההיגד נוסח מחדש, כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

נספח 2.2: יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 14: דיווחי התלמידים על יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהגידים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים	ה'ו'	59%	68%	62%
	ז'ט'	38%	54%	42%
	כלל השכבות	47%	60%	51%
א. "יש לי יחסים קרובים וטובים עם רוב המורים שלי"	ה'ו'	68%	84%	73%
	ז'ט'	50%	79%	58%
	כלל השכבות	58%	81%	65%
ב. "כשעצוב לי או כשרע לי, אני מרגיש נוח לדבר על זה עם מישהו מהמורים שלי"	ה'ו'	42%	69%	50%
	ז'ט'	19%	49%	28%
	כלל השכבות	28%	58%	37%
ג. "לרוב המורים אכפת ממני וממה שקורה לי ולא רק בקשר ללימודים"	ה'ו'	65%	56%	62%
	ז'ט'	45%	42%	45%
	כלל השכבות	53%	48%	52%
ד. "לרוב המורים חשוב מאד לדעת איך אני מרגיש בבית הספר ובכלל"	ה'ו'	62%	64%	63%
	ז'ט'	36%	45%	39%
	כלל השכבות	47%	53%	49%
נתוני תשס"ט	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים	ה'ו'	57%	68%	60%
	ז'ט'	36%	55%	41%
	כלל השכבות	45%	61%	50%
א. "יש לי יחסים קרובים וטובים עם רוב המורים שלי"	ה'ו'	67%	84%	72%
	ז'ט'	50%	81%	59%
	כלל השכבות	57%	82%	64%
ב. "כשעצוב לי או כשרע לי, אני מרגיש נוח לדבר על זה עם מישהו מהמורים שלי"	ה'ו'	41%	72%	50%
	ז'ט'	20%	53%	29%
	כלל השכבות	29%	61%	38%
ג. "לרוב המורים אכפת ממני וממה שקורה לי ולא רק בקשר ללימודים"	ה'ו'	62%	54%	60%
	ז'ט'	40%	40%	40%
	כלל השכבות	49%	46%	48%
ד. "לרוב המורים חשוב מאד לדעת איך אני מרגיש בבית הספר ובכלל"	ה'ו'	59%	63%	60%
	ז'ט'	34%	45%	37%
	כלל השכבות	45%	53%	47%

נתוני תש"ע				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים				ה'ו'	59%	71%	63%
				ז'ט'	39%	55%	43%
				כלל השכבות ה'ט'	47%	62%	52%
				י'יא'	34%	47%	37%
א. "יש לי יחסים קרובים וטובים עם רוב המורים שלי"				ה'ו'	68%	86%	74%
				ז'ט'	53%	80%	61%
				כלל השכבות ה'ט'	59%	83%	66%
				י'יא'	54%	83%	61%
ב. "כשעצוב לי או כשרע לי, אני מרגיש נוח לדבר על זה עם מיישהו מהמורים שלי"				ה'ו'	45%	76%	54%
				ז'ט'	23%	53%	31%
				כלל השכבות ה'ט'	47%	62%	52%
				י'יא'	20%	36%	24%
ג. "לרוב המורים אכפת ממני וממה שקורה לי ולא רק בקשר ללימודים"				ה'ו'	64%	57%	62%
				ז'ט'	42%	40%	41%
				כלל השכבות ה'ט'	47%	62%	52%
				י'יא'	33%	33%	33%
ד. "לרוב המורים חשוב מאד לדעת איך אני מרגיש בבית הספר ובכלל"				ה'ו'	61%	67%	63%
				ז'ט'	37%	47%	39%
				כלל השכבות ה'ט'	47%	62%	52%
				י'יא'	27%	34%	29%
נתוני תשע"א				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים				ה'ו'	62%	73%	65%
				ז'ט'	40%	58%	45%
				כלל השכבות ה'ט'	47%	62%	52%
				י'יא'	35%	48%	38%
א. "יש לי יחסים קרובים וטובים עם רוב המורים שלי"				ה'ו'	70%	86%	75%
				ז'ט'	55%	81%	62%
				כלל השכבות ה'ט'	47%	62%	52%
				י'יא'	54%	82%	61%
ב. "כשעצוב לי או כשרע לי, אני מרגיש נוח לדבר על זה עם מיישהו מהמורים שלי"				ה'ו'	48%	78%	57%
				ז'ט'	25%	58%	34%
				כלל השכבות ה'ט'	47%	62%	52%
				י'יא'	19%	38%	24%
ג. "לרוב המורים אכפת ממני וממה שקורה לי ולא רק בקשר ללימודים"				ה'ו'	65%	58%	63%
				ז'ט'	43%	44%	43%
				כלל השכבות ה'ט'	47%	62%	52%
				י'יא'	36%	34%	36%
ד. "לרוב המורים חשוב מאד לדעת איך אני מרגיש בבית הספר ובכלל"				ה'ו'	64%	68%	65%
				ז'ט'	38%	50%	42%
				כלל השכבות ה'ט'	47%	62%	52%
				י'יא'	30%	36%	32%

נתוני תשע"ב				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים				ה'ו'	65%	74%	68%
				ז'ט'	44%	58%	48%
				כלל השכבות ה'ט'	52%	65%	56%
				י'יא'	37%	50%	41%
א. "יש לי יחסים קרובים וטובים עם רוב המורים שלי"				ה'ו'	71%	87%	76%
				ז'ט'	57%	82%	65%
				כלל השכבות ה'ט'	63%	84%	70%
				י'יא'	58%	83%	65%
ב. "כשעצוב לי או כשרע לי, אני מרגיש נוח לדבר על זה עם מיישהו מהמורים שלי"				ה'ו'	50%	78%	59%
				ז'ט'	27%	57%	36%
				כלל השכבות ה'ט'	36%	67%	45%
				י'יא'	22%	41%	27%
ג. "לרוב המורים אכפת ממני וממה שקורה לי ולא רק בקשר ללימודים"				ה'ו'	67%	59%	65%
				ז'ט'	45%	43%	45%
				כלל השכבות ה'ט'	54%	50%	53%
				י'יא'	38%	36%	37%
ד. "לרוב המורים חשוב מאד לדעת איך אני מרגיש בבית הספר ובכלל"				ה'ו'	71%	71%	71%
				ז'ט'	45%	51%	47%
				כלל השכבות ה'ט'	55%	60%	57%
				י'יא'	32%	39%	34%

נספח 2.3: יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 15: דיווחי התלמידים יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
המדד המסכם: יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים	ה'ו'	68%	63%	66%
	ז'ט'	47%	52%	48%
	כלל השכבות	56%	57%	56%
הוגנות				
א. "בבית הספר שלי המורים מתייחסים לתלמידים באופן הוגן"	ה'ו'	71%	71%	71%
	ז'ט'	50%	56%	52%
	כלל השכבות	59%	63%	60%
ב. "אין תלמידים בכיתה שהמורים מעדיפים אותם על פני תלמידים אחרים"	ה'ו'	52%	45%	50%
	ז'ט'	33%	37%	34%
	כלל השכבות	41%	41%	41%
ג. "אין בכיתה שלי תלמידים, שלא משנה מה הם יעשו המורים תמיד יתייחסו אליהם יפה"	ה'ו'	69%	59%	66%
	ז'ט'	47%	50%	48%
	כלל השכבות	56%	54%	55%
כבוד				
ד. "רוב המורים בבית הספר מתנהגים בכבוד כלפי התלמידים"	ה'ו'	80%	82%	81%
	ז'ט'	63%	72%	66%
	כלל השכבות	70%	77%	72%
ה. "רוב המורים מכבדים את מה שאני חושב ומרגיש"	ה'ו'	66%	66%	66%
	ז'ט'	45%	52%	47%
	כלל השכבות	54%	58%	55%
ו. "אין בבית הספר מורים שמתייחסים בזלזול למה שהתלמידים אומרים"	ה'ו'	68%	56%	64%
	ז'ט'	45%	43%	45%
	כלל השכבות	55%	49%	53%

כלל בתיה"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
66%	64%	67%	ה'ו'	המדד המסכם: יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים
50%	54%	48%	ז'ט'	
57%	58%	56%	כלל השכבות	
				הוגנות
70%	72%	69%	ה'ו'	א. "בבית הספר שלי המורים מתייחסים לתלמידים באופן הוגן"
52%	57%	51%	ז'ט'	
60%	64%	59%	כלל השכבות	
49%	47%	50%	ה'ו'	ב. "אין תלמידים בכיתה שהמורים מעדיפים אותם על פני תלמידים אחרים"
35%	41%	33%	ז'ט'	
41%	43%	40%	כלל השכבות	
65%	59%	68%	ה'ו'	ג. "אין בכיתה שלי תלמידים, שלא משנה מה הם יעשו המורים תמיד יתייחסו אליהם יפה"
49%	53%	48%	ז'ט'	
56%	55%	56%	כלל השכבות	
				כבוד
81%	82%	80%	ה'ו'	ד. "רוב המורים בבית הספר מתנהגים בכבוד כלפי התלמידים"
67%	73%	64%	ז'ט'	
73%	77%	71%	כלל השכבות	
66%	67%	66%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מכבדים את מה שאני חושב ומרגיש"
48%	54%	45%	ז'ט'	
56%	60%	54%	כלל השכבות	
64%	56%	67%	ה'ו'	ו. "אין בבית הספר מורים שמתייחסים בזלזול למה שהתלמידים אומרים"
47%	47%	47%	ז'ט'	
54%	51%	56%	כלל השכבות	

נתוני תש"ע	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
המדד המסכם: יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים	ה'ו'	67%	67%	67%
	ז'ט'	48%	54%	50%
	כלל השכבות	56%	60%	57%
הוגנות				
א. "בבית הספר שלי המורים מתייחסים לתלמידים באופן הוגן"	ה'ו'	68%	73%	70%
	ז'ט'	50%	57%	52%
	כלל השכבות	58%	64%	60%
ב. "אין תלמידים בכיתה שהמורים מעדיפים אותם על פני תלמידים אחרים"	ה'ו'	52%	49%	51%
	ז'ט'	34%	40%	36%
	כלל השכבות	41%	44%	42%
ג. "אין בכיתה שלי תלמידים, שלא משנה מה הם יעשו המורים תמיד יתייחסו אליהם יפה"***	ה'ו'	68%	63%	66%
	ז'ט'	48%	51%	49%
	כלל השכבות	56%	56%	56%
כבוד				
ד. "רוב המורים בבית הספר מתנהגים בכבוד כלפי התלמידים"	ה'ו'	80%	84%	81%
	ז'ט'	64%	73%	66%
	כלל השכבות	70%	78%	73%
ה. "רוב המורים מכבדים את מה שאני חושב ומרגיש"	ה'ו'	66%	71%	68%
	ז'ט'	46%	54%	48%
	כלל השכבות	54%	62%	57%
ו. "אין בבית הספר מורים שמתייחסים בזלזול למה שהתלמידים אומרים"***	ה'ו'	67%	61%	66%
	ז'ט'	48%	48%	48%
	כלל השכבות	56%	54%	55%

נתוני תשע"א	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
המדד המסכם: יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים	ה'ו'	69%	69%	69%
	ז'ט'	49%	57%	52%
	כלל השכבות	58%	62%	59%
הוגנות				
א. "בבית הספר שלי המורים מתייחסים לתלמידים באופן הוגן"	ה'ו'	71%	73%	71%
	ז'ט'	52%	60%	54%
	כלל השכבות	60%	66%	62%
ב. "אין תלמידים בכיתה שהמורים מעדיפים אותם על פני תלמידים אחרים"	ה'ו'	54%	51%	53%
	ז'ט'	34%	43%	37%
	כלל השכבות	42%	46%	44%
ג. "אין בכיתה שלי תלמידים, שלא משנה מה הם יעשו המורים תמיד יתייחסו אליהם יפה"	ה'ו'	69%	68%	69%
	ז'ט'	48%	57%	51%
	כלל השכבות	57%	62%	58%
כבוד				
ד. "רוב המורים בבית הספר מתנהגים בכבוד כלפי התלמידים"	ה'ו'	80%	84%	82%
	ז'ט'	65%	74%	68%
	כלל השכבות	72%	78%	74%
ה. "רוב המורים מכבדים את מה שאני חושב ומרגיש"	ה'ו'	69%	72%	70%
	ז'ט'	49%	56%	51%
	כלל השכבות	57%	63%	59%
ו. "אין בבית הספר מורים שמתייחסים בזלזול למה שהתלמידים אומרים"	ה'ו'	71%	66%	69%
	ז'ט'	49%	51%	49%
	כלל השכבות	58%	58%	58%

נתוני תשע"ב	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
המדד המסכם: יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים	ה'ו'	72%	71%	72%
	ז'ט'	53%	56%	54%
	כלל השכבות	61%	63%	61%
הוגנות				
א. "בבית הספר שלי המורים מתייחסים לתלמידים באופן הוגן"	ה'ו'	73%	75%	74%
	ז'ט'	54%	60%	56%
	כלל השכבות	62%	66%	63%
ב. "אין תלמידים בכיתה שהמורים מעדיפים אותם על פני תלמידים אחרים"	ה'ו'	59%	54%	57%
	ז'ט'	38%	42%	39%
	כלל השכבות	47%	47%	47%
ג. "אין בכיתה שלי תלמידים, שלא משנה מה הם יעשו המורים תמיד יתייחסו אליהם יפה"	ה'ו'	73%	69%	72%
	ז'ט'	51%	55%	52%
	כלל השכבות	60%	61%	61%
כבוד				
ד. "רוב המורים בבית הספר מתנהגים בכבוד כלפי התלמידים"	ה'ו'	83%	85%	83%
	ז'ט'	68%	75%	70%
	כלל השכבות	74%	79%	76%
ה. "רוב המורים מכבדים את מה שאני חושב ומרגיש"	ה'ו'	71%	74%	72%
	ז'ט'	52%	57%	54%
	כלל השכבות	60%	65%	62%
ו. "אין בבית הספר מורים שמתייחסים בזלזול למה שהתלמידים אומרים"	ה'ו'	74%	67%	72%
	ז'ט'	54%	49%	52%
	כלל השכבות	62%	57%	61%

* נוסח היגד זה בשאלון היה "יש תלמידים בכיתה שהמורים מעדיפים אותם על פני תלמידים אחרים", ולצורך הדיווח בדוח נוסח מחדש, כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

** נוסח היגד זה בשאלון היה "יש בכיתה שלי תלמידים, שלא משנה מה הם יעשו המורים תמיד יתייחסו אליהם יפה", ולצורך הדיווח בדוח נוסח מחדש, כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

*** נוסח היגד זה בשאלון היה "יש בבית הספר מורים שמתייחסים בזלזול למה שהתלמידים אומרים", ולצורך הדיווח בדוח נוסח מחדש, כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

נספח 2.4: יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 16: דיווחי התלמידים על יחסים חיוביים בין התלמידים לחבריהם לכיתה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ח
67%	69%	66%	ה'ו'	מדד מסכם: יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם
59%	66%	56%	ז'ט'	
63%	68%	60%	כלל השכבות	
58%	62%	56%	ה'ו'	א. "הכיתה שלי מלוכדת ומגובשת"
49%	59%	46%	ז'ט'	
53%	61%	50%	כלל השכבות	
82%	69%	88%	ה'ו'	ב. "לרוב התלמידים בכיתה שלי יש עם מי להיות בהפסקות"
80%	67%	84%	ז'ט'	
81%	68%	86%	כלל השכבות	
66%	77%	61%	ה'ו'	ג. "לרוב התלמידים בכיתה שלי חשוב לעזור אחד לשני"
49%	70%	41%	ז'ט'	
56%	73%	49%	כלל השכבות	
61%	64%	60%	ה'ו'	ד. "לתלמידים בכיתה אכפת זה מזה"
49%	58%	45%	ז'ט'	
54%	61%	51%	כלל השכבות	
69%	74%	67%	ה'ו'	ה. "בכיתה שלי יש אווירה טובה בין התלמידים"
68%	77%	65%	ז'ט'	
69%	76%	66%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
67%	71%	65%	ה'ו'	מדד מסכם: יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם
61%	69%	57%	ז'ט'	
63%	70%	61%	כלל השכבות	
58%	65%	55%	ה'ו'	א. "הכיתה שלי מלוכדת ומגובשת"
51%	62%	47%	ז'ט'	
54%	64%	50%	כלל השכבות	
83%	71%	88%	ה'ו'	ב. "לרוב התלמידים בכיתה שלי יש עם מי להיות בהפסקות"
80%	67%	84%	ז'ט'	
81%	69%	86%	כלל השכבות	
65%	78%	60%	ה'ו'	ג. "לרוב התלמידים בכיתה שלי חשוב לעזור אחד לשני"
51%	73%	43%	ז'ט'	
57%	75%	50%	כלל השכבות	

61%	65%	59%	ה'ו'	ד. "לתלמידים בכיתה אכפת זה מזה"
51%	61%	47%	ז'ט'	
55%	63%	52%	כלל השכבות	
68%	77%	64%	ה'ו'	ה. "בכיתה שלי יש אווירה טובה בין התלמידים"
70%	80%	67%	ז'ט'	
69%	78%	65%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
69%	74%	66%	ה'ו'	מדד מסכם: יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם
62%	68%	59%	ז'ט'	
65%	71%	62%	כלל השכבות ה'ט'	
66%	68%	66%	י'יא'	
60%	68%	57%	ה'ו'	א. "הכיתה שלי מלוכדת ומגובשת"
52%	62%	48%	ז'ט'	
56%	65%	52%	כלל השכבות ה'ט'	
59%	58%	59%	י'יא'	
83%	74%	88%	ה'ו'	ב. "לרוב התלמידים בכיתה שלי יש עם מי להיות בהפסקות"
79%	68%	84%	ז'ט'	
81%	71%	85%	כלל השכבות ה'ט'	
80%	69%	84%	י'יא'	
67%	81%	61%	ה'ו'	ג. "לרוב התלמידים בכיתה שלי חשוב לעזור אחד לשני"
52%	72%	44%	ז'ט'	
58%	76%	51%	כלל השכבות ה'ט'	
57%	72%	53%	י'יא'	
63%	68%	60%	ה'ו'	ד. "לתלמידים בכיתה אכפת זה מזה"
52%	61%	49%	ז'ט'	
57%	64%	54%	כלל השכבות ה'ט'	
55%	60%	54%	י'יא'	
70%	78%	66%	ה'ו'	ה. "בכיתה שלי יש אווירה טובה בין התלמידים"
72%	79%	69%	ז'ט'	
71%	79%	68%	כלל השכבות ה'ט'	
80%	80%	80%	י'יא'	

כלל בתיה"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
71%	76%	69%	ה'ו'	מדד מסכם: יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם
63%	71%	60%	ז'ט'	
67%	73%	64%	כלל השכבות ה'ט'	
65%	68%	63%	י'יא'	
64%	72%	61%	ה'ו'	א. "הכיתה שלי מלוכדת ומגובשת"
56%	66%	52%	ז'ט'	
59%	68%	56%	כלל השכבות ה'ט'	
56%	60%	55%	י'יא'	
84%	75%	88%	ה'ו'	ב. "לרוב התלמידים בכיתה שלי יש עם מי להיות בהפסקות"
79%	70%	83%	ז'ט'	
82%	72%	85%	כלל השכבות ה'ט'	
79%	69%	82%	י'יא'	
69%	83%	63%	ה'ו'	ג. "לרוב התלמידים בכיתה שלי חשוב לעזור אחד לשני"
55%	74%	47%	ז'ט'	
61%	78%	54%	כלל השכבות ה'ט'	
57%	73%	52%	י'יא'	
66%	72%	63%	ה'ו'	ד. "לתלמידים בכיתה אכפת זה מזה"
55%	65%	51%	ז'ט'	
60%	68%	56%	כלל השכבות ה'ט'	
53%	61%	51%	י'יא'	
72%	79%	69%	ה'ו'	ה. "בכיתה שלי יש אווירה טובה בין התלמידים"
72%	80%	69%	ז'ט'	
72%	80%	69%	כלל השכבות ה'ט'	
77%	77%	78%	י'יא'	

כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
72%	77%	70%	ה'ו'	מדד מסכם: יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם
65%	71%	62%	ז'ט'	
68%	74%	65%	כלל השכבות ה'ט'	
67%	66%	68%	י'יא'	
66%	73%	62%	ה'ו'	א. "הכיתה שלי מלוכדת ומגובשת"
57%	66%	53%	ז'ט'	
61%	69%	57%	כלל השכבות ה'ט'	
61%	59%	61%	י'יא'	
85%	77%	89%	ה'ו'	ב. "לרוב התלמידים בכיתה שלי יש עם מי להיות בהפסקות"
80%	71%	84%	ז'ט'	
82%	73%	86%	כלל השכבות ה'ט'	
80%	68%	85%	י'יא'	
71%	83%	65%	ה'ו'	ג. "לרוב התלמידים בכיתה שלי חשוב לעזור אחד לשני"
57%	74%	49%	ז'ט'	
63%	78%	56%	כלל השכבות ה'ט'	
59%	70%	55%	י'יא'	
67%	73%	65%	ה'ו'	ד. "לתלמידים בכיתה אכפת זה מזה"
57%	65%	54%	ז'ט'	
61%	68%	58%	כלל השכבות ה'ט'	
58%	58%	58%	י'יא'	
73%	80%	70%	ה'ו'	ה. "בכיתה שלי יש אווירה טובה בין התלמידים"
73%	81%	70%	ז'ט'	
73%	81%	70%	כלל השכבות ה'ט'	
79%	76%	80%	י'יא'	

נספח 2.5: היעדר תחושת מוגנות של התלמידים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 17: דיווחי התלמידים על היעדר תחושת מוגנות: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: היעדר תחושת מוגנות של התלמידים	ה'ו'	7%	18%	11%
	ז'ט'	6%	15%	9%
	כלל השכבות	7%	16%	10%
	ה'ו'	9%	17%	11%
א. "לפעמים אני פוחד ללכת לבית הספר, כי יש בו תלמידים שמתנהגים באלימות"	ז'ט'	5%	11%	7%
	כלל השכבות	7%	14%	9%
	ה'ו'	5%	17%	9%
	ז'ט'	4%	11%	6%
ב. "לפעמים אני מעדיף להישאר בהפסקות בכיתה, כי אני חושש שיפגעו בי"	כלל השכבות	4%	14%	7%
	ה'ו'	8%	21%	12%
	ז'ט'	10%	22%	13%
	כלל השכבות	9%	22%	13%
ג. "יש בבית הספר מקומות שאני פוחד להסתובב בהם"	ה'ו'	7%	19%	10%
	ז'ט'	6%	14%	8%
	כלל השכבות	7%	16%	9%
	ה'ו'	9%	17%	11%
א. "לפעמים אני פוחד ללכת לבית הספר, כי יש בו תלמידים שמתנהגים באלימות"	ז'ט'	4%	11%	6%
	כלל השכבות	6%	14%	8%
	ה'ו'	5%	18%	9%
	ז'ט'	4%	10%	5%
ב. "לפעמים אני מעדיף להישאר בהפסקות בכיתה, כי אני חושש שיפגעו בי"	כלל השכבות	4%	14%	7%
	ה'ו'	7%	21%	11%
	ז'ט'	11%	20%	13%
	כלל השכבות	9%	20%	12%
ג. "יש בבית הספר מקומות שאני פוחד להסתובב בהם"	ה'ו'	7%	21%	11%
	ז'ט'	11%	20%	13%
	כלל השכבות	9%	20%	12%
	ה'ו'	7%	21%	11%

נתוני תש"ע				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: היעדר תחושת מוגנות של התלמידים				ה'ו'	7%	16%	10%
				ז'ט'	6%	13%	8%
				כלל השכבות ה'ט'	7%	14%	9%
				י-יא'	3%	8%	4%
א. "לפעמים אני פוחד ללכת לבית הספר, כי יש בו תלמידים שמתנהגים באלימות"				ה'ו'	9%	16%	11%
				ז'ט'	5%	10%	6%
				כלל השכבות ה'ט'	7%	12%	8%
				י-יא'	2%	6%	3%
ב. "לפעמים אני מעדיף להישאר בהפסקות בכיתה, כי אני חושש שיפגעו בי"				ה'ו'	5%	14%	8%
				ז'ט'	4%	10%	6%
				כלל השכבות ה'ט'	5%	12%	7%
				י-יא'	2%	5%	3%
ג. "יש בבית הספר מקומות שאני פוחד להסתובב בהם"				ה'ו'	7%	19%	11%
				ז'ט'	10%	19%	13%
				כלל השכבות ה'ט'	9%	19%	12%
				י-יא'	5%	13%	7%
נתוני תשע"א				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: היעדר תחושת מוגנות של התלמידים				ה'ו'	6%	14%	8%
				ז'ט'	7%	12%	8%
				כלל השכבות ה'ט'	6%	12%	8%
				י-יא'	4%	11%	6%
א. "לפעמים אני פוחד ללכת לבית הספר, כי יש בו תלמידים שמתנהגים באלימות"				ה'ו'	8%	13%	9%
				ז'ט'	5%	9%	6%
				כלל השכבות ה'ט'	6%	11%	7%
				י-יא'	3%	8%	4%
ב. "לפעמים אני מעדיף להישאר בהפסקות בכיתה, כי אני חושש שיפגעו בי"				ה'ו'	4%	13%	7%
				ז'ט'	4%	9%	5%
				כלל השכבות ה'ט'	3%	7%	4%
				י-יא'	3%	7%	4%
ג. "יש בבית הספר מקומות שאני פוחד להסתובב בהם"				ה'ו'	6%	15%	9%
				ז'ט'	12%	17%	13%
				כלל השכבות ה'ט'	9%	16%	11%
				י-יא'	7%	17%	9%

כלל בתיה"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
7%	12%	5%	ה'ו'	מדד מסכם: היעדר תחושת מוגנות של התלמידים
7%	12%	5%	ז'ט'	
7%	12%	5%	כלל השכבות ה'ט'	
6%	10%	5%	י'יא'	
8%	12%	6%	ה'ו'	א. "לפעמים אני פוחד ללכת לבית הספר, כי יש בו תלמידים שמתנהגים באלימות"
5%	9%	4%	ז'ט'	
6%	10%	5%	כלל השכבות ה'ט'	
4%	6%	3%	י'יא'	
6%	11%	4%	ה'ו'	ב. "לפעמים אני מעדיף להישאר בהפסקות בכיתה, כי אני חושש שיפגעו בי"
5%	9%	3%	ז'ט'	
5%	10%	3%	כלל השכבות ה'ט'	
5%	8%	4%	י'יא'	
8%	14%	6%	ה'ו'	ג. "יש בבית הספר מקומות שאני פוחד להסתובב בהם"
11%	17%	9%	ז'ט'	
10%	16%	8%	כלל השכבות ה'ט'	
9%	16%	7%	י'יא'	

נספח 2.6: מעורבות באירועי אלימות (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 18: דיווחי התלמידים על מעורבות באירוע אלימות: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: מעורבות באירועי אלימות	ה'ו'	16%	19%	17%
	ז'ט'	11%	12%	12%
	כלל השכבות	13%	15%	14%
אלימות				
ב. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים דחף אותי"	ה'ו'	40%	32%	37%
	ז'ט'	34%	22%	31%
	כלל השכבות	36%	26%	33%
א. "בחודש האחרון קיבלתי מכה או בעיטה או אגרוף מאחד התלמידים שרצה לפגוע בי"	ה'ו'	26%	21%	25%
	ז'ט'	18%	11%	16%
	כלל השכבות	21%	16%	20%
אלימות חמורה				
ג. "בחודש האחרון אחד התלמידים השתמש במקל, באבן, בכיסא או בחפץ אחר כדי לפגוע בי"	ה'ו'	6%	13%	8%
	ז'ט'	5%	9%	6%
	כלל השכבות	6%	10%	7%
ד. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים נתן לי מכות חזקות"	ה'ו'	10%	11%	11%
	ז'ט'	5%	6%	6%
	כלל השכבות	7%	9%	8%
ה. "בחודש האחרון אחד התלמידים איים שיפגע בי בבית הספר או אחרי הלימודים"	ה'ו'	12%	20%	15%
	ז'ט'	8%	11%	9%
	כלל השכבות	9%	15%	11%
ו. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים סחט ממני באיומים כסף, אוכל או דברי ערך"	ה'ו'	2%	9%	4%
	ז'ט'	2%	7%	3%
	כלל השכבות	2%	8%	3%
אלימות עקיפה				
ז. "בחודש האחרון אחד התלמידים ניסה לשכנע תלמידים אחרים לא לדבר אתי או לא להיות חברים שלי"	ה'ו'	20%	27%	22%
	ז'ט'	10%	17%	12%
	כלל השכבות	14%	22%	16%
ח. "בחודש האחרון אחד התלמידים הפיץ עליי שמועות לא נכונות כדי לפגוע בי (למשל באינטרנט או ברכילות מאחורי הגב)"	ה'ו'	20%	18%	19%
	ז'ט'	16%	15%	16%
	כלל השכבות	17%	16%	17%
ט. "בחודש האחרון הטילו עלי 'חרם': קבוצת תלמידים לא רצתה לדבר או לשחק איתי"	ה'ו'	8%	20%	11%
	ז'ט'	3%	11%	5%
	כלל השכבות	5%	15%	8%

נתוני תשס"ט				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: מעורבות באירועי אלימות				ה'ו'	16%	19%	17%
				ז'ט'	10%	12%	11%
				כלל השכבות	13%	15%	13%
אלימות							
ב. "בחודש האחרון מישוהו מהתלמידים דחף אותי"				ה'ו'	39%	34%	37%
				ז'ט'	32%	22%	29%
				כלל השכבות	35%	27%	33%
א. "בחודש האחרון קיבלתי מכה או בעיטה או אגרוף מאחד התלמידים שרצה לפגוע בי"				ה'ו'	25%	20%	24%
				ז'ט'	16%	11%	15%
				כלל השכבות	20%	15%	19%
אלימות חמורה							
ג. "בחודש האחרון אחד התלמידים השתמש במקל, באבן, בכיסא או בחפץ אחר כדי לפגוע בי"				ה'ו'	7%	13%	8%
				ז'ט'	5%	8%	6%
				כלל השכבות	5%	10%	7%
ד. "בחודש האחרון מישוהו מהתלמידים נתן לי מכות חזקות"				ה'ו'	10%	11%	10%
				ז'ט'	5%	6%	5%
				כלל השכבות	7%	8%	7%
ה. "בחודש האחרון אחד התלמידים איים שיפגע בי בבית הספר או אחרי הלימודים"				ה'ו'	12%	20%	14%
				ז'ט'	7%	10%	8%
				כלל השכבות	9%	15%	11%
ו. "בחודש האחרון מישוהו מהתלמידים סחט ממני באיומים כסף, אוכל או דברי ערך"				ה'ו'	2%	9%	4%
				ז'ט'	2%	6%	3%
				כלל השכבות	2%	7%	3%
אלימות עקיפה							
ז. "בחודש האחרון אחד התלמידים ניסה לשכנע תלמידים אחרים לא לדבר אתי או לא להיות חברים שלי"				ה'ו'	19%	27%	22%
				ז'ט'	10%	17%	12%
				כלל השכבות	14%	21%	16%
ח. "בחודש האחרון אחד התלמידים הפיץ עליי שמועות לא נכונות כדי לפגוע בי (למשל באינטרנט או ברכילות מאחורי הגב)"				ה'ו'	20%	15%	19%
				ז'ט'	15%	13%	14%
				כלל השכבות	17%	14%	16%
ט. "בחודש האחרון הטילו עלי 'חרם': קבוצת תלמידים לא רצתה לדבר או לשחק איתי"				ה'ו'	8%	20%	11%
				ז'ט'	3%	11%	5%
				כלל השכבות	5%	15%	8%

כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
15%	17%	15%	ה'ו'	מדד מסכם: מעורבות באירועי אלימות
11%	11%	10%	ז'ט'	
13%	14%	12%	כלל השכבות ה'ט'	
6%	6%	6%	י'יא'	
אלימות				
34%	30%	36%	ה'ו'	ב. "בחודש האחרון מישוהו מהתלמידים דחף אותי"
28%	21%	30%	ז'ט'	
30%	25%	33%	כלל השכבות ה'ט'	
15%	9%	17%	י'יא'	
22%	17%	24%	ה'ו'	א. "בחודש האחרון קיבלתי מכה או בעיטה או אגרוף מאחד התלמידים שרצה לפגוע בי"
15%	11%	16%	ז'ט'	
18%	14%	20%	כלל השכבות ה'ט'	
6%	4%	7%	י'יא'	
אלימות חמורה				
8%	10%	6%	ה'ו'	ג. "בחודש האחרון אחד התלמידים השתמש במקל, באבן, בכיסא או בחפץ אחר כדי לפגוע בי"
6%	8%	5%	ז'ט'	
6%	9%	5%	כלל השכבות ה'ט'	
3%	3%	3%	י'יא'	
9%	9%	9%	ה'ו'	ד. "בחודש האחרון מישוהו מהתלמידים נתן לי מכות חזקות"
5%	5%	5%	ז'ט'	
7%	7%	7%	כלל השכבות ה'ט'	
3%	3%	2%	י'יא'	
13%	17%	12%	ה'ו'	ה. "בחודש האחרון אחד התלמידים איים שיפגע בי בבית הספר או אחרי הלימודים"
8%	10%	7%	ז'ט'	
10%	13%	9%	כלל השכבות ה'ט'	
3%	4%	3%	י'יא'	
3%	7%	2%	ה'ו'	ו. "בחודש האחרון מישוהו מהתלמידים סחט ממני באיומים כסף, אוכל או דברי ערך"
3%	6%	2%	ז'ט'	
3%	6%	2%	כלל השכבות ה'ט'	
2%	3%	1%	י'יא'	
אלימות עקיפה				
20%	24%	17%	ה'ו'	ז. "בחודש האחרון אחד התלמידים ניסה לשכנע תלמידים אחרים לא לדבר אתי או לא להיות חברים שלי"
12%	16%	10%	ז'ט'	
15%	20%	13%	כלל השכבות ה'ט'	
6%	10%	5%	י'יא'	
18%	16%	19%	ה'ו'	ח. "בחודש האחרון אחד התלמידים הפיץ עליי שמועות לא נכונות כדי לפגוע בי (למשל באינטרנט או ברכילות מאחורי הגב)"
14%	15%	14%	ז'ט'	
16%	15%	16%	כלל השכבות ה'ט'	
10%	12%	9%	י'יא'	
10%	18%	7%	ה'ו'	ט. "בחודש האחרון הטילו עלי 'חרם': קבוצת תלמידים לא רצתה לדבר או לשחק איתי"
5%	10%	3%	ז'ט'	
7%	13%	5%	כלל השכבות ה'ט'	
3%	6%	3%	י'יא'	

נתוני תשע"א				מדד מסכם: מעורבות באירועי אלימות
שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)	
ה'ו'	14%	17%	15%	
ז'ט'	11%	13%	11%	
כלל השכבות ה'ט'	12%	15%	13%	
י'יא'	7%	9%	7%	
אלימות				
ה'ו'	34%	29%	32%	א. "בחודש האחרון מישוהו מהתלמידים דחף אותי"
ז'ט'	31%	22%	28%	
כלל השכבות ה'ט'	32%	25%	30%	
י'יא'	18%	14%	17%	
ה'ו'	22%	18%	21%	ב. "בחודש האחרון קיבלתי מכה או בעיטה או אגרוף מאחד התלמידים שרצה לפגוע בי"
ז'ט'	17%	12%	15%	
כלל השכבות ה'ט'	19%	15%	18%	
י'יא'	8%	6%	7%	
אלימות חמורה				
ה'ו'	6%	11%	8%	ג. "בחודש האחרון אחד התלמידים השתמש במקל, באבן, בכיסא או בחפץ אחר כדי לפגוע בי"
ז'ט'	5%	9%	6%	
כלל השכבות ה'ט'	6%	10%	7%	
י'יא'	4%	6%	4%	
ה'ו'	8%	9%	9%	ד. "בחודש האחרון מישוהו מהתלמידים נתן לי מכות חזקות"
ז'ט'	6%	7%	6%	
כלל השכבות ה'ט'	7%	8%	7%	
י'יא'	4%	4%	4%	
ה'ו'	11%	17%	13%	ה. "בחודש האחרון אחד התלמידים איים שיפגע בי בבית הספר או אחרי הלימודים"
ז'ט'	7%	11%	8%	
כלל השכבות ה'ט'	9%	13%	10%	
י'יא'	4%	6%	5%	
ה'ו'	2%	7%	3%	ו. "בחודש האחרון מישוהו מהתלמידים סחט ממני באיומים כסף, אוכל או דברי ערך"
ז'ט'	2%	7%	4%	
כלל השכבות ה'ט'	2%	7%	3%	
י'יא'	3%	5%	3%	
אלימות עקיפה				
ה'ו'	16%	26%	19%	ז. "בחודש האחרון אחד התלמידים ניסה לשכנע תלמידים אחרים לא לדבר אתי או לא להיות חברים שלי"
ז'ט'	11%	19%	13%	
כלל השכבות ה'ט'	13%	22%	16%	
י'יא'	6%	13%	8%	
ה'ו'	18%	15%	17%	ח. "בחודש האחרון אחד התלמידים הפיץ עליי שמועות לא נכונות כדי לפגוע בי (למשל באינטרנט או ברכילות מאחורי הגב)"
ז'ט'	15%	16%	15%	
כלל השכבות ה'ט'	16%	16%	16%	
י'יא'	9%	15%	11%	
ה'ו'	18%	15%	17%	ט. "בחודש האחרון הטילו עלי 'חרם': קבוצת תלמידים לא רצתה לדבר או לשחק איתי"
ז'ט'	15%	16%	15%	
כלל השכבות ה'ט'	16%	16%	16%	

5%	8%	4%	י-יא'	
כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
13%	15%	12%	ה'ו'	מדד מסכם: מעורבות באירועי אלימות
10%	12%	9%	ז'-ט'	
11%	13%	10%	כלל השכבות ה'-ט'	
6%	8%	5%	י-יא'	
אלימות				
30%	28%	31%	ה'ו'	א. "בחודש האחרון מישוהו מהתלמידים דחף אותי"
25%	21%	26%	ז'-ט'	
27%	24%	28%	כלל השכבות ה'-ט'	
13%	12%	14%	י-יא'	
19%	16%	20%	ה'ו'	ב. "בחודש האחרון קיבלתי מכה או בעיטה או אגרוף מאחד התלמידים שרצה לפגוע בי"
13%	11%	14%	ז'-ט'	
16%	13%	17%	כלל השכבות ה'-ט'	
6%	6%	6%	י-יא'	
אלימות חמורה				
6%	9%	5%	ה'ו'	ג. "בחודש האחרון אחד התלמידים השתמש במקל, באבן, בכיסא או בחפץ אחר כדי לפגוע בי"
6%	8%	5%	ז'-ט'	
6%	8%	5%	כלל השכבות ה'-ט'	
4%	5%	3%	י-יא'	
8%	8%	8%	ה'ו'	ד. "בחודש האחרון מישוהו מהתלמידים נתן לי מכות חזקות"
5%	6%	5%	ז'-ט'	
6%	7%	6%	כלל השכבות ה'-ט'	
3%	4%	3%	י-יא'	
11%	14%	9%	ה'ו'	ה. "בחודש האחרון אחד התלמידים איים שיפגע בי בבית הספר או אחרי הלימודים"
7%	10%	6%	ז'-ט'	
8%	12%	7%	כלל השכבות ה'-ט'	
3%	6%	2%	י-יא'	
3%	5%	2%	ה'ו'	ו. "בחודש האחרון מישוהו מהתלמידים סחט ממני באיומים כסף, אוכל או דברי ערך"
3%	6%	2%	ז'-ט'	
3%	6%	2%	כלל השכבות ה'-ט'	
2%	5%	1%	י-יא'	
אלימות עקיפה				
17%	23%	14%	ה'ו'	ז. "בחודש האחרון אחד התלמידים ניסה לשכנע תלמידים אחרים לא לדבר אתי או לא להיות חברים שלי"
12%	17%	9%	ז'-ט'	
14%	20%	11%	כלל השכבות ה'-ט'	
6%	12%	4%	י-יא'	
14%	13%	14%	ה'ו'	ח. "בחודש האחרון אחד התלמידים הפיץ עליי שמועות לא נכונות כדי לפגוע בי (למשל באינטרנט או ברכילות מאחורי הגב)"
13%	15%	12%	ז'-ט'	
14%	14%	13%	כלל השכבות ה'-ט'	
9%	15%	7%	י-יא'	
9%	16%	5%	ה'ו'	ט. "בחודש האחרון הטילו עלי 'חרם': קבוצת תלמידים לא רצתה לדבר או לשחק איתי"
5%	11%	3%	ז'-ט'	

7%	13%	4%	כלל השכבות ה'-ט'	
4%	8%	2%	י-יא'	

נספח 2.7: מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות של תלמידים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 19: דיווחי התלמידים מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות				ה'ו'	78%	72%	76%
				ז'ט'	52%	61%	55%
				כלל השכבות ה'ט'	63%	66%	64%
"כשיש מקרי אלימות בבית הספר המורים יודעים על כך."				ה'ו'	74%	72%	73%
				ז'ט'	53%	64%	56%
				כלל השכבות ה'ט'	62%	68%	63%
"בבית הספר עושים פעולות רבות כדי למנוע אלימות וכדי לטפל בה."				ה'ו'	74%	73%	73%
				ז'ט'	50%	52%	51%
				כלל השכבות ה'ט'	60%	61%	60%
"בהפסקות יש תמיד מורה או כמה מורים בחצר שתפקידם להשגיח שלא תהיה אלימות."				ה'ו'	87%	73%	83%
				ז'ט'	53%	67%	57%
				כלל השכבות ה'ט'	67%	70%	68%
נתוני תשס"ט				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות				ה'ו'	77%	72%	76%
				ז'ט'	53%	63%	55%
				כלל השכבות ה'ט'	63%	67%	64%
"כשיש מקרי אלימות בבית הספר המורים יודעים על כך."				ה'ו'	72%	72%	72%
				ז'ט'	54%	65%	57%
				כלל השכבות ה'ט'	62%	68%	64%
"בבית הספר עושים פעולות רבות כדי למנוע אלימות וכדי לטפל בה."				ה'ו'	74%	73%	73%
				ז'ט'	52%	56%	53%
				כלל השכבות ה'ט'	61%	63%	62%
"בהפסקות יש תמיד מורה או כמה מורים בחצר שתפקידם להשגיח שלא תהיה אלימות."				ה'ו'	86%	70%	81%
				ז'ט'	52%	68%	57%
				כלל השכבות ה'ט'	67%	69%	67%
נתוני תש"ע				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות				ה'ו'	78%	75%	77%
				ז'ט'	55%	65%	58%
				כלל השכבות ה'ט'	65%	69%	66%
				י.יא'	42%	61%	47%
"כשיש מקרי אלימות בבית הספר המורים יודעים על כך."				ה'ו'	73%	75%	74%
				ז'ט'	55%	67%	59%
				כלל השכבות ה'ט'	63%	71%	65%

55%	68%	50%	י-יא'	
76%	75%	76%	ה-ו'	"בבית הספר עושים פעולות רבות כדי למנוע אלימות וכדי לטפל בה".
57%	57%	57%	ז-ט'	
65%	65%	65%	כלל השכבות ה-ט'	
41%	44%	40%	י-יא'	
82%	74%	86%	ה-ו'	"בהפסקות יש תמיד מורה או כמה מורים בחצר שתפקידם להשגיח שלא תהיה אלימות".
58%	69%	53%	ז-ט'	
68%	71%	67%	כלל השכבות ה-ט'	
45%	73%	37%	י-יא'	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
78%	75%	79%	ה-ו'	מדד מסכם: מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות
58%	66%	55%	ז-ט'	
67%	70%	65%	כלל השכבות ה-ט'	
49%	61%	45%	י-יא'	
75%	75%	75%	ה-ו'	"כשיש מקרי אלימות בבית הספר המורים יודעים על כך".
58%	65%	55%	ז-ט'	
65%	70%	64%	כלל השכבות ה-ט'	
55%	65%	52%	י-יא'	
76%	76%	76%	ה-ו'	"בבית הספר עושים פעולות רבות כדי למנוע אלימות וכדי לטפל בה".
59%	64%	56%	ז-ט'	
66%	69%	65%	כלל השכבות ה-ט'	
44%	46%	43%	י-יא'	
83%	73%	87%	ה-ו'	"בהפסקות יש תמיד מורה או כמה מורים בחצר שתפקידם להשגיח שלא תהיה אלימות".
58%	70%	53%	ז-ט'	
69%	71%	67%	כלל השכבות ה-ט'	
49%	72%	41%	י-יא'	

כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
79%	77%	80%	ה'ו'	מדד מסכם: מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות
59%	66%	56%	ז'ט'	
67%	71%	66%	כלל השכבות ה'ט'	
51%	62%	46%	י'יא'	
75%	77%	75%	ה'ו'	"כשיש מקרי אלימות בבית הספר המורים יודעים על כך".
59%	66%	56%	ז'ט'	
66%	71%	64%	כלל השכבות ה'ט'	
59%	62%	57%	י'יא'	
77%	79%	77%	ה'ו'	"בבית הספר עושים פעולות רבות כדי למנוע אלימות וכדי לטפל בה".
59%	61%	58%	ז'ט'	
67%	69%	66%	כלל השכבות ה'ט'	
45%	48%	43%	י'יא'	
83%	75%	87%	ה'ו'	"בהפסקות יש תמיד מורה או כמה מורים בחצר שתפקידם להשגיח שלא תהיה אלימות".
59%	70%	54%	ז'ט'	
69%	72%	68%	כלל השכבות ה'ט'	
48%	75%	38%	י'יא'	

נספח 2.8: פגיעה של מורים בתלמידים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 20: דיווחי התלמידים פגיעה של מורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל
- תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
"בחודש האחרון מישהו מהמורים לעג לי או העליב אותי או השפיל אותי במילים"				ה'ו'	17%	19%	17%
				ז'ט'	25%	22%	24%
				כלל השכבות	21%	21%	21%
"בחודש האחרון מישהו מהמורים תפס אותי ודחף אותי או הכה אותי בכוונה"				ה'ו'	5%	15%	8%
				ז'ט'	6%	14%	8%
				כלל השכבות	6%	14%	8%
נתוני תשס"ט				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
"בחודש האחרון מישהו מהמורים לעג לי או העליב אותי או השפיל אותי במילים"				ה'ו'	16%	19%	17%
				ז'ט'	22%	21%	22%
				כלל השכבות	20%	20%	20%
"בחודש האחרון מישהו מהמורים תפס אותי ודחף אותי או הכה אותי בכוונה"				ה'ו'	4%	15%	7%
				ז'ט'	5%	13%	7%
				כלל השכבות	5%	14%	7%
נתוני תש"ע				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
"בחודש האחרון מישהו מהמורים לעג לי או העליב אותי או השפיל אותי במילים"				ה'ו'	16%	17%	16%
				ז'ט'	22%	20%	22%
				כלל השכבות	20%	19%	19%
				י-יא'	20%	14%	19%
"בחודש האחרון מישהו מהמורים תפס אותי ודחף אותי או הכה אותי בכוונה"				ה'ו'	4%	12%	7%
				ז'ט'	6%	12%	7%
				כלל השכבות	5%	12%	7%
				י-יא'	4%	5%	4%
נתוני תשע"א				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
"בחודש האחרון מישהו מהמורים לעג לי או העליב אותי או השפיל אותי במילים"				ה'ו'	16%	18%	17%
				ז'ט'	24%	23%	24%
				כלל השכבות	21%	21%	21%
				י-יא'	23%	20%	22%
"בחודש האחרון מישהו מהמורים תפס אותי ודחף אותי או הכה אותי בכוונה"				ה'ו'	5%	13%	7%
				ז'ט'	7%	14%	9%
				כלל השכבות	6%	14%	8%

7%	9%	7%	י-יא'	
כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
14%	16%	13%	ה'ו'	"בחודש האחרון משהו מהמורים לעג לי או העליב אותי או השפיל אותי במילים"
21%	22%	21%	ז'ט'	
18%	19%	18%	כלל השכבות	
18%	19%	18%	י-יא'	
6%	11%	3%	ה'ו'	"בחודש האחרון משהו מהמורים תפס אותי ודחף אותי או הכה אותי בכוונה"
7%	12%	5%	ז'ט'	
7%	12%	5%	כלל השכבות	
5%	8%	4%	י-יא'	

נספח 2.9: התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 21: דיווחי התלמידים על התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה	ה'ו'	36%	42%	38%
	ז'ט'	23%	32%	26%
	כלל השכבות	28%	37%	31%
א. "לעיתים רחוקות התלמידים עושים רעש ובלגן בכיתה ומפריעים ללמוד"	ה'ו'	26%	29%	27%
	ז'ט'	16%	22%	18%
	כלל השכבות	20%	25%	22%
ב. "בכיתה שלי אין תלמידים שמתחצפים למורים"	ה'ו'	29%	42%	33%
	ז'ט'	18%	33%	22%
	כלל השכבות	23%	37%	27%
ג. "התלמידים בכיתה שלי מתייחסים בכבוד למורים"	ה'ו'	53%	63%	56%
	ז'ט'	36%	47%	39%
	כלל השכבות	43%	54%	46%
ד. "המורים לא צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים מפסיקים להרעיש"	ה'ו'	34%	35%	34%
	ז'ט'	23%	27%	24%
	כלל השכבות	27%	31%	28%
נתוני תשס"ט	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה	ה'ו'	33%	42%	36%
	ז'ט'	26%	37%	29%
	כלל השכבות	29%	39%	32%
א. "לעיתים רחוקות התלמידים עושים רעש ובלגן בכיתה ומפריעים ללמוד"	ה'ו'	23%	29%	25%
	ז'ט'	18%	25%	20%
	כלל השכבות	20%	27%	22%
ב. "בכיתה שלי אין תלמידים שמתחצפים למורים"	ה'ו'	28%	42%	32%
	ז'ט'	20%	40%	26%
	כלל השכבות	24%	41%	28%
ג. "התלמידים בכיתה שלי מתייחסים בכבוד למורים"	ה'ו'	49%	65%	54%
	ז'ט'	39%	52%	43%
	כלל השכבות	44%	58%	48%
ד. "המורים לא צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים מפסיקים להרעיש"	ה'ו'	31%	34%	32%
	ז'ט'	25%	31%	27%
	כלל השכבות	28%	32%	29%

נתוני תש"ע				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה				ה'ו'	35%	45%	38%
				ז'ט'	26%	34%	28%
				כלל השכבות ה'ט'	30%	39%	33%
				י-יא'	29%	39%	32%
א. "לעיתים רחוקות התלמידים עושים רעש ובלגן בכיתה ומפריעים ללמוד" *				ה'ו'	25%	32%	27%
				ז'ט'	17%	22%	19%
				כלל השכבות ה'ט'	20%	26%	22%
				י-יא'	19%	24%	20%
ב. "בכיתה שלי אין תלמידים שמתחצפים"				ה'ו'	30%	45%	35%
				ז'ט'	21%	37%	25%
				כלל השכבות ה'ט'	24%	40%	29%
				י-יא'	26%	44%	30%
ג. "התלמידים בכיתה שלי מתייחסים בכבוד למורים"				ה'ו'	53%	66%	57%
				ז'ט'	43%	49%	45%
				כלל השכבות ה'ט'	47%	56%	50%
				י-יא'	46%	56%	49%
ד. "המורים לא צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים מפסיקים להרעיש"				ה'ו'	33%	37%	34%
				ז'ט'	24%	27%	25%
				כלל השכבות ה'ט'	28%	32%	29%
				י-יא'	27%	32%	28%
נתוני תשע"א				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה				ה'ו'	39%	49%	42%
				ז'ט'	28%	40%	32%
				כלל השכבות ה'ט'	33%	44%	36%
				י-יא'	31%	39%	33%
א. "לעיתים רחוקות התלמידים עושים רעש ובלגן בכיתה ומפריעים ללמוד"				ה'ו'	28%	36%	30%
				ז'ט'	20%	27%	22%
				כלל השכבות ה'ט'	23%	31%	26%
				י-יא'	21%	24%	22%
ב. "בכיתה שלי אין תלמידים שמתחצפים"				ה'ו'	33%	50%	38%
				ז'ט'	22%	44%	28%
				כלל השכבות ה'ט'	27%	46%	33%
				י-יא'	25%	43%	30%
ג. "התלמידים בכיתה שלי מתייחסים בכבוד למורים"				ה'ו'	57%	68%	60%
				ז'ט'	45%	56%	48%
				כלל השכבות ה'ט'	50%	61%	54%
				י-יא'	48%	55%	50%
ד. "המורים לא צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים מפסיקים להרעיש"				ה'ו'	36%	42%	38%
				ז'ט'	27%	33%	29%
				כלל השכבות ה'ט'	31%	37%	33%
				י-יא'	28%	32%	29%

כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
44%	49%	42%	ה'ו'	מדד מסכם: התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה
33%	37%	31%	ז'ט'	
38%	42%	36%	כלל השכבות ה'ט'	
37%	40%	36%	י'יא'	
32%	34%	31%	ה'ו'	א. "לעיתים רחוקות התלמידים עושים רעש ובלגן בכיתה ומפריעים ללמוד"*
22%	24%	22%	ז'ט'	
27%	28%	26%	כלל השכבות ה'ט'	
25%	26%	25%	י'יא'	
42%	50%	38%	ה'ו'	ב. "בכיתה שלי אין תלמידים שמתחצפים"*
30%	41%	26%	ז'ט'	
35%	45%	31%	כלל השכבות ה'ט'	
33%	44%	29%	י'יא'	
63%	69%	60%	ה'ו'	ג. "התלמידים בכיתה שלי מתייחסים בכבוד למורים"
50%	54%	49%	ז'ט'	
56%	60%	54%	כלל השכבות ה'ט'	
58%	57%	58%	י'יא'	
40%	42%	39%	ה'ו'	ד. "המורים לא צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים מפסיקים להרעיש"*
29%	30%	29%	ז'ט'	
34%	35%	33%	כלל השכבות ה'ט'	
32%	33%	32%	י'יא'	

* נוסח ההיגדים בשאלון היה "לעיתים קרובות התלמידים עושים רעש ובלגן בכיתה ומפריעים ללמוד", "בכיתה שלי יש תלמידים שמתחצפים למורים" ו"המורים צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים מפסיקים להרעיש". לצורך הדיווח הם נוסחו מחדש כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר.

נספח 2.10: כללי התנהגות בבית הספר - תשס"ח-תשע"ב

לוח 22: דיווחי התלמידים על כללי התנהגות בבית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ח
75%	77%	75%	ה'ו'	מדד מסכם: כללי התנהגות בבית הספר
61%	65%	59%	ז'ט'	
67%	70%	66%	כלל השכבות ה'ט'	
90%	86%	92%	ה'ו'	" כללי התנהגות בבית הספר ברורים לי".
82%	79%	83%	ז'ט'	
85%	82%	86%	כלל השכבות ה'ט'	
53%	63%	48%	ה'ו'	"התלמידים בבית הספר מקפידים לפעול לפי כללי ההתנהגות".
32%	44%	27%	ז'ט'	
41%	53%	36%	כלל השכבות ה'ט'	
84%	82%	85%	ה'ו'	"המורים בביה"ס מקפידים שהתלמידים יפעלו לפי כללי ההתנהגות".
69%	71%	68%	ז'ט'	
75%	76%	75%	כלל השכבות ה'ט'	
כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
76%	79%	74%	ה'ו'	מדד מסכם: כללי התנהגות בבית הספר
62%	67%	60%	ז'ט'	
68%	72%	67%	כלל השכבות ה'ט'	
91%	88%	92%	ה'ו'	" כללי התנהגות בבית הספר ברורים לי".
83%	80%	84%	ז'ט'	
87%	83%	88%	כלל השכבות ה'ט'	
52%	66%	46%	ה'ו'	"התלמידים בבית הספר מקפידים לפעול לפי כללי ההתנהגות".
34%	48%	29%	ז'ט'	
42%	56%	37%	כלל השכבות ה'ט'	
85%	83%	85%	ה'ו'	"המורים בביה"ס מקפידים שהתלמידים יפעלו לפי כללי ההתנהגות".
69%	72%	68%	ז'ט'	
76%	77%	75%	כלל השכבות ה'ט'	

נתוני תש"ע				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: כללי התנהגות בבית הספר				ה'ו'	75%	82%	77%
				ז'ט'	62%	68%	64%
				כלל השכבות ה'ט'	68%	74%	69%
				י'יא'	60%	63%	61%
" כללי התנהגות בבית הספר ברורים לי".				ה'ו'	92%	90%	92%
				ז'ט'	85%	80%	84%
				כלל השכבות ה'ט'	88%	85%	87%
				י'יא'	83%	79%	82%
"התלמידים בבית הספר מקפידים לפעול לפי כללי ההתנהגות".				ה'ו'	48%	69%	54%
				ז'ט'	31%	50%	36%
				כלל השכבות ה'ט'	38%	58%	44%
				י'יא'	34%	37%	34%
"המורים בביה"ס מקפידים שהתלמידים יפעלו לפי כללי ההתנהגות".				ה'ו'	86%	86%	86%
				ז'ט'	70%	73%	71%
				כלל השכבות ה'ט'	77%	79%	77%
				י'יא'	64%	71%	66%
נתוני תשע"א				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: כללי התנהגות בבית הספר				ה'ו'	77%	81%	78%
				ז'ט'	62%	70%	64%
				כלל השכבות ה'ט'	68%	75%	70%
				י'יא'	60%	60%	60%
" כללי התנהגות בבית הספר ברורים לי".				ה'ו'	92%	89%	91%
				ז'ט'	84%	83%	84%
				כלל השכבות ה'ט'	88%	86%	87%
				י'יא'	81%	75%	79%
"התלמידים בבית הספר מקפידים לפעול לפי כללי ההתנהגות".				ה'ו'	53%	68%	57%
				ז'ט'	33%	52%	39%
				כלל השכבות ה'ט'	41%	59%	47%
				י'יא'	35%	38%	36%
"המורים בביה"ס מקפידים שהתלמידים יפעלו לפי כללי ההתנהגות".				ה'ו'	86%	85%	86%
				ז'ט'	69%	75%	71%
				כלל השכבות ה'ט'	76%	80%	77%
				י'יא'	63%	67%	64%

כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
80%	82%	80%	ה'ו'	מדד מסכם: כללי התנהגות בבית הספר
67%	70%	66%	ז'ט'	
73%	75%	72%	כלל השכבות ה'ט'	
64%	65%	64%	י'יא'	
93%	91%	93%	ה'ו'	" כללי התנהגות בבית הספר ברורים לי".
86%	84%	86%	ז'ט'	
89%	87%	89%	כלל השכבות ה'ט'	
83%	80%	84%	י'יא'	
62%	68%	59%	ה'ו'	"התלמידים בבית הספר מקפידים לפעול לפי כללי ההתנהגות".
42%	49%	39%	ז'ט'	
51%	58%	47%	כלל השכבות ה'ט'	
41%	42%	41%	י'יא'	
87%	86%	88%	ה'ו'	"המורים בביה"ס מקפידים שהתלמידים יפעלו לפי כללי ההתנהגות".
74%	76%	73%	ז'ט'	
79%	80%	79%	כלל השכבות ה'ט'	
69%	73%	67%	י'יא'	

נספח 2.11: הסביבה הפיזית בבית הספר - תשס"ח-תשע"ב

לוח 23: דיווחי התלמידים על הסביבה הפיזית בבית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: סביבה פיזית	ה'ו'	54%	62%	56%
	ז'ט'	37%	48%	40%
	כלל השכבות	44%	54%	47%
א. "חצר בית הספר יפה ומטופחת"	ה'ו'	61%	67%	63%
	ז'ט'	46%	55%	48%
	כלל השכבות	52%	60%	54%
ב. "הכיתה שלי יפה ומטופחת"	ה'ו'	60%	72%	64%
	ז'ט'	34%	55%	39%
	כלל השכבות	45%	63%	49%
ג. "השירותים של התלמידים נקיים ובמצב תקין"	ה'ו'	24%	40%	29%
	ז'ט'	16%	28%	19%
	כלל השכבות	19%	34%	23%
ד. "הכיתה שלי היא מקום שנוח ללמוד בו (מבחינת מקום הישיבה, הצפיפות, התאורה, קור/חום וכו')"	ה'ו'	71%	69%	70%
	ז'ט'	53%	54%	53%
	כלל השכבות	60%	61%	60%
נתוני תשס"ט	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: סביבה פיזית	ה'ו'	54%	64%	57%
	ז'ט'	39%	51%	42%
	כלל השכבות	45%	57%	49%
א. "חצר בית הספר יפה ומטופחת"	ה'ו'	61%	71%	64%
	ז'ט'	48%	59%	51%
	כלל השכבות	54%	64%	57%
ב. "הכיתה שלי יפה ומטופחת"	ה'ו'	61%	74%	64%
	ז'ט'	35%	59%	42%
	כלל השכבות	46%	66%	52%
ג. "השירותים של התלמידים נקיים ובמצב תקין"	ה'ו'	24%	40%	29%
	ז'ט'	18%	29%	21%
	כלל השכבות	20%	34%	24%
ד. "הכיתה שלי היא מקום שנוח ללמוד בו (מבחינת מקום הישיבה, הצפיפות, התאורה, קור/חום וכו')"	ה'ו'	70%	70%	70%
	ז'ט'	55%	57%	55%
	כלל השכבות	61%	63%	62%

נתוני תש"ע				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: סביבה פיזית				ה'ו'	55%	67%	58%
				ז'ט'	41%	50%	43%
				כלל השכבות	47%	57%	50%
א. "חצר בית הספר יפה ומטופחת"				ה'ו'	63%	73%	66%
				ז'ט'	49%	58%	52%
				כלל השכבות	55%	65%	58%
ב. "הכיתה שלי יפה ומטופחת"				ה'ו'	60%	76%	65%
				ז'ט'	37%	56%	43%
				כלל השכבות	47%	65%	53%
ג. "השירותים של התלמידים נקיים ובמצב תקין"				ה'ו'	24%	44%	31%
				ז'ט'	20%	28%	22%
				כלל השכבות	22%	35%	26%
ד. "הכיתה שלי היא מקום שנוח ללמוד בו (מבחינת מקום הישיבה, הצפיפות, התאורה, קור/חום וכו')"				ה'ו'	71%	74%	72%
				ז'ט'	57%	57%	57%
				כלל השכבות	63%	64%	63%
נתוני תשע"א				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: סביבה פיזית				ה'ו'	56%	71%	60%
				ז'ט'	41%	55%	45%
				כלל השכבות	47%	62%	52%
א. "חצר בית הספר יפה ומטופחת"				ה'ו'	67%	77%	70%
				ז'ט'	51%	64%	55%
				כלל השכבות	58%	69%	61%
ב. "הכיתה שלי יפה ומטופחת"				ה'ו'	61%	81%	67%
				ז'ט'	36%	64%	44%
				כלל השכבות	47%	71%	54%
ג. "השירותים של התלמידים נקיים ובמצב תקין"				ה'ו'	71%	79%	73%
				ז'ט'	57%	62%	59%
				כלל השכבות	63%	69%	65%
ד. "הכיתה שלי היא מקום שנוח ללמוד בו (מבחינת מקום הישיבה, הצפיפות, התאורה, קור/חום וכו')"				ה'ו'	25%	47%	32%
				ז'ט'	18%	32%	22%
				כלל השכבות	21%	39%	26%

כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
60%	69%	57%	ה'ו'	מדד מסכם: סביבה פיזית
46%	53%	43%	ז'ט'	
52%	60%	48%	כלל השכבות	
69%	74%	67%	ה'ו'	א. "חצר בית הספר יפה ומטופחת"
55%	60%	54%	ז'ט'	
61%	66%	59%	כלל השכבות	
68%	79%	63%	ה'ו'	ב. "הכיתה שלי יפה ומטופחת"
46%	61%	40%	ז'ט'	
55%	69%	49%	כלל השכבות	
31%	43%	25%	ה'ו'	ג. "השירותים של התלמידים נקיים ובמצב תקין"
22%	29%	19%	ז'ט'	
25%	35%	21%	כלל השכבות	
74%	79%	72%	ה'ו'	ד. "הכיתה שלי היא מקום שנוח ללמוד בו (מבחינת מקום הישיבה, הצפיפות, התאורה, קור/חום וכו')"
60%	62%	59%	ז'ט'	
66%	69%	64%	כלל השכבות	

נספח 2.12: תפיסות התלמידים את ציפיות המורים מהם והאמונה ביכולותיהם - תשס"ח-תשע"ב

לוח 24: דיווחי התלמידים על תפיסותיהם את ציפיות המורים מהם והאמונה ביכולותיהם: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ח
85%	82%	86%	ה'ו'	מדד מסכם: ציפיות גבוהות של מורים מתלמידיהם ואמונה ביכולותיהם
73%	74%	73%	ז'ט'	
78%	78%	79%	כלל השכבות	
				ציפיות מורים להצלחה
87%	84%	89%	ה'ו'	א. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להתאמץ בלימודים"
79%	75%	80%	ז'ט'	
82%	79%	84%	כלל השכבות	
86%	82%	87%	ה'ו'	ב. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד לשפר את ההישגים שלו בלימודים"
78%	74%	80%	ז'ט'	
81%	78%	83%	כלל השכבות	
82%	75%	86%	ה'ו'	ג. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להשקיע הרבה בלימודים"
70%	67%	72%	ז'ט'	
76%	70%	78%	כלל השכבות	
				אמונה ביכולות התלמידים
82%	86%	80%	ה'ו'	ד. "רוב המורים שלי נותנים לי הרגשה שאני יכול להצליח בלימודים"
67%	77%	62%	ז'ט'	
73%	81%	70%	כלל השכבות	
86%	84%	87%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מאמינים ביכולת שלי להצליח"
74%	77%	73%	ז'ט'	
79%	80%	79%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
85%	83%	85%	ה'ו'	מדד מסכם: ציפיות גבוהות של מורים מתלמידיהם ואמונה ביכולותיהם
74%	75%	73%	ז'ט'	
79%	78%	79%	כלל השכבות	
				ציפיות מורים להצלחה
87%	84%	88%	ה'ו'	א. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להתאמץ בלימודים"
78%	76%	79%	ז'ט'	
82%	80%	83%	כלל השכבות	
86%	83%	87%	ה'ו'	ב. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד לשפר את

78%	75%	79%	ז'ט'	ההישגים שלו בלימודים"
81%	79%	83%	כלל השכבות	
82%	75%	85%	ה'ו'	ג. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להשקיע הרבה בלימודים"
71%	67%	72%	ז'ט'	
76%	71%	78%	כלל השכבות	
				אמונה ביכולות התלמידים
82%	87%	80%	ה'ו'	ד. "רוב המורים שלי נותנים לי הרגשה שאני יכול להצליח בלימודים"
68%	79%	63%	ז'ט'	
74%	82%	71%	כלל השכבות	
86%	84%	87%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מאמינים ביכולת שלי להצליח"
74%	77%	73%	ז'ט'	
79%	81%	79%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
86%	85%	86%	ה'ו'	מדד מסכם: ציפיות גבוהות של מורים מתלמידיהם ואמונה ביכולותיהם
74%	76%	73%	ז'ט'	
79%	80%	78%	כלל השכבות	
				ציפיות מורים להצלחה
87%	86%	88%	ה'ו'	א. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להתאמץ בלימודים"
78%	77%	79%	ז'ט'	
82%	81%	83%	כלל השכבות	
87%	85%	87%	ה'ו'	ב. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד לשפר את ההישגים שלו בלימודים"
78%	77%	79%	ז'ט'	
82%	80%	82%	כלל השכבות	
84%	79%	86%	ה'ו'	ג. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להשקיע הרבה בלימודים"
71%	69%	72%	ז'ט'	
77%	74%	78%	כלל השכבות	
				אמונה ביכולות התלמידים
83%	89%	81%	ה'ו'	ד. "רוב המורים שלי נותנים לי הרגשה שאני יכול להצליח בלימודים"
68%	80%	64%	ז'ט'	
75%	84%	71%	כלל השכבות	
87%	87%	87%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מאמינים ביכולת שלי להצליח"
75%	79%	73%	ז'ט'	
80%	82%	79%	כלל השכבות	

נתוני תשע"א				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: ציפיות גבוהות של מורים מתלמידיהם ואמונה ביכולותיהם				ה'ו'	85%	86%	86%
				ז'ט'	74%	77%	75%
				כלל השכבות	79%	81%	79%
ציפיות מורים להצלחה							
א. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להתאמץ בלימודים"				ה'ו'	88%	87%	87%
				ז'ט'	79%	78%	79%
				כלל השכבות	83%	82%	82%
ב. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד לשפר את ההישגים שלו בלימודים"				ה'ו'	87%	86%	87%
				ז'ט'	79%	77%	78%
				כלל השכבות	82%	81%	82%
ג. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להשקיע הרבה בלימודים"				ה'ו'	85%	79%	84%
				ז'ט'	73%	70%	72%
				כלל השכבות	78%	74%	77%
אמונה ביכולות התלמידים							
ד. "רוב המורים שלי נותנים לי הרגשה שאני יכול להצליח בלימודים"				ה'ו'	81%	89%	83%
				ז'ט'	65%	81%	70%
				כלל השכבות	72%	85%	76%
ה. "רוב המורים מאמינים ביכולת שלי להצליח"				ה'ו'	86%	87%	87%
				ז'ט'	73%	79%	75%
				כלל השכבות	79%	83%	80%
נתוני תשע"ב				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: ציפיות גבוהות של מורים מתלמידיהם ואמונה ביכולותיהם				ה'ו'	87%	87%	87%
				ז'ט'	75%	78%	76%
				כלל השכבות	80%	82%	81%
ציפיות מורים להצלחה							
א. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להתאמץ בלימודים"				ה'ו'	89%	88%	89%
				ז'ט'	80%	79%	80%
				כלל השכבות	84%	83%	83%
ב. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד לשפר את ההישגים שלו בלימודים"				ה'ו'	89%	87%	88%
				ז'ט'	80%	78%	80%
				כלל השכבות	84%	82%	83%
ג. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להשקיע הרבה בלימודים"				ה'ו'	87%	80%	85%
				ז'ט'	75%	70%	74%
				כלל השכבות	80%	75%	78%

אמונה ביכולות התלמידים				
85%	90%	82%	ה'ו'	ד. "רוב המורים שלי נותנים לי הרגשה שאני יכול להצליח בלימודים"
71%	82%	67%	ז'-ט'	
77%	86%	73%	כלל השכבות	
88%	89%	88%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מאמינים ביכולת שלי להצליח"
76%	80%	75%	ז'-ט'	
81%	84%	80%	כלל השכבות	

נספח 2.13: תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 25: דיווחי התלמידים על תחושת המסוגלות הלימודית שלהם: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ח
91%	87%	92%	ה'ו'	מדד מסכם: תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים
89%	86%	90%	ז'-ט'	
89%	86%	91%	כלל השכבות	
93%	89%	95%	ה'ו'	א. "כאשר אני רוצה, אני יכול להצליח בלימודים"
92%	88%	93%	ז'-ט'	
92%	89%	94%	כלל השכבות	
85%	80%	87%	ה'ו'	ב. "כשאני מחליט ללמוד משהו קשה, אני מסוגל לעשות זאת"
82%	79%	84%	ז'-ט'	
83%	79%	85%	כלל השכבות	
94%	92%	95%	ה'ו'	ג. "אם אני רוצה, אני יכול להצליח במשימות שונות כמו מבחן או עבודה"
92%	91%	93%	ז'-ט'	
93%	91%	94%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
92%	88%	93%	ה'ו'	מדד מסכם: תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים
90%	87%	91%	ז'-ט'	
91%	88%	92%	כלל השכבות	
93%	88%	95%	ה'ו'	א. "כאשר אני רוצה, אני יכול להצליח בלימודים"
92%	88%	93%	ז'-ט'	
93%	88%	94%	כלל השכבות	
88%	84%	89%	ה'ו'	ב. "כשאני מחליט ללמוד משהו קשה, אני מסוגל לעשות זאת"
87%	83%	88%	ז'-ט'	
87%	84%	89%	כלל השכבות	
94%	92%	94%	ה'ו'	ג. "אם אני רוצה, אני יכול להצליח במשימות שונות כמו מבחן או עבודה"
92%	90%	93%	ז'-ט'	
93%	90%	93%	כלל השכבות	

נתוני תש"ע				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים				ה'ו'	93%	90%	92%
				ז'ט'	91%	87%	90%
				כלל השכבות	92%	88%	91%
א. "כאשר אני רוצה, אני יכול להצליח בלימודים"				ה'ו'	95%	90%	94%
				ז'ט'	93%	89%	92%
				כלל השכבות	94%	89%	93%
ב. "כשאני מחליט ללמוד משהו קשה, אני מסוגל לעשות זאת"				ה'ו'	89%	86%	88%
				ז'ט'	87%	84%	86%
				כלל השכבות	88%	85%	87%
ג. "אם אני רוצה, אני יכול להצליח במשימות שונות כמו מבחן או עבודה"				ה'ו'	94%	92%	94%
				ז'ט'	92%	90%	92%
				כלל השכבות	93%	91%	92%
נתוני תשע"א				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים				ה'ו'	93%	89%	92%
				ז'ט'	91%	89%	90%
				כלל השכבות	92%	89%	91%
א. "כאשר אני רוצה, אני יכול להצליח בלימודים"				ה'ו'	95%	90%	94%
				ז'ט'	93%	90%	92%
				כלל השכבות	94%	90%	93%
ב. "כשאני מחליט ללמוד משהו קשה, אני מסוגל לעשות זאת"				ה'ו'	89%	86%	88%
				ז'ט'	87%	85%	87%
				כלל השכבות	88%	85%	87%
ג. "אם אני רוצה, אני יכול להצליח במשימות שונות כמו מבחן או עבודה"				ה'ו'	94%	92%	94%
				ז'ט'	93%	92%	93%
				כלל השכבות	93%	92%	93%

כלל בתיה"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
92%	90%	93%	ה'ו'	מדד מסכם: תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים
91%	89%	91%	ז'-ט'	
91%	89%	92%	כלל השכבות ה'ט'	
82%	81%	83%	י'יא'	
94%	91%	96%	ה'ו'	א. "כאשר אני רוצה, אני יכול להצליח בלימודים"
92%	90%	94%	ז'-ט'	
93%	90%	94%	כלל השכבות ה'ט'	
87%	85%	88%	י'יא'	
89%	87%	90%	ה'ו'	ב. "כשאני מחליט ללמוד משהו קשה, אני מסוגל לעשות זאת"
87%	85%	87%	ז'-ט'	
88%	86%	88%	כלל השכבות ה'ט'	
74%	76%	74%	י'יא'	
94%	92%	95%	ה'ו'	ג. "אם אני רוצה, אני יכול להצליח במשימות שונות כמו מבחן או עבודה"
93%	91%	93%	ז'-ט'	
93%	92%	94%	כלל השכבות ה'ט'	
85%	82%	86%	י'יא'	

נספח 2.14: מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 26: דיווחי התלמידים על מוטיבציה אוטונומית ללמידה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ח
77%	86%	72%	ה'ו'	מדד מסכם: מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים
64%	81%	57%	ז'ט'	
70%	83%	64%	כלל השכבות	
64%	86%	54%	ה'ו'	א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר מעניין ומסקרן אותי"
44%	77%	29%	ז'ט'	
52%	81%	40%	כלל השכבות	
71%	81%	66%	ה'ו'	ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהנושא מעניין אותי"
58%	77%	49%	ז'ט'	
63%	79%	56%	כלל השכבות	
63%	78%	57%	ה'ו'	ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני נהנה מזה"
45%	71%	34%	ז'ט'	
53%	74%	44%	כלל השכבות	
88%	89%	88%	ה'ו'	ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שהלימודים חשובים לי"
85%	86%	85%	ז'ט'	
86%	87%	86%	כלל השכבות	
83%	90%	80%	ה'ו'	ה. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר עוזר לי לדעת דברים חשובים"
71%	85%	64%	ז'ט'	
76%	87%	71%	כלל השכבות	
91%	93%	90%	ה'ו'	ו. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהדבר יעזור לי בעתיד"
84%	89%	82%	ז'ט'	
87%	91%	85%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
75%	85%	71%	ה'ו'	מדד מסכם: מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים
64%	80%	58%	ז'ט'	
69%	82%	63%	כלל השכבות	
60%	84%	51%	ה'ו'	א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר מעניין ומסקרן אותי"
42%	76%	29%	ז'ט'	
50%	79%	39%	כלל השכבות	
68%	81%	63%	ה'ו'	ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהנושא מעניין אותי"
56%	76%	48%	ז'ט'	
61%	78%	55%	כלל השכבות	

61%	78%	54%	ה'ו'	ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני נהנה מזה"
44%	71%	34%	ז'ט'	
51%	74%	43%	כלל השכבות	
88%	89%	87%	ה'ו'	ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שהלימודים חשובים לי"
86%	85%	86%	ז'ט'	
86%	87%	86%	כלל השכבות	
83%	89%	80%	ה'ו'	ה. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר עוזר לי לדעת דברים חשובים"
72%	85%	67%	ז'ט'	
76%	86%	73%	כלל השכבות	
89%	91%	89%	ה'ו'	ו. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהדבר יעזור לי בעתיד"
84%	87%	83%	ז'ט'	
86%	89%	86%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
76%	87%	71%	ה'ו'	מדד מסכם: מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים
64%	79%	59%	ז'ט'	
69%	82%	64%	כלל השכבות	
62%	86%	52%	ה'ו'	א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר מעניין ומסקרן אותי"
42%	75%	30%	ז'ט'	
51%	80%	39%	כלל השכבות	
70%	82%	65%	ה'ו'	ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהנושא מעניין אותי"
56%	75%	50%	ז'ט'	
62%	78%	56%	כלל השכבות	
61%	78%	54%	ה'ו'	ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני נהנה מזה"
44%	68%	35%	ז'ט'	
51%	72%	43%	כלל השכבות	
89%	91%	88%	ה'ו'	ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שהלימודים חשובים לי"
86%	85%	86%	ז'ט'	
87%	88%	87%	כלל השכבות	
84%	91%	81%	ה'ו'	ה. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר עוזר לי לדעת דברים חשובים"
72%	84%	68%	ז'ט'	
77%	87%	73%	כלל השכבות	
90%	93%	89%	ה'ו'	ו. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהדבר יעזור לי בעתיד"
84%	86%	83%	ז'ט'	
87%	89%	85%	כלל השכבות	

נתוני תשע"א				כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות
מדד מסכם: מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים				76%	87%	71%	ה'ו'
				64%	81%	57%	ז'ט'
				69%	84%	63%	כלל השכבות
א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר מעניין ומסקרן אותי"				63%	86%	52%	ה'ו'
				42%	77%	28%	ז'ט'
				51%	81%	38%	כלל השכבות
ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהנושא מעניין אותי"				70%	82%	64%	ה'ו'
				56%	77%	47%	ז'ט'
				62%	79%	54%	כלל השכבות
ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני נהנה מזה"				62%	79%	55%	ה'ו'
				44%	71%	33%	ז'ט'
				52%	75%	42%	כלל השכבות
ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שהלימודים חשובים לי"				89%	91%	88%	ה'ו'
				86%	87%	86%	ז'ט'
				87%	89%	87%	כלל השכבות
ה. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר עוזר לי לדעת דברים חשובים"				84%	91%	81%	ה'ו'
				72%	86%	66%	ז'ט'
				77%	88%	72%	כלל השכבות
ו. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהדבר יעזור לי בעתיד"				90%	93%	88%	ה'ו'
				84%	88%	82%	ז'ט'
				86%	90%	85%	כלל השכבות
נתוני תשע"ב				כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות
מדד מסכם: מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים				77%	88%	72%	ה'ו'
				65%	81%	58%	ז'ט'
				70%	84%	64%	כלל השכבות
א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר מעניין ומסקרן אותי"				64%	88%	52%	ה'ו'
				44%	77%	29%	ז'ט'
				52%	82%	39%	כלל השכבות
ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהנושא מעניין אותי"				70%	83%	64%	ה'ו'
				56%	77%	47%	ז'ט'
				62%	80%	54%	כלל השכבות
ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני נהנה מזה"				63%	81%	55%	ה'ו'
				46%	71%	34%	ז'ט'
				53%	75%	43%	כלל השכבות

90%	92%	89%	ה'ו'	ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שהלימודים חשובים לי"
87%	87%	87%	ז'ט'	
88%	89%	88%	כלל השכבות	
84%	92%	81%	ה'ו'	ה. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר עוזר לי לדעת דברים חשובים"
72%	86%	65%	ז'ט'	
77%	88%	72%	כלל השכבות	
90%	93%	89%	ה'ו'	ו. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהדבר יעזור לי בעתיד"
85%	88%	84%	ז'ט'	
87%	90%	86%	כלל השכבות	

נספח 2.15: מוטיבציה כפויה ללמידה בקרב התלמידים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 27: דיווחי התלמידים על מוטיבציה כפויה ללמידה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ח
38%	68%	24%	ה'ו'	מדד מסכם: מוטיבציה כפויה ללמידה בקרב התלמידים
33%	61%	20%	ז'ט'	
35%	64%	22%	כלל השכבות	
49%	84%	32%	ה'ו'	א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה כדי שלא ארגיש רע עם עצמי".
43%	82%	26%	ז'ט'	
45%	83%	28%	כלל השכבות	
39%	65%	27%	ה'ו'	ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שאני מרגיש אשם כשאני לא עושה את כל מה שאני יכול".
36%	63%	24%	ז'ט'	
37%	64%	25%	כלל השכבות	
34%	69%	18%	ה'ו'	ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה כדי שלא אתבייש בעצמי".
29%	63%	14%	ז'ט'	
31%	66%	16%	כלל השכבות	
33%	65%	19%	ה'ו'	ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני לא רוצה שיעשו לי בעיות".
30%	56%	19%	ז'ט'	
31%	60%	19%	כלל השכבות	
35%	61%	23%	ה'ו'	ה. "כשאני לומד ברצינות זה מפני שאני לא רוצה שיענישו אותי".
30%	50%	21%	ז'ט'	
32%	55%	22%	כלל השכבות	
35%	63%	22%	ה'ו'	ו. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שאני לא רוצה שיכעסו עליי".
29%	51%	20%	ז'ט'	
32%	56%	21%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
37%	70%	24%	ה'ו'	מדד מסכם: מוטיבציה כפויה ללמידה בקרב התלמידים
32%	61%	20%	ז'ט'	
34%	65%	22%	כלל השכבות	
48%	90%	32%	ה'ו'	א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה כדי שלא ארגיש רע עם עצמי".
41%	85%	24%	ז'ט'	
44%	87%	27%	כלל השכבות	
39%	69%	28%	ה'ו'	ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שאני מרגיש אשם כשאני לא עושה את כל מה שאני יכול".
35%	63%	24%	ז'ט'	
37%	66%	26%	כלל השכבות	

33%	70%	19%	ה'ו'	ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה כדי שלא אתבייש בעצמי".
28%	64%	14%	ז'ט'	
30%	66%	16%	כלל השכבות	
33%	66%	20%	ה'ו'	ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני לא רוצה שיעשו לי בעיות".
29%	54%	19%	ז'ט'	
30%	59%	20%	כלל השכבות	
35%	62%	24%	ה'ו'	ה. "כשאני לומד ברצינות זה מפני שאני לא רוצה שיענישו אותי".
29%	50%	21%	ז'ט'	
32%	55%	23%	כלל השכבות	
34%	64%	23%	ה'ו'	ו. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שאני לא רוצה שיכעסו עליי".
29%	50%	21%	ז'ט'	
31%	57%	22%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
38%	70%	24%	ה'ו'	מדד מסכם: מוטיבציה כפויה ללמידה בקרב התלמידים
31%	59%	20%	ז'ט'	
34%	64%	22%	כלל השכבות	
49%	91%	31%	ה'ו'	א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה כדי שלא ארגיש רע עם עצמי".
39%	84%	23%	ז'ט'	
43%	87%	26%	כלל השכבות	
40%	70%	27%	ה'ו'	ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שאני מרגיש אשם כשאני לא עושה את כל מה שאני יכול".
34%	63%	23%	ז'ט'	
36%	66%	25%	כלל השכבות	
36%	74%	20%	ה'ו'	ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה כדי שלא אתבייש בעצמי".
27%	62%	14%	ז'ט'	
31%	67%	16%	כלל השכבות	
33%	64%	21%	ה'ו'	ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני לא רוצה שיעשו לי בעיות".
27%	52%	19%	ז'ט'	
30%	57%	19%	כלל השכבות	
35%	58%	25%	ה'ו'	ה. "כשאני לומד ברצינות זה מפני שאני לא רוצה שיענישו אותי".
29%	47%	22%	ז'ט'	
31%	52%	23%	כלל השכבות	
35%	61%	23%	ה'ו'	ו. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שאני לא רוצה שיכעסו עליי".
28%	48%	20%	ז'ט'	
31%	54%	22%	כלל השכבות	

נתוני תשע"א				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: מוטיבציה כפויה ללמידה בקרב התלמידים				ה'ו'	24%	68%	37%
				ז'ט'	21%	59%	32%
				כלל השכבות	22%	63%	34%
א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה כדי שלא ארגיש רע עם עצמי".				ה'ו'	30%	90%	49%
				ז'ט'	23%	86%	41%
				כלל השכבות	26%	88%	44%
ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שאני מרגיש אשם כשאני לא עושה את כל מה שאני יכול".				ה'ו'	27%	67%	39%
				ז'ט'	24%	62%	35%
				כלל השכבות	25%	65%	37%
ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה כדי שלא אתבייש בעצמי".				ה'ו'	18%	71%	35%
				ז'ט'	14%	64%	28%
				כלל השכבות	16%	67%	31%
ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני לא רוצה שיעשו לי בעיות".				ה'ו'	20%	61%	33%
				ז'ט'	19%	50%	28%
				כלל השכבות	20%	55%	30%
ה. "כשאני לומד ברצינות זה מפני שאני לא רוצה שיענישו אותי".				ה'ו'	23%	56%	33%
				ז'ט'	23%	45%	29%
				כלל השכבות	23%	50%	31%
ו. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שאני לא רוצה שיכעסו עליי".				ה'ו'	23%	59%	34%
				ז'ט'	22%	47%	29%
				כלל השכבות	22%	53%	31%
נתוני תשע"ב				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: מוטיבציה כפויה ללמידה בקרב התלמידים				ה'ו'	24%	69%	38%
				ז'ט'	20%	59%	32%
				כלל השכבות	22%	64%	35%
א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה כדי שלא ארגיש רע עם עצמי".				ה'ו'	32%	91%	52%
				ז'ט'	26%	87%	45%
				כלל השכבות	29%	89%	48%
ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שאני מרגיש אשם כשאני לא עושה את כל מה שאני יכול".				ה'ו'	25%	70%	40%
				ז'ט'	24%	63%	36%
				כלל השכבות	24%	66%	37%
ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה כדי שלא אתבייש בעצמי".				ה'ו'	18%	73%	36%
				ז'ט'	14%	62%	29%
				כלל השכבות	16%	67%	32%

34%	63%	20%	ה'ו'	ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני לא רוצה שיעשו לי בעיות".
28%	51%	18%	ז'ט'	
30%	56%	19%	כלל השכבות	
35%	58%	24%	ה'ו'	ה. "כשאני לומד ברצינות זה מפני שאני לא רוצה שיענישו אותי".
29%	46%	21%	ז'ט'	
31%	51%	22%	כלל השכבות	
35%	60%	23%	ה'ו'	ו. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שאני לא רוצה שיכעסו עליי".
28%	46%	20%	ז'ט'	
31%	52%	22%	כלל השכבות	

נספח 2.16: היעדר מוטיבציה ללמידה בקרב התלמידים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 28: דיווחי התלמידים על היעדר מוטיבציה ללמידה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ח
7%	17%	3%	ה'ו'	מדד מסכם: היעדר מוטיבציה ללמידה בקרב התלמידים
7%	14%	4%	ז'ט'	
7%	15%	3%	כלל השכבות	
8%	18%	4%	ה'ו'	א. "הלימודים בכלל לא חשובים ל...".
7%	15%	4%	ז'ט'	
8%	16%	4%	כלל השכבות	
7%	15%	3%	ה'ו'	ב. "אני בכלל לא מנסה להצליח בלימודים".
6%	13%	3%	ז'ט'	
6%	14%	3%	כלל השכבות	
7%	17%	3%	ה'ו'	ג. "אני בכלל לא משקיע בלימודים".
7%	14%	4%	ז'ט'	
7%	15%	3%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
8%	20%	3%	ה'ו'	מדד מסכם: היעדר מוטיבציה ללמידה בקרב התלמידים
7%	16%	4%	ז'ט'	
7%	18%	3%	כלל השכבות	
9%	21%	4%	ה'ו'	א. "הלימודים בכלל לא חשובים ל...".
7%	17%	4%	ז'ט'	
8%	19%	4%	כלל השכבות	
7%	18%	3%	ה'ו'	ב. "אני בכלל לא מנסה להצליח בלימודים".
7%	15%	4%	ז'ט'	
7%	16%	3%	כלל השכבות	
8%	21%	3%	ה'ו'	ג. "אני בכלל לא משקיע בלימודים".
7%	17%	4%	ז'ט'	
8%	19%	3%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
8%	17%	4%	ה'ו'	מדד מסכם: היעדר מוטיבציה ללמידה בקרב התלמידים
7%	15%	4%	ז'ט'	
8%	16%	4%	כלל השכבות	
9%	19%	4%	ה'ו'	א. "הלימודים בכלל לא חשובים ל...".

7%	16%	4%	ז'ט'	
8%	18%	4%	כלל השכבות	
7%	15%	4%	ה'ו'	
7%	14%	4%	ז'ט'	ב. "אני בכלל לא מנסה להצליח בלימודים".
7%	14%	4%	כלל השכבות	
8%	18%	5%	ה'ו'	
8%	16%	5%	ז'ט'	ג. "אני בכלל לא משקיע בלימודים".
8%	17%	5%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
7%	15%	3%	ה'ו'	מדד מסכם: היעדר מוטיבציה ללמידה בקרב התלמידים
7%	13%	4%	ז'ט'	
7%	14%	4%	כלל השכבות	
8%	16%	4%	ה'ו'	א. "הלימודים בכלל לא חשובים לי".
7%	14%	4%	ז'ט'	
7%	15%	4%	כלל השכבות	
6%	13%	3%	ה'ו'	ב. "אני בכלל לא מנסה להצליח בלימודים".
6%	12%	4%	ז'ט'	
6%	13%	4%	כלל השכבות	
7%	15%	3%	ה'ו'	ג. "אני בכלל לא משקיע בלימודים".
7%	14%	4%	ז'ט'	
7%	15%	4%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
7%	14%	3%	ה'ו'	מדד מסכם: היעדר מוטיבציה ללמידה בקרב התלמידים
7%	14%	4%	ז'ט'	
7%	14%	3%	כלל השכבות	
7%	16%	3%	ה'ו'	א. "הלימודים בכלל לא חשובים לי".
7%	15%	4%	ז'ט'	
7%	15%	4%	כלל השכבות	
6%	13%	3%	ה'ו'	ב. "אני בכלל לא מנסה להצליח בלימודים".
7%	13%	4%	ז'ט'	
6%	13%	3%	כלל השכבות	
7%	15%	3%	ה'ו'	ג. "אני בכלל לא משקיע בלימודים".
7%	15%	4%	ז'ט'	
7%	15%	3%	כלל השכבות	

נספח 2.17: קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 29: דיווחי התלמידים על קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים	ה'ו'	69%	74%	70%
	ז'ט'	46%	61%	50%
	כלל השכבות	55%	67%	59%
א. "רוב המורים מסבירים לכל תלמיד באופן אישי מה בדיוק עליו לעשות כדי להשתפר בלימודים"	ה'ו'	67%	76%	70%
	ז'ט'	46%	60%	50%
	כלל השכבות	55%	67%	58%
ב. "כשהתלמידים מתקשים להבין את החומר, רוב המורים מסבירים להם מה הם יכולים לעשות כדי להבין טוב יותר"	ה'ו'	82%	82%	82%
	ז'ט'	57%	70%	61%
	כלל השכבות	67%	75%	70%
ג. "כשהמורים מחזירים לנו עבודה או מבחן, רובם כותבים ליד התשובות מה נכון ומה צריך לשפר"	ה'ו'	65%	64%	65%
	ז'ט'	47%	51%	48%
	כלל השכבות	54%	57%	55%
ד. "כשתלמיד בכיתה לא מצליח במבחן או בעבודה, רוב המורים עוזרים לו להבין למה זה קרה"	ה'ו'	65%	72%	67%
	ז'ט'	38%	56%	43%
	כלל השכבות	49%	63%	53%
ה. "רוב המורים מקפידים לעדכן אותי על מצבי בלימודים"	ה'ו'	58%	73%	63%
	ז'ט'	42%	62%	48%
	כלל השכבות	49%	67%	54%
ו. "רוב המורים מוודאים שהתלמידים מבינים את החומר הנלמד לפני שממשיכים לנושא הבא"	ה'ו'	76%	77%	76%
	ז'ט'	46%	64%	51%
	כלל השכבות	58%	70%	62%
נתוני תשס"ט	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים	ה'ו'	86%	57%	70%
	ז'ט'	74%	36%	51%
	כלל השכבות	65%	68%	59%
א. "רוב המורים מסבירים לכל תלמיד באופן אישי מה בדיוק עליו לעשות כדי להשתפר בלימודים"	ה'ו'	67%	76%	70%
	ז'ט'	46%	60%	50%
	כלל השכבות	55%	67%	58%
ב. "כשהתלמידים מתקשים להבין את החומר, רוב המורים מסבירים להם מה הם יכולים לעשות כדי להבין טוב יותר"	ה'ו'	82%	82%	82%
	ז'ט'	57%	70%	61%
	כלל השכבות	67%	75%	70%
ג. "כשהמורים מחזירים לנו עבודה או מבחן, רובם	ה'ו'	65%	64%	65%

48%	51%	47%	ז'ט'	כותבים ליד התשובות מה נכון ומה צריך לשפר
55%	57%	54%	כלל השכבות	
67%	72%	65%	ה'ו'	ד. "כשתלמיד בכיתה לא מצליח במבחן או בעבודה, רוב המורים עוזרים לו להבין למה זה קרה"
43%	56%	38%	ז'ט'	
53%	63%	49%	כלל השכבות	
63%	73%	58%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מקפידים לעדכן אותי על מצבי בלימודים"
48%	62%	42%	ז'ט'	
54%	67%	49%	כלל השכבות	
76%	77%	76%	ה'ו'	ו. "רוב המורים מוודאים שהתלמידים מבינים את החומר הנלמד לפני שממשיכים לנושא הבא"
51%	64%	46%	ז'ט'	
62%	70%	58%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
71%	78%	69%	ה'ו'	מדד מסכם: קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים
53%	64%	48%	ז'ט'	
61%	70%	57%	כלל השכבות	
48%	57%	45%	י-יא'	
69%	78%	65%	ה'ו'	א. "רוב המורים מסבירים לכל תלמיד באופן אישי מה בדיוק עליו לעשות כדי להשתפר בלימודים"
51%	64%	47%	ז'ט'	
59%	70%	54%	כלל השכבות	
43%	55%	39%	י-יא'	
83%	85%	81%	ה'ו'	ב. "כשהתלמידים מתקשים להבין את החומר, רוב המורים מסבירים להם מה הם יכולים לעשות כדי להבין טוב יותר"
63%	73%	58%	ז'ט'	
71%	79%	68%	כלל השכבות	
54%	70%	49%	י-יא'	
67%	69%	66%	ה'ו'	ג. "כשהמורים מחזירים לנו עבודה או מבחן, רובם כותבים ליד התשובות מה נכון ומה צריך לשפר"
51%	55%	49%	ז'ט'	
58%	62%	56%	כלל השכבות	
53%	47%	55%	י-יא'	
69%	76%	66%	ה'ו'	ד. "כשתלמיד בכיתה לא מצליח במבחן או בעבודה, רוב המורים עוזרים לו להבין למה זה קרה"
46%	59%	41%	ז'ט'	
56%	67%	51%	כלל השכבות	
41%	49%	38%	י-יא'	

ה. "רוב המורים מקפידים לעדכן אותי על מצבי בלימודים"	ה'ו'	57%	76%	63%
	ז'ט'	46%	64%	51%
	כלל השכבות	51%	69%	56%
	י'יא'	47%	58%	49%
ו. "רוב המורים מוודאים שהתלמידים מבינים את החומר הנלמד לפני שממשיכים לנושא הבא"	ה'ו'	77%	81%	78%
	ז'ט'	49%	67%	55%
	כלל השכבות	61%	73%	64%
	י'יא'	40%	61%	45%
נתוני תשע"א				
מדד מסכם: קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
	ה'ו'	69%	79%	72%
	ז'ט'	48%	66%	53%
	כלל השכבות	57%	72%	61%
א. "רוב המורים מסבירים לכל תלמיד באופן אישי מה בדיוק עליו לעשות כדי להשתפר בלימודים"	י'יא'	46%	57%	49%
	ה'ו'	66%	79%	70%
	ז'ט'	46%	67%	52%
	כלל השכבות	54%	73%	60%
ב. "כשהתלמידים מתקשים להבין את החומר, רוב המורים מסבירים להם מה הם יכולים לעשות כדי להבין טוב יותר"	י'יא'	45%	56%	48%
	ה'ו'	82%	86%	83%
	ז'ט'	58%	75%	63%
	כלל השכבות	68%	80%	72%
ג. "כשהמורים מחזירים לנו עבודה או מבחן, רובם כותבים ליד התשובות מה נכון ומה צריך לשפר"	י'יא'	49%	67%	54%
	ה'ו'	66%	71%	68%
	ז'ט'	47%	58%	50%
	כלל השכבות	55%	64%	58%
ד. "כשתלמיד בכיתה לא מצליח במבחן או בעבודה, רוב המורים עוזרים לו להבין למה זה קרה"	י'יא'	53%	50%	53%
	ה'ו'	66%	76%	69%
	ז'ט'	40%	61%	46%
	כלל השכבות	51%	68%	56%
ה. "רוב המורים מקפידים לעדכן אותי על מצבי בלימודים"	י'יא'	39%	51%	42%
	ה'ו'	59%	79%	65%
	ז'ט'	45%	67%	51%
	כלל השכבות	51%	72%	57%
ו. "רוב המורים מוודאים שהתלמידים מבינים את	י'יא'	73%	67%	52%
	ה'ו'	77%	81%	78%

55%	68%	49%	זי-ט'	החומר הנלמד לפני שממשיכים לנושא הבא"
65%	74%	61%	כלל השכבות	
46%	59%	42%	י-יא'	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
74%	80%	71%	ה'ו'	מדד מסכם: קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים
55%	66%	50%	זי-ט'	
63%	72%	59%	כלל השכבות	
49%	59%	46%	י-יא'	
72%	80%	69%	ה'ו'	א. "רוב המורים מסבירים לכל תלמיד באופן אישי מה בדיוק עליו לעשות כדי להשתפר בלימודים"
54%	67%	49%	זי-ט'	
62%	73%	57%	כלל השכבות	
46%	58%	41%	י-יא'	
84%	87%	83%	ה'ו'	ב. "כשהתלמידים מתקשים להבין את החומר, רוב המורים מסבירים להם מה הם יכולים לעשות כדי להבין טוב יותר"
65%	75%	60%	זי-ט'	
73%	80%	70%	כלל השכבות	
57%	70%	51%	י-יא'	
69%	72%	68%	ה'ו'	ג. "כשהמורים מחזירים לנו עבודה או מבחן, רובם כותבים ליד התשובות מה נכון ומה צריך לשפר"
52%	57%	50%	זי-ט'	
59%	64%	57%	כלל השכבות	
54%	50%	55%	י-יא'	
71%	78%	68%	ה'ו'	ד. "כשתלמיד בכיתה לא מצליח במבחן או בעבודה, רוב המורים עוזרים לו להבין למה זה קרה"
48%	61%	43%	זי-ט'	
58%	68%	53%	כלל השכבות	
43%	52%	39%	י-יא'	
67%	80%	61%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מקפידים לעדכן אותי על מצבי בלימודים"
52%	67%	47%	זי-ט'	
59%	72%	52%	כלל השכבות	
51%	60%	47%	י-יא'	
80%	83%	78%	ה'ו'	ו. "רוב המורים מוודאים שהתלמידים מבינים את החומר הנלמד לפני שממשיכים לנושא הבא"
56%	69%	51%	זי-ט'	
66%	75%	62%	כלל השכבות	
47%	60%	42%	י-יא'	

נספח 2.18: שימוש בתקשוב בתהליכי הלמידה - תשס"ח-תשע"ב

לוח 30: דיווחי התלמידים על שימוש בתקשוב בתהליכי למידה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: שימוש בתקשוב בתהליכי למידה	ה'ו'	34%	24%	31%
	ז'ט'	23%	16%	21%
	כלל השכבות	27%	20%	25%
שימושי מחשב במקצועות המיצ"ב בביה"ס				
א. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי לשון והבעה"	ה'ו'	39%	21%	34%
	ז'ט'	16%	12%	15%
	כלל השכבות	25%	16%	23%
ב. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי אנגלית"	ה'ו'	40%	20%	34%
	ז'ט'	32%	15%	27%
	כלל השכבות	35%	17%	30%
ג. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מתמטיקה"	ה'ו'	32%	24%	30%
	ז'ט'	11%	19%	13%
	כלל השכבות	19%	21%	20%
ד. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מדע וטכנולוגיה"	ה'ו'	42%	33%	39%
	ז'ט'	33%	28%	32%
	כלל השכבות	37%	30%	35%
שימוש באינטרנט לצורכי למידה				
ה. "האם בחודש האחרון ביקרת באתר האינטרנט של בית הספר?"	ה'ו'	65%	38%	57%
	ז'ט'	56%	23%	48%
	כלל השכבות	59%	30%	52%
ו. "האם בחודש האחרון התכתבת עם מורה מבית הספר שלך באמצעות הדואר האלקטרוני לפחות פעם אחת?"	ה'ו'	19%	15%	18%
	ז'ט'	19%	11%	17%
	כלל השכבות	19%	13%	17%
ז. "האם בחודש האחרון הועלו חומרים משלך (כמו עבודות, מצגות, סיכומים) לאתר האינטרנט של בית הספר?"	ה'ו'	25%	20%	23%
	ז'ט'	8%	13%	9%
	כלל השכבות	15%	16%	15%
ח. "האם בחודש האחרון הורדת חומרי לימודים (כמו שיעורי בית, סיכומים, מבחנים) מאתר בית הספר?"	ה'ו'	20%	23%	21%
	ז'ט'	24%	14%	21%
	כלל השכבות	22%	18%	21%
ט. "האם בחודש האחרון השתתפת בקבוצות דיון (פורומים) בית-ספריות באינטרנט בנושאים	ה'ו'	23%	20%	22%
	ז'ט'	10%	12%	10%

15%	16%	15%	כלל השכבות	לימודיים?"
כלל	דוברי	דוברי	שכבות	נתוני תשס"ט
בתי"ס	ערבית	עברית		
(%)	(%)	(%)		
34%	27%	37%	ה'ו'	מדד מסכם: שימוש בתקשוב בתהליכי למידה
26%	20%	28%	ז'ט'	
29%	23%	32%	כלל השכבות	
				שימושי מחשב במקצועות המיצ"ב בביה"ס
34%	19%	40%	ה'ו'	א. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי לשון והבעה"
17%	14%	18%	ז'ט'	
24%	16%	27%	כלל השכבות	
36%	22%	41%	ה'ו'	ב. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי אנגלית"
30%	17%	36%	ז'ט'	
33%	19%	38%	כלל השכבות	
31%	23%	34%	ה'ו'	ג. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מתמטיקה"
15%	17%	14%	ז'ט'	
22%	20%	23%	כלל השכבות	
44%	36%	47%	ה'ו'	ד. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מדע וטכנולוגיה"
32%	24%	36%	ז'ט'	
37%	29%	40%	כלל השכבות	
				שימוש באינטרנט לצורכי למידה
64%	48%	70%	ה'ו'	ה. "האם בחודש האחרון ביקרת באתר האינטרנט של בית הספר?"
61%	40%	68%	ז'ט'	
62%	44%	69%	כלל השכבות	
22%	15%	24%	ה'ו'	ו. "האם בחודש האחרון התכתבת עם מורה מבית הספר שלך באמצעות הדואר האלקטרוני לפחות פעם אחת?"
20%	13%	22%	ז'ט'	
21%	14%	23%	כלל השכבות	
25%	24%	26%	ה'ו'	ז. "האם בחודש האחרון הועלו חומרים משלך (כמו עבודות, מצגות, סיכומים) לאתר האינטרנט של בית הספר?"
12%	16%	11%	ז'ט'	
18%	19%	17%	כלל השכבות	
28%	31%	26%	ה'ו'	ח. "האם בחודש האחרון הורדת חומרי לימודים (כמו שיעורי בית, סיכומים, מבחנים) מאתר בית הספר?"
32%	24%	34%	ז'ט'	
30%	27%	31%	כלל השכבות	
25%	24%	25%	ה'ו'	ט. "האם בחודש האחרון השתתפת בקבוצות דיון (פורומים) בית-ספריות באינטרנט בנושאים לימודיים?"
13%	17%	11%	ז'ט'	
18%	20%	17%	כלל השכבות	

כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
35%	30%	36%	ה'ו'	מדד מסכם: שימוש בתקשוב בתהליכי למידה
25%	23%	26%	ז'ט'	
29%	26%	30%	כלל השכבות	
				שימושי מחשב במקצועות המיצ"ב בביה"ס
33%	32%	83%	ה'ו'	א. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי לשון והבעה"
18%	41%	19%	ז'ט'	
24%	81%	27%	כלל השכבות	
34%	22%	39%	ה'ו'	ב. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי אנגלית"
29%	16%	34%	ז'ט'	
31%	19%	36%	כלל השכבות	
32%	24%	36%	ה'ו'	ג. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מתמטיקה"
15%	17%	13%	ז'ט'	
22%	20%	23%	כלל השכבות	
44%	41%	45%	ה'ו'	ד. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מדע וטכנולוגיה"
31%	24%	34%	ז'ט'	
37%	32%	39%	כלל השכבות	
				שימוש באינטרנט לצורכי למידה
67%	57%	71%	ה'ו'	ה. "האם בחודש האחרון ביקרת באתר האינטרנט של בית הספר?"
59%	50%	62%	ז'ט'	
62%	53%	66%	כלל השכבות	
21%	17%	22%	ה'ו'	ו. "האם בחודש האחרון התכתבת עם מורה מבית הספר שלך באמצעות הדואר האלקטרוני לפחות פעם אחת?"
21%	17%	23%	ז'ט'	
21%	17%	23%	כלל השכבות	
26%	25%	26%	ה'ו'	ז. "האם בחודש האחרון הועלו חומרים משלך (כמו עבודות, מצגות, סיכומים) לאתר האינטרנט של בית הספר?"
12%	18%	9%	ז'ט'	
18%	21%	16%	כלל השכבות	
30%	36%	27%	ה'ו'	ח. "האם בחודש האחרון הורדת חומרי לימודים (כמו שיעורי בית, סיכומים, מבחנים) מאתר בית הספר?"
29%	29%	29%	ז'ט'	
29%	32%	28%	כלל השכבות	
24%	26%	24%	ה'ו'	ט. "האם בחודש האחרון השתתפת בקבוצות דיון (פורומים) בית-ספריות באינטרנט בנושאים לימודיים?"
11%	18%	8%	ז'ט'	
17%	21%	15%	כלל השכבות	

כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
37%	31%	39%	ה'ו'	מדד מסכם: שימוש בתקשוב בתהליכי למידה
28%	24%	30%	ז'ט'	
32%	27%	34%	כלל השכבות	
				שימושי מחשב במקצועות המיצ"ב בביה"ס
37%	26%	42%	ה'ו'	א. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי לשון והבעה"
20%	15%	22%	ז'ט'	
27%	20%	31%	כלל השכבות	
38%	26%	43%	ה'ו'	ב. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי אנגלית"
31%	17%	36%	ז'ט'	
34%	21%	39%	כלל השכבות	
37%	28%	40%	ה'ו'	ג. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מתמטיקה"
18%	19%	17%	ז'ט'	
26%	23%	27%	כלל השכבות	
49%	43%	51%	ה'ו'	ד. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מדע וטכנולוגיה"
34%	27%	38%	ז'ט'	
41%	34%	43%	כלל השכבות	
				שימוש באינטרנט לצורכי למידה
67%	49%	74%	ה'ו'	ה. "האם בחודש האחרון ביקרת באתר האינטרנט של בית הספר?"
61%	50%	65%	ז'ט'	
63%	50%	69%	כלל השכבות	
25%	23%	26%	ה'ו'	ו. "האם בחודש האחרון התכתבת עם מורה מבית הספר שלך באמצעות הדואר האלקטרוני לפחות פעם אחת?"
30%	22%	34%	ז'ט'	
28%	22%	30%	כלל השכבות	
25%	24%	25%	ה'ו'	ז. "האם בחודש האחרון הועלו חומרים משלך (כמו עבודות, מצגות, סיכומים) לאתר האינטרנט של בית הספר?"
14%	18%	12%	ז'ט'	
18%	21%	17%	כלל השכבות	
31%	34%	30%	ה'ו'	ח. "האם בחודש האחרון הורדת חומרי לימודים (כמו שיעורי בית, סיכומים, מבחנים) מאתר בית הספר?"
35%	31%	36%	ז'ט'	
33%	32%	33%	כלל השכבות	
24%	25%	23%	ה'ו'	ט. "האם בחודש האחרון השתתפת בקבוצות דיון (פורומים) בית-ספריות באינטרנט בנושאים לימודיים?"
11%	19%	7%	ז'ט'	
16%	22%	14%	כלל השכבות	

כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
40%	37%	41%	ה'ו'	מדד מסכם: שימוש בתקשוב בתהליכי למידה
27%	25%	27%	ז'ט'	
32%	30%	33%	כלל השכבות	
				שימושי מחשב במקצועות המיצ"ב בבית"ס
40%	31%	44%	ה'ו'	א. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי לשון והבעה"
19%	14%	22%	ז'ט'	
28%	21%	31%	כלל השכבות	
40%	31%	45%	ה'ו'	ב. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי אנגלית"
28%	16%	32%	ז'ט'	
33%	23%	37%	כלל השכבות	
40%	33%	43%	ה'ו'	ג. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מתמטיקה"
18%	18%	18%	ז'ט'	
27%	25%	28%	כלל השכבות	
49%	47%	49%	ה'ו'	ד. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מדע וטכנולוגיה"
33%	26%	36%	ז'ט'	
40%	35%	42%	כלל השכבות	
				שימוש באינטרנט לצורכי למידה
74%	71%	75%	ה'ו'	ה. "האם בחודש האחרון ביקרת באתר האינטרנט של בית הספר?"
60%	53%	62%	ז'ט'	
65%	61%	67%	כלל השכבות	
23%	21%	24%	ה'ו'	ו. "האם בחודש האחרון התכתבת עם מורה מבית הספר שלך באמצעות הדואר האלקטרוני לפחות פעם אחת?"
23%	19%	24%	ז'ט'	
23%	20%	24%	כלל השכבות	
28%	27%	29%	ה'ו'	ז. "האם בחודש האחרון הועלו חומרים משלך (כמו עבודות, מצגות, סיכומים) לאתר האינטרנט של בית הספר?"
13%	19%	11%	ז'ט'	
20%	22%	19%	כלל השכבות	
39%	47%	35%	ה'ו'	ח. "האם בחודש האחרון הורדת חומרי לימודים (כמו שיעורי בית, סיכומים, מבחנים) מאתר בית הספר?"
34%	36%	33%	ז'ט'	
36%	41%	34%	כלל השכבות	
26%	29%	25%	ה'ו'	ט. "האם בחודש האחרון השתתפת בקבוצות דיון (פורומים) בית-ספריות באינטרנט בנושאים לימודיים?"
12%	20%	8%	ז'ט'	
18%	24%	15%	כלל השכבות	

נספח 2.19: הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 31: דיווחי התלמידים על הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים				ה'ו'	71%	70%	71%
				ז'ט'	49%	62%	52%
				כלל השכבות	58%	66%	60%
א. "רוב המורים בודקים בכיתה את שיעורי הבית."				ה'ו'	85%	82%	84%
				ז'ט'	68%	66%	68%
				כלל השכבות	75%	73%	75%
ב. "רוב המורים יודעים כשתלמידים לא מכינים את שיעורי הבית."				ה'ו'	70%	63%	68%
				ז'ט'	49%	62%	52%
				כלל השכבות	58%	62%	59%
ג. "רוב המורים יודעים אם תלמידים הכינו את שיעורי הבית בלי להשקיע מאמץ, אלא רק כדי לצאת ידי חובה."				ה'ו'	61%	52%	58%
				ז'ט'	39%	53%	42%
				כלל השכבות	47%	53%	49%
ד. "רוב המורים מבקשים מאתנו לתקן את שיעורי הבית כשהם לא טובים."				ה'ו'	71%	82%	74%
				ז'ט'	39%	68%	46%
				כלל השכבות	52%	75%	58%
נתוני תשס"ט				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים				ה'ו'	71%	73%	71%
				ז'ט'	48%	62%	52%
				כלל השכבות	58%	67%	60%
א. "רוב המורים בודקים בכיתה את שיעורי הבית"				ה'ו'	83%	83%	83%
				ז'ט'	67%	67%	67%
				כלל השכבות	74%	74%	74%
ב. "רוב המורים יודעים כשתלמידים לא מכינים את שיעורי הבית"				ה'ו'	70%	69%	69%
				ז'ט'	49%	61%	53%
				כלל השכבות	58%	64%	60%
ג. "רוב המורים יודעים אם תלמידים הכינו את שיעורי הבית בלי להשקיע מאמץ, אלא רק כדי לצאת ידי חובה"				ה'ו'	61%	58%	60%
				ז'ט'	39%	53%	43%
				כלל השכבות	48%	55%	50%
ד. "רוב המורים מבקשים מאתנו לתקן את שיעורי הבית כשהם לא טובים"				ה'ו'	70%	82%	73%
				ז'ט'	38%	68%	46%
				כלל השכבות	51%	74%	58%

נתוני תש"ע				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
------------	--	--	--	-------	-----------------	-----------------	---------------

73%	75%	71%	ה'ו'	מדד מסכם: הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים
54%	63%	50%	ז'ט'	
62%	68%	59%	כלל השכבות ה'ט'	
36%	49%	32%	י'יא'	
84%	82%	84%	ה'ו'	א. "רוב המורים בודקים בכיתה את שיעורי הבית"
67%	66%	68%	ז'ט'	
74%	73%	75%	כלל השכבות ה'ט'	
46%	48%	45%	י'יא'	
70%	72%	70%	ה'ו'	ב. "רוב המורים יודעים כשתלמידים לא מכינים את שיעורי הבית"
54%	62%	50%	ז'ט'	
61%	67%	59%	כלל השכבות ה'ט'	
41%	51%	38%	י'יא'	
61%	62%	61%	ה'ו'	ג. "רוב המורים יודעים אם תלמידים הכינו את שיעורי הבית בלי להשקיע מאמץ, אלא רק כדי לצאת ידי חובה"
44%	55%	40%	ז'ט'	
52%	58%	49%	כלל השכבות ה'ט'	
32%	48%	26%	י'יא'	
74%	83%	70%	ה'ו'	ד. "רוב המורים מבקשים מאתנו לתקן את שיעורי הבית כשהם לא טובים"
49%	68%	41%	ז'ט'	
60%	75%	53%	כלל השכבות ה'ט'	
26%	49%	18%	י'יא'	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
73%	77%	71%	ה'ו'	מדד מסכם: הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים
53%	64%	48%	ז'ט'	
61%	70%	58%	כלל השכבות ה'ט'	
40%	49%	37%	י'יא'	
84%	83%	84%	ה'ו'	א. "רוב המורים בודקים בכיתה את שיעורי הבית"
67%	69%	67%	ז'ט'	
75%	75%	74%	כלל השכבות ה'ט'	
49%	50%	49%	י'יא'	
72%	76%	71%	ה'ו'	ב. "רוב המורים יודעים כשתלמידים לא מכינים את שיעורי הבית"
53%	63%	49%	ז'ט'	
61%	69%	59%	כלל השכבות ה'ט'	
45%	51%	43%	י'יא'	
62%	66%	61%	ה'ו'	ג. "רוב המורים יודעים אם תלמידים הכינו את שיעורי הבית בלי להשקיע מאמץ, אלא רק כדי לצאת ידי חובה"
44%	56%	40%	ז'ט'	
52%	60%	49%	כלל השכבות ה'ט'	
36%	46%	32%	י'יא'	
73%	85%	68%	ה'ו'	ד. "רוב המורים מבקשים מאתנו לתקן את שיעורי הבית כשהם לא טובים"
46%	68%	37%	ז'ט'	
58%	75%	50%	כלל השכבות ה'ט'	
29%	47%	23%	י'יא'	

כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
74%	79%	71%	ה'ו'	מדד מסכם: הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-

כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
54%	64%	50%	ז'ט'	ידי המורים
62%	71%	59%	כלל השכבות ה'ט'	
39%	50%	34%	י-יא'	
85%	86%	84%	ה'ו'	א. "רוב המורים בודקים בכיתה את שיעורי הבית"
68%	70%	67%	ז'ט'	
75%	77%	74%	כלל השכבות ה'ט'	
49%	50%	49%	י-יא'	
73%	77%	71%	ה'ו'	ב. "רוב המורים יודעים כשתלמידים לא מכינים את שיעורי הבית"
54%	63%	51%	ז'ט'	
62%	69%	59%	כלל השכבות ה'ט'	
42%	52%	38%	י-יא'	
63%	67%	62%	ה'ו'	ג. "רוב המורים יודעים אם תלמידים הכינו את שיעורי הבית בלי להשקיע מאמץ, אלא רק כדי לצאת ידי חובה"
46%	56%	42%	ז'ט'	
53%	61%	50%	כלל השכבות ה'ט'	
34%	49%	27%	י-יא'	
75%	86%	69%	ה'ו'	ד. "רוב המורים מבקשים מאתנו לתקן את שיעורי הבית כשהם לא טובים"
48%	68%	40%	ז'ט'	
59%	76%	52%	כלל השכבות ה'ט'	
30%	50%	22%	י-יא'	

נספח 2.20: היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 32: דיווחי התלמידים על היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: היקף שיעורים פרטיים במקצועות המיצ"ב				ה'ו'	38%	39%	38%
				ז'ט'	45%	29%	41%
				כלל השכבות	42%	34%	40%
א. "מקבל שיעורים פרטיים בלשון, הבעה/ עברית"				ה'ו'	10%	21%	14%
				ז'ט'	8%	13%	9%
				כלל השכבות	9%	17%	11%
ב. "מקבל שיעורים פרטיים באנגלית"				ה'ו'	29%	24%	27%
				ז'ט'	32%	19%	29%
				כלל השכבות	31%	21%	28%
ג. "מקבל שיעורים פרטיים במתמטיקה"				ה'ו'	18%	25%	20%
				ז'ט'	31%	19%	28%
				כלל השכבות	26%	22%	25%
ד. "מקבל שיעורים פרטיים במדע וטכנולוגיה"				ה'ו'	3%	18%	8%
				ז'ט'	3%	11%	5%
				כלל השכבות	3%	14%	6%
נתוני תשס"ט				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: היקף שיעורים פרטיים במקצועות המיצ"ב				ה'ו'	36%	37%	36%
				ז'ט'	45%	28%	41%
				כלל השכבות	41%	32%	39%
א. "מקבל שיעורים פרטיים בלשון, הבעה/ עברית"				ה'ו'	11%	21%	14%
				ז'ט'	7%	13%	9%
				כלל השכבות	9%	16%	11%
ב. "מקבל שיעורים פרטיים באנגלית"				ה'ו'	26%	23%	25%
				ז'ט'	32%	17%	28%
				כלל השכבות	29%	20%	27%
ג. "מקבל שיעורים פרטיים במתמטיקה"				ה'ו'	18%	23%	20%
				ז'ט'	30%	19%	27%
				כלל השכבות	25%	21%	24%
ד. "מקבל שיעורים פרטיים במדע וטכנולוגיה"				ה'ו'	4%	17%	8%
				ז'ט'	3%	11%	5%

6%	14%	4%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
38%	41%	37%	ה'ו'	מדד מסכם: היקף שיעורים פרטיים במקצועות המיצ"ב
42%	38%	44%	ז'ט'	
41%	39%	41%	כלל השכבות	
15%	25%	11%	ה'ו'	א. "מקבל שיעורים פרטיים בלשון, הבעה/ עברית"
12%	19%	8%	ז'ט'	
13%	22%	9%	כלל השכבות	
25%	22%	26%	ה'ו'	ב. "מקבל שיעורים פרטיים באנגלית"
26%	21%	29%	ז'ט'	
26%	21%	28%	כלל השכבות	
20%	22%	19%	ה'ו'	ג. "מקבל שיעורים פרטיים במתמטיקה"
29%	23%	31%	ז'ט'	
25%	23%	26%	כלל השכבות	
8%	15%	4%	ה'ו'	ד. "מקבל שיעורים פרטיים במדע וטכנולוגיה"
7%	13%	4%	ז'ט'	
7%	14%	4%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
35%	32%	37%	ה'ו'	מדד מסכם: היקף שיעורים פרטיים במקצועות המיצ"ב
42%	33%	46%	ז'ט'	
39%	33%	42%	כלל השכבות	
13%	17%	11%	ה'ו'	א. "מקבל שיעורים פרטיים בלשון, הבעה/ עברית"
10%	15%	9%	ז'ט'	
12%	16%	10%	כלל השכבות	
24%	20%	25%	ה'ו'	ב. "מקבל שיעורים פרטיים באנגלית"
27%	20%	30%	ז'ט'	
26%	20%	28%	כלל השכבות	
20%	20%	19%	ה'ו'	ג. "מקבל שיעורים פרטיים במתמטיקה"
29%	21%	32%	ז'ט'	
25%	20%	27%	כלל השכבות	
7%	14%	4%	ה'ו'	ד. "מקבל שיעורים פרטיים במדע וטכנולוגיה"
7%	13%	4%	ז'ט'	
7%	14%	4%	כלל השכבות	

כלל בתיה"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
33%	30%	35%	ה'ו'	מדד מסכם: היקף שיעורים פרטיים במקצועות המיצ"ב
41%	31%	44%	ז'ט'	
38%	31%	40%	כלל השכבות	
12%	16%	10%	ה'ו'	א. "מקבל שיעורים פרטיים בלשון, הבעה/ עברית"
9%	13%	8%	ז'ט'	
11%	15%	9%	כלל השכבות	
22%	18%	24%	ה'ו'	ב. "מקבל שיעורים פרטיים באנגלית"
26%	18%	30%	ז'ט'	
25%	18%	27%	כלל השכבות	
19%	19%	19%	ה'ו'	ג. "מקבל שיעורים פרטיים במתמטיקה"
29%	20%	32%	ז'ט'	
25%	20%	27%	כלל השכבות	
7%	13%	4%	ה'ו'	ד. "מקבל שיעורים פרטיים במדע וטכנולוגיה"
7%	12%	4%	ז'ט'	
7%	13%	4%	כלל השכבות	

נספח 3: נתוני המדדים המסכמים וההיגדים המרכיבים אותם בתשס"ח-תשע"ב - דיווחי מורים

נספח 3.1: שביעות רצון של המורים מבית הספר (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 33: דיווחי המורים על תחושת שביעות רצון מבית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: שביעות רצון של המורים מבית הספר	יסודי	73%	69%	72%
	חט"ב	67%	62%	66%
	כלל השכבות	71%	67%	70%
שביעות רצון מהעבודה בבית הספר				
א. "את שבעת רצון מעבודתך כמורה"	יסודי	91%	92%	92%
	חט"ב	86%	86%	86%
	כלל השכבות	89%	91%	90%
ב. "את לא חשה שהתעייפת מעבודת ההוראה"	יסודי	63%	49%	60%
	חט"ב	61%	47%	59%
	כלל השכבות	62%	48%	59%
ג. "את לא חשה שמוטל עליך עומס עבודה כבד מדי"	יסודי	24%	33%	26%
	חט"ב	24%	33%	26%
	כלל השכבות	24%	33%	26%
שביעות רצון מהתנהלות בית הספר				
א. "את שבעת רצון מהתנהלות בית הספר"	יסודי	86%	76%	83%
	חט"ב	76%	64%	74%
	כלל השכבות	82%	73%	80%
ב. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שילמידים יהיה נעים לשהות בו"	יסודי	93%	79%	90%
	חט"ב	85%	71%	83%
	כלל השכבות	90%	77%	88%
ג. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלמורים יהיה נעים לשהות בו"	יסודי	75%	74%	75%
	חט"ב	62%	64%	62%
	כלל השכבות	70%	71%	70%
ד. "בבית הספר משתדלים ליצור תנאים שיאפשרו לי להצליח בעבודתי"	יסודי	80%	77%	79%
	חט"ב	70%	69%	70%
	כלל השכבות	76%	74%	76%
נתוני תשס"ט	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: שביעות רצון של המורים מבית הספר	יסודי	73%	69%	72%
	חט"ב	69%	64%	68%

71%	68%	72%	כלל השכבות	
				שביעות רצון מהעבודה בבית הספר
93%	93%	93%	יסודי	א. "את שבעת רצון מעבודתך כמורה"
89%	88%	89%	חט"ב	
92%	92%	92%	כלל השכבות	
62%	52%	65%	יסודי	ב. "את לא חשה שהתעייפת מעבודת ההוראה"
63%	53%	65%	חט"ב	
62%	53%	65%	כלל השכבות	
25%	27%	24%	יסודי	ג. "את לא חשה שמוטל עליך עומס עבודה כבד מדי"
27%	27%	27%	חט"ב	
25%	27%	25%	כלל השכבות	
שביעות רצון מהתנהלות בית הספר				
83%	79%	85%	יסודי	א. "את שבעת רצון מהתנהלות בית הספר"
77%	72%	78%	חט"ב	
81%	77%	82%	כלל השכבות	
91%	81%	94%	יסודי	ב. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלתלמידים יהיה נעים לשהות בו"
85%	71%	88%	חט"ב	
89%	79%	92%	כלל השכבות	
75%	75%	75%	יסודי	ג. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלמורים יהיה נעים לשהות בו"
65%	65%	65%	חט"ב	
72%	72%	72%	כלל השכבות	
77%	76%	77%	יסודי	ד. "בבית הספר משתדלים ליצור תנאים שיאפשרו לי להצליח בעבודתי"
70%	71%	70%	חט"ב	
75%	75%	75%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית	דוברי עברית	שכבות	נתוני תש"ע
72%	67%	73%	יסודי	מדד מסכם: שביעות רצון של המורים מבית הספר
68%	64%	69%	חט"ב	
71%	66%	72%	כלל השכבות	
				שביעות רצון מהעבודה בבית הספר
93%	93%	93%	יסודי	א. "את שבעת רצון מעבודתך כמורה"
90%	91%	90%	חט"ב	
92%	92%	91%	כלל השכבות	
62%	56%	64%	יסודי	ב. "את לא חשה שהתעייפת מעבודת ההוראה"
65%	60%	66%	חט"ב	
63%	57%	65%	כלל השכבות	
20%	20%	20%	יסודי	ג. "את לא חשה שמוטל עליך עומס עבודה כבד מדי"

25%	24%	25%	חט"ב	
21%	21%	21%	כלל השכבות	
שביעות רצון מהתנהלות בית הספר				
85%	80%	86%	יסודי	א. "את שבעת רצון מהתנהלות בית הספר"
77%	75%	78%	חט"ב	
82%	79%	83%	כלל השכבות	
91%	78%	94%	יסודי	ב. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלתלמידים יהיה נעים לשהות בו"
83%	68%	86%	חט"ב	
88%	75%	91%	כלל השכבות	
76%	69%	78%	יסודי	ג. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלמורים יהיה נעים לשהות בו"
66%	62%	66%	חט"ב	
72%	67%	73%	כלל השכבות	
79%	76%	79%	יסודי	ד. "בבית הספר משתדלים ליצור תנאים שיאפשרו לי להצליח בעבודתי"
70%	71%	70%	חט"ב	
76%	74%	76%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
72%	69%	73%	יסודי	מדד מסכם: שביעות רצון של המורים מבית הספר
69%	69%	69%	חט"ב	
71%	69%	71%	כלל השכבות	
שביעות רצון מהעבודה בבית הספר				
93%	94%	93%	יסודי	א. "את שבעת רצון מעבודתך כמורה"
91%	92%	90%	חט"ב	
92%	94%	92%	כלל השכבות	
61%	57%	62%	יסודי	ב. "את לא חשה שהתעייפת מעבודת ההוראה"
64%	61%	65%	חט"ב	
62%	58%	63%	כלל השכבות	
16%	18%	16%	יסודי	ג. "את לא חשה שמוטל עליך עומס עבודה כבד מדי"
24%	25%	24%	חט"ב	
19%	20%	19%	כלל השכבות	
שביעות רצון מהתנהלות בית הספר				
86%	84%	87%	יסודי	א. "את שבעת רצון מהתנהלות בית הספר"
79%	82%	78%	חט"ב	
84%	83%	84%	כלל השכבות	
92%	82%	95%	יסודי	ב. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלתלמידים יהיה נעים לשהות בו"
86%	77%	88%	חט"ב	

90%	80%	93%	כלל השכבות	
77%	73%	78%	יסודי	ג. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלמורים יהיה נעים לשהות בו"
67%	68%	67%	חט"ב	
73%	71%	74%	כלל השכבות	
79%	79%	79%	יסודי	ד. "בבית הספר משתדלים ליצור תנאים שיאפשרו לי להצליח בעבודתי"
70%	77%	69%	חט"ב	
76%	79%	75%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
73%	68%	74%	יסודי	מדד מסכם: שביעות רצון של המורים מבית הספר
70%	65%	71%	חט"ב	
72%	67%	73%	כלל השכבות	
				שביעות רצון מהעבודה בבית הספר
93%	93%	94%	יסודי	א. "את שבעת רצון מעבודתך כמורה"
92%	91%	92%	חט"ב	
93%	92%	93%	כלל השכבות	
61%	53%	64%	יסודי	ב. "את לא חשה שהתעייפת מעבודת ההוראה"
66%	58%	68%	חט"ב	
63%	55%	66%	כלל השכבות	
17%	16%	18%	יסודי	ג. "את לא חשה שמוטל עליך עומס עבודה כבד מדי"
25%	22%	26%	חט"ב	
20%	18%	21%	כלל השכבות	
שביעות רצון מהתנהלות בית הספר				
87%	83%	88%	יסודי	א. "את שבעת רצון מהתנהלות בית הספר"
80%	78%	81%	חט"ב	
85%	81%	86%	כלל השכבות	
92%	81%	95%	יסודי	ב. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שילמידים יהיה נעים לשהות בו"
86%	70%	89%	חט"ב	
89%	78%	93%	כלל השכבות	
79%	72%	81%	יסודי	ג. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלמורים יהיה נעים לשהות בו"
69%	62%	71%	חט"ב	
75%	69%	77%	כלל השכבות	
80%	80%	80%	יסודי	ד. "בבית הספר משתדלים ליצור תנאים שיאפשרו לי להצליח בעבודתי"
71%	73%	70%	חט"ב	
77%	78%	76%	כלל השכבות	

* נוסח ההיגדים בשאלון היה "את חשה שהתעייפת מעבודת ההוראה" ו"את חשה שמוטל עליך עומס עבודה כבד מדי". לצורך הדיווח הם נוסחו מחדש כך שערך גבוה יותר בהיגד יסקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

נספח 3.2: יחסים חיוביים בין ההורים לבית הספר (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 34: דיווחי המורים על יחסים חיוביים בין ההורים לבית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: יחסים חיוביים בין ההורים לבית הספר				יסודי	76%	52%	71%
				חט"ב	56%	42%	54%
				כלל השכבות	69%	50%	66%
תקשורת בין ביה"ס וההורים							
א. "בית ספר מיידע את ההורים באופן שוטף על הנעשה בביה"ס"				יסודי	95%	74%	91%
				חט"ב	88%	67%	86%
				כלל השכבות	92%	72%	89%
מעורבות הורים בהחלטות לגבי העשייה הבית ספרית							
א. "הורי תלמידים מן הכיתה נוטלים חלק בפעולות כיתתיות"				יסודי	72%	48%	66%
				חט"ב	38%	32%	37%
				כלל השכבות	60%	44%	57%
ב. "הורים של תלמידים בכיתתך מרבים לסייע לבית הספר בהיבטים ארגוניים כמו: ארגון אירועים, מסיבות, שיפור חזות וכו"				יסודי	60%	42%	56%
				חט"ב	32%	29%	32%
				כלל השכבות	50%	39%	48%
ג. "נציגי ההורים שותפו בתהליך קבלת ההחלטות לגבי המדיניות הבית ספרית"				יסודי	79%	46%	72%
				חט"ב	66%	39%	62%
				כלל השכבות	74%	44%	69%
נתוני תשס"ט				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: יחסים חיוביים בין ההורים לבית הספר				יסודי	74%	56%	69%
				חט"ב	51%	45%	50%
				כלל השכבות	66%	53%	63%
תקשורת בין ביה"ס וההורים							
א. "בית ספר מיידע את ההורים באופן שוטף על הנעשה בביה"ס"				יסודי	93%	79%	90%
				חט"ב	86%	72%	83%
				כלל השכבות	91%	78%	88%
מעורבות הורים בהחלטות לגבי העשייה הבית ספרית							
א. "הורי תלמידים מן הכיתה נוטלים חלק בפעולות כיתתיות"				יסודי	69%	46%	62%
				חט"ב	31%	29%	30%
				כלל השכבות	57%	42%	53%

55%	48%	58%	יסודי	ב. "הורים של תלמידים בכיתתך מרבים לסייע לבית הספר בהיבטים ארגוניים כמו: ארגון אירועים, מסיבות, שיפור חזות וכו"
29%	35%	27%	חט"ב	
47%	45%	48%	כלל השכבות	
68%	50%	75%	יסודי	ג. "נציגי ההורים שותפו בתהליך קבלת ההחלטות לגבי המדיניות הבית ספרית"
56%	42%	59%	חט"ב	
65%	49%	70%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
70%	49%	77%	יסודי	מדד מסכם: יחסים חיוביים בין ההורים לבית הספר
51%	41%	54%	חט"ב	
64%	47%	69%	כלל השכבות	
תקשורת בין ביה"ס וההורים				
90%	74%	95%	יסודי	א. "בית ספר מיידע את ההורים באופן שוטף על הנעשה בביה"ס"
85%	72%	88%	חט"ב	
88%	73%	92%	כלל השכבות	
מעורבות הורים בהחלטות לגבי העשייה הבית ספרית				
64%	40%	72%	יסודי	א. "הורי תלמידים מן הכיתה נוטלים חלק בפעולות כיתתיות"
32%	23%	34%	חט"ב	
54%	35%	60%	כלל השכבות	
57%	42%	62%	יסודי	ב. "הורים של תלמידים בכיתתך מרבים לסייע לבית הספר בהיבטים ארגוניים כמו: ארגון אירועים, מסיבות, שיפור חזות וכו"
30%	28%	31%	חט"ב	
48%	38%	51%	כלל השכבות	
70%	40%	79%	יסודי	ג. "נציגי ההורים שותפו בתהליך קבלת ההחלטות לגבי המדיניות הבית ספרית"
58%	42%	62%	חט"ב	
66%	40%	74%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
71%	53%	78%	יסודי	מדד מסכם: יחסים חיוביים בין ההורים לבית הספר
52%	47%	54%	חט"ב	
65%	51%	70%	כלל השכבות	
תקשורת בין ביה"ס וההורים				
91%	77%	96%	יסודי	א. "בית ספר מיידע את ההורים באופן שוטף על הנעשה בביה"ס"
84%	72%	87%	חט"ב	
89%	76%	93%	כלל השכבות	
מעורבות הורים בהחלטות לגבי העשייה הבית ספרית				

ספרית				
63%	37%	73%	יסודי	א. "הורי תלמידים מן הכיתה נוטלים חלק בפעולות כיתתיות"
31%	30%	31%	חט"ב	
53%	35%	59%	כלל השכבות	
60%	49%	64%	יסודי	ב. "הורים של תלמידים בכיתתך מרבים לסייע לבית הספר בהיבטים ארגוניים כמו: ארגון אירועים, מסיבות, שיפור חזות וכו"
35%	41%	33%	חט"ב	
52%	47%	53%	כלל השכבות	
70%	47%	79%	יסודי	ג. "נציגי ההורים שותפו בתהליך קבלת ההחלטות לגבי המדיניות הבית ספרית"
59%	44%	64%	חט"ב	
67%	46%	74%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
70%	54%	76%	יסודי	מדד מסכם: יחסים חיוביים בין ההורים לבית הספר
52%	42%	55%	חט"ב	
64%	50%	69%	כלל השכבות	
תקשורת בין ביה"ס וההורים				
92%	79%	96%	יסודי	א. "בית ספר מיידע את ההורים באופן שוטף על הנעשה בביה"ס"
85%	70%	89%	חט"ב	
89%	76%	93%	כלל השכבות	
מעורבות הורים בהחלטות לגבי העשייה הבית ספרית				
63%	41%	71%	יסודי	א. "הורי תלמידים מן הכיתה נוטלים חלק בפעולות כיתתיות"
33%	24%	35%	חט"ב	
53%	36%	58%	כלל השכבות	
58%	49%	62%	יסודי	ב. "הורים של תלמידים בכיתתך מרבים לסייע לבית הספר בהיבטים ארגוניים כמו: ארגון אירועים, מסיבות, שיפור חזות וכו"
34%	34%	34%	חט"ב	
50%	45%	52%	כלל השכבות	
69%	46%	77%	יסודי	ג. "נציגי ההורים שותפו בתהליך קבלת ההחלטות לגבי המדיניות הבית ספרית"
58%	39%	63%	חט"ב	
65%	44%	72%	כלל השכבות	

נספח 3.3: התערבות יתר של הורים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 35: דיווחי המורים על התערבות יתר של הורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: התערבות יתר של ההורים				יסודי	18%	19%	19%
				חט"ב	20%	15%	19%
				כלל השכבות	19%	18%	19%
א. "יש הורים של תלמידים בכיתה שמתייחסים בחוסר כבוד למורים"				יסודי	24%	25%	24%
				חט"ב	29%	22%	28%
				כלל השכבות	26%	25%	26%
ב. "ההורים של תלמידים בכיתה מנסים להשפיע גם בדברים שאינם מבינים או אינם מכירים"				יסודי	20%	19%	20%
				חט"ב	19%	14%	18%
				כלל השכבות	19%	17%	19%
ג. "הורי התלמידים מן הכיתה מפעילים לחץ מוגזם על בית הספר"				יסודי	12%	13%	12%
				חט"ב	12%	9%	11%
				כלל השכבות	12%	12%	12%
נתוני תשס"ט				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: התערבות יתר של ההורים				יסודי	23%	21%	22%
				חט"ב	24%	17%	23%
				כלל השכבות	23%	20%	23%
א. "יש הורים של תלמידים בכיתה שמתייחסים בחוסר כבוד למורים"				יסודי	28%	25%	27%
				חט"ב	34%	23%	32%
				כלל השכבות	30%	25%	29%
ב. "ההורים של תלמידים בכיתה מנסים להשפיע גם בדברים שאינם מבינים או אינם מכירים"				יסודי	27%	21%	25%
				חט"ב	25%	15%	23%
				כלל השכבות	26%	19%	25%
ג. "הורי התלמידים מן הכיתה מפעילים לחץ מוגזם על בית הספר"				יסודי	14%	17%	15%
				חט"ב	14%	12%	14%
				כלל השכבות	14%	16%	14%
נתוני תש"ע				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: התערבות יתר של ההורים				יסודי	18%	19%	18%
				חט"ב	17%	17%	17%
				כלל השכבות	17%	19%	18%
א. "יש הורים של תלמידים בכיתה שמתייחסים בחוסר				יסודי	23%	24%	24%

כבוד למורים				חט"ב	27%	27%	27%
				כלל השכבות	25%	25%	25%
ב. "ההורים של תלמידים בכיתה מנסים להשפיע גם בדברים שאינם מבינים או אינם מכירים"				יסודי	19%	17%	20%
				חט"ב	15%	13%	16%
				כלל השכבות	18%	16%	18%
				יסודי	11%	16%	10%
ג. "הורי התלמידים מן הכיתה מפעילים לחץ מוגזם על בית הספר"				חט"ב	9%	11%	9%
				כלל השכבות	11%	15%	9%
				יסודי	11%	16%	10%
נתוני תשע"א				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: התערבות יתר של ההורים				יסודי	16%	17%	16%
				חט"ב	15%	15%	15%
				כלל השכבות	16%	17%	16%
א. "יש הורים של תלמידים בכיתה שמתייחסים בחוסר כבוד למורים"				יסודי	20%	21%	19%
				חט"ב	21%	21%	21%
				כלל השכבות	20%	21%	20%
ב. "ההורים של תלמידים בכיתה מנסים להשפיע גם בדברים שאינם מבינים או אינם מכירים"				יסודי	19%	18%	19%
				חט"ב	14%	15%	14%
				כלל השכבות	17%	17%	18%
ג. "הורי התלמידים מן הכיתה מפעילים לחץ מוגזם על בית הספר"				יסודי	10%	13%	10%
				חט"ב	9%	9%	9%
				כלל השכבות	10%	12%	9%
נתוני תשע"ב				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: התערבות יתר של ההורים				יסודי	15%	16%	15%
				חט"ב	13%	15%	13%
				כלל השכבות	15%	16%	14%
א. "יש הורים של תלמידים בכיתה שמתייחסים בחוסר כבוד למורים"				יסודי	17%	18%	17%
				חט"ב	17%	19%	17%
				כלל השכבות	17%	18%	17%
ב. "ההורים של תלמידים בכיתה מנסים להשפיע גם בדברים שאינם מבינים או אינם מכירים"				יסודי	19%	19%	18%
				חט"ב	14%	15%	13%
				כלל השכבות	17%	18%	17%
ג. "הורי התלמידים מן הכיתה מפעילים לחץ מוגזם על בית הספר"				יסודי	10%	13%	9%
				חט"ב	8%	10%	8%
				כלל השכבות	10%	12%	9%

נספח 3.4: היעדר תחושת מוגנות של המורים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 36: דיווחי המורים על היעדר תחושת מוגנות: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
היעדר תחושת מוגנות של המורים							
א. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד הורים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו"				יסודי	11%	20%	13%
				חט"ב	11%	18%	12%
				כלל השכבות	11%	19%	13%
ב. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד תלמידים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו"				יסודי	5%	7%	5%
				חט"ב	8%	16%	9%
				כלל השכבות	6%	10%	7%
נתוני תשס"ט				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
היעדר תחושת מוגנות של המורים							
א. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד הורים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו"				יסודי	11%	17%	12%
				חט"ב	11%	17%	12%
				כלל השכבות	11%	17%	12%
ב. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד תלמידים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו"				יסודי	3%	9%	5%
				חט"ב	7%	15%	8%
				כלל השכבות	5%	11%	6%
נתוני תש"ע				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
היעדר תחושת מוגנות של המורים							
א. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד הורים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו"				יסודי	10%	18%	12%
				חט"ב	10%	17%	11%
				כלל השכבות	10%	18%	11%
ב. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד תלמידים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו"				יסודי	4%	9%	5%
				חט"ב	7%	14%	8%
				כלל השכבות	5%	10%	6%
נתוני תשע"א				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
היעדר תחושת מוגנות של המורים							
א. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד הורים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו"				יסודי	10%	15%	11%
				חט"ב	9%	14%	10%

11%	14%	10%	כלל השכבות	תלונות שווא וכו"
5%	8%	3%	יסודי	ב. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד תלמידים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו"
7%	11%	6%	חט"ב	
5%	9%	4%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
				היעדר תחושת מוגנות של המורים
11%	15%	9%	יסודי	א. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד הורים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו"
9%	15%	7%	חט"ב	
10%	15%	8%	כלל השכבות	
4%	8%	3%	יסודי	ב. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד תלמידים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו"
6%	13%	4%	חט"ב	
5%	9%	3%	כלל השכבות	

נספח 3.5: דיווחי המורים על הוראה דיפרנציאלית (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 37: דיווחי המורים על הוראה דיפרנציאלית: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: הוראה דיפרנציאלית בבית הספר				יסודי	76%	77%	76%
				חט"ב	53%	65%	55%
				כלל השכבות	68%	74%	69%
א. "בכיתתך תלמידים שונים לומדים באמצעות חומרי למידה שונים המתאימים להם (כגון חוברות, ספרים, אמצעי המחשה, לומדות, חומרות)"				יסודי	75%	69%	73%
				חט"ב	55%	56%	55%
				כלל השכבות	67%	65%	67%
ב. "את מאפשרת לכל תלמיד בכיתה להתקדם בהתאם לקצב האישי שלו"				יסודי	78%	89%	81%
				חט"ב	55%	82%	59%
				כלל השכבות	69%	87%	73%
ג. "תלמידים בכיתתך עובדים על משימות שונות באופן עצמאי במסגרת השיעור"				יסודי	76%	72%	75%
				חט"ב	50%	59%	51%
				כלל השכבות	66%	69%	67%
נתוני תשס"ט				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: הוראה דיפרנציאלית בבית הספר				יסודי	73%	78%	74%
				חט"ב	50%	68%	53%
				כלל השכבות	65%	76%	68%
א. "בכיתתך תלמידים שונים לומדים באמצעות חומרי למידה שונים המתאימים להם (כגון חוברות, ספרים, אמצעי המחשה, לומדות, חומרות)"				יסודי	72%	71%	72%
				חט"ב	52%	62%	54%
				כלל השכבות	65%	69%	66%
ב. "את מאפשרת לכל תלמיד בכיתה להתקדם בהתאם לקצב האישי שלו"				יסודי	75%	88%	79%
				חט"ב	52%	80%	58%
				כלל השכבות	68%	86%	72%
ג. "תלמידים בכיתתך עובדים על משימות שונות באופן עצמאי במסגרת השיעור"				יסודי	71%	75%	72%
				חט"ב	46%	62%	49%
				כלל השכבות	63%	72%	65%
נתוני תש"ע				שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: הוראה דיפרנציאלית בבית הספר				יסודי	75%	76%	75%
				חט"ב	51%	68%	54%
				כלל השכבות	66%	74%	68%
א. "בכיתתך תלמידים שונים לומדים באמצעות חומרי למידה שונים המתאימים להם (כגון חוברות, ספרים, אמצעי המחשה, לומדות, חומרות)"				יסודי	73%	67%	72%
				חט"ב	51%	62%	53%

65%	66%	65%	כלל השכבות	ב. "את מאפשרת לכל תלמיד בכיתה להתקדם בהתאם לקצב האישי שלו"
80%	88%	78%	יסודי	
59%	79%	55%	חט"ב	
73%	86%	69%	כלל השכבות	
73%	73%	73%	יסודי	ג. "תלמידים בכיתתך עובדים על משימות שונות באופן עצמאי במסגרת השיעור"
50%	64%	48%	חט"ב	
65%	70%	63%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
77%	80%	76%	יסודי	מדד מסכם: הוראה דיפרנציאלית בבית הספר
56%	73%	53%	חט"ב	
70%	78%	68%	כלל השכבות	
75%	74%	75%	יסודי	
55%	67%	52%	חט"ב	א. "בכיתתך תלמידים שונים לומדים באמצעות חומרי למידה שונים המתאימים להם (כגון חוברות, ספרים, אמצעי המחשה, לומדות, חומרות)"
68%	72%	67%	כלל השכבות	
82%	90%	79%	יסודי	
61%	85%	56%	חט"ב	
75%	89%	71%	כלל השכבות	ב. "את מאפשרת לכל תלמיד בכיתה להתקדם בהתאם לקצב האישי שלו"
75%	75%	75%	יסודי	
53%	66%	50%	חט"ב	
67%	73%	66%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
77%	78%	76%	יסודי	מדד מסכם: הוראה דיפרנציאלית בבית הספר
58%	72%	55%	חט"ב	
70%	76%	68%	כלל השכבות	
74%	71%	75%	יסודי	
58%	66%	56%	חט"ב	א. "בכיתתך תלמידים שונים לומדים באמצעות חומרי למידה שונים המתאימים להם (כגון חוברות, ספרים, אמצעי המחשה, לומדות, חומרות)"
68%	69%	67%	כלל השכבות	
82%	90%	79%	יסודי	
63%	84%	58%	חט"ב	
75%	88%	71%	כלל השכבות	ב. "את מאפשרת לכל תלמיד בכיתה להתקדם בהתאם לקצב האישי שלו"
74%	74%	74%	יסודי	
53%	66%	50%	חט"ב	
67%	71%	65%	כלל השכבות	
74%	74%	74%	יסודי	ג. "תלמידים בכיתתך עובדים על משימות שונות באופן עצמאי במסגרת השיעור"
53%	66%	50%	חט"ב	
67%	71%	65%	כלל השכבות	

נספח 3.6: דיווחי המורים על מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 38: דיווחי המורים על מתן הערכה ומשוב לתלמידים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים	יסודי	89%	86%	88%
	חט"ב	88%	85%	88%
	כלל השכבות	89%	85%	88%
א. "כשאת מחזירה עבודות או מבחנים, את כותבת ליד התשובות מה נכון ומה כדאי לשפר"	יסודי	90%	87%	89%
	חט"ב	90%	84%	89%
	כלל השכבות	90%	86%	89%
ב. "את נוהגת להסביר לתלמידים מהכיתה באופן פרטני מה בדיוק עליהם לעשות כדי להשתפר בלימודים"	יסודי	92%	82%	90%
	חט"ב	88%	81%	87%
	כלל השכבות	91%	82%	89%
ג. "את נוהגת לשאול תלמידים מהכיתה באופן ישיר, אם יש משהו שאת יכולה לעשות כדי לעזור להם להצליח יותר בלימודים"	יסודי	86%	88%	86%
	חט"ב	87%	90%	87%
	כלל השכבות	86%	88%	87%
נתוני תשס"ט	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים	יסודי	89%	88%	88%
	חט"ב	87%	88%	87%
	כלל השכבות	88%	88%	88%
א. "כשאת מחזירה עבודות או מבחנים, את כותבת ליד התשובות מה נכון ומה כדאי לשפר"	יסודי	89%	88%	88%
	חט"ב	88%	87%	88%
	כלל השכבות	88%	87%	88%
ב. "את נוהגת להסביר לתלמידים מהכיתה באופן פרטני מה בדיוק עליהם לעשות כדי להשתפר בלימודים"	יסודי	91%	86%	90%
	חט"ב	86%	85%	86%
	כלל השכבות	90%	86%	89%
ג. "את נוהגת לשאול תלמידים מהכיתה באופן ישיר, אם יש משהו שאת יכולה לעשות כדי לעזור להם להצליח יותר בלימודים"	יסודי	86%	89%	87%
	חט"ב	86%	91%	87%
	כלל השכבות	86%	90%	87%
נתוני תש"ע	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
מדד מסכם: מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים	יסודי	91%	92%	91%
	חט"ב	88%	92%	89%
	כלל השכבות	90%	92%	90%
א. "כשאת מחזירה עבודות או מבחנים, את כותבת	יסודי	89%	90%	89%

89%	90%	89%	חט"ב	ליד התשובות מה נכון ומה כדאי לשפר"
89%	90%	89%	כלל השכבות	
93%	92%	93%	יסודי	
88%	91%	87%	חט"ב	ב. "את נוהגת להסביר לתלמידים מהכיתה באופן פרטני מה בדיוק עליהם לעשות כדי להשתפר בלימודים"
91%	92%	91%	כלל השכבות	
90%	92%	89%	יסודי	
89%	95%	88%	חט"ב	ג. "את נוהגת לשאול תלמידים מהכיתה באופן ישיר, אם יש משהו שאת יכולה לעשות כדי לעזור להם להצליח יותר בלימודים"
90%	93%	89%	כלל השכבות	
90%	92%	89%	יסודי	
89%	95%	88%	חט"ב	א. "כשאת מחזירה עבודות או מבחנים, את כותבת ליד התשובות מה נכון ומה כדאי לשפר"
90%	91%	90%	יסודי	
89%	90%	88%	חט"ב	
89%	91%	89%	כלל השכבות	ב. "את נוהגת להסביר לתלמידים מהכיתה באופן פרטני מה בדיוק עליהם לעשות כדי להשתפר בלימודים"
94%	93%	95%	יסודי	
89%	93%	88%	חט"ב	
92%	93%	92%	כלל השכבות	ג. "את נוהגת לשאול תלמידים מהכיתה באופן ישיר, אם יש משהו שאת יכולה לעשות כדי לעזור להם להצליח יותר בלימודים"
91%	93%	90%	יסודי	
89%	94%	88%	חט"ב	
90%	94%	89%	כלל השכבות	א. "כשאת מחזירה עבודות או מבחנים, את כותבת ליד התשובות מה נכון ומה כדאי לשפר"
91%	92%	90%	יסודי	
90%	92%	89%	חט"ב	
90%	92%	90%	כלל השכבות	ב. "את נוהגת להסביר לתלמידים מהכיתה באופן פרטני מה בדיוק עליהם לעשות כדי להשתפר בלימודים"
94%	94%	94%	יסודי	
88%	91%	87%	חט"ב	
92%	93%	91%	כלל השכבות	ג. "את נוהגת לשאול תלמידים מהכיתה באופן ישיר, אם יש משהו שאת יכולה לעשות כדי לעזור להם להצליח יותר בלימודים"
92%	95%	91%	יסודי	
89%	95%	88%	חט"ב	
91%	95%	90%	כלל השכבות	

נספח 3.7: תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 39: דיווחי מורים על תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
המדד המסכם: תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים	ה'ו'	61%	74%	64%
	ז'ט'	47%	68%	49%
	כלל השכבות	55%	73%	59%
קיום מדיניות בית-ספרית				
א. "האם בשנתיים האחרונות התקיים דיון בבית הספר בנושא שיעורי הבית?"	ה'ו'	70%	86%	74%
	ז'ט'	63%	86%	66%
	כלל השכבות	67%	86%	71%
ב. "האם בבית הספר קיימות הנחיות כתובות למורים לגבי שיעורי הבית?"	ה'ו'	48%	62%	51%
	ז'ט'	43%	58%	44%
	כלל השכבות	46%	61%	49%
תכנון ותיאום בין המורים				
ג. "אני מתאמת מראש עם מורים אחרים של הכיתה את כמות שיעורי הבית כך שהעומס המוטל על התלמידים יהיה סביר"	ה'ו'	49%	60%	52%
	ז'ט'	22%	45%	25%
	כלל השכבות	39%	56%	42%
ד. "אני נותנת לתלמידים משימות שונות לשיעורי בית בהתאם לקצב ההתקדמות שלהם בחומר הלימוד"	ה'ו'	76%	89%	79%
	ז'ט'	60%	85%	63%
	כלל השכבות	69%	88%	73%
נתוני תשס"ט	שכבות	דוברי עברית (%)	דוברי ערבית (%)	כלל בתי"ס (%)
המדד המסכם: תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים	ה'ו'	55%	74%	60%
	ז'ט'	46%	67%	49%
	כלל השכבות	52%	73%	57%
קיום מדיניות בית-ספרית				
א. "האם בשנתיים האחרונות התקיים דיון בבית הספר בנושא שיעורי הבית?"	ה'ו'	64%	87%	70%
	ז'ט'	58%	79%	62%
	כלל השכבות	62%	85%	67%
ב. "האם בבית הספר קיימות הנחיות כתובות למורים לגבי שיעורי הבית?"	ה'ו'	39%	61%	45%
	ז'ט'	43%	58%	46%
	כלל השכבות	40%	60%	45%
תכנון ותיאום בין המורים				
ג. "אני מתאמת מראש עם מורים אחרים של הכיתה את כמות שיעורי הבית כך שהעומס המוטל על התלמידים יהיה סביר"	ה'ו'	44%	66%	50%
	ז'ט'	22%	47%	27%
	כלל השכבות	37%	62%	43%

77%	84%	74%	ה'ו'	ד. "אני נותנת לתלמידים משימות שונות לשיעורי בית בהתאם לקצב ההתקדמות שלהם בחומר הלימוד"
63%	83%	59%	ז'ט'	
72%	84%	69%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
63%	75%	59%	ה'ו'	המדד המסכם: תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים
48%	67%	44%	ז'ט'	
58%	73%	54%	כלל השכבות	
				קיום מדיניות בית-ספרית
73%	87%	69%	ה'ו'	א. "האם בשנתיים האחרונות התקיים דיון בבית הספר בנושא שיעורי הבית?"
63%	83%	59%	ז'ט'	
70%	86%	65%	כלל השכבות	
53%	63%	50%	ה'ו'	ב. "האם בבית הספר קיימות הנחיות כתובות למורים לגבי שיעורי הבית?"
47%	60%	44%	ז'ט'	
51%	62%	48%	כלל השכבות	
				תכנון ותיאום בין המורים
48%	64%	43%	ה'ו'	ג. "אני מתאמת מראש עם מורים אחרים של הכיתה את כמות שיעורי הבית כך שהעומס המוטל על התלמידים יהיה סביר"
22%	44%	17%	ז'ט'	
39%	58%	33%	כלל השכבות	
77%	86%	74%	ה'ו'	ד. "אני נותנת לתלמידים משימות שונות לשיעורי בית בהתאם לקצב ההתקדמות שלהם בחומר הלימוד"
62%	82%	58%	ז'ט'	
72%	85%	68%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
64%	77%	59%	ה'ו'	המדד המסכם: תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים
49%	71%	43%	ז'ט'	
58%	75%	53%	כלל השכבות	
				קיום מדיניות בית-ספרית
72%	89%	66%	ה'ו'	א. "האם בשנתיים האחרונות התקיים דיון בבית הספר בנושא שיעורי הבית?"
63%	84%	56%	ז'ט'	
69%	87%	62%	כלל השכבות	
54%	68%	49%	ה'ו'	ב. "האם בבית הספר קיימות הנחיות כתובות למורים לגבי שיעורי הבית?"
46%	62%	42%	ז'ט'	
51%	66%	46%	כלל השכבות	
				תכנון ותיאום בין המורים
52%	65%	47%	ה'ו'	ג. "אני מתאמת מראש עם מורים אחרים של הכיתה את כמות שיעורי הבית כך שהעומס המוטל על
25%	51%	18%	ז'ט'	

42%	60%	36%	כלל השכבות	התלמידים יהיה סביר"
77%	87%	73%	ה'ו'	ד. "אני נותנת לתלמידים משימות שונות לשיעורי בית בהתאם לקצב ההתקדמות שלהם בחומר הלימוד"
61%	88%	54%	ז'ט'	
71%	87%	66%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
64%	75%	60%	ה'ו'	המדד המסכם: תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים
49%	67%	45%	ז'ט'	
59%	72%	55%	כלל השכבות	
				קיום מדיניות בית-ספרית
75%	88%	71%	ה'ו'	א. "האם בשנתיים האחרונות התקיים דיון בבית הספר בנושא שיעורי הבית?"
68%	83%	65%	ז'ט'	
73%	87%	68%	כלל השכבות	
54%	63%	51%	ה'ו'	ב. "האם בבית הספר קיימות הנחיות כתובות למורים לגבי שיעורי הבית?"
48%	59%	45%	ז'ט'	
51%	61%	48%	כלל השכבות	
				תכנון ותיאום בין המורים
54%	65%	50%	ה'ו'	ג. "אני מתאמת מראש עם מורים אחרים של הכיתה את כמות שיעורי הבית כך שהעומס המוטל על התלמידים יהיה סביר"
24%	45%	20%	ז'ט'	
43%	59%	38%	כלל השכבות	
74%	82%	71%	ה'ו'	ד. "אני נותנת לתלמידים משימות שונות לשיעורי בית בהתאם לקצב ההתקדמות שלהם בחומר הלימוד"
57%	81%	52%	ז'ט'	
68%	82%	63%	כלל השכבות	

נספח 3.8: עבודת צוות בבית הספר (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 40: דיווחי התלמידים על עבודת צוות בבית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי מגזר שפה ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ח
79%	79%	79%	יסודי	המדד המסכם: עבודת צוות בבית הספר
72%	71%	72%	חט"ב	
76%	76%	76%	כלל השכבות	
				למידה משותפת של חברי הצוות
82%	82%	81%	יסודי	א. "בבית הספר מקיימים דיוני משוב קבועים על אודות אירועים שונים"
72%	80%	70%	חט"ב	
78%	82%	77%	כלל השכבות	
85%	91%	83%	יסודי	ב. "בבית הספר עורכים מפגשים שיטתיים ומובנים לבדיקת הישגים בהוראה ובלמידה"
74%	85%	71%	חט"ב	
81%	89%	79%	כלל השכבות	
73%	69%	75%	יסודי	ג. "מורים בבית הספר מקפידים לשתף מורים עמיתים בידע שצברו בהשתלמויות"
64%	52%	67%	חט"ב	
70%	65%	72%	כלל השכבות	
71%	65%	74%	יסודי	ד. "פגישות הצוות מתועדות והסיכום מופץ לכלל המורים בצוות"
69%	55%	72%	חט"ב	
71%	62%	73%	כלל השכבות	
				עבודת צוות בפיתוח תכניות לימוד וכלי הערכה
81%	81%	81%	יסודי	ה. "המורים בצוות המקצועי מתכננים את כלי ההערכה (מטלות, מבחנים) בעבודה שיתופית"
77%	75%	78%	חט"ב	
80%	79%	80%	כלל השכבות	
79%	80%	79%	יסודי	ו. "מורים בצוות המקצועי משתפים את עמיתיהם בתכניות או בכלים שפיתחו"
76%	73%	77%	חט"ב	
78%	78%	78%	כלל השכבות	
79%	82%	78%	יסודי	ז. "המורים בצוות המקצועי דנים באסטרטגיות הוראה הנובעות משגיאות ומטעויות של תלמידים"
72%	75%	71%	חט"ב	
76%	80%	75%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
75%	80%	74%	יסודי	המדד המסכם: עבודת צוות בבית הספר
72%	75%	71%	חט"ב	
74%	79%	73%	כלל השכבות	

למידה משותפת של חברי הצוות			
79%	83%	78%	יסודי
71%	79%	70%	חט"ב
77%	82%	75%	כלל השכבות
82%	91%	78%	יסודי
73%	85%	70%	חט"ב
79%	89%	76%	כלל השכבות
70%	76%	68%	יסודי
67%	71%	66%	חט"ב
69%	75%	67%	כלל השכבות
68%	69%	68%	יסודי
69%	67%	69%	חט"ב
68%	69%	68%	כלל השכבות
עבודת צוות בפיתוח תכניות לימוד וכלי הערכה			
77%	73%	78%	יסודי
76%	71%	77%	חט"ב
77%	73%	78%	כלל השכבות
77%	82%	75%	יסודי
75%	76%	75%	חט"ב
76%	81%	75%	כלל השכבות
75%	83%	71%	יסודי
71%	78%	70%	חט"ב
74%	82%	71%	כלל השכבות
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות
77%	83%	75%	יסודי
73%	82%	72%	חט"ב
76%	83%	74%	כלל השכבות
למידה משותפת של חברי הצוות			
79%	84%	77%	יסודי
70%	78%	68%	חט"ב
76%	82%	74%	כלל השכבות
83%	86%	82%	יסודי
74%	83%	73%	חט"ב
80%	85%	78%	כלל השכבות
71%	77%	69%	יסודי
67%	71%	67%	חט"ב

70%	76%	68%	כלל השכבות	ד. "פגישות הצוות מתועדות והסיכום מופץ לכלל המורים בצוות"
71%	83%	67%	יסודי	
70%	83%	68%	חט"ב	
71%	83%	68%	כלל השכבות	
				עבודת צוות בפיתוח תכניות לימוד וכלי הערכה
80%	86%	79%	יסודי	ה. "המורים בצוות המקצועי מתכננים את כלי ההערכה (מטלות, מבחנים) בעבודה שיתופית"
79%	88%	78%	חט"ב	
80%	86%	78%	כלל השכבות	
77%	84%	74%	יסודי	ו. "מורים בצוות המקצועי משתפים את עמיתיהם בתכניות או בכלים שפיתחו"
74%	86%	72%	חט"ב	
76%	85%	74%	כלל השכבות	
78%	81%	76%	יסודי	ז. "המורים בצוות המקצועי דנים באסטרטגיות הוראה הנובעות משגיאות ומטעויות של תלמידים"
78%	82%	77%	חט"ב	
78%	82%	77%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
76%	82%	75%	יסודי	המדד המסכם: עבודת צוות בבית הספר
73%	84%	71%	חט"ב	
75%	82%	73%	כלל השכבות	
				למידה משותפת של חברי הצוות
74%	78%	73%	יסודי	א. "בבית הספר מקיימים דיוני משותף קבועים על אודות אירועים שונים"
66%	78%	63%	חט"ב	
71%	78%	70%	כלל השכבות	
79%	83%	78%	יסודי	ב. "בבית הספר עורכים מפגשים שיטתיים ומובנים לבדיקת הישגים בהוראה ובלמידה"
70%	85%	67%	חט"ב	
76%	84%	74%	כלל השכבות	
73%	80%	70%	יסודי	ג. "מורים בבית הספר מקפידים לשתף מורים עמיתים בידע שצברו בהשתלמויות"
72%	80%	70%	חט"ב	
73%	80%	70%	כלל השכבות	
70%	80%	66%	יסודי	ד. "פגישות הצוות מתועדות והסיכום מופץ לכלל המורים בצוות"
69%	85%	66%	חט"ב	
69%	82%	66%	כלל השכבות	
				עבודת צוות בפיתוח תכניות לימוד וכלי הערכה
83%	87%	81%	יסודי	ה. "המורים בצוות המקצועי מתכננים את כלי ההערכה (מטלות, מבחנים) בעבודה שיתופית"
81%	91%	80%	חט"ב	
82%	88%	81%	כלל השכבות	
79%	82%	78%	יסודי	ו. "מורים בצוות המקצועי משתפים את עמיתיהם

79%	84%	78%	חט"ב	בתכניות או בכלים שפיתחו"
79%	83%	78%	כלל השכבות	
78%	83%	76%	יסודי	ז. "המורים בצוות המקצועי דנים באסטרטגיות הוראה הנובעות משגיאות ומטעויות של תלמידים"
75%	85%	73%	חט"ב	
77%	84%	75%	כלל השכבות	
כלל בתי"ס	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
79%	85%	77%	יסודי	המדד המסכם: עבודת צוות בבית הספר
75%	81%	74%	חט"ב	
78%	83%	76%	כלל השכבות	
				למידה משותפת של חברי הצוות
-	-	-	יסודי	א. "בבית הספר מקיימים דיוני משוב קבועים על אודות אירועים שונים"
-	-	-	חט"ב	
-	-	-	כלל השכבות	
84%	86%	83%	יסודי	ב. "בבית הספר עורכים מפגשים שיטתיים ומובנים לבדיקת הישגים בהוראה ובלמידה"
74%	85%	71%	חט"ב	
80%	86%	78%	כלל השכבות	
76%	80%	74%	יסודי	ג. "מורים בבית הספר מקפידים לשתף מורים עמיתים בידע שצברו בהשתלמויות"
71%	71%	71%	חט"ב	
74%	78%	73%	כלל השכבות	
71%	83%	67%	יסודי	ד. "פגישות הצוות מתועדות והסיכום מופץ לכלל המורים בצוות"
72%	82%	69%	חט"ב	
71%	83%	68%	כלל השכבות	
				עבודת צוות בפיתוח תכניות לימוד וכלי הערכה
84%	89%	82%	יסודי	ה. "המורים בצוות המקצועי מתכננים את כלי ההערכה (מטלות, מבחנים) בעבודה שיתופית"
81%	85%	80%	חט"ב	
83%	88%	81%	כלל השכבות	
81%	83%	81%	יסודי	ו. "מורים בצוות המקצועי משתפים את עמיתיהם בתכניות או בכלים שפיתחו"
79%	79%	79%	חט"ב	
80%	81%	80%	כלל השכבות	
80%	86%	78%	יסודי	ז. "המורים בצוות המקצועי דנים באסטרטגיות הוראה הנובעות משגיאות ומטעויות של תלמידים"
76%	81%	74%	חט"ב	
78%	84%	76%	כלל השכבות	